

***Kalbimiz
Türkiye için
çarpıyor!***

Türkiye'nin Kalbi...

Tüpraş

İÇİNDEKİLER

KISACA TÜPRAŞ

- 10 Temel Göstergeler
- 16 2012 Gelişmeleri
- 20 Tüpraş'ın Evrimi

YÖNETİM'DEN MESAJLAR

- 24 Yönetim Kurulu Başkanı'nın Mesajı
- 26 Yönetim Kurulu
- 30 Denetim Kurulu
- 32 Genel Müdür'ün Mesajı
- 36 Üst Yönetim

2012 PERFORMANSI

- 38 Sektör
- 40 Üretim
- 54 Dağıtım
- 56 Deniz Taşımacılığı
- 60 Strateji

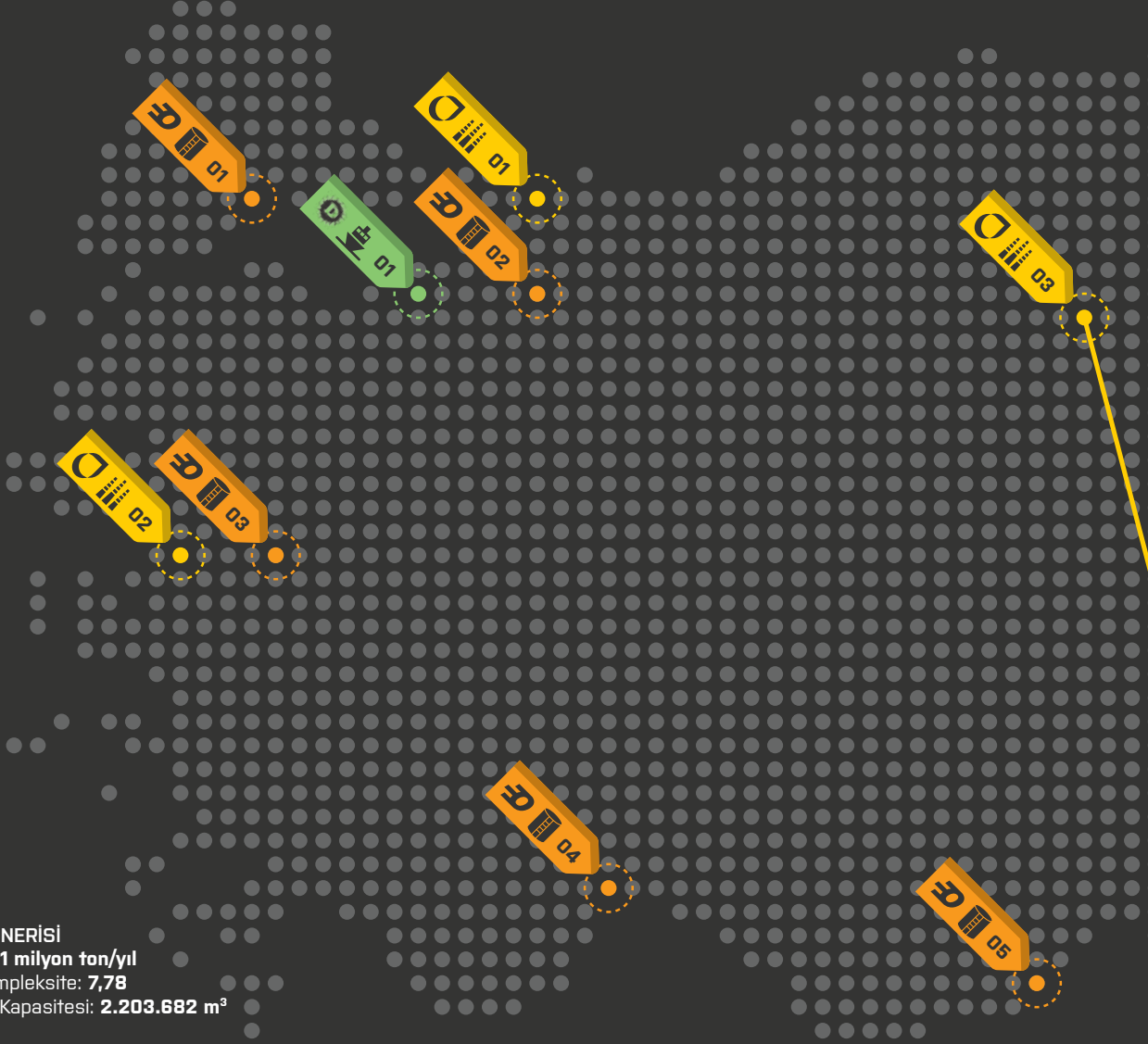
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

- 62 Yatırımlar
- 68 Ar-Ge
- 72 Sağlık, Emniyet, Kalite ve Çevre
- 80 İş Gücü
- 82 Kurumsal Sorumluluk

KURUMSAL YÖNETİŞİM

- 88 Yatırımcı İlişkileri
- 92 Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Beyanı
- 103 Risk Yönetimi
- 106 Olağan Genel Kurul Toplantısı Gündemi
- 107 2012 Yılı Kâr Payı Dağıtımına İlişkin Açıklama
- 109 Ana Sözleşme'de Yapılan Değişiklikler
- 128 Denetçi Raporu
- 129 Denetim Komitesi Raporu
- 130 Sorumluluk Beyanı

BİR BAKIŞTA TÜPRAŞ

01 İZMİT RAFİNERİSİ
Kapasite: **11 milyon ton/yıl**
Nelson kompleksite: **7,78**
Depolama Kapasitesi: **2.203.682 m³**

02 İZMİR RAFİNERİSİ
Kapasite: **11 milyon ton/yıl**
Nelson kompleksite: **7,66**
Depolama Kapasitesi: **1.913.522 m³**

03 KIRIKKALE RAFİNERİSİ
Kapasite: **5 milyon ton/yıl**
Nelson kompleksite: **6,32**
Depolama Kapasitesi: **1.216.016 m³**

04 BATMAN RAFİNERİSİ
Kapasite: **1,1 milyon ton/yıl**
Nelson kompleksite: **1,83**
Depolama Kapasitesi: **204.039 m³**

01 MARMARA OPET TERMİNALİ
Depolama Kapasitesi: **721.000 m³**

02 KÖRFEZ OPET TERMİNALİ
Depolama Kapasitesi: **37.165 m³**

03 ALIĞA OPET TERMİNALİ
Depolama Kapasitesi: **54.506 m³**

04 ANTALYA OPET TERMİNALİ
Depolama Kapasitesi: **19.392 m³**

05 MERSİN OPET TERMİNALİ
Depolama Kapasitesi: **240.000 m³**

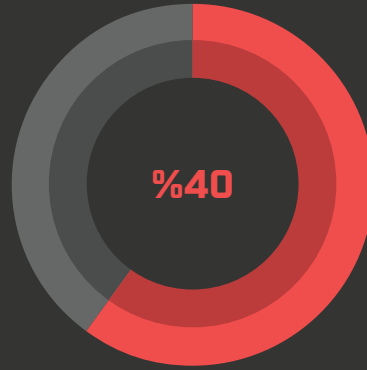
06 GİRESUN OPET TERMİNALİ
Depolama Kapasitesi: **43.130 m³**

07 DİTAŞ
Hampetrol Tankeri: **164.859 DWT**
4 Ürün Tankeri: **79.685 DWT**

Türkiye'nin rafinaj sektöründeki tek üreticisi ve Avrupa'nın 7'nci büyük rafinerisi olan Tüpraş, ülkemizin en büyük sanayi şirketi unvanını yıllardır elinden bırakmamaktadır.

DİTAŞ
TÜPRAŞ DİTAŞ'IN %79,98 HİSSESİNE SAHİP
1 ham petrol tankeri: **164.859 kDWT**
4 ürün tankeri: Toplam **79.685 kDWT**

OPET
TÜPRAŞ OPET'İN %40'INA SAHİP
1.325 akaryakıt istasyonu, 1,1 milyon m³
depolama kapasitesi, ticaret, madeni yağ,
gemi yakıtı, uçak yakıtı faaliyetleri

İşimiz de, aşkımız da Türkiye!

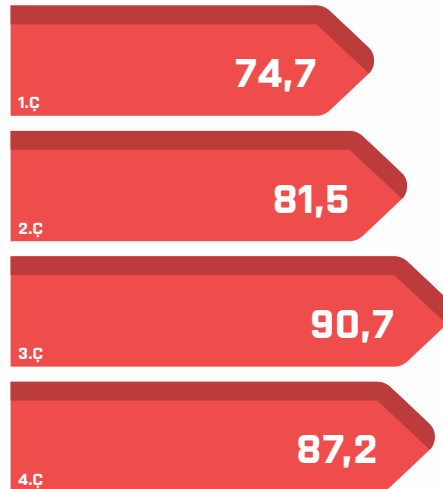
Türkiye'nin tek ve en büyük, Avrupa'nın 7'nci büyük rafinaj şirketi olarak sorumluluklarımız büyük. Biliyoruz ki büyüyen ülkemizin bize her geçen gün daha fazla ihtiyaı var. Her geçen gün daha fazla, daha temiz, daha güvenli, daha verimli üretmek için, ülkemizi ve kendimizi daha ileri taşımak için, var gücümüzle alışmalız...

Kalbi lkesi için çarpan tek yürek,
tek Tüpraş olarak!

**Türkiye'nin daha fazla üretmesi
için çalışıyoruz.**

Karayolu, denizyolu ve havayolu taşımacılığı için kritik öneme sahip üretimi gerçekleştiren Tüpraş, kapasite kullanımını 2008'den bu yana ilk kez **%83,5** seviyesine çıkardı.

KAPASİTE KULLANIMI (%)

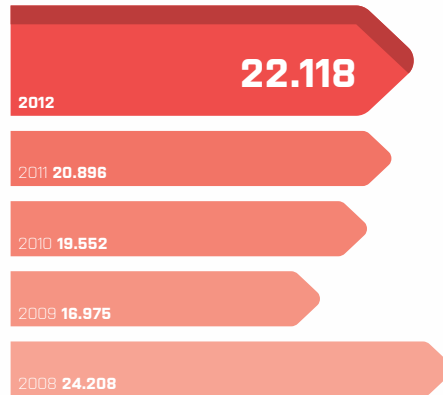

***Türkiye'nin
daha fazla yükselmesi
için çalışıyoruz***

Tüpraş işlediği
22 milyon ton ham petrolle
Türkiye'nin her alanda büyümesine ve
ülke kalkınmasına katkı sağlamayı
devam ettirmiştir.

İŞLENEN HAM PETROL ÜRETİM (Bin Ton)

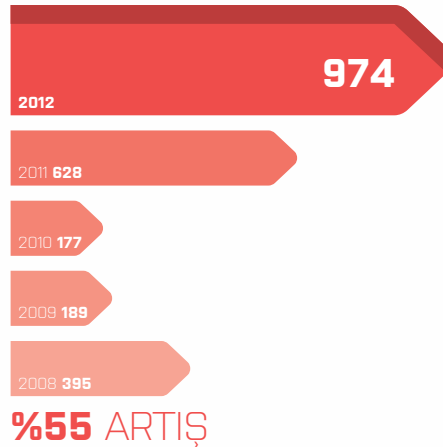
%5,8 ARTIŞ

***Türkiye'nin
daha fazla üretmesi
için çalışıyoruz***

Fuel Oil Dönüşüm Projesi dahil
2012 yılında **974 milyon ABD doları**
yatırımıyla geleceğe sağlam adımlarla
ilerleyen Tüpraş, krizlere rağmen katma
değeri yüksek ürünlerin üretimine yönelik
devasa yatırımlarını sürdürmüştür.

YATIRIMLAR (Milyon TL)

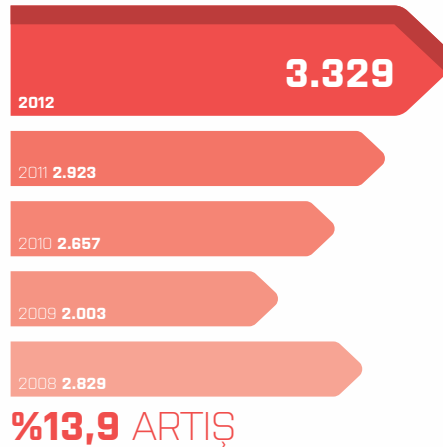

***Türkiye'nin
daha ileri gitmesi
için çalışıyoruz***

Tüpraş, bu yıl rekor seviyede motorin ve jet yakıtıyla farklı sektörlerin itici gücü olmakla kalmamış, ülke savunması için de önemli roller üstlenmeye devam etmiştir.

JET YAKIT ÜRETİM (Milyon Ton)

***Türkiye'nin
daha da güçlenmesi
için çalışıyoruz***

TEMEL GÖSTERGELER

► Operasyonel Performans Göstergeleri

2012 yılında kapasite kullanımını artıran Tüpraş, üretimini %4,63, satışlarını %6,46 yükseltmiştir.

OPERASYONEL GÖSTERGELER (Bin Ton)

	2008	2009	2010	2011	2012
İşlenen Ham Petrol	24.208	16.975	19.552	20.896	22.118
Üretim	22.780	15.968	18.797	20.898	21.867
Satış	25.957	21.521	22.401	23.897	25.441
Ürün Dış Satımı	6.112	3.308	4.795	5.152	5.860
Ürün Dış Alımı	2.931	5.828	3.980	4.214	4.387

TÜPRAŞ RAFİNERİLERİ ÜRETİM (Bin Ton)

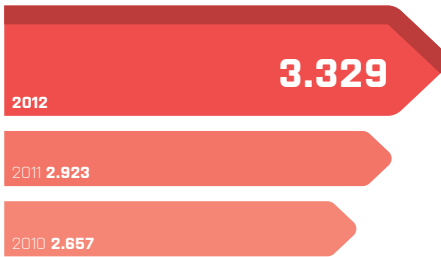
Ürünler	2011	2012	Değişim %
LPG	760	783	3,1
Benzin&Nafta	4.594	4.826	5,1
Jet Yakıtı / Gazyağı	2.923	3.329	13,9
Kırsal Motorin	335	388	15,9
Motorin	4.975	5.173	4,0
Orta Distilat	8.233	8.889	8,0
Fuel Oil'ler	3.213	3.477	8,2
Bitüm	2.959	2.810	-5,0
Makina Yağları	399	266	-33,3
Diğer	741	815	10,0
Toplam	20.898	21.867	4,6

ÜRÜN VERİMLİLİĞİ (Milyon Ton)

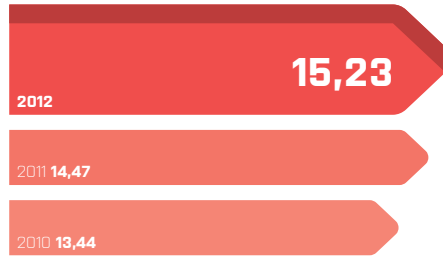
	2011	2012
Üretim	20,9	21,9
Beyaz Ürün Üretimi	14,47	15,23

ÜRETİM (Milyon Ton)**%4,63 ARTIŞ**

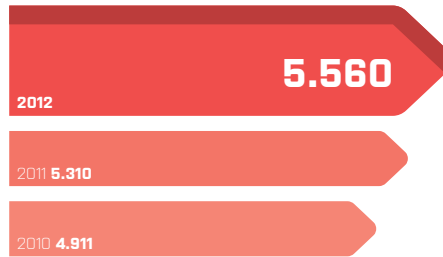
KKO oranındaki 3,6 artış paralelinde 2012 yılında üretim %4,63 artışla 21,9 milyon ton olmuştur.

JET YAKITI (Bin Ton)**%13,9 ARTIŞ**

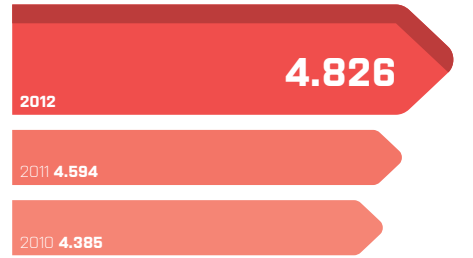
Tüpraş'ın jet yakıtı üretimi 2012 yılında %13,9 artışla 3,3 milyon ton olmuştur.

BEYAZ ÜRÜN ÜRETİMİ (Milyon Ton)**%5,25 ARTIŞ**

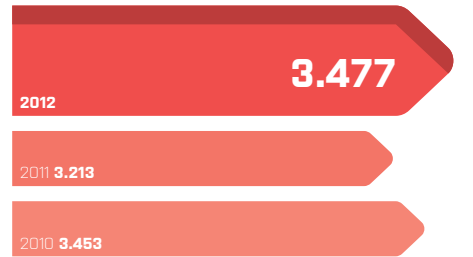
Beyaz ürün üretimi 2012 yılında %5,26 artışla 15,23 milyon ton olmuştur.

MOTORİN (Bin Ton)**%4,72 ARTIŞ**

Motorin üretimi 2012 yılında %4,72 artışla 5,5 milyon ton olmuştur.

BENZİN&NAFTA (Bin Ton)**%5,06 ARTIŞ**

Benzin ve nafta üretimi 2012 yılında %5,06 artışla 4,8 milyon ton olmuştur.

FUEL OİL (Bin Ton)**%8,22 ARTIŞ**

Tüpraş'ın fuel oil üretimi 2012 yılında %8,29 artışla 3,5 milyon ton olmuştur.

TEMEL GÖSTERGELER

► Verimlilik Göstergeleri

Tüpraş, sürdürülebilirlik için çevre ve iş güvenliği alanlarında 2012 yılında da sektörde referans gösterilen uygulamalara imza atmıştır.

EMNİYET SKORLARI

Kaza Sıklık Oranı	2008	2009	2010	2011	2012
	3,6	2,5	1,7	2,2	1,5
Kaza Şiddet Oranı	2008	2009	2010	2011	2012
	105	73	57	83	289

ATIK SU GERİ KAZANIMI

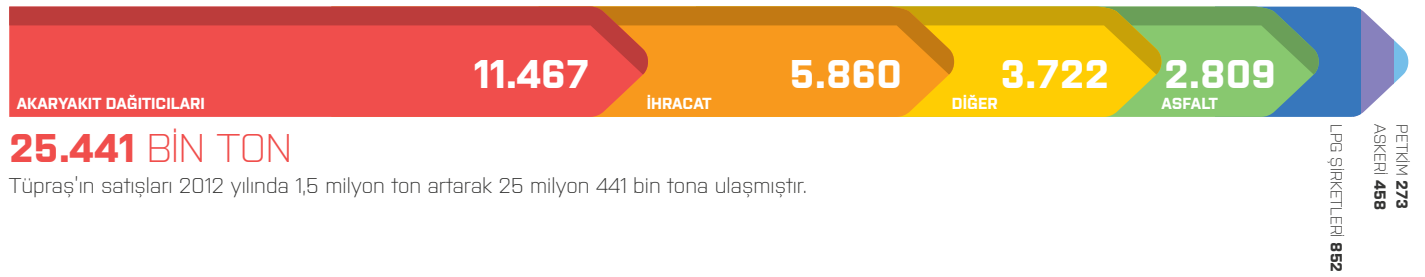
	2010	2011	2012
Geri Kazanılan Su Miktarı (milyon m ³)	11,6	11,2	12,4
Geri Kazanılan Su/Tüketilen Toplam Su (%)	39,2	37,0	37,4

SERA GAZI EMİSYON TASARRUFU (CO2 Emisyon-Bin Ton)

	2010	2011	2012
Sera Gazı Tasarruf Miktarı	308,6	317,0	348,2

TOPLAM SATIŞ (Bin Ton)

25.441 BİN TON

Tüpraş'ın satışları 2012 yılında 1,5 milyon ton artarak 25 milyon 441 bin tona ulaşmıştır.

DAĞITIM ŞİRKETLERİNE SATIŞ (Bin Ton)

11.467 BİN TON

Tüpraş, akaryakıt dağıtım şirketlerine, toplam 11 milyon 467 bin ton ürün tedarik etmiştir.

TEMEL GÖSTERGELER

► Finansal Performans Göstergeleri

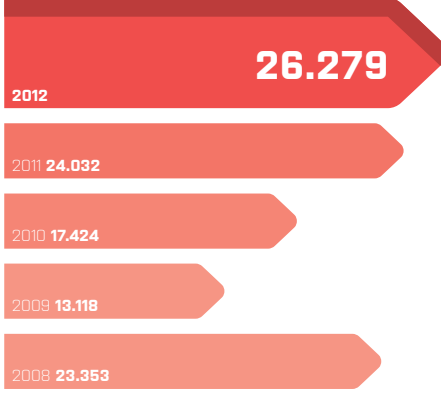
Tüpraş 2012 yılında istikrarlı finansal konumunu korumanın yanı sıra, 974 milyon ABD doları yatırımla kurumsal geleceğine de yatırım yapmaya devam etmiştir.

FİNANSAL GÖSTERGELER (Milyon ABD Doları)

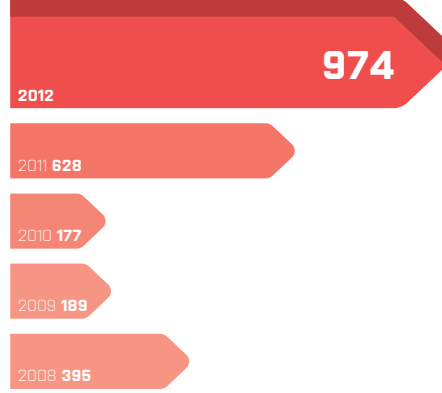
	2008	2009	2010	2011	2012
Net Satışlar	23.353	13.118	17.424	24.302	26.279
Faaliyet Kârı	984	654	683	1.181	603
Vergi Öncesi Kâr	421	653	617	918	765
Vergi Sonrası Kâr	331	522	490	740	815
FAVÖK	1.099	779	830	1.329	753
Net Borç (nakit)	215	(653)	(1.955)	578	765
Özkaynak Kârlılığı (ROE) (%)	11	22	19	30	32
Borç Kaldıraç Oranı (%)	8	(36)	(357)	20	22
Net Çalışma Sermayesi	202	283	286	359	656
Yatırım Harcaması	395	189	177	628	974

HİSSE BAŞINA KAZANÇ (TL)

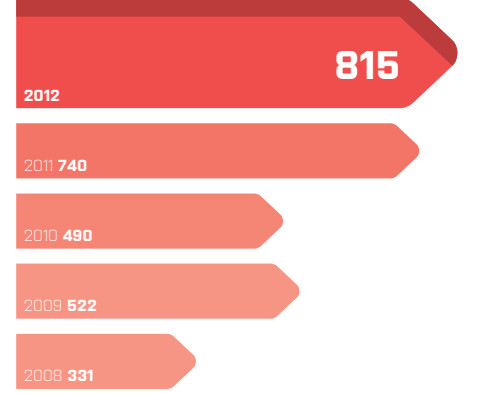
	2008	2009	2010	2011	2012
Hisse Başına Kâr	1,73	3,24	2,94	4,96	5,83
Hisse Başına Temettü Brüt	2,31	2,50	2,98	3,93	
Hisse Başına Temettü Net	1,97	2,14	2,53	3,34	

NET SATIŞLAR (Milyon ABD Doları)**%8,1 ARTIŞ**

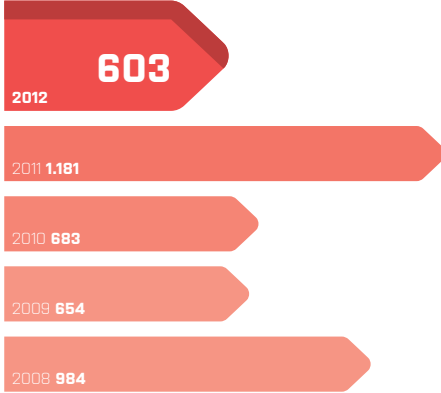
Net satışları %8,1 düzeyinde artışla 26.279 milyon ABD dolarına ulaşmıştır.

YATIRIM HARCAMASI (Milyon ABD Doları)**%55,1 ARTIŞ**

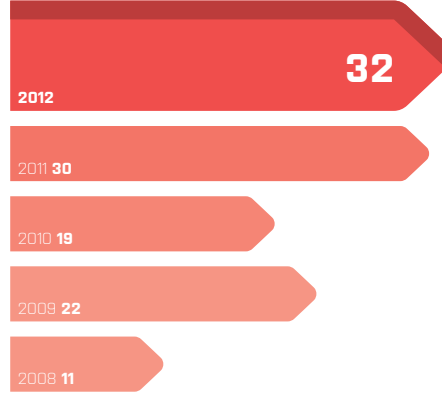
2012 yılında %55 artışla 974 milyon ABD doları yatırım gerçekleştirilmiştir.

VERGİ SONRASI KÂR (Milyon ABD Doları)**%10,2 ARTIŞ**

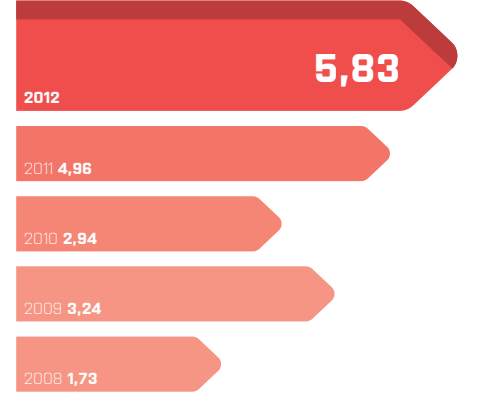
Tüpraş'ın vergi sonrası kâr %10,2 artışla 815 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

FAALİYET KÂRI (Milyon ABD Doları)**%49 AZALIŞ**

Faaliyet kârı 603 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

ÖZKAYNAK KÂRLİLİĞİ (ROE) (%)**%1,6 ARTIŞ**

Özkaynak karlılığı 2011 yılına oranla %1,6 artarak %32'ye ulaşmıştır.

HİSSE BAŞINA KÂR (TL)**%18 ARTIŞ**

Hisse başına düşen kâr %18 artışla 5,83 TL'ye ulaşmıştır.

2012 GELİŞMELERİ

Sürdürülebilir başarı için attığımız adımlar, 2012 yılında hızlanarak devam etmiştir. Bir yandan yatırımlarımız sürerken, bir yandan da Ar-Ge ve verimlilik çalışmaları bizi gururlandırmaya devam etmiştir.

İZMİT RAFİNERİSİ RESİD UPGRADING PROJESİ

Yüksek kükürtlü fuel oil eşleniği ağır ürünlerin işlenerek Euro V standartlarında beyaz ürünlere dönüşümünü sağlayacak Resid Upgrading Projesi'nin, 2014 yılı Kasım ayında devreye alınması planlanmaktadır.

Ekipman imalatları, inşaat, çelik konstrüksiyon ve tank montajı işlerinde önemli aşamalar kaydedilen projede, planlanan programın önünde gidilmektedir. 2012 yılı sonu itibarıyla mühendislik çalışmalarında %89, malzeme imalatında %66, saha faaliyetlerinde %29 olmak üzere, proje genelinde %54 oranında ilerleme sağlanmıştır.

Bu yatırımla, son yıllarda tüketimi hızla azalan yaklaşık 4,2 milyon ton ağır ürünün en gelişmiş rafinaj teknolojileri kullanılarak motorin, benzin ve LPG gibi, AB standartlarında, daha değerli yaklaşık 3,5 milyon ton çevreci beyaz ürüne dönüşümü gerçekleştirilecektir.

2012 yılı içinde iki finansman ödülü alan projenin, detay mühendislik çalışmalarını gerçekleştiren UTE TR RUP ve Treunidas RUP İnşaat ve Taahhüt Ltd. şirketinin oluşturduğu konsorsiyum ile beş yerli alt yüklenici firma, 1,3 milyon m² alanda çalışmalarını sürdürmektedir.

BATMAN RAFİNERİSİ YENİ BİTÜM TANKLARI

Bölgedeki artan asfalt talebini yüksek sezonda sorunsuz karşılamak amacıyla inşa edilen iki adet 15'er bin ton ve bir adet 10 bin ton kapasiteli, toplam üç adet bitüm depolama tankı, 2012 yılında devreye alınmıştır. İki adet fuel oil tankı 50/70 bitüm tanklarına dönüştürülerek, bitüm depolama kapasitesi 10.000 ton artışla 95.000 tona çıkarılmıştır.

Bitüm satış kapasitesinin yükseltilmesi ve dolum sürelerinin azaltılması amacıyla da yeni yüksek kapasiteli pompalar alınarak saha yenilenmiş böylece operasyon emniyeti en üst düzeye çıkartılmıştır

SANAYİDE ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJE YARIŞMASI'NDA 5'İNCİ KEZ BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ

Elektrik İşleri Etüd İdaresi'nin her yıl periyodik olarak düzenlediği SENVER proje yarışmasında, Batman Rafinerisi'nde H-509 kazan montajı tamamlanarak devreye alınan "Buhar Verimliliğinin Artırılması Projesi", SEVAP-2 kategorisinde birincilik ödülü almıştır. Alınan bu ödülle beraber, Batman Rafinerisi Enerji Verimliliği Projeleri'nde 5'inci kez birincilik almıştır.

GÜÇLÜ KURUMSAL YÖNETİM VE FİNANSAL YAPI

Tüpraş, 2012 yılında İMKB şirketlerinin kurumsal yönetim ilkelerine uyumu kapsamında belirlenen ve geçtiğimiz yıl 8,62 olan derecelendirme notunu, 2012'de 9,10'a yükseltmiştir. Tüpraş, 2007'de dâhil olduğu İMKB Kurumsal Yönetim Endeksi'ni oluşturan öncü şirketler arasındadır.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, 10 Ekim 2012 tarihinde, Tüpraş'ın yatırım yapılabilir "BBB-" olan notunu Uzun Vadeli Yabancı Para Cinsinden ve Yerel Para Cinsinden teyit etmiştir.

İZMİT YENİ TANKER BOŞALTIMA SAHASI DEVREYE ALINDI

İzmit Rafinerisi Kara Dolum Ünitesi, Vagon Boşaltma Sahası'nda yeni bir Tanker Boşaltma Sahası yapılarak 6 Haziran 2012 günü devreye alınmıştır.

Bir aydan kısa bir sürede tamamlanan proje, hızlı tren çalışmaları kapsamında Kırıkkale-İzmit vagon taşımacılığının devreden çıkarılması sürecinde ekonomik kayıpları en aza indirmek ve vagon dolma sahasından azami faydayı almak amacıyla hayata geçirilmiştir.

İZMİR RAFİNERİSİ'NDE KOSTİK NÖTRALİZASYON ÜNİTESİ DEVREYE ALINDI

2011 yılında yapımına başlanan Kostik Nötralizasyon Ünitesi, Ağustos 2012'de devreye alınmıştır. Ünite, farklı ünitelerden gelen ve direkt atık suya gönderilen kirliliğin atık su arıtma tesisi biyolojik sistemine zarar vermeyecek hale getirilmesini sağlamaktadır. Ünitelerde, kirliliğin fenol, COD içeriği düşürülmekte, pH değeri ise 6-9 aralığına getirilmektedir.

İZMİR RAFİNERİSİ'NDE U-920 GAZ TÜRBİNİ VE ATIK ISI KAZANI DEVREYE ALINDI

Enerji verimliliği projeleri kapsamında, 100 ton/saat üretim kapasitesindeki atık ısı kazanı ve rafinerinin toplam 57 MW olan enerji ihtiyacının önemli bir kısmını karşılayabilecek 25 MW'lık gaz türbini Kasım 2012'de devreye alınmıştır. Yatırım ile yıllık 14,4 milyon TL tasarruf sağlanacak, rafineri Eİİ Enerji endeksi %2,5 azaltılacaktır.

KIRIKKALE RAFİNERİSİ YENİ BİTÜM TANKLARI DEVREYE ALINDI

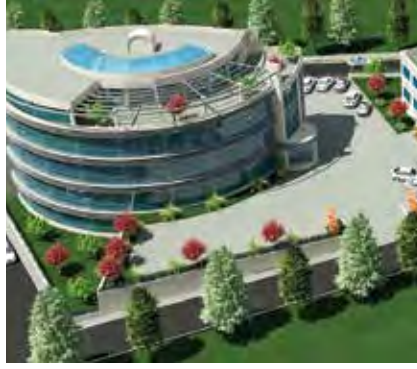
4 adet 15.000'er tonluk bitüm tankı devreye alınarak Ocak 2013 itibarıyla ürün alınmaya başlanmıştır. Projeye, Rafineri'nin bitüm depolama kapasitesi 150.000 tona yükseltiştir.

2012 GELİŞMELERİ

İZMİT RAFİNERİSİ'NDE C3/ C4 SPLITTER VE SEÇİCİ HİDROJENASYON ÜNİTELERİ DEVREYE ALINDI

15 Ağustos 2012 tarihinde C3/C4 Splitter ve Seçici Hidrojenasyon Üniteleri (SHU) devreye alınmıştır. Ünite, FCC Ünitesi LPG'si içerisindeki 1,3 bütadien içeriği ağırlıkça %0,1'in altına düşürülerek, en son standartlarla uyumlu LPG üretimi gerçekleştirilmekte ve iyi bir benzin komponenti olan bütan üretimi yapılmaktadır. Tasarım kapasitesi 1300 Sm³/gün olan Ünite için, yaklaşık 17,1 milyon ABD doları proje harcaması yapılmıştır. 1,3 bütadien içeriğinin düşürülmesiyle ürün kalitesi artırılırken, C3 ve C4 fraksiyonlarının ayrıştırılması suretiyle kârlılıkta artış sağlanacaktır.

AR-GE FAALİYETLERİ HIZ KAZANDI

2010 yılında kurulan Tüpraş Ar-Ge Merkezi'nde 2012 yılında ürün geliştirme projelerine ağırlık verilmiş ve bu kapsamda nitelikli asfalt, biyoyakıt ve katalist geliştirme gibi birçok çalışma hız kazanmıştır.

Merkez, 2012 yılında, bünyesindeki 118 Ar-Ge personeli ile toplam 11 TEYDEB onaylı proje ve bir Avrupa Birliği onaylı proje yürütmüştür.

Elektron Hızlandırıcı Sistemi Işıma Teknolojisi ile Baca Gazı Arıtma Projesi, Katalist Geliştirme ve Pilot Tesis Kurulumu, Alglerden Biyoyakıt Üretme, Rafineri Üretimi Kükürt ve Petrokok Karışımlarından Yüksek Nitelikli Bitüm Geliştirilmesi çalışılan başlıca projeler arasındadır. 2012 yılında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nca ilk kez düzenlenen ve Türkiye'de faaliyet gösteren 141 Ar-Ge merkezinin değerlendirilmesinde, Tüpraş, dört kategorinin üçünde ilk sıralarda (2'ncilik, 4'üncülük ve 6'ncılık) yer almıştır.

Laboratuvar ve çalışma alanında gereken büyüme ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla inşasına 2011 yılında başlanan Tüpraş Ar-Ge Merkezi Kampüsü'nün 2013 yılında tamamlanarak 7.500 metrekarelik kapalı alanda faaliyet göstermesi planlanmaktadır.

TAHVİL İHRACI

Uluslararası piyasalarda artmakta olan likidite ile gelişmekte olan ülkelerin Eurobond piyasasından artan oranda pay alması ve Şirket'in uzun vadeli ek finansman sağlanmasında iyi bir alternatif kaynak olması nedenleriyle, Tüpraş 700 milyon ABD doları tahvil ihracına çıkmıştır. Sermaye Piyasası Kurulu tarafından 31.10.2012 tarih ile kayda alınan, Londra Borsası'nda işlem görmek üzere ihraç edilen tahvillerin yurt dışında yerleşik yatırımcılara satışı başarıyla tamamlanmıştır.

İhraç edilen ve satışı tamamlanan 700 milyon ABD doları tutarında, 5,5 yıl vadeli, altı ayda bir faiz ödemeli, kupon faiz oranı %4,125, yıllık getirisi %4,168 olan tahvillerin satışı 2 Kasım 2012 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

TÜPRAŞ'IN EVRİMİ

► 1950'ler

1955 Türkiye'nin ilk petrol rafinerisi olan Batman Rafinerisi devreye alındı.

► 1960'lar

1961 1,0 milyon ton/yıl kapasiteli İzmit Rafinerisi (İpraş) devreye alındı.

► 1970'ler

1971 İzmit Rafinerisi 1. Tevsii Projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 5,5 milyon ton/yıla yükseltildi.

1972 3,0 milyon ton/yıl kapasiteli İzmir Rafinerisi devreye alındı.

1974 Türkiye'nin tek madeni yağ üretim kompleksi, İzmir Rafinerisi'nde devreye alındı.

Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. (Ditaş), Mart 1974'te kuruldu.

► 1980'ler

1982 İzmit Rafinerisi 2. Tevsii Projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 11,5 milyon ton/yıla yükseltildi.

1983 İpraş ve Üç rafineri Tüpraş çatısı altında toplandı.

İpraş'ın Ditaş'taki %29 hissesi Tüpraş'a devredildi.

1986 5,0 milyon ton/yıl kapasiteli Kırıkkale Rafinerisi devreye alındı.

1987 İzmir Rafinerisi Tevsii Projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 10 milyon ton/yıla yükseltildi.

1989-2003 Uzun Vadeli Yatırım Planı çalışmaları başlatıldı.

► 1990'ler

1990 Tüpraş Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na devredildi.

Yönetim planlamada simülasyona geçildi.

Üretim planlamada optimizasyon modeli

1991 Tüpraş'ın %2,5 hissesin ilk halka arzı ve İMKB'de işlem yapmaya başlandı.

1993 Kırıkkale Hydrocracker Tesisleri devreye alındı.

İzmir Hydrocracker Tesisi devreye alındı.

1997 İzmit Hydrocracker ve CCR Kompleksi devreye alındı.

1998 Otomatik Fiyatlandırma Mekanizması

1999 Halka açıklık oranı %3,58

Marmara Depremi, Tüpraş Yangını

2012 yılı Tüpraş için üretimdeki verimliliğin finansal sonuçlara yansıdığı, başarılı bir yıl olmuştur.

► 2000'ler

2000 İkinci halka arz, Tüpraş hisselerinin %34'ü İstanbul ve Londra Menkul Kıymetler borsalarında işlem görmeye başladı.

2001 Petkim Yarımca Kompleksi, Tüpraş tarafından devralındı.

İzmir CCR Reformer ve İzomerizasyon Üniteleri devreye alındı.

2002 İzmit İzomerizasyon Ünitesi devreye alındı.

Ekim 2002'de Ditaş'ın hisseleri 16,5 milyon ABD doları karşılığında satın alınarak, şirketin %79,98'ine sahip olundu.

2003 Supply Option Study başlatıldı.

2004 Bütün rafinerilerin kalite çevre sertifikasyonu alındı.

2005 Halka açıklık oranı %49'a yükseltildi.

Kamuya ait olan %51 oranındaki hisselerin blok satışı için yapılan ihaleyi, Koç-Shell Ortak Girişim Grubu kazandı.

İzmir Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme Ünitesi devreye alındı.

İthalat serbest bırakıldı.

Laboratuvar akreditasyonu sağlandı.

Rafinerici lisansları yenilendi.

Petrol Piyasası Kanunu yürürlüğe girdi.

2006 26 Ocak tarihinde Koç Holding A.Ş.'ye hisse devri gerçekleştirildi.

Opet'in %40 hissesi Aygaz A.Ş.'den satın alındı.

Operasyonel Mükemmellik Çalışması başlatıldı.

Yeni logo ve kurum kimliği oluşturuldu.

2007 İzmit Rafinerisi CCR Reformer ve Dizel Kükürt Giderme Ünitesi devreye alındı.

İntranet portalı kullanılmaya başlandı.

Ulusal Marker Uygulaması'na geçildi.

RUP yatırım kararı alındı.

SAP Sistemi'ne geçildi. Uluslararası standartlara göre kurumsal sorumluluk raporu (GRI) yayımlandı.

Baca gazı online ölçüm cihazlarının kurulumu (CEMS) yapıldı.

Enerji yönetim birimleri kuruldu.

Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Notu 7,91 olarak belirlendi.

TCDD ile taşımacılık anlaşması imzalandı.

SEÇ (Sağlık Emniyet Çevre) Politikası yayınlandı, yönetim tarafından taahhüdü sağlandı.

Tüpraş Tanıma Takdir ve Ödüllendirme Sistemi uygulamaya konuldu.

2008 Kırıkkale Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme ve CCR Reformer Ünitesi devreye alındı.

İzmir Rafinerisi Benzin Spektlerini İyileştirme Yatırımı devreye alındı.

Tüm rafineriler Euro V standardında motorin satışına hazır hale geldi.

Ditaş, Sevgi Tankeri'ni filosuna kattı.

Demiryolu Taşımacılığı

Petrokimya Tesisleri'nde üretim durdurularak, Fuel Oil Dönüşüm Projesi'nin yapımına başlandı.

İleri Proses Kontrol (APC) uygulamalarına geçildi.

OSAR-Risk Değerlendirme Tablosu devreye girdi.

2009 İzmit Rafinerisi Benzin Spektlerini İyileştirme Yatırımı devreye alındı.

Ditaş Gönül tankerini filosuna kattı.

Türkiye'de satılan tüm benzin ürünleri Euro V spektlerinde

Çalışma ortamları iyileştirildi.

Müşteri talepleri portaldan alınmaya başlandı.

Müteahhit yönetim sistemi devreye alındı.

Müşteri İlişkileri Yönetimi Sistemi'ne (CRM) geçildi.

Kış motorini üretimine başlandı.

2010 Ar-Ge Merkezi açıldı.

Etik değerler revize edildi.

Üniversitelerle master programları başlatıldı.

REACH tüzüğüne kayıt olundu.

Bitüm ürünlerine CE Belgesi alındı.

Desulphurization Ünitesi'nde, dünyada ilk Cracking Katalist Uygulaması gerçekleştirildi.

Sanayide Enerji Verimliliği yarışmalarında Batman Rafinerisi birincilik, İzmir Rafinerisi üçüncülük ödülü aldı.

Rafinerilerde SAP üzerinden Atık Yönetim Programı devreye alındı.

2011 Fuel Oil Dönüşüm Projesi kredi sözleşmesi imzalandı.

İzmir ve İzmit Kerosen Tatlılaştırma Ünitesi devreye alındı.

Sanayide Enerji Verimliliği yarışmalarında İzmir ve Batman Rafinerileri birincilik ödülü aldı.

Tüpraş'ın iş sağlığı ve güvenliği konusunda hazırladığı eğitim filmi dünya ikincisi oldu.

Kurumsal Yönetim Notu 8,62 olarak güncellendi.

2012 700 milyon ABD dolarlık, 5,5 yıl vadeli, yurt dışı tahvil satışı gerçekleştirildi.

İzmit Rafinerisi'nde C3/C4 Splitter ve Seçici Hidrojenasyon Üniteleri devreye alındı.

T-Suna tankeri 23 Kasım 2012'de teslim alındı.

T-Leyla tankeri ile Aralık 2012'de taşıma başladı.

Sanayide Enerji Verimliliği Yarışmaları'nda Batman Rafinerisi birincilik ödülü aldı.

Kurumsal Yönetim Notu 9,10 seviyesine yükseldi.

İzmir Rafinerisi'nde Kostik Nötralizasyon Ünitesi devreye alındı.

İzmir Rafinerisi'nde U-920 Gaz Türbini ve Atık Isı Kazanı devreye alındı.

Kırıkkale Rafinerisi yeni bitüm tankları devreye alındı.

Batman Rafinerisi asfalt tankları yenilendi.

Tüpraş yeni yatırım finansmanı ile 2011 "Yılın Anlaşması" ve "Avrupa, Orta Doğu ve Afrika Bölgesi En İyi Yapılandırılmış Finansman İşlemi" ödüllerini almıştır.

► Başarı ve Ödüller

TÜPRAŞ "EN BÜYÜK 500 ÖZEL ŞİRKET" ARAŞTIRMASI'NDA YİNE BİRİNCİ

Capital Dergisi'nin bu yıl on beşincisini düzenlediği "Türkiye'nin En Büyük 500 Özel Şirketi" araştırmasında Tüpraş, 41,4 milyar TL ciro ile 2011 yılında da ilk sırada yer almıştır. Tüpraş bu araştırmada 2006 yılından bu yana en büyük şirket kategorisinde ilk sırada yer almaktadır.

TÜPRAŞ İHRACATIN DA ŞAMPİYONU

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) 2011 İhracat Şampiyonları Ödüllerinde, 2011 yılında gerçekleştirdiği 5,2 milyon ton ürün ihracatı ile 4,3 milyar ABD doları katkı sağlayan Tüpraş, hem ülkenin genel ihracat sıralamasında hem de sektörel ihracat sıralamasında birinci olmuştur.

TÜPRAŞ'A İKİ FİNANSMAN ÖDÜLÜ BİRDEN

Tüpraş yeni yatırım finansmanı ile 2011 "Yılın Anlaşması" ve "Avrupa, Orta Doğu ve Afrika Bölgesi En İyi Yapılandırılmış Finansman İşlemi" ödüllerini almıştır. Trade Finance Magazine, Mükemmellik Ödülü "Deal of the Year 2011", 2,1 milyar ABD doları tutarındaki "Fuel Oil Dönüşüm Projesi" (RUP) yatırımının finansmanı işlemiyle Tüpraş'ın olmuştur. Tüpraş-RUP finansmanı işlemi 2011 yılı, EMEA Finansal Başarı Ödüllerinde, "Avrupa, Orta Doğu ve Afrika Bölgesi En İyi Yapılandırılmış Finansman İşlemi" Ödülü'ne de layık görülmüştür.

TÜPRAŞ'A AR-GE ÖDÜLLERİ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü tarafından 141 Ar-Ge Merkezi'nin faaliyet raporlarının incelenmesi sonucu yapılan değerlendirmede, Tüpraş Ar-Ge Merkezi Türkiye 2'ncisi seçilmiştir. Merkez, üniversite ile işbirliği kategorisinde 4'üncü, bilimsel yayın kategorisinde ise 6'nci olmuştur.

PLATTS INSIGHT MAGAZİNE GLOBAL ENERJİ ŞİRKETLERİ İLK 250 SIRALAMASI

Platts Insight Magazine Global Enerji Şirketleri ilk 250 sıralamasında Tüpraş 103'üncülüğten 85'inciliğe yükselmiştir. Tüpraş, EMEA (Avrupa, Orta Doğu ve Afrika) enerji şirketleri sıralamasında 32'nci, EMEA (Avrupa, Orta Doğu ve Afrika) "Refining & Marketing" sektör sıralamasında 2'nci sırada yer almaktadır.

SEKTÖREL PERFORMANS ÖDÜLÜ

Doğu Marmara Bölgesi'ndeki başarılı sanayi kuruluşlarını ödüllendirmek amacıyla beşinci kez düzenlenen Sektörel Performans Ödüllerinde Tüpraş, "Büyük Ölçekli İşletme" kategorisinde, sektör ödülüne layık görülmüştür.

KIRIKKALE RAFİNERİSİ EN TEMİZ 2'NCİ SANAYİ TESİSİ

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın düzenlediği "Türkiye'nin En Temiz Sanayi Tesisi Seçilmesi Projesi" kapsamında İl Müdürlüklerinin yaptığı incelemelerin değerlendirilmesi sonucu, Kırıkkale Rafinerisi "En Temiz 2'nci Sanayi Tesisi" seçilmiştir.

İZMİT RAFİNERİSİ'NE ÇEVRE ÖDÜLÜ

Kocaeli Sanayi Odası tarafından düzenlenen 18'inci Şahabettin Bilgisu Çevre Ödüllerini kapsamında İzmit Rafinerisi, Büyük İşletme Kategorisinde "Jüri Özel Ödülü"ne layık görülmüştür.

SGK ÖDÜLLERİ VERİLDİ

SGK Başkanlığı tarafından verilen "2011 Yılında Türkiye Genelinde En Çok Prim Ödeyen İlk 10 İşveren" ödüllerinde, 2011'de 93.683.468 TL ödeyerek Türkiye'de en çok prim ödeyen ilk 10 şirket arasında yer alan Tüpraş ödüllendirilmiştir.

YILLIK RAPOR ÖDÜLÜ

Tüpraş 2011 Faaliyet Raporu, dünyanın en saygın faaliyet raporu yarışmalarından LACP Vision Awards'ta "Energy-Oil, Gas & Consumable Fuels" kategorisinde Altın ödüle layık görülürken, yarışmaya Türkiye'den katılan tüm raporlar arasında da ilk 25'te yer almıştır.

YÖNETİM KURULU BAŞKANI'NIN MESAJI

2007'de oluşturulan İMKB şirketleri kurumsal yönetim endeksine 7,91 derecelendirme notu ile başlayan Tüpraş, 2012'de notunu 9,10 seviyesine yükselterek, gelişimini sürdürmüştür.

İyileşme beklentilerinin öngörülenin altında kaldığı, küresel ekonominin dalgali ve kırılgan seyrine devam ettiği 2012 yılında, rakiplerinden daha iyi performans göstererek finansal ve operasyonel hedeflerimizi büyük oranda gerçekleştirebilmenin verdiği gururu sizlerle paylaşmak istiyorum.

2012 yılında küresel ekonominin beklentiler doğrultusunda yavaşlamaya devam etmesine rağmen, Yunanistan'ın kontrolsüz iflasının önüne geçilmesi, ABD'den gelen pozitif haberler küresel ekonomik gidişata yönelik olumlu beklentileri artırmıştır. Öte yandan, İspanya ekonomisine dair endişeler merkez bankalarının likidite önlemleriyle yatıştırılmıştır. Ancak, Avrupa Birliği ekonomilerinin krizden çıkış için aldığı tasarruf tedbirleri, geçmiş dönemlerde güçlü büyüme performansı gösteren gelişmekte olan ülkeleri de olumsuz yönde etkileyerek, büyüme ivmelerini yavaşlatmıştır. 2012 yılında küresel ekonominin büyüme performansının gelişmekte olan piyasalar dahil 2011 yılının altında kaldığı görülmektedir. IMF tarafından, Euro bölgesinin %0,4 küçüleceği, gelişmekte olan ülkelerin büyüme oranının % 6,3'ten % 5,1'e gerileyeceği, küresel büyümenin ise %3,2 civarında gerçekleşeceği raporlanmaktadır. Benzer şekilde ülkemiz ekonomisi de 2011 yılındaki %8,5'lik büyüme performansının ardından yaklaşık %3 olarak öngörülen büyüme ile 2012 yılında soğuyan ekonomiler arasında yer almıştır. Öte yandan ekonomimizin yapısal sorunu olan cari açığın, büyümedeki yavaşlamanın da katkısıyla, 48,9 milyar ABD dolarına gerilemesi olumlu bir gelişme olmuştur.

Öte yandan, toparlanmanın beklenenden yavaş seyretmesi enflasyon riskini azaltırken ABD, AB ve Japonya başta olmak üzere merkez bankalarının, likidite genişlemesi ve varlık alımı yöntemleriyle ekonomiye destek olmayı sürdürmeleri ve Çin başta olmak üzere OECD dışı ekonomilerde yaşanan olumlu gelişmeler, gelişmekte olan piyasalara yönelik fon akışını hızlandırmıştır.

2012 yılı dönem başı ve dönem sonu emtia fiyatları, bir birine çok yakın ve istikrarlı bir görünümde olmasına rağmen, yıl içinde küresel ekonomideki gelişmelere bağlı önemli dalgalanmalar yaşanmıştır. 2011 yılını 106,6

ABD doları/varil düzeyinde kapatan ham petrol fiyatı jeopolitik kaynaklı arz endişeleri, ABD ve AB'nin İran yaptırımları yanı sıra, parasal genişleme politikalarının etkisiyle 2012'nin ilk çeyreğinde hızlı bir şekilde 128,17 ABD doları/varil düzeyine yükselmiştir. Yılın ikinci çeyrek döneminde ise Avrupa borç krizi ve Çin ekonomisindeki yavaşlamaya bağlı olarak varil başına yaklaşık 40 ABD doları (%30,86) düşüş yaşanmış ve hızlı fiyat düşüşünün neden olduğu negatif stok etkisi, Tüpraş dahil olmak üzere, rafinerilerin ikinci çeyrek dönem finansal performansını olumsuz yönde etkilemiştir.

Dünya hampetrol talebi OECD bölgesindeki 420 bin varil günlük azalmaya karşın Asya ve Güney Amerika ve Orta Doğu bölgesi başta olmak üzere OECD dışı talep artışının etkisiyle 2012 yılında toplamda 1,02 milyon varil gün artışla 89,84 milyon varil güne yükselmiştir.

Euro bölgesindeki ekonomik krizin Akdeniz ülkelerinde daha ağır hissedilmesi, bir yandan bölgedeki talebi kısıtlarken, 20 ABD doları/varilin üzerinde olan maliyet avantajı WTI (West Texas Intermediate) hampetrolü işleyen ABD rafinerilerinin yüksek kapasite kullanımları, geleneksel olarak ABD'ye yapılan benzin ihracatını sıfırlamakla kalmamış, tam tersine ABD'den Akdeniz ve Kuzey Avrupa'ya motorin ihracatını artırarak, son iki yıldır artan oranda Akdeniz rafineri marjlarını baskılamıştır.

Öte yandan, Çin, Hindistan ve Orta Doğu başta olmak üzere tüketimin arttığı bölgelerde önemli rafineri kapasite artışları yapılırken, tüketimin azaldığı OECD bölgesindeki yüksek işletme sermayesi ve bakım ve onarım masrafları gerektiren, düşük verimli rafinerilerin sürekli veya geçici olarak kapatılması veya düşük kapasite ile çalıştırılması, rafineri marjı üzerindeki baskının azalmasına yardımcı olmuştur.

Ülkemiz akaryakıt piyasasındaki genel seyir 2012 yılında da devam etmiş, EPDK verilerine göre motorin tüketimi %6,1 artışla 15,6 milyon tona ulaşırken, yüksek vergi farkının etkisiyle benzin tüketimi %6, düşüşle 1,85 milyon tona gerilemiştir. Doğal gazın ısınma ve sanayi yakıtı olarak tüketiminin teşvik edilmesinin etkisiyle fuel oil tüketimindeki azalış seyri de devam etmiştir.

2012 yılında Tüpraş, motorin satışlarında pazar büyümesinin üzerinde artış sağlayarak pazar payını 1,6 puan artışla %53,1'e çıkarmış, pazardaki daralmaya rağmen, depolama ve terminal altyapısından gelen rekabetçi gücünün olumlu katkısıyla benzin pazar payını %91,5'ten %96,4'e yükseltmiştir.

Havayolu taşımacılık sektöründeki hızlı büyümeye paralel olarak yurt içi sivil jet yakıtı satışı geçtiğimiz yılın 499 bin ton üzerinde gerçekleşmiş, Tüpraş'ın jet yakıtı satışları da %20 oranında artmıştır.

Toplam ürün satışlarının 25,44 milyon ton olduğu 2012 yılında, 5,0 milyar ABD doları ihracat olmak üzere toplam 47,1 milyar TL (26,3 milyar ABD doları) ciro gerçekleştirilmiş olup, 1,35 milyar TL FAVÖK ve 1,46 milyar TL net kâr elde edilmiştir.

Sürdürülebilirliğin temel taşlarından olan sağlık ve emniyet, Tüpraş'ta her zaman ön planda tutulmakta, uygulamalar sürekli geliştirilmekte, çalışanlar ve paydaşların sağlık ve emniyeti güvence altına alınmaktadır. Tüpraş'ın sağlık, emniyet ve çevre konusundaki prensiplerinin temel dayanağını oluşturan SEÇ-K Yönetim Sistemi'nde yer alan Tehlike Etkenlerinin Yönetimi Süreci ile müteahhit faaliyetleri de dahil olmak üzere, Tüpraş bünyesinde tüm ürün ve hizmet üretmeye yönelik faaliyetlerin içerdiği tehlikeler belirlenmekte, yönetimi sağlanmaktadır. Bunun neticesi olarak Tüpraş, 2011 yılında 2,2 olan kaza sıklık oranını, çok yoğun bir fiziki yatırım yılı olması ve müteahhit çalışmalarına rağmen 2012 yılında 1,5'e indirmeyi başarmıştır.

Kısa ve orta vadeli başarıları daha uzun vadelere taşımak için başlattığımız ve Kasım 2014'te devreye alınmasını hedeflediğimiz Fuel Oil Dönüşüm Projesi planlandığı şekilde ilerlemekte olup, 2012 yıl sonu itibarıyla 1,263 milyar ABD doları seviyesindeki harcamanın yapıldığı yatırımda proje geneli gerçekleşmesi %54'e ulaşmıştır.

Fuel Oil Dönüşüm Projesi sonrasında tüm rafinerilerin kapasite kullanımlarının yükseltilmesinin yanı sıra, beyaz ürün veriminin yaklaşık %14 artırılması ve İzmit Rafinerisi Nelson Kompleksitesi 7,8'den 14,5 seviyesine yükseltilerek dönüşüm oranı en yüksek rafinerilerden birisi olması hedeflenmektedir. Ülkemiz dış ticaret açığının azaltılmasına yaklaşık 1 milyar ABD doları seviyesinde katkı sağlayacak projenin tamamlanmasıyla 500'ün üzerinde ilave istihdam sağlanmış olacaktır.

Sektördeki bilimsel gelişmelerin yakından takibi ve geleceğe ait teknolojilerin şirket bünyesinde elde edilerek kullanımı amacıyla Ar-Ge çalışmalarına özel önem verilmekte olup, bu kapsamda nitelikli asfalt, biyoyakıt ve katalist geliştirme çalışmalarına hız kazandırılmış, enerji verimliliği ve emisyon azaltım projelerine kararlılıkla devam edilmiştir.

2007'de oluşturulan İMKB şirketleri kurumsal yönetim endeksine 7,91 derecelendirme notu ile başlayan Tüpraş, 2012'de notunu 9,10 seviyesine yükselterek, gelişimini sürdürmüştür. Güçlü finansal ve kurumsal yapısı uluslararası derecelendirme kuruluşları tarafından 2012 yılında da teyit edilen Tüpraş, sahip olduğu güçlü derecelendirme notu ve uygun likidite ortamından yararlanarak alternatif fon kaynaklarını kullanmak amacıyla, Londra Borsası'nda işlem görmek üzere 700 milyon ABD doları tutarında, 5,5 yıl vadeli, yıllık getirisi %4,168 olan tahvillerin satışı 2 Kasım 2012 tarihinde gerçekleştirmiştir.

Başarılı operasyonel ve finansal sonuçların yanı sıra, iş güvenliği, enerji verimliliği, Ar-Ge, çevre, ihracat ve finansman alanlarında atılan adımlar ve elde edilen başarılar, Tüpraş'ın, yatırımcısına yüksek ve düzenli kâr payı ödeyen şirketler sıralamasında en üst sıralarda yer almasını sağlamıştır.

Dünyada ve bölgemizde önemli rafineri kapasite girişlerinin beklendiği 2013 yılında da her geçen gün artan rekabet gücümüz ve kalıcı hale gelen operasyonel, finansal başarılarımızı sürdürerek hissedarlarımız, paydaşlarımız ve ülkemiz için değer üretmeyi sürdüreceğimize olan inancım tamdır.

ÖMER M. KOÇ
Yönetim Kurulu Başkanı

YÖNETİM KURULU

ÖMER M. KOÇ

Yönetim Kurulu Başkanı

Lisans eğitimini 1985 yılında Columbia Üniversitesi'nde tamamlamış ve 1989'da Columbia Business School'dan MBA derecesi almıştır. İş yaşamına 1985 yılında, İsviçre'deki Kofisa Trading Company'de Satış Memuru olarak başlayan Koç, 1989-1990 yılları arasında New York'ta Ramerica Int. Inc.'de Satış Memuru olarak görev yapmıştır. 1990 yılında Koç Holding'e katılarak Gazal A.Ş.'de Finansman Koordinatörlüğü, Koç Holding A.Ş. Enerji Grubu Başkan Yardımcılığı ve Koç Holding A.Ş. Enerji Grubu Başkanlığı gibi üst düzey görevlerde bulunmuştur. 2004 Nisan ayından bu yana Koç Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi olan Ömer M. Koç, Mayıs 2008'den itibaren Holding Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği görevini sürdürmektedir. Ömer M. Koç aynı zamanda Türk Eğitim Vakfı Başkanlığı, Geyre Vakfı Başkanlığı, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Başkanlığı görevlerini de sürdürmektedir. 2006 yılında Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi olan Ömer M. Koç, 2008 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürütmektedir.

MUSTAFA V. KOÇ

Yönetim Kurulu Başkan Vekili

Yükseköğrenimini 1984 yılında George Washington Üniversitesi İş İdaresi Bölümü'nde tamamlamıştır. Profesyonel iş yaşamına aynı yıl Tofaş Oto A.Ş.'de başlamış, 1992 yılında Koç Holding'e geçerek çeşitli gruplarda Başkan Yardımcılığı ve Başkanlık görevlerinde bulunmuştur. 2001 yılında Yönetim Kurulu Üyesi, 2002 yılında ise Yönetim Kurulu Başkan Vekili olan Mustafa V. Koç, Nisan 2003 tarihinden itibaren Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini sürdürmektedir. Vehbi Koç Vakfı Yönetim Kurulu ile Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı Mütevelli Heyeti Üyesi, İstanbul Sanayi Odası Üyesi, Finlandiya İstanbul Fahri Konsolosu, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Üyesi, Kuveyt Uluslararası Bankası Danışma Kurulu Üyesi ve Rolls-Royce Danışma Kurulu Üyesi'dir. Haziran 2004 tarihinde JP Morgan International Council'a katılmıştır. Mustafa V. Koç, 2006 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

RAHMI M. KOÇ

Yönetim Kurulu Üyesi

Rahmi M. Koç, yükseköğrenimini Johns Hopkins Üniversitesi Endüstriyel Sevkiyat ve İdare Bölümü'nde tamamlamıştır. İş yaşamına 1958 yılında, Koç Topluluğu'nda, Otokoç şirketinde başlamış ve çalışma hayatı boyunca Koç Holding bünyesinde çeşitli üst düzey görevlerde bulunmuştur. 1980 yılında İdare Komitesi Başkanı olan Rahmi M. Koç, 1984 yılında Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı olarak atanmıştır. 2003 yılından itibaren Koç Holding Şeref Başkanı unvanıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Rahmi M. Koç aynı zamanda Vehbi Koç Vakfı Mütevelli Heyeti Başkan Vekili, Koç Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı, Rahmi M. Koç Müzecilik ve Kültür Vakfı kurucusu ve Yönetim Kurulu Başkanı, VKV Amerikan Hastanesi Yönetim Kurulu Başkanı, TURMEPA/ Deniz Temiz Derneği kurucusu ve Onursal Başkanı, TÜSİAD Yüksek İstişare Şeref Başkanı ve TİSK Danışma Kurulu Üyesi'dir. Rahmi M. Koç, 2008 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

SEMAHAT S. ARSEL
Yönetim Kurulu Üyesi

Amerikan Kız Koleji'nden mezun olduktan sonra Goethe Institute'ta Almanca eğitim programlarına katılan Semahat Arsel, İngilizce ve Almanca bilmektedir. 1964 yılında, Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi olarak iş hayatına başlayan Semahat Arsel, halen bu görevinin yanı sıra Vehbi Koç Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığı, Turizm Grubu Yönetim Kurulu Başkanlığı, Florance Nightingale Vakfı İkinci Başkanlığı ve Semahat Arsel Hemşirelik Eğitim ve Araştırma Merkezi Başkanlığı görevlerini sürdürmektedir. Koç Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu'nun kurucusu olan Semahat Arsel, 2009 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

ALİ Y. KOÇ
Yönetim Kurulu Üyesi

Lisans eğitimini Rice Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde tamamlamış ve ardından Harvard Üniversitesi'nden MBA derecesi almıştır. Ali Y. Koç, 1990-1991 tarihleri arasında American Express Bank'ta Yönetici Yetiştirme Programı'na dâhil olmuş, 1991-1992 yılları arasında Ramerica International Inc.'da Koordinatör, 1992-1994 yılları arasında Morgan Stanley Yatırım Bankası'nda Analist olarak çalışmıştır. 1997 yılında, Koç Holding'de Yeni İş Geliştirme Koordinatörü olarak göreve başlayan Ali Y. Koç, daha sonra Bilgi Grubu Başkanlığı gibi üst düzey görevlerde bulunmuştur. 2006 yılından itibaren Koç Holding Kurumsal İletişim ve Bilgi Grubu Başkanlığı görevini yürütmektedir. 2008 Ocak ayından bu yana Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi olan Ali Y. Koç, 2009 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

O. TURGAY DURAK
Yönetim Kurulu Üyesi

Lisans eğitimini Northwestern Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamış ve aynı üniversiteden yüksek lisans derecesi almıştır. İş yaşamına 1976 yılında Otosan'da Uygulama Mühendisi olarak başlayan O. Turgay Durak, 1982'de Proje Koordinasyon Müdürlüğü ve 1984'te Proje Koordinasyon Daire Müdürlüğü görevlerini üstlenmiştir. 1986 yılında Pazarlama Genel Müdür Yardımcısı, 1987 yılında Satınalma Genel Müdür Yardımcısı ve 2000 yılında Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.'de Genel Müdür Baş Yardımcısı olan Durak, 2002-2007 yılları arasında Ford Otomotiv Sanayi A.Ş. Genel Müdürü olarak görev yapmıştır. 2007-2009 yılları arasında Koç Holding Otomotiv Grup Başkanlığı yapan Durak, 2009-2010 yılları arasında Koç Holding A.Ş. CEO Vekili, 2010 Nisan ayından itibaren Koç Holding CEO'su olarak göreve atanmıştır. Durak, 5 Nisan 2010 tarihinden bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

YÖNETİM KURULU

TEMEL KAMIL ATAY
Yönetim Kurulu Üyesi

Lisans eğitimini İTÜ Makine Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamış ve ardından Wayne State Üniversitesi İşletme Bölümü'nde ihtisas yapmıştır. İş yaşamına 1965 yılında Chrysler Sanayi'de Ürün Geliştirme Mühendisi olarak başlayan Atay, Koç Topluluğu'na 1966 yılında katılmış ve sırasıyla Otosan A.Ş. Mamul Geliştirme Müdürü, Ford Motor Co. U.S.A. Mamul Geliştirme Mühendisi, Koç Holding A.Ş. Otomotiv Koordinatör Yardımcısı, Otoyol Sanayi A.Ş. Genel Müdürü, Tofaş Türk Otomobil Fab. A.Ş. Genel Müdürü, Koç Holding A.Ş. Teknik Projeler Başkan Yardımcısı, Tofaş Grubu Başkanlığı gibi üst düzey görevlerde bulunmuştur. 2000-2001 yıllarında Koç Holding CEO'luğu yapan Atay, 1996 yılında Koç Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi, 2006 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

EROL MEMİOĞLU
Yönetim Kurulu Üyesi

Yükseköğrenimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi Petrol Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamıştır. 1979 yılında TPAO'da Uzman Mühendis olarak göreve başlayan Memioğlu, TPAO'da Üretim Müdürlüğü ve Yurt Dışı Projeler Grup Başkanlığı görevlerinin ardından, 1999 yılında Koç Holding'de Enerji Grubu Başkan Yardımcılığı görevine atanmıştır. 2003-2004 yılları arasında iş hayatına Koç Holding Enerji Grubu İcradan Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi olarak devam eden Memioğlu, Mayıs 2004'ten bu yana Koç Holding Enerji Grubu Başkanlığı görevini yürütmektedir. Memioğlu, 2006 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

AHMET AKSU
C Grubu Hisse Temsilcisi Yönetim Kurulu Bağımsız Üyesi

Ahmet Aksu, lisans eğitimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nde tamamlamıştır. 1992 yılından bu yana Başbakanlık Özelleştirme İdaresi'nde çalışan Aksu, 1993 yılında Deniz Nakliyat T.A.Ş.'de Denetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmıştır. 1993-2006 yılları arasında ERDEMİR Ereğli Demir ve Çelik Fab. T.A.Ş., TÜMAŞ, Eti Alüminyum ve ESGAZ gibi kurumlarda Yönetim Kurulu Üyesi ve Başkanı olarak görev almıştır. 2006-2007 yılları arasında TÜMAŞ Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı görevinin ardından, 2007 yılından bu yana Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş.'de Yönetim Kurulu Başkanı olarak çalışmaya devam etmektedir. Halen Özelleştirme İdaresi Başkan Vekili olarak görev yapmakta olan Aksu, Tüpraş Yönetim Kurulu Bağımsız Üyesi ve C Grubu Hisse Temsilcisi'dir.

KUTSAN ÇELEBİCAN

Yönetim Kurulu Bağımsız Üyesi

Yükseköğrenimini Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde yapmıştır. 1969 yılında Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları Kurulu'nda iş hayatına başlamış, 1979-1982 yıllarında Maliye Bakanlığı Hazine Genel Müdür Yardımcılığı ve daha sonra atandığı Dünya Bankası (IBRD) İcra Direktör Yardımcılığı görevlerini yapmıştır. 1987 yılında Koç Topluluğu'na katılmış ve Finansman Koordinatörlüğü, Başkan Yardımcılığı, Finansman Grubu Başkanlığı görevlerinde bulunduğu Koç Topluluğu'ndan 2001 yılı Aralık ayında emekliye ayrılmıştır. Halen kendi finansman danışmanlık şirketini yönetmektedir. 4 Nisan 2012 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Bağımsız Üyesi görevini yürütmektedir.

OSMAN METE ALTAN

Yönetim Kurulu Bağımsız Üyesi

Yükseköğrenimini Yıldız Teknik Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü'nde 1965 yılında tamamlamıştır. Aynı üniversitede Yüksek Lisans, Uludağ Üniversitesi'nde İş İdaresi eğitimi yapmıştır. 1966-1968 yıllarında iki yıl TUMPANE Co. Inc. adlı Amerikan şirketinde çalışan Altan, 1970 yılında askerlik görevini tamamlamasının ardından TOFAŞ Otomobil Fabrikası'nda çalışmaya başlamış, sırası ile Atölye Mühendisi, Üretim Müdürü, Üretimden Sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. 1995 yılında Otoyol A.Ş.'ye Genel Müdür olarak atanan Altan, 2003 yılı Temmuz ayında emekli oluncaya kadar bu görevini sürdürmüştür. 4 Nisan 2012 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Bağımsız Üyesi görevini yürütmektedir.

GÖKÇE BAYINDIR

Yönetim Kurulu Bağımsız Üyesi

1939 yılında İstanbul'da doğan Gökçe Bayındır, Robert Kolej'den mezun olmasının ardından 1965 yılında Boğaziçi Üniversitesi'nin İşletme İdaresi Bölümü'nü bitirmiş ve aynı bölümde yüksek lisansını tamamlamıştır. İş hayatına 1967 yılında başlayan Bayındır, 1971 yılında Pazarlama Müdürü olarak göreve başladığı Tofaş Oto Ticaret A.Ş.'de, Genel Müdür Muavinliği ve 1979 yılından itibaren Genel Müdürlük görevlerinde bulunmuştur. 1987 tarihinde Koç Holding A.Ş. bünyesinde Tofaş Grubu Başkan Yardımcılığı ve ardından Tofaş Grubu Başkanlığı yapan Bayındır, 2000 yılında Koç Grubu'ndan emekli olmuştur. Koç Grubu'nda çalıştığı yıllarda, başta Tofaş Oto Ticaret A.Ş. ve Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.'de olmak üzere, değişik şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelikleri'nde bulunan Bayındır, 4 Nisan 2012 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Bağımsız Üyesi görevini yürütmektedir.

DENETİM KURULU

ALİ TARIK UZUN

Denetim Kurulu Üyesi

Yükseköğrenimini Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat Bölümü'nde tamamlamış ve Koç Üniversitesi'nde İş İdaresi yüksek lisansı yapmıştır. 1985 yılında Maliye Bakanlığı'nda Hesap Uzmanı olarak iş hayatına atılmasının ardından, 1992 yılında Koç Holding'de Denetim ve Mali Grup Başkanlığı'nda Mali İşler Koordinatör Yardımcısı olarak göreve başlamıştır. 1996-2003 yılları arasında Koordinatör olan Uzun, 2004 yılından bu yana Koç Holding Denetim Grubu Başkanı olarak görev yapmaktadır.

SERKAN ÖZYURT

Denetim Kurulu Üyesi

Lisans eğitimini Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye Bölümü'nde tamamlamıştır. İş yaşamına 1990 yılında Maliye Bakanlığı'nda Hesap Uzmanı olarak başlayan Özyurt, 1999-2002 yılları arasında Baş Hesap Uzmanı, 2002-2003 yılları arasında Hesap Uzmanları Başkanlığı-İstanbul Grup Başkan Yardımcısı, 2003-2004 yılları arasında ise Başkan Yardımcısı görevlerini yürütmüştür. 2005 yılında Koç Holding A.Ş.'ye katılan Özyurt, halen Koç Holding Denetim Grubu'nda Koordinatör olarak görev yapmaktadır.

AHMET TURHAN

Denetim Kurulu Üyesi

1987 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuştur. Kısa bir süre avukatlık ve iki yıl da hâkim adaylığı yaptıktan sonra, 1990 yılında Mülki Amirlik görevlerine başlamıştır. Sırasıyla Bursa-Keles, Diyarbakır-Hani, Samsun-Tekkeköy, Mardin-Midyat, Kayseri-Yahyalı, Konya-Çumra, Kayseri-Develi Kaymakamlıkları'nda bulunan Turhan, Batman Valiliği'nin ardından 3 Ağustos 2012'de Balıkesir Valiliği'ne atanmıştır. Turhan, 16 Haziran 2011 tarihinden bu yana Tüpraş Denetim Kurulu Üyesi'dir.

GENEL MÜDÜR'ÜN MESAJI

2012 yılı, küresel ekonomide yavaş büyümeye rağmen, rafinajda geçici üretim kayıplarıyla petrol ürünleri arz/talep dengesinin korunduğu ve rafineri marjlarının yükseldiği bir yıl olmuştur.

Dünyanın önde gelen merkez bankaları, 2012 yılında zor durumdaki Avrupa ülkelerinin tahvil alım kararları ile dünyaya güven mesajları verirken, oluşturulan destek ve kurtarma fonu mekanizmaları ile finansal kırılganlık bulaşıcı bir konuma dönüşmeden önlenebilmiştir. Borç seviyesini düşürebilmek için harcamalarını azaltan Avrupa ekonomileri daralmaya devam etmiş ve Avrupa'ya ihracat yaparak büyüyen ülkeleri de olumsuz etkilemiştir. 2009 yılından beri büyüme hızı azalan Çin de 2012 yılında ekonomisini kademeli olarak soğutmuş ve piyasada güven yeniden kurulmaya başlanmıştır. Gelişmiş ülkelerin piyasaya sürdüğü likiditenin gelişmekte olan ülkelere yönelmesi sonucunda, para birimlerinin yılın son çeyreğine girerken değerlendirilmesi ile IMF verilerine göre gelişmiş ülkeler 2012 yılında %1,3, gelişmekte olan ülkeler ise %5,1 büyüme kaydetmişlerdir.

Merkez Bankası'nın aldığı önlemler ile 2012 yılının ilk yarısında Türkiye ekonomik büyümesi beklentilerden hızlı yavaşlamıştır. Yılın ilk yarısında petrol ve enerji fiyatlarındaki dalgalanma cari açık ve enflasyonu yükseltmiş, kurlarda ve faizlerde meydana gelen yükseliş ve Merkez Bankası'nın zorunlu karşılıkları ve faiz koridorunu yükselterek uyguladığı sıkı para politikası neticesinde 2012'nin ilk yarısında iç tüketim zayıflamaya başlamıştır. Tüketimdeki düşüş ise cari açığa yol açan ithal ürün talebini aşağı çekerek, yılın ikinci yarısında cari açığın azalmasına yardımcı olmuştur. 2012'nin son çeyreğinde enflasyonda soğumanın da katkısıyla Merkez Bankası tarafından sıkı para politikası gevşetilerek talebin canlandırılması amacıyla faizler aşağı çekilmiştir. Neticede son çeyrekte yaşanan nispi toparlanma ile 2012 yılında Türkiye ekonomisi yaklaşık %3 büyümüştür.

HAMPETROL FİYATLARI VE DÜNYA RAFİNAJ SEKTÖRÜNDE GELİŞMELER

2012 yılına 106,55 dolar/varil seviyesinden başlayan ve Ortadoğu ve Afrika'da petrol üreticisi ülkelere tırmanan jeopolitik gerilimle ilk çeyrek dönemi 123 ABD doları seviyesinde kapatan Brent ham petrol fiyatı, ikinci çeyrek dönem sonunda dünya ekonomisindeki yavaşlama ile 94 ABD doları/varil seviyesine gerilemiştir. Yılın üçüncü çeyrek döneminde

küresel ölçekte alınan ekonomik önlemler, faiz indirimleri ve dünyanın önde gelen merkez bankalarının parasal genişleme, varlık alım kararları ile üçüncü çeyreği 111 ABD doları düzeyinden tamamlayan petrol fiyatı, son çeyrekte tırmanan jeopolitik gerilime karşın küresel ekonomide tekrarlayan problemler ile dengelenerek yılı 110 ABD doları düzeyinde kapatmıştır.

Dünya ekonomisinin 2012 yılında 2011 yılına göre %0,7 puan düşüşle %3,2 büyümesinin etkisiyle, 2011 yılında 88,82 milyon varil/gün olan dünya petrol tüketimi, 2012 yılında %1,1 gibi kısıtlı bir artışla 1,02 milyon varil yükselerek 89,84 milyon varil/gün düzeyinde gerçekleşmiştir.

2008 yılında başlayan ekonomik kriz sonrasında dünya rafinaj üretimi fazlası 3,06 milyon varile kadar ulaşmışken, 2010 yılında devlet destekli kurtarma paketleri petrol ürünleri talep artışlarını desteklemiş ve arz fazlası ürün miktarı 2010 yılında hızlı bir şekilde 0,86 milyon varil/gün seviyesine inmiştir. Avrupa borç krizinin çözümü için 2011 ve 2012 yıllarında uygulanan tasarruf politikalarının büyüme ivmesini yavaşlatmasıyla, arz fazlası ürün miktarındaki azalış hızı da yavaşlamış ve 2008 yılı kriz öncesindeki pozisyonuna ancak 2012 sonu itibarıyla ulaşabilmiştir.

Bununla birlikte 2012 yılında birçok Avrupa ülkesinde uygulanan katı tasarruf önlemleriyle oluşan tüketim azalışı, Avrupa ve ABD rafineri şirketlerinde konsolidasyon sürecini hızlandırmış ve kâlılıkta sürdürülebilirliği kaybeden rafineriler faaliyetlerine son vermiş veya ticari terminallere dönüştürülmüştür. 2011 yılında 0,50 milyon varil/gün'lük rafineri kapasitesi üretimden çekilirken, bu rakam 2012 yılında 1,49 milyon varil/gün olarak gerçekleşmiştir. Öte yandan, 2012 yılında yaptırımlar nedeniyle hafif ham petrolere göre daha fazla artan ağır ham petrol fiyatları, Akdeniz rafineri marjını olumsuz etkilerken, global ürün stoklarının düşük düzeyde tutulması ve üretimden çekilen rafineriler yanında, 2012 yılı üçüncü çeyreğinde Kuzey ve Güney Amerika'da yaşanan rafineri yangınlarının oluşturduğu üretim açıkları, başta benzin olmak üzere uluslararası piyasalarda motorin ve jet yakıtı fiyatlarını yükseltmiş, bütün

bu etkenler sonrasında 2011 yılında 1,17 ABD doları/ varil olan Akdeniz rafineri marjı, 3,04 ABD doları artış kaydederek, 2012 yılında 4,21 ABD doları düzeyine yükselmiştir.

2013 yılında dünya ekonomisinin %3,5 büyümesi ve petrol talebinin de %0,9 artarak 90,7 milyon varil/gün olması beklenmektedir. Dünya ekonomisinde süregelen zayıflık ve 2013 yılında beklenen sınırlı talep artışı nedeniyle petrol fiyatlarında 2012 yılına göre önemli bir değişim beklenmemektedir. Bununla birlikte, gelişmiş ülkelerin sürdürmesi beklenen düşük faiz politikası ve parasal genişleme adımlarının yanı sıra, Ortadoğu'da devam eden jeopolitik riskler, petrol fiyatlarında yıl içinde yukarı yönlü dalgalanmalara neden olabilecektir. 2013 yılında dünya rafinaj kapasitesine eklenecek yeni rafineri kapasitesinin 2012 yılına yakın bir düzeyde 1,6 milyon varil/gün olarak gerçekleşmesi beklenirken, piyasadan çekilmesi planlanan rafineri kapasitesinin ise geçen yıldan daha az olması nedeniyle, 2013 yılında küresel rafineri marjlarında kısıtlı da olsa azalış beklenmektedir. Öte yandan, ABD'nin WTI (West Texas Intermediate) petrolünü iç bölgelerden kıyıya ihraç noktasına ulaştıracak boru hattı kapasitesinde 2013 yılında gerçekleşecek artışın, bu petrolün 2012 yılı sonunda Brent'e göre 20 ABD doları olan fiyat avantajını azaltması ve buna bağlı olarak ABD rafinerilerinin kapasite kullanım oranlarında düşüşle birlikte benzin ithalinde artış beklenmektedir. Bu durum benzinde ihracatçı konumda olan Akdeniz piyasasında rafineri marjlarının 2013 yılında olumlu seyretmesine katkı sağlayacaktır.

TÜRKİYE PETROL ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNDE GELİŞMELER

EPDK'nın 2011 yılı Eylül ayında yayınlanan tebliği doğrultusunda, benzine 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren en az %2 oranında yerli tarım ürününden elde edilmiş biyoetanol katılmaya başlanmış olup, motorine de 1 Ocak 2014 tarihinden itibaren en az %1 oranında biyodizel katılması zorunlu olacaktır. Sonraki yıllarda biyoyakıt miktarlarının %3'e kadar kademeli olarak arttırılması öngörülmektedir. Ancak vergisiz motorin fiyatından daha pahalı olan ve halihazırda ülke ihtiyacının yaklaşık %70'i ithalatla karşılanan ham yağ ve yağlı tohum ihtiyacı dikkate alınarak, biyodizel harmanlama uygulamasının gözden geçirilerek uygulamanın uzun bir süre ertelenmesi beklentileri bulunmaktadır.

Standarta uymayan veya kayıt dışı ürünlerin piyasaya girişine yönelik 2012 yılı ikinci yarısında alınan (madeni yağda iade sistemine geçilmesi gibi) ek önlemlerin etkisini göstermeye başlamasıyla, ekonomik büyümenin üzerinde artış gösteren Türkiye motorin tüketimi %6,1 yükselişle 15,6 milyon tona ulaşmış, öte yandan benzine göre vergi avantajı nedeniyle otogaz ve dizel kullanımının tercih edilmesine bağlı olarak benzin tüketimi %6,6 oranında daralarak 1,85 milyon tona gerilemiştir.

Isınma ve sanayi alt sektörlerinde ve elektrik üretiminde fuel oil yerine fiyat ve vergi etkisiyle doğalgaz kullanımının artarak devam etmesiyle fuel oil tüketimi ise %13 azalmıştır.

2012 YILINDA TÜPRAŞ

2012 yılında İran'a uygulanan uluslararası yaptırımlar nedeniyle ağır hampetrol fiyat avantajının azalmasına karşın, yılın ikinci yarısında küresel ekonomideki yaşanan iyileşme doğrultusunda petrol fiyatlarındaki toparlanma, yılın üçüncü çeyreğinde Kuzey ve Güney Amerika'daki rafinerilerde meydana gelen plansız rafineri duruşlarıyla yükselen rafineri marjları yanında, artan yurt içi motorin ve jet yakıtı taleplerine bağlı olarak, toplam kapasite kullanımı %3,6 artışla, %83,5'e (sadece ham petrol miktarı temel alındığında %78,7) yükseltilerek, yaklaşık 22,4 milyon ton satılabilir ürün üretilmiştir.

Yıl içinde ağır petrol fiyatındaki artışa rağmen, Akdeniz piyasası beyaz ürün fiyat rasyolarındaki iyileşmeyi, müşterilerine rekabetçi fiyat imkanları sunarak paylaşan Tüpraş, üretim ve satış optimizasyonu ile 2012 yılında yurt içine %4,5 artışla 19,6 milyon ton ürün satışı gerçekleştirerek, 5,9 milyon

GENEL MÜDÜR'ÜN MESAJI

ton ürün ihracatıyla birlikte 2012 yılında toplam satış miktarı %6,5 artışla 25,4 milyon tona ulaşmıştır. 2011 yılında ortalama %51,5 seviyesinde olan Tüpraş'ın motorin pazar payı, Akdeniz piyasasına giren ithal motorinin rekabeti arttırmasına rağmen, 2012 yılında % 53,1'e, benzinde ise %91,5'den %96,4'e yükselmiştir.

2012 yılının ikinci çeyrek döneminde düşen hampetrol ve ürün fiyatlarıyla oluşan stok zararı, ağır hampetrol fiyatındaki göreceli artış ve doğalgaz fiyat zamlarının enerji maliyetlerini yükseltmesi gibi nedenlerle Tüpraş'ın net rafineri marjı 2012 yılında 2011 yılına göre 1,98 ABD doları/varil azalarak 3,31 dolar/varil seviyesinde gerçekleşmiştir. Uygulanan üretim optimizasyonu, verimlilik arttırıcı uygulamalar ve tasarruf politikaları sayesinde Tüpraş 2012 yılında ulaştığı 815 Milyon dolar net kâr düzeyi ile hedefini yakalamıştır.

Tüpraş, tüm faaliyetlerini ISO 9001, ISO 14001 ve OHSAS 18001 Kalite, Çevre ve İş Sağlığı ve Güvenliği Standartlarından oluşan Sağlık, Emniyet, Çevre ve Kalite Yönetim Sistemi çerçevesinde sürdürmektedir. Tüpraş'ın sağlık, emniyet ve çevre konusundaki prensiplerinin temel dayanağını SEÇ-K Politikası oluşturmakta ve operasyon ve süreç bazında sağlık ve emniyet şartlarını sağlamak için ulusal ve uluslararası mevzuat takip edilmekte ve gerektiğinde yeni standartlar oluşturulmaktadır. Bu doğrultuda bütünsel veya alt ölçütler anlamında uygulanabilecek stratejiler ve aksiyonlar belirlenmiştir. Bu kapsamda 2012 yılında oluşturulan "Yeni İş İzni Sistemi", "Değişiklik Yönetim Sistemi" dünyadaki en iyi uygulamalar referans alarak geliştirilmiş, mevcut sistemin zayıf ve aksayan tarafları iyileştirilerek 4 rafineride uygulamaya alınmıştır.

Rafinerilerinde teknik emniyet standartlarını azami düzeye yükseltmeyi, tüm faaliyetlerinde çevreyi sürdürülebilir yöntemlerle korumayı ve çevresel riskleri minimuma indirmeyi ilke edinen Tüpraş, 2011 yılında 2,2 olan kaza sıklık oranını, çok yoğun bir fiziki yatırım yılı olmasına rağmen 2012 yılında 1,5'e indirmeyi başarmıştır.

Tüpraş, enerji tasarrufunun sağlanması ve emisyon değerlerinin iyileştirilmesi amacıyla 2008 yılından beri uygulanan maliyet azaltıcı ve verimlilik arttırıcı projelerine 2012 yılında da devam etmiş, 2011 yılında 104,2 olan ortalama enerji endeksi (EII) değeri, 2012 yılında 103,4'e düşürülmüştür. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından 2012 yılında düzenlenen (SEVAP) Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması'nda, SEVAP-2 kategorisinde Batman Rafinerisi "Buhar Üretim Verimliliğinin Arttırılması Projesi" ile birinci olmuştur.

2010 yılında kurulan Tüpraş Ar-Ge Merkezi'nde ürün geliştirme projelerine ağırlık verilmiş ve bu kapsamda nitelikli asfalt, biyoyakıt ve katalist geliştirme çalışmaları hız kazanmıştır. Tüpraş yıl içerisinde Ar-Ge faaliyetleri çerçevesinde toplam 11 TEYDEB ve 1 adet Avrupa Birliği onaylı projeler gerçekleştirmiştir. 2012 yılında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye'de faaliyet gösteren 141 Ar-Ge Merkezi arasında yapılan değerlendirmeye göre, Tüpraş Ar-GE Merkezi, nitelikli Ar-Ge Merkezi kategorisinde 2'nci, üniversite ile işbirliği kategorisinde 4'ncü, bilimsel yayın kategorisinde ise 6'ncı sırada yer almıştır.

FUEL OİL DÖNÜŞÜM PROJESİ VE DEVAM EDEN DİĞER YATIRIMLAR

Rafineri kompleksitesini arttırmak ve ülkemizin ürün taleplerindeki gelişime paralel olarak sıfır fuel oil üretim yapabilecek bir rafinaj konfigürasyonuna sahip olmak amacıyla, başta Fuel Oil Dönüşüm Projesi olmak üzere Tüpraş diğer yatırımlarını da sürdürmektedir. Yaklaşık 2,4 milyar ABD doları tutarındaki fuel oil dönüşüm projesi ile ülkemizde tüketim imkanı azalan ve talep fazlası konuma dönüşen, değeri düşük yaklaşık 4,2 milyon ton siyah ürün, 3,5 milyon tonun üzerinde benzin ve motorin gibi daha değerli Euro V standardında çevreci beyaz ürünlere dönüştürülecektir. 2014 yılı Kasım ayında işletmeye almayı planladığımız bu yatırımla İzmit rafinerisinin beyaz ürün verimi %83'e yükselecektir. 2012 yılında, Fuel Oil Dönüşüm Projesi yatırımı için harcanan yaklaşık 777 milyon ABD doları dahil olmak üzere, toplam yıllık yatırım harcaması

tutarı 974 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir. 2012 yılı sonu itibarıyla Fuel Oil Dönüşüm Projesi yatırımında, mühendislik çalışmalarında %89, malzeme imalatında %66, saha faaliyetlerinde %29 olmak üzere proje genelinde %54 gerçekleştirme sağlanmıştır. Fuel Oil Dönüşüm Projesi için imzalanan 2,1 milyar ABD doları tutarındaki kredi sözleşmeleri ile Tüpraş, Euromoney-Trade Finance Magazine tarafından "Yılın Anlaşması" ve EMEA Finansal Başarı Ödülleri'nde ise, Avrupa, Orta Doğu ve Afrika Bölgesi "En İyi Yapılandırılmış Finansman İşlemi" ödülleri almıştır. Bu ödüllerin yanısıra İstanbul Sanayi Odası tarafından "Türkiye'nin En Büyük 500 Özel Şirketi" araştırmasında birinci sırada yer alan Tüpraş, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından 2011 yılında gerçekleştirdiği 4,3 milyar ABD doları ihracat ile hem ülkemizin genel ihracat sıralamasında hem de sektörel ihracat sıralamasında birincilik ödülleri almıştır. Tüpraş'ın hampetrol ve ürün taşımalarında lojistik operasyonel risklerini azaltmak ve maliyet tasarrufu sağlamak amacıyla, 55 bin ve 6,3 bin DWTon'luk iki adet ürün tankeri 2012 yılında filoya katılmıştır.

Tüpraş ülkemizin akaryakıt ihtiyacını en emniyetli ve yüksek kalitede karşılarken, sürdürülebilir kârlılığını optimum noktaya ulaştırmak için başlattığı yatırımları süratle tamamlayarak, güçlü insan kaynağıyla operasyonel ve finansal başarılarını yükselterek, hissedarlar, iş ortakları ve ülkemiz için katma değer yaratmaya devam edecektir.

Yavuz Erkut

YAVUZ ERKUT
Genel Müdür

Tüpraş'ın üretim ve satış optimizasyonu ile 2012 yılında yurt içinde ürün satışı %4,5 artarak 19,6 milyon tona ulaşmış ve 5,9 milyon ton ürün ihracatıyla birlikte toplam satış miktarı %6,5 artışla 25,4 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

ÜST YÖNETİM

YAVUZ ERKUT

Genel Müdür

Yavuz Erkut, lisans eğitimini Boğaziçi Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nde, yüksek lisans eğitimini ise Wales Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamıştır. Erkut, iş yaşamına 1979 yılında İpraş Rafinerisi'nde Proses Mühendisi olarak başlamıştır. 1979-1990 yılları arasında sırasıyla Ünite Şefi, Başmühendis, İşletme Müdür Yardımcısı görevlerinde bulunmuştur. 1990 yılında Tüpraş Genel Müdürlüğü'ne Dış Ticaret Müdürü olarak atanmıştır. 1994-1997 yılları arasında Petrol İkmal ve Ticaret Daire Başkanlığı göreviyle Ham Petrol İkmal, Akaryakıt Satış, Fiyatlandırma, Dış Ticaret ve LPG İkmal ve Satış Müdürlükleri'ni yönetmiştir. 1998-2000 döneminde ise aynı bölümlerden sorumlu Daire Başkanlığı ve Genel Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. 2000 yılında Opet Petrolcülük A.Ş.'ye transfer olmuştur. 2000-2006 yılları arasında Opet Petrolcülük A.Ş.'de Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdürlük görevlerinden sonra, 27 Ocak 2006 tarihinden bu yana Tüpraş Genel Müdürlüğü görevini sürdürmektedir.

GÜROL ACAR

Genel Müdür Yardımcısı

Gürol Acar, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü mezunudur. İş yaşamına 1977 yılında İpraş Rafinerisi'nde Proses Mühendisi olarak başlamış, çeşitli mühendislik pozisyonlarında görev almıştır. Tüpraş İzmit Rafinerisi ve Genel Müdürlük'te, yönetim kademelerinde çeşitli görevlerde bulunmuştur. Tüpraş'ta çalışırken Devlet Planlama Teşkilatı'nın hazırladığı 7'nci ve 8'inci dönem beş yıllık kalkınma planlarında, Petrol Ürünlerinden Sorumlu Komisyon'un Başkanlığı'nı yürütmüştür. Kırıkkale Rafineri Müdürü olarak çalışırken, 2000 yılında Opet Petrolcülük A.Ş.'de Terminal ve Teknik Servisler Müdürü olarak işe başlamıştır. 2004 yılından itibaren Opet Petrolcülük A.Ş. Terminal ve Teknik Servisler Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapan Acar, 27 Ocak 2006 tarihinde Tüpraş Teknik İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

HASAN TAN

Genel Müdür Yardımcısı

Hasan Tan, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nü ve Pennsylvania Üniversitesi İş Yönetimi Yüksek Lisans programını tamamlamıştır. İş yaşamına 1990 yılında Tüpraş Dış Ticaret Departmanı'nda Mühendis olarak başlamış ve Motorin ve LPG İthalatından Sorumlu İthalat Şefi olarak devam etmiştir. 1995 yılında, Ham Petrol İkmal Departmanı'na Ham Petrol Anlaşmaları ve Kârlılık Analizlerinden Sorumlu Koordinatör olarak atanmıştır. 1999-2004 yılları arasında LPG İkmal ve Satış Müdürü olarak görev yapmıştır. Ocak 2005 – Ocak 2006 arasında Opet Petrolcülük A.Ş. İkmal Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapan Tan, Tüpraş'ın özelleştirilmesi sonrasında 27 Ocak 2006 tarihi itibarıyla, Ticari İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

YILMAZ BAYRAKTAR

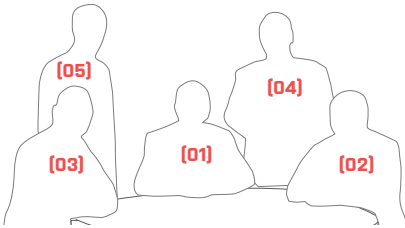
Genel Müdür Yardımcısı

Yılmaz Bayraktar, Boğaziçi Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nden mezun olmuş ve Wales Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü'nde "Endüstri İçin Dizayn ve İş İdaresi" başlıklı programda yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. İş yaşamına 1979 yılında İpraş Rafinerisi'nde Enerji ve Ekoloji Mühendisi olarak başlamıştır. Sırasıyla Kuvvet Santrali, Buhar Üretim, Elektrik Üretim, Pompa Transfer ve Atık Su Arıtma Üniteleri Şeflik ve Başmühendislikleri'nde ve daha sonra sırasıyla Yardımcı Tesisler İşletme Müdür Yardımcılığı, Üretim Üniteleri İşletme Müdürlüğü ve 1997 yılından itibaren Rafineri Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. 1999-2006 yılları arasında Siemens Power Generation "İşletme ve Bakım" anlaşması altındaki BOSEN Enerji Elektrik Üretim A.Ş. Kombine Çevrim Santrali'nde, Siemens adına Tesis Müdürü görevini üstlendikten sonra, 27 Ocak 2006 tarihinden itibaren Tüpraş Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

İBRAHİM YELMENOĞLU

Genel Müdür Yardımcısı

İbrahim Yelmenoğlu, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni 1991 yılında, Illinois Üniversitesi Yüksek Lisans programını 2003 yılında tamamlamıştır. İş yaşamına 1987 yılında Maliye Bakanlığı'nda başlamıştır. 1992-2004 yılları arasında Hesap Uzmanları Kurulu'nda görev almıştır. 2004 yılında Koç Holding Denetim Grup Başkanlığı'na transfer olan Yelmenoğlu, 2004-2006 döneminde Koç Holding A.Ş. Denetim Grubu Koordinatörü olarak görev yapmıştır. Tüpraş'ın Koç Holding'e %51 hisse devrinden sonra 27 Ocak 2006 tarihi itibarıyla Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı görevine atanmıştır.

- 01** Yavuz Erkut
- 02** Gürol Acar
- 03** Yılmaz Bayraktar
- 04** Hasan Tan
- 05** İbrahim Yelmenoğlu

SEKTÖR

TOPLAM SATIŞLAR

25,4 MİLYON TON

Tüpraş, yurt içi ve ihracat dâhil toplam satışları 2011'e göre %6,5 oranında artışla 25,4 milyon tona ulaşmıştır.

TOPLAM MOTORİN TÜKETİMİ

15,6 MİLYON TON

Toplam motorin tüketimi, 2012 yılında 2011 yılına göre aynı dönemine göre %6 artışla 15,6 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

YURT İÇİ MOTORİN SATIŞLARI

9,7 ARTIŞ

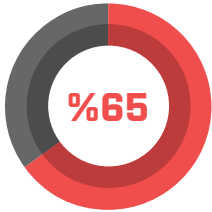
Yurt içi motorin satışlarını %9,7 artırarak, pazar büyümesinin üzerinde artış sağlamış, ihrakiye hariç Piyasa Payını %51'den %53'e çıkarmayı başarmıştır.

TÜRKİYE PAZAR PAYI

Tüpraş, benzin, jet, motorin ve fuel oil'de pazardaki payını %63'ten %65'e yükseltmiştir.

DEPOLAMA KAPASİTESİ

Tüpraş'ın depolama kapasitesi ülke kapasitesinin yaklaşık %54'üne, OPET dâhil %65'ine karşılık gelmektedir.

AB ülkelerinde 1 Ocak 2010 tarihi itibarıyla uygulamaya geçilen, motorinde azami kükürt içeriğinin 10 ppm ile sınırlandırılmasına yönelik düzenleme ülkemizde de yürürlüğe girmiştir. Ülkemizde 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren gerek rafineri üretimi, gerekse ithalat yoluyla piyasaya sürülen motorinde kükürt miktarı 10 ppm ile sınırlandırılmıştır. Motorin tüketimindeki artışta ekonomik büyümenin tüketime yansımalarının yanı sıra, özellikle 10 numara yağ kullanımına karşı alınan önlemlerinde etkili olduğunu görülmektedir. Bununla birlikte 10 numara yağ elde etmede kullanılan baz yağ ithalatının hâlâ sektörün ihtiyacının çok üzerinde olması, kayıt dışılığın azalmasına rağmen devam etmekte olduğunu göstermektedir.

2012 yılında küresel ekonomide süren yavaşlama ve cari açığın kontrol altına alınmasına yönelik politikalar paralelinde büyüme hızı inişe geçmiş olup büyümenin %3 civarında gerçekleşeceği öngörülmektedir. Petrol ürünleri tüketiminde standart ve kayıt dışı ürünlerin kullanımı, alınan önlemlerle azalmasına rağmen halen sürmekte ve sektörü olumsuz etkilemektedir. Bununla birlikte GSYİH ile doğrudan ilişkili olan toplam motorin tüketimi son yıllardaki artış eğilimini sürdürmüş, EPDK verilerine göre 2012 yılında %6,1 artış göstererek 15,6 milyon tona ulaşmıştır.

2012 yılında da müşteri odaklı stratejisini sürdüren Tüpraş askeri ürünler hariç yurt içi motorin satışlarını %9,7 artırarak, pazar büyümesinin üzerinde artış sağlamış, piyasa payını %51,5'den %53,3'e çıkarmayı başarmıştır.

Benzin tüketimindeki azalma trendi geçtiğimiz yıl da otogaza geçiş, dengesiz vergilendirme ve dizelizasyonun etkisiyle sürmüştü ve benzin tüketimi %6 oranında daralarak 1,9 milyon ton'a gerilemiştir. Benzin pazarındaki daralmaya rağmen, pazarın büyük bir çoğunluğunu karşılayan Tüpraş, depolama ve terminal altyapısından gelen rekabetçi gücünün de olumlu katkısıyla, pazardaki payını %91,5'ten %95,6'ya yükseltmiştir.

Havayolu taşımacılık sektöründeki gelişmeye paralel olarak yurt içi sivil jet yakıtı satışı geçtiğimiz yılın 499 bin ton üzerinde gerçekleşmiştir. Havayolu taşımacılık sektöründeki gelişme ve iç turizmde şehirlerarası taşımacılıkta karayolu yerine havayolunun tercih edilmesinin de etkisiyle, Tüpraş'ın jet yakıtı satışlarının %20 oranında artırmıştır.

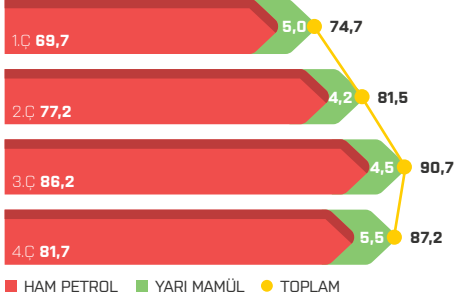
2013'teki bir önemli gelişme de EPDK tarafından alınan kararla 1 Ocak 2013'ten itibaren benzine yerli tarım ürünlerinden elde edilmiş %2 oranında biyo-etanol katılmasının zorunlu hale getirilmesidir. Aynı şekilde Ocak 2014'ten itibaren ise dizel yakıtlara %1 oranında biyo-dizel katılması zorunlu hale gelecektir. 2013 yılı için 50 bin ton biyo-etanol ihtiyacının olacağı hesaplanmaktadır.

2012 yılında da müşteri odaklı stratejisini sürdüren Tüpraş motorin satışlarında pazar büyümesinin üzerinde artış sağlayarak piyasa payını %51,5'den %53,3'e çıkarmayı başarmıştır.

ÜRETİM

KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

2012 yılına 106,5 ABD doları/varil seviyesinden başlayan, Orta Doğu ve Afrika'da petrol üreticisi ülkelerde tırmanan jeopolitik gerilimler nedeniyle ilk çeyrek dönem sonunda 123 ABD doları seviyesine çıkan Brent ham petrol fiyatı, ikinci çeyrek dönem sonunda dünya ekonomisindeki yavaşlama ile 94 ABD doları/varil seviyesine gerileyerek üçüncü çeyrek dönemi, küresel bazda alınan ekonomik önlemler ve varlık alım programları ile 111 ABD doları düzeyinde tamamlamıştır. 2012 yılında dünya ekonomisinde yaşanan %3,2 oranındaki büyüme, dünya petrol tüketimine de olumlu olarak yansımış ve ortalama günlük tüketim miktarı %0,8 artışla 89,59 milyon varile ulaşmıştır.

2012 yılında Avrupa'da tasarruf önlemleriyle azalan tüketim ve WTI ile Brent ham petrol arasındaki fiyat farkının açılmasının getirdiği ticari olumsuzluklar ile 1,49 milyon varil/gün kapasiteye sahip rafineri faaliyetlerine son vermiş veya ticari terminalere dönüştürülmüştür. Bir yandan bu durumun Akdeniz rafineri marjları üzerinde olumlu etkisi görülürken, diğer yandan da İran petrolüne uygulanan yaptırımlar marjları olumsuz etkilemiştir. Petrol fiyatlarında dalgalanmadan korunma amacıyla düşük seyreden stokların kapanan rafinerilerdeki üretim kaybı nedeniyle daha da azalması, ürün rasyoları üzerinde olumlu etki yaratmıştır. Bununla birlikte 2012 yılı üçüncü çeyreğinde Kuzey ve Güney Amerika'da yaşanan rafineri yangınlarının yol açtığı üretim açığı, başta benzin olmak üzere uluslararası piyasalarda motorin ve jet yakıtı fiyatlarının son beş yılın en yüksek seviyelerine çıkmasını sağlamıştır. Böylece 2011 yılında 1,17 ABD doları/varil olan Akdeniz rafineri marjı, 3,04 ABD doları artış kaydederek, 2012 yılında 4,21 ABD doları düzeyine yükselmiştir.

Tüpraş, petrol kaynaklarının çeşitlendirilmesi, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajlarının sağlanması için ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona ve çeşitlendirmeye gitmektedir. Tüpraş, ham petrol alımlarının önemli bir kısmını ülkelerin ulusal petrol şirketleriyle yaptığı yıllık anlaşmalar yoluyla gerçekleştirmektedir. Bunun yanı sıra ürün taleplerinin gerektirdiği özelliklere sahip ham petrol türleri için tedarik esnekliğini ve

ilave opsiyonlarını artırmaya yönelik alımlar da yapılmaktadır. 2012 yılında spot piyasa alımlarının yanı sıra işlenen ham petrolün 2,3 milyon tonu yerli kaynaklardan karşılanmıştır.

Tüpraş yıl içinde 21 API ile 45 API arasında değişen gravitelerde ve %0,2 ile %4,1 aralığında kükürt değerlerine sahip, dokuz ülkeden 15 farklı çeşit ham petrol alımı yapmıştır. Yıl içinde ikmal edilen 19,7 milyon ton ham petrole 15,9 milyar ABD doları, ürün ve yarı mamul ithalatına 4,1 milyar ABD doları olmak üzere, Tüpraş'ın toplam ithalat maliyeti 20,0 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

2012 yılında Tüpraş, 22,1 milyon tonu ham petrol ve 1,4 tonu yarı mamul olmak üzere toplam 23,5 milyon ton şarjı ünitelerine vermiş ve toplam %83,5 kapasite kullanımı gerçekleştirmiştir. Geçtiğimiz yıla göre yurt içi talebi karşılamak için maksimum kullanılan Dönüşüm Üniteleri'nin yanı sıra Distilasyon Üniteleri'nin ham petrol şarjı 1,2 milyon ton artırılmış, böylece ithal yarı mamul şarjı 201 bin ton azaltılmıştır. 2012 yılında 21,9 milyon ton ürün üretilirken, geçtiğimiz yılın 0,6 üzerinde %70,3 beyaz ürün verimi elde edilmiştir.

Tüpraş'ın yurt içi petrol ürünlerinin fiyatları, Petrol Piyasası Kanunu'nda belirtilen en yakın piyasa olan CIF Genova Akdeniz Platts fiyatlarıyla doğrudan ilişkilidir. İthalatın tamamen serbest olduğu piyasada ürün fiyatları tam rekabet koşulları altında belirlenmektedir. Bu kapsamda rafinerilerin operasyonel kârlılığı hammadde fiyatları ile ürün fiyatları arasında fark olarak tanımlanan brüt rafineri marjı kavramıyla açıklanmaktadır. 2012 yılında Tüpraş'ın işletme giderleri çıkarılmış net rafineri marjı, 3,31 ABD doları/varil seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tüpraş'ın aralarında üretim ve satış optimizasyonuna olanak tanıyan dört rafineriye sahip olması ve rafinerilerin ülke genelinde temel satış bölgelerine hâkim olarak dağılımı olması, kesintisiz ikmal imkanı sağlamaktadır. Tüpraş, rafineri marjının teorik olarak hesaplanan brüt Akdeniz rafineri marjının üzerinde seyretmesini sağlayan yapısal üstünlüklere sahiptir.

2012 yılında Tüpraş, 22,1 milyon tonu ham petrol ve 1,4 tonu yarı mamul olmak üzere toplam 23,5 milyon ton şarjla %83,5 kapasite kullanımı gerçekleştirmiştir.

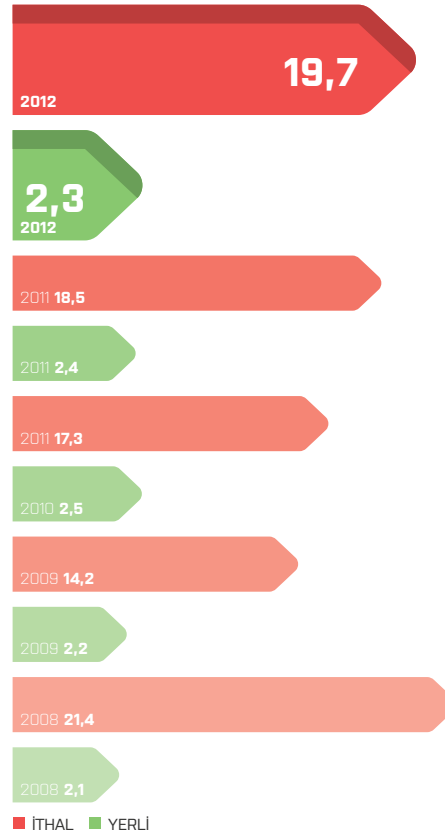

ÜRETİM

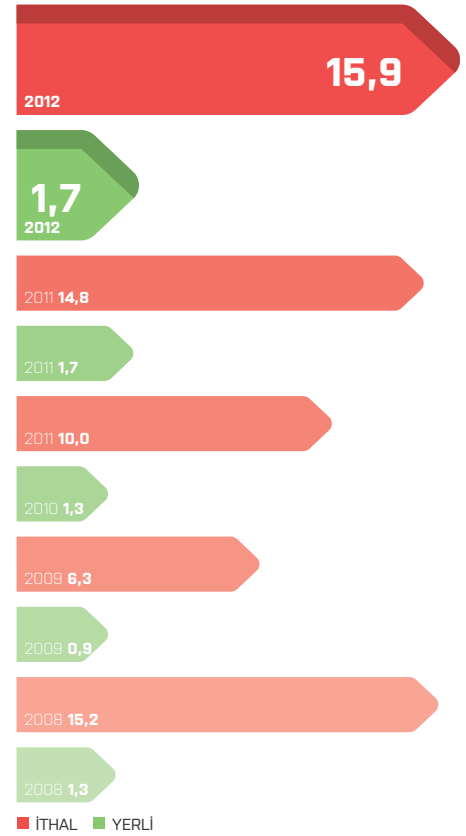

Tüpraş'ın aralarında üretim ve satış optimizasyonuna olanak tanıyan dört rafineriye sahip olması ve rafinerilerin ülke genelinde temel tüketim bölgelerine dağılmış olması, kesintisiz ikmali sağlamaktadır.

HAM PETROL TEMİNİ (Milyon Ton)

HAM PETROL TEMİNİ (Milyon ABD Doları)

Bunlar, Tüpraş rafinerilerinin tüketim bölgelerinin merkezinde konumlandırılmış olması, farklı ham petroleri işleyebilme esnekliği, rafineri tasarımlarının ağır ve yüksek kükürlü ham petrol işleyebilecek konumda yapılmış olması, hacimli ham petrol ve ürün alımlarının getirdiği fiyat avantajları, ham petrol tedarik merkezlerine yakınlıkla uygun maliyet ve çeşitlilikte ham petrol tedarik edilebilmesi, Türkiye'nin pek çok üründe net ithalatçı konumda olması, ham petrol ve ürün ithalatı için güçlü altyapı ve tesis, yurt içi müşterilere direkt boru hattı bağlantıları sayesinde müşterinin düşük depolama ihtiyacı ve yüksek ihracat kabiliyeti olarak sayılabilir.

Tüpraş, Türkiye genelinde 36 çeşit petrol ürününün tedarikini sağlamaktadır. Doğrudan ürün satışı yapılan müşteriler, T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından lisanslandırılmış akaryakıt, LPG, ihrakiye, madeni yağ dağıtım firmaları, petrokimya sanayi, boya sanayi, Karayolları Genel Müdürlüğü, belediyeler ile bu kurumlar tarafından onaylanmış müteahhit firmalar ve Türk Silahlı Kuvvetleri adına Milli Savunma Bakanlığı'dır.

2012 yılında üretim ve ithalattan olmak üzere toplam 25,4 milyon ton ürün satışı gerçekleşmiştir. 2012 yılında Türkiye ekonomisinde gerçekleşen %3 oranındaki büyümeye rağmen, yıllar içinde ekonomiye güven ortamının oluşması özellikle motorin ve jet yakıtı tüketiminde ivme kazanılmasını sağlamıştır. Havayolu ulaşım sektöründeki hızlı büyüme doğrultusunda jet yakıtı satış miktarında %20 ve karayolu taşımacılık sektöründeki gelişme doğrultusunda motorin satışlarında %10 artış sağlanarak, 2012 yılında Tüpraş tarihindeki en yüksek satış rakamlarına ulaşılmıştır. Bu gelişmeler paralelinde, Türkiye benzin ve motorin pazarı toplamı %4,3 oranında büyümüştür. Özellikle motorinde 10 numara yağ ve benzeri nedenlerle yaşanan sorunların çözümüne yönelik olarak, vergi kaybını ortadan kaldırmak için, Maliye Bakanlığı'nın 14 Eylül 2011 tarihli yağlama yağlarında ÖTV düzenlemesinin ardından, 11 Ekim 2012 tarihli ÖTV tebliği ile baz yağlarda ÖTV iadesi uygulamasına geçilmiştir. Alınan tedbirler bu konudaki suiistimallerin önüne geçilmesinde nispeten etkili olmuştur.

2012 yılında, Tüpraş 19,6 milyon ton yurt içi satış gerçekleştirmiştir. Ürün marjları dikkate alınarak motorin yerine jet ve solvent, siyah ürünlerde de özellikle yaz aylarında fuel oil yerine bitüm maksimizasyonu tercih edilmiştir. Havayolu taşımacılık sektöründeki gelişmeye

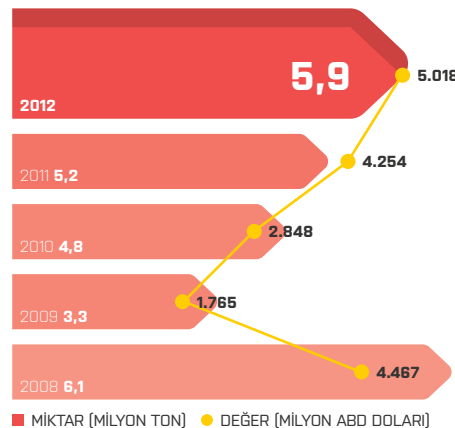
TÜPRAŞ RAFİNERİLERİ ÜRETİM (Bin Ton)

Ürünler	2011	2012	Değişim %
LPG	760	783	3,1
Benzin&Nafta	4.594	4.826	5,1
Jet Yakıtı / Gazyağı	2.923	3.329	13,9
Kırsal Motorin	335	388	15,9
Motorin	4.975	5.173	4,0
Orta Distilat	8.233	8.889	8,0
Fuel Oil'ler	3.213	3.477	8,2
Bitüm	2.959	2.810	-5,0
Makina Yağları	399	266	-33,3
Diğer	741	815	10,0
Toplam	20.898	21.867	4,6

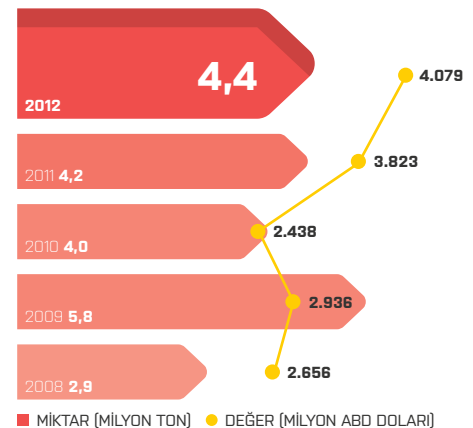
TÜPRAŞ RAFİNERİLERİ SATIŞLAR (Bin Ton)

Ürünler	2011	2012	Değişim %
LPG	883	852	-3,6
Nafta	198	273	38,2
Benzinler	1.810	1.782	-1,5
Jet Yakıtı / Gazyağı	2.815	3.332	18,4
Kırsal Motorin	78	111	42,1
Motorin	7.793	8.457	8,5
Orta Distilat	10.686	11.900	11,4
Fuel Oil'ler	1.361	1.421	4,5
Bitümler	2.951	2.809	-4,8
Makina Yağları	380	266	-30,0
Diğer	477	277	-41,8
Toplam Yurt İçi Satışlar	18.745	19.581	4,5
Dış Satım	5.152	5.860	13,7
Toplam Satış	23.897	25.441	6,5

ÜRÜN DIŞ SATIMI

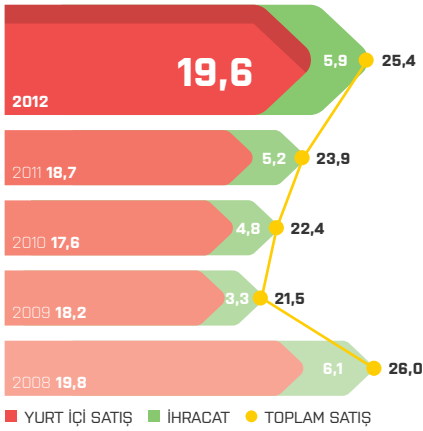
ÜRÜN DIŞ ALIMI

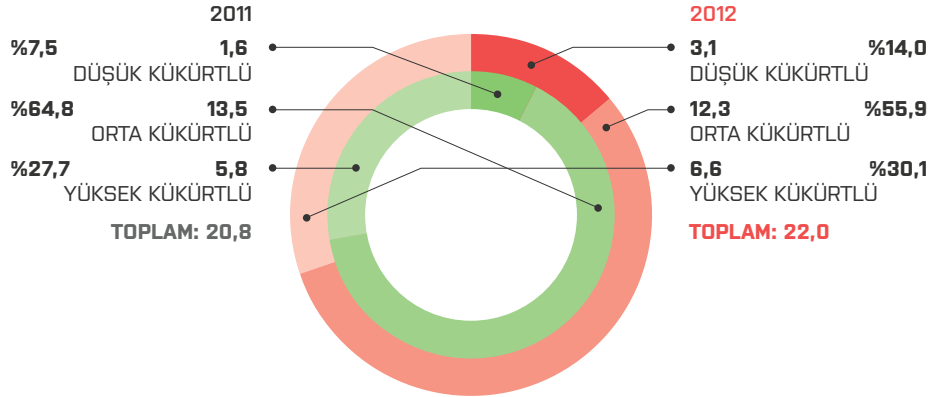
ÜRETİM

TOPLAM SATIŞLAR (Milyon Ton)

HAM PETROL TEMİNİNDE KÜKÜRT ORANI (Milyon Ton)

paralel olarak, sivil jet yakıtı satışı geçtiğimiz yılın 500 bin ton üzerinde gerçekleşmiştir. Yıl içinde toplam yurt içi satışlarda %76,3 olan beyaz ürün payı %77,7'ye yükseltilmiştir.

Geliştirdiği teknolojik altyapı ile ülke talebinin üzerinde ürettiği nitelikli ürünleri, uluslararası pazarlara da sunan Tüpraş, 2012 yılında da konjonktürdeki değişiklikler paralelinde ihracat ve müşteri portföyünü genişletmiştir. Yurt içi piyasanın ekonomik koşullara ve pazar koşullarına bağlı olarak daraldığı dönemlerde, ortaya çıkan talep fazlası ürünlerin ihrac edilmesi, üretim ve stok maliyetlerinin aşağı çekilmesini sağlarken, döviz riskine karşı doğal korunma mekanizması da oluşturmaktadır.

Geçmiş yıllarda Tüpraş ihracatını nispeten

düşük kâr marjına sahip ara ürünler oluştururken, günümüzde benzin ve fuel oil gibi nihai ürünler en büyük payı almaktadır. 2012 yılında 2,7 milyon ton benzin, 2,5 milyon ton fuel oil, 195 bin ton motorin, 119 bin ton jet yakıtı, 205 bin ton reformate, 137 bin ton HVGO, 14 bin ton nafta ve 25 bin ton LPG olmak üzere, toplam ihracat geçtiğimiz yıla göre 708 bin ton (%14) artmış ve toplam 5,0 milyar ABD doları değerinde 5,9 milyon ton ürün dış satımı gerçekleştirilmiştir.

Tüpraş, ülkemizde motorin üretim açığını azaltmak amacıyla ünitelerindeki ilave kapasiteyi kullanarak, yurt dışından tedarik edilen yüksek kükürtlü motorinin kükürt düzeyini rafinerilerinde AB standartlarına indirgeyerek, ürün kalitesi ve çevresel etkisi iyileştirilmiş 10 ppm motorin üretebilmektedir. Bu kapsamda 2012 yılında 2,5 milyon ton yüksek kükürtlü motorin ithal edilmiş

ve rafinerilerde kükürt 10 ppm'e indirgenerek ilave marj elde edilmiştir.

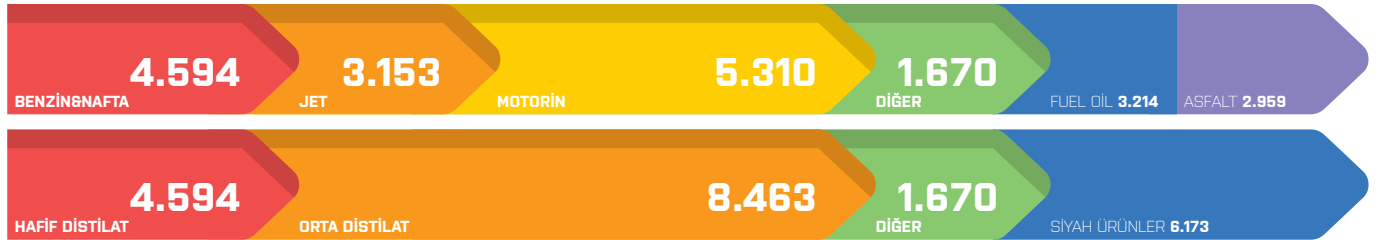
Enerji sektöründe hızla değişen arz ve talep dengelerine karşı esnek bir tutum sergileyen Tüpraş, iç piyasadaki ürün açıklarını ve dönemsel talep artışlarını karşılayabilmek için nihai ürün ithalatının yanı sıra Dönüşüm Üniteleri'nde şarja verilmek üzere bir önceki yıla göre 248 bin ton daha az olmak üzere toplam 896 bin ton yarı mamul ithalatına 2012 yılında da devam etmiştir. 2012 yılında 2,5 milyon ton yüksek kükürtlü motorin, 791 bin ton motorin, 150 bin ton jet yakıtı, 702 bin ton düşük kükürtlü fuel oil, 25 bin ton LPG, 100 bin ton MTBE ve 60 bin ton LCGO, 34 bin ton nafta olmak üzere toplam 4,1 milyar ABD doları değerinde 4,4 milyon ton petrol ürününün ithalatı gerçekleştirilmiştir.

ÜRÜN VERİMLERİ (Bin Ton)

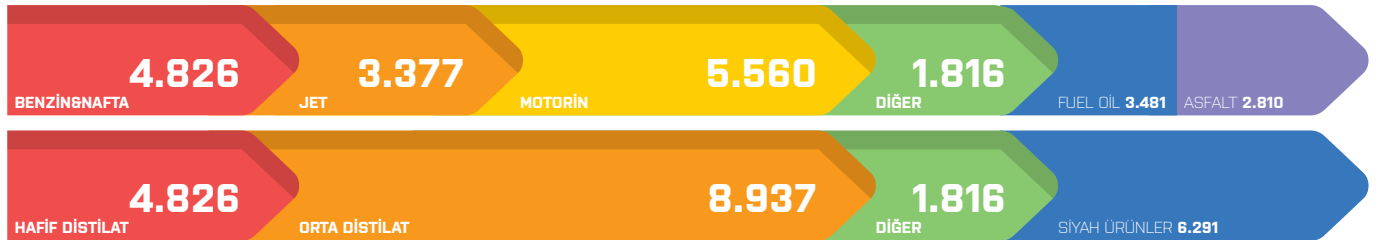
14.472 BEYAZ ÜRÜN

2011 ÜRETİMİ 20.898 BİN TON

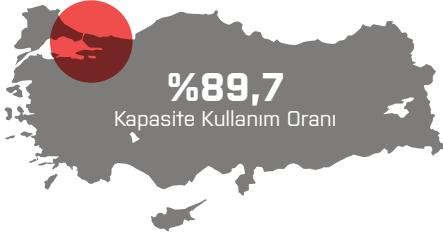
15.233 BEYAZ ÜRÜN

2012 ÜRETİMİ 21.867 BİN TON

Solvent orta distilat içinde yer almaktadır.
Slop diğer ürün olarak değerlendirilmiştir.

İZMİT RAFİNERİSİ

RAFİNAJ KAPASİTESİ

11 MİLYON TON

NELSON KOMPLEKSİTE

%7,78

KURULUŞ YILI

1961

DEPOLAMA KAPASİTESİ

2,20 MİLYON M³

ÇALIŞAN SAYISI

1.612

İZMİT RAFİNERİSİ SATIŞ (MİLYON TON)

%6,21 ARTIŞ

Üretime 1961 yılında 1 milyon ton/yıl ham petrol işleme kapasitesi ile başlamış olan İzmit Rafinerisi, yıllar içinde gerçekleştirilen önemli kapasite artırımları ve yatırımlar sonucunda tasarım kapasitesini 11,5 milyon ton/yıla ulaştırmıştır. Beyaz ürün verimliliğini artırıcı modernizasyon çalışmaları sonucunda değişen ham petrol işleme tasarım kapasitesi, 11,0 milyon ton/yıl olarak tescil edilmiştir.

Türkiye petrol ürünleri tüketiminin yaklaşık %35'inin gerçekleştiği tüketim merkezinin odağında yer alan İzmit Rafinerisi, Nisan 2009 tarihinde Benzin Spekt İyileştirme Ünitesi'nin de devreye girmesiyle birlikte Euro-V standartlarında üretim yapabilir konuma gelmiş ve rafineriler için gelişmiş göstergesi olan Nelson Kompleksite Endeksi'ni de 7,78'e yükselterek Akdeniz Bölgesi'nin en gelişmiş rafinerileri arasında yer almıştır. Yapımı devam eden Fuel Oil Dönüşüm Projesinin devreye alınması ile birlikte İzmit Rafinerisi Nelson Kompleksite Endeksi'ni 14,5 seviyesine yükseltecektir.

İzmit Rafinerisi, 2012 yılında 9,6 milyon ton ham petrol işlemiş, kapasite kullanımında şarj verilen diğer yarı mamullerle beraber %89,7'ye ulaşmıştır. Rafineri'de ana ürün olarak, LPG, nafta, benzin, jet yakıtı, gaz yağı, motorin, kalorifer yakıtı, fuel oil ve bitümden oluşan toplam 9,4 milyon ton petrol ürünü üretilmiştir. 2012 yılında ithal edilip satılan ürünlerle beraber 9,0 milyon tonu yurt içi olmak üzere toplam 11,6 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiş, jet yakıtı satışında tüm zamanların üretim ve satış rekoru kırılmıştır.

2012 yılında Rafineri'de gerçekleştirilen iyileştirme ve geliştirme çalışmaları kapsamında:

- Sadece operasyon parametrelerine yapılan müdahalelerle Pt-36 Desulfurizer Ünitesi'nin kapasitesi %15,6 oranında artırılarak 3700 m³/gün'e, Pt-6 Desulfurizer Ünite kapasitesi de %20,0 oranında artırılarak 1200 m³/gün'e çıkarılmıştır.

- Plant-47 Hydrocracker Ünitesi'nde reaktör yatak katalizi değiştirilerek Ünite'nin planlı duruş zamanı 1 yıl uzatılmış ve kataliz değişimi sayesinde Ünite kârlılığı artırılmıştır.
- Pt-33 Nafta Hydro Treater Ünitesi'nde sistemdeki korozyonun minimize edilmesi için yıkama suyuna amonyak enjeksiyon sistemi kurularak dünyada ilk kez yapılan bu uygulama Haziran 2012 tarihinde devreye alınmıştır. Amonyak enjeksiyonu sonrasında sistemdeki korozyon hızı limit değerinin oldukça altına düşürülerek sistemdeki Ünite emre amadeliliği ve güvenilirliği artırılmıştır.
- Plant-37 Kerosen Treating Ünitesi'nde açığa çıkan kirli kostik ve Rafineri'deki diğer kostiklerin işlenerek ASA Ünitesi'ne uygun özellikte verilmesi amacıyla 13 Ocak 2012 tarihinde Plant 38 Kostik Nötralizasyon Ünitesi devreye alınmıştır.
- Hızlı tren çalışmaları kapsamında Kırkkale-İzmit vagon taşımacılığının devreden çıkarılması sürecinde ekonomik kayıpları en aza indirmek amacıyla Vagon Boşaltma Sahası'nda, yeni bir Tanker Boşaltma Sahası yapılarak 6 Haziran 2012 tarihinde devreye alınmıştır.
- Deniz Dolu Ünitesi'nde dolu kolları modernizasyonu tamamlanmıştır.
- EN ISO 17025 Laboratuvar Akreditasyonu Kapsam Genişletme ve Genel Kontrol denetimi TÜRKAK tarafından gerçekleştirilmiştir. Haziran 2012'de Akreditasyon kapsamı revize olmuştur.
- İzmit Rafinerisi 2012 yılında enerji yoğunluğu endeks (EII) değeri 99,60 ile Solomon üçüncü çeyrek diliminde yer almıştır. Enerji kullanımının optimize edilmesi için yapılan çalışmalar çerçevesinde:

Akdeniz Bölgesi'nin en gelişmiş rafinerileri arasında yer alan İzmit Rafinerisi, devam eden Fuel Oil Dönüşüm Projesi'nin devreye alınması ile birlikte, Nelson Kompleksite Endeksi 14,5 seviyesine yükselecektir.

- ▶ Ham Petrol Üniteleri'nde şarj pompalarının değişimi tamamlanmıştır.
- ▶ Kademesiz yük kontrol uygulamaları tamamlanmıştır.
- ▶ Fırınlarda on-line temizlik uygulamaları ile beklenen sıcaklık düşümlerinden 10 ila 60 derece daha fazla düşüşler görülmüş, 7 gcal/saat'e yakın verimlilik artışı hesaplanmıştır.
- ▶ Plant-6 Atık Isı Kazanları'nda 50 psig buhar üretimi gerçekleştirilmiştir. Tesis edilen bağlantı hattı ile düşük yüklerde ortalama 2,5 ton/saat LP buhar üretilmektedir.
- ▶ Kuvvet Santralleri dearetörlerinde basınç azaltılması ile EI enerji yoğunluk değerinde 0,14 iyileşme ve Plant-33 kolonlarda basınç azaltımı ile 0,05 iyileşme sağlanmıştır.
- ▶ Soğutma suyu sıcaklık optimizasyonu yapılarak, alternatiflerde ve Proses Vakum Üniteleri'nde verimlilik artışı sağlanmıştır.

İZMİR RAFİNERİSİ

RAFİNAJ KAPASİTESİ

11 MİLYON TON

NELSON KOMPLEKSİTE

%7,66

KURULUŞ YILI

1972

DEPOLAMA KAPASİTESİ

1,91 MİLYON M³

ÇALIŞAN SAYISI

1.303

İZMİR RAFİNERİSİ SATIŞ (MİLYON TON)

%5,67 ARTIŞ

Izmir Rafinerisi, Türkiye'nin artan petrol ürünleri talebini karşılamak amacıyla 1972 yılında, 3 milyon ton/yıl ham petrol işleme kapasitesiyle üretime başlamış ve o tarihten bu yana, önemli kapasite artırımları ve ünite modernizasyonlarıyla gelişerek kapasitesini 1987 yılında 10 milyon ton/yıla ulaştırmıştır. 2007 yılında destilasyon kapasitesindeki revizyonlar da göz önüne alınarak, rafinerinin ham petrol işleme kapasitesi 11 milyon ton/yıl olarak tescil edilmiştir.

7,66 Nelson kompleksitesine sahip olan Rafineri'de, Tüpraş genelinde yapılan şarj optimizasyonu kapsamında 2012 yılında şarj verilen yan mamullerle beraber %81,3 kapasite kullanılmıştır. Ana ürünler olarak LPG, nafta, benzin, jet yakıtı, motorin, baz yağ, kalorifer yakıtı, fuel oil, bitüm, wax, ekstrakt ve diğer ürünlerden oluşan, satılabilir 8,6 milyon ton petrol ürünü üretilmiştir. Izmir Rafinerisi, Türkiye'de 400 bin ton/yıl kapasiteli makine yağları üretim kompleksine sahip tek rafineridir.

Izmir Rafinerisi'nde, 2012 yılında 6,1 milyon tonu yurt içinde olmak üzere toplam 9,4 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir. Motorin ve jet yakıtında tüm zamanların satış rekoru kırılmıştır.

2012 yılında Rafineri'de yapılan iyileştirme ve geliştirme çalışmalar kapsamında:

- Rafinerinin enerji ihtiyacını kendi kaynaklarından hem düşük maliyetle hem de arz güvenliğini artırarak temin etmek amacıyla, 25 MW elektrik üretim kapasitesinde 1 adet yeni gaz türbini devreye alınmıştır. Ayrıca 2009 yılında devre dışı bırakılan Kazan-6 yerine 100 ton/saat kapasiteli atık ısı kazanı devreye alınmıştır.
- Rafineri'de oluşan kirli kostiklerin kontrollü olarak Atıksu Arıtma Tesisleri sonrası deşarj edilmesini sağlanması için Kostik Nötralizasyon Ünitesi Ağustos 2012 tarihinde devreye alınmıştır.

- Yapılan tank optimizasyonu çalışmaları sonucu rafinerinin yüksek kükürtlü motorin işleme kapasitesi artırılarak Desulfurizasyon Üniteleri daha yüksek kapasitede kullanılmaya başlanmıştır. Böylece artan iç piyasa talebi karşılanmasının yanı sıra, düşük kükürtlü motorin ihraç kapasitesi de artırılmıştır.

■ Rafineri'de Beyaz Ürün Verimini Artırıcı Çalışmalar:

- ▶ Visbreaker Ünitesi ürün olan visbreaker rezidyumun kullanım yerleri artırılarak, Ünite'nin sürekli yüksek kapasitede çalışması sağlanmış ve beyaz ürün verimi artırılmıştır.
- ▶ Vakum Distilasyon Ünitesi'nde Orta VGO'nun Hydrocracker'a, Ağır VGO'nun FCC'ye yönlendirilmesi ile Hydrocracker'in bakım aralığı artırılmıştır.

■ Rafineri'de Çevresel İyileştirme Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- ▶ 2012 yılında laboratuvarında analizi yapılan 90 ton numune kalıntısı sisteme kazandırılmıştır.
- ▶ 2012 Yılında yağlı ve biyolojik olmak üzere toplam 29.401 metreküp çamur işlenmiş ve işlenen çamurlardan 9.245 metreküp yağ geri kazanımı yapılmış ve kuru bazda 3.035 ton atık bertaraf tesislerine gönderilmiştir.
- ▶ 5,3 ton atık yağların cinslerine göre analizleri yaptırılarak Atıksu Arıtma Tesisleri'nde geri kazanımı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca toplam 40 ton kâğıt ve karton ambalaj atıkları yeniden kazanılmış, 2012 yılında toplamda 7.028 ton tehlikeli ve tehlikesiz atık ise bertaraf tesislerine gönderilmiştir.
- ▶ Tanklarda ve ünitelerde numune alma işlemleri sırasında oluşan buharlaşma ve kayıpların önlenmesi amacıyla kapalı sistem numune alma prosesi başlatılmıştır.

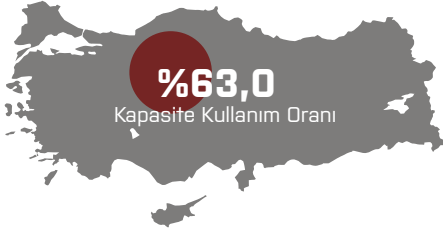
- TÜRKAK tarafından Kapsam Genişletme Denetimi gerçekleştirilmiş, LPG'de koku testi, jet yakıtlarında FAME testi, denizcilik yakıtlarında H2S testi ve Fm2B2 cut-back bitüm ürününde viskozite testleri ile TÜRKAK Kapsam Genişletme Belgesi yenilenmiştir.

İzmir Rafinerisi'nde, 2012 yılında 6,1 milyon tonu yurt içinde olmak üzere toplam 9,4 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir. Motorin ve jet yakıtı satışlarında tüm zamanların rekoru kırılmıştır.

- Yangın köpüğünün lojistiğinin sağlanabilmesi amacıyla 20 adet 1 metreküp kapasiteli IBC taşıyabilen köpük romörkü tedarik edilmiş ve 36"lık yangın suyu hattı projesinin ilk aşaması tamamlanmıştır.
- Rafineri enerji yoğunluğu endeksi değerinde 5,86 Ell değerinde düşüş sağlanmış ulaşılan 107,7 Ell değeri ile Solomon üçüncü çeyrek diliminde yer almıştır. Enerji kullanımının optimize edilmesi için yapılan çalışmalar:
  - ▶ Baz Yağları Kompleksi'nde Nisan 2012 planlı bakım duruşunda BYK Fırınları Burner Modernizasyon Projesi kapsamında yapılan iyileştirme çalışmaları sonucunda fırınların verimliliklerinin artırılıp yıllık yaklaşık 198 Gcal (19,8 milyon ABD doları/yıl) enerji tasarrufu sağlanacak ve baca gazı CO2 emisyon değerleri de 73,9 bin ton azaltılacaktır. Modernizasyonun Ell endeksine düşürücü etkisi 3,08 olarak hesaplanmıştır.
  - ▶ 3 ayrı noktadan beslenen rafineri fuel oil sistemi tek noktadan beslenir duruma getirilmiş, bu sayede çalışan pompa sayısı azaltılarak enerji tasarrufu yanında sistem güvenilirliği de artırılmıştır.
  - ▶ U-100 Ham Petrol Ünitesi pre-flash dram basıncı düşürülmesi ile ham petrol fırınlarında yakıt tasarrufu sağlanmıştır,
  - ▶ H-1201 PDA Fırını öncesine konulan eşanjör ile U-1100 Ham Petrol Ünitesi ürünü vakum rezidyumun soğutulması ve PDA mix akımın ısıtılması sayesinde fırında yakıt tasarrufu sağlanmıştır,
  - ▶ E-121 Hat Değişimi ile H-104 Fırın'ın By-Pass Edilmesi Projesi ile verimsiz çalışan E-121 eşanjörünün, H-104 Fırını'na giden nafta akımını ısıtması sağlanmış ve ağır dizelin kullanılmayan ısısından faydalanılmış, böylece 3,9 bin ton/yıl doğal gaz ve yakıt gazı tasarrufu sağlanmıştır,

KIRIKKALE RAFİNERİSİ

RAFİNAJ KAPASİTESİ

5 MİLYON TON

NELSON KOMPLEKSİTE

%6,32

KURULUŞ YILI

1986

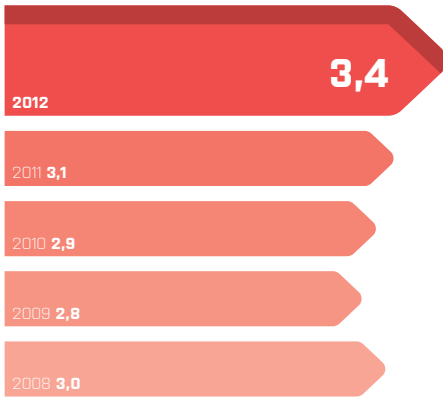
DEPOLAMA KAPASİTESİ

1,22 MİLYON M³

ÇALIŞAN SAYISI

877

KIRIKKALE RAFİNERİSİ SATIŞ (MİLYON TON)

%7,9 ARTIŞ

1986 yılında başta Ankara olmak üzere İç Anadolu, Doğu Akdeniz ve Doğu Karadeniz bölgelerindeki birçok ilin petrol talebini karşılamak amacıyla kurulan Kırıkkale Rafinerisi; Hydrocracker, İzomerizasyon, Dizel Kükürt Giderme ve CCR Reformer Üniteleri'nin ilave edilmesi ile genişletilerek Akdeniz standartlarına göre orta düzeyde kompleksiteye sahip bir rafineri haline getirilmiştir.

Nelson kompleksitesi 6,32 olan Kırıkkale Rafinerisi, Türkiye'nin en büyük kara tankeri dolum kapasitesine de sahiptir.

Yıllık 5 milyon ton ham petrol işleme kapasitesine sahip olan Rafineri'nin ham petrol ikmali, Ceyhan-Kırıkkale boru hattı kullanılarak BOTAŞ'ın Ceyhan Terminali'nden sağlanmaktadır.

Kırıkkale Rafinerisi'nde 2012 yılında %60,8'i ham petrol olmak üzere, ithal edilip şarja verilen ürünlerle beraber toplam %63,0 kapasite kullanımı gerçekleştirilmiştir. Ana ürünler olarak LPG, benzin, jet yakıtı, gaz yağı, motorin, fuel oil ve bitümden oluşan yaklaşık 2,98 milyon ton petrol ürünü üretilmiş ve rafineri transferleriyle beraber 3,4 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir. 2012 yılında bitüm satışlarında tüm zamanların rekoru kırılmıştır.

2012 yılında rafineride yapılan iyileştirme ve geliştirme çalışmaları kapsamında;

- Dizel Kükürt Giderme Ünitesi'nde T95 katalizi kullanımı ile Pt-1100 Ham Petrol Ünitesi'nde çekilen dizel miktarı yaklaşık 300 m3/gün artırılmış ve yıllık yaklaşık 30 milyon ABD doları katkı sağlanmıştır.
- Hidrojen Ünitesi'nde üretilen maksimum hidrojen miktarına ek olarak, CCR Ünitesi'nde elde edilen gaz da kullanılarak, Hydrocracker Ünitesi'nde sürdürülebilir şarj imkânı sağlanmıştır. CCR gazı doğrudan make-up kompresörleri emişine verilerek Hydrocracker Ünitesi'nde kullanılan hidrojen miktarının düşürülmesiyle 1.18 milyon ABD doları kazanç sağlanmıştır.

- Vakum Ünitesi'nde fırın tüplerinin konfigürasyonu değiştirilerek Ünite'nin sürdürülebilir şarjı 5800 m3/gün'e çıkarılmış olup, devam eden revamp çalışmaları sonrasında kapasite %3,5 daha artırılabilecektir. Ayrıca Ünite'de barometrikseal sistemi devreye alınarak elde edilen toplam enerji tasarrufu 2012 yılında yaklaşık 0,5 milyon ABD doları seviyesinde olmuştur.

■ Rafineri Ürün Satış Sistemlerinde Yapılan İyileştirmeler:

- ▶ Rafineri'de 4 adet yeni 15.000'er tonluk bitüm tankının inşasıyla bitüm depolama kapasitesi %67 oranında artırılarak 150.000 ton'a yükseltiştir.
- ▶ Dolum Ünitesi'nde yeni boru hattı satış sisteminin montajının tamamlanmasıyla, aynı anda bütün şirketlere boru hattı ile motorin ve benzin satışı gerçekleştirilmektedir.
- ▶ Rafineri'den vagonla ürün taşıma kapasitesini artıracak şekilde mevcut demiryolu sistemi yenilenirken, ayrıca yeni Vagon Dolum Adaları yapımı gerçekleştirilmiştir.
- ▶ Siyah Dolum Adaları'na 16 adet kantar montajı yapılmış olup, kantar otomasyon işlemleri yılsonu itibarı ile tamamlanmıştır.

- 2011 yılında tamamlanan Enerji Yol Haritası çalışması kapsamında, 2012 yılında enerji tasarrufu sağlayacak projelerden yaklaşık 7 milyon ABD doları getiri sağlanmıştır.

- Ham Petrol Ünitesi'nde booster pompası devir minimizasyonu için Advanced Process Control (APC) modeli uygulanmış ve yıllık 100 bin ABD doları tasarruf sağlanmıştır. Ayrıca Proses Üniteleri'nde uygulanan APC modelleri ile toplam yıllık 1,33 milyon ABD doları tasarruf sağlanmıştır.

Kırıkkale Rafinerisi, Hydrocracker, İzomerizasyon, Dizel Kükürt Giderme ve CCR Reformer Üniteleri'nin ilave edilmesi ile Akdeniz standartlarına göre orta düzeyde kompleksiteye sahip bir rafineri haline getirilmiştir.

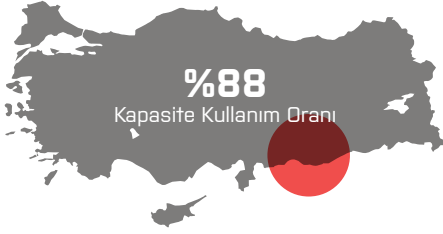
■ Rafineri Teknik Emniyet ve Çevre Alanlarında Yapılan İyileştirmeler:

- ▶ Rafineri Çamur yönetimi çalışmaları kapsamında, çamur minimizasyonu sağlayacak dekantör sistemi Atık Su Arıtma Ünitesi'nde devreye alınmış ve oluşan atık çamurlar çimento fabrikalarına gönderilmiştir.
- ▶ Atık Su Arıtma Ünitesi'nde iki adet 10.000 m³'lük Kapalı Sistem İçten Yüzer Tavanlı Denge Tankı'nın montajı tamamlanmıştır.
- ▶ Rafineri Yangın Suyu Sistemleri'nin yenilenmesi kapsamında 4 kilometre Yangın Suyu hattı HDPE plastik malzeme boruyla değiştirildi. Trafolarda otomatik yangın söndürme çalışmaları devam etmiştir.
- ▶ Akredite analiz sayısı 98'e ulaşan Kırıkkale Rafinerisi Laboratuvarı'nın yeni kapsamı TÜRKAK web sitesinde yayınlanarak duyurulmuştur.

- Kırıkkale Rafinerisi enerji yoğunluğu endeks (EII) değeri 2011 yılına göre 1,15 düşürülerek 2012 yılında 113,91 düzeyine indirilmiş ve böylece Solomon üçüncü çeyrek dilimde yer almıştır.

BATMAN RAFİNERİSİ

RAFİNAJ KAPASİTESİ

1,1 MİLYON TON

NELSON KOMPLEKSİTE

1,83

KURULUŞ YILI

1955

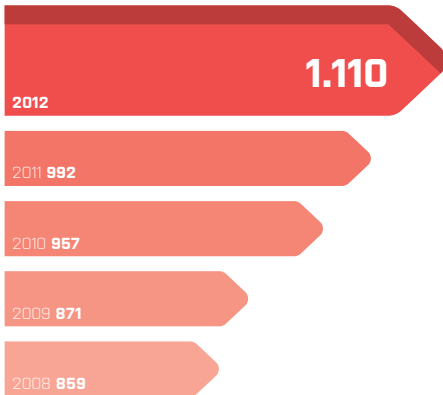
DEPOLAMA KAPASİTESİ

205 BİN M³

ÇALIŞAN SAYISI

483

BATMAN RAFİNERİSİ SATIŞ (MİLYON TON)

%11,93 ARTIŞ

1955 yılında işletmeye açılan Batman Rafinerisi, yıllık 330 bin ton ham petrol işleme kapasitesiyle Türkiye'nin ilk rafinerisi olma özelliğini taşımaktadır. 1960 yılında gerçekleştirilen bir darboğaz giderme projesi ve 1972'de yeni Ham Petrol İşleme Ünitesi'nin devreye alınmasıyla Batman Rafinerisi'nin yıllık ham petrol işleme kapasitesi 1,1 milyon ton/yıla ulaşmıştır.

Rafineri'de, 2012 yılında 975 bin ton ile son yılların en yüksek miktarda ham petrolü işlenmiş ve ağırlıklı olarak bitüm ve standartlara uygun hale getirilmesi amacıyla Kırıkkale Rafinerisi'ne gönderilen nafta, motorin ve ara ürünlerden oluşan yaklaşık 942 bin ton ürün üretilmiştir. Yerli ham petrol kaynağına yakınlık avantajına sahip olan Batman Rafinerisi, Dönüşüm Üniteleri'nin bulunmaması nedeniyle basit bir konfigürasyona sahiptir ve Nelson kompleksite endeksi 1,83'tür.

2012 yılında toplam ürün satışları %12 artışla 1.110 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Kırıkkale ve İzmir Rafinerileri'nden taşınan ürünlerle AB standartlarında ürün satışı gerçekleştirilen Batman Rafinerisi'nde, bölge talebi ve altyapı çalışmalarının artışı paralelinde geçen yılın rekor bitüm satışı % 2,7 oranında artırılarak 587 bin tona yükseltilmiştir.

2012 yılı içinde Batman Rafinerisi'nden spekt dışı motorin, HSRN ve LSRN ürünleri, kırsal motorin, Kırıkkale ve İzmir Rafinerisi'nden ise motorin ve benzin ürünleri karayolu ile karşılıklı olarak taşınmaktadır.

Rafineride A grubu emisyon izninin 2007 yılında alınmasıyla birlikte, baca gazı emisyon değerlerini düşürmek üzere düşük kükürtlü fuel oil, Rafineri'nin Proses Üniteleri'nde yakıt olarak kullanılmaktadır.

2012 yılında Rafineri'de yapılan iyileştirme ve geliştirme çalışmaları kapsamında:

- 2010 yılında fizibilitesi yapılan buhar kazanı montajı tamamlanarak devreye alınmış ayrıca "Buhar Verimliliğinin Artırılması Projesi" olarak adlandırılan bu proje ile Elektrik İşleri Etüd Idaresi'nin her yıl periyodik olarak düzenlediği SENVER proje yarışması SEVAP-2 kategorisinde 5'inci kez birincilik ödülü alınmıştır.
- 2012 yılında işlenen ham petrolün tonu başına enerji tüketiminde 31,9 kg fuel oil ile tüm zamanların en düşük değerine ulaşılmıştır.
- Plant-100 Ham Petrol Ünitesi desalter yenilenmesi çalışmalarına yıl içinde devam edilmiş olup çalışmaların 2013 Nisan ayında tamamlanması hedeflenmektedir.
- 30 ton/saat kapasiteli yüksek verimli yeni buhar kazanı tesisi devreye alınmıştır.
- Rafineri'de satış ve depolama sistemlerinin iyileştirilmesi kapsamında:
  - ▶ 2 adet fuel oil tankı bitüm tanklarına dönüştürülerek rafineri bitüm depolama kapasitesi %12 artırılarak 95 bin tona çıkarılmıştır.
  - ▶ Rafineride 52 adet tankın ölçüm sistemleri modernize edilmiş olup sistem devreye alınmıştır.
  - ▶ Beyaz ürün hatlarına akışmetre konarak tanklara giren ve çıkan ürünlerin miktar kontrolü ve kayıpların takibinin yapılması kapsamında 9 adet sayaç montajı yapılmıştır.
  - ▶ Bitüm Pompa Sahası 28 Şubat 2012 tarihi itibarıyla yenilenmiştir.

AB standartlarında ürün satışı gerçekleştirilen Batman Rafinerisi'nde, bölge talebi ve altyapı çalışmalarının artışı paralelinde bitüm satışı 572 bin tondan 587 bin tona yükseltilmiş ve satış rekoru kırılmıştır.

- Rafineri'de dizel jeneratör sistemine ilaveten enerji sürekliliği ve güvenliğini sağlamak amacıyla 500 Kva gücünde UPS sistemi montajı tamamlanarak devreye alınmıştır.
- Batman Rafinerisi enerji yoğunluğu endeksi (EI) değeri 2011 yılına göre 4,57 azaltılarak 2012 yılında 84,71 ile tüm zamanların en düşük düzeyine indirilmiş ve böylece Solomon ikinci çeyrek dilimde yer almıştır. Bu kapsamda rafineride enerji kullanımının optimize edilmesi için yapılan çalışmalar:
- ▶ Plant-100 Ham Petrol Ünitesi F-101 Fırın Değişimi Projesi ile 3,1 milyon TL, Pt-1300 Reformer Ünitesi LSRN Stripper Atık Gazı Geri Kazanım Projesi ile 1,9 milyon TL, F-1101 Fırın Verimliliğini Artırma Projesi'yle 0,55 milyon TL olmak üzere; 2012 yılında 5,5 milyon TL tasarruf sağlanmıştır.

DAĞITIM

TOPLAM CİRO (ABD Doları)

8.210 MİLYON

İÇ PİYASA POZİSYONU

%18,5 BEYAZ ÜRÜN

Beyaz ürünlerde %18,5 pazar payı ile 2'nci

%13,3 SİYAH ÜRÜN

Siyah ürünlerde %13,3 pazar payı ile 2'nci

DAĞITIM AĞI (Sunpet Dahil)

1.325 İSTASYON

FAVÖK (ABD Doları)

257 MİLYON

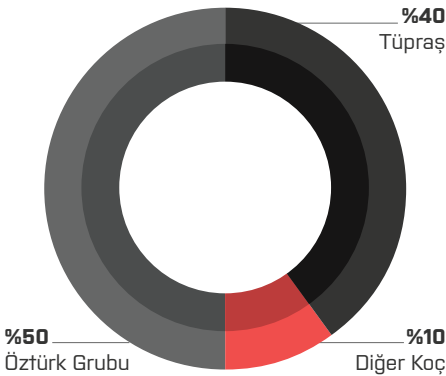
BRÜT KÂR MARJI

%5,4

FAALİYET KÂR MARJI

%2,7

ORTAKLIK YAPISI

1992 yılında kurulan Opet, 2012 yılında kuruluşunun 20. Koç ortaklığının 10. yılını kutlamıştır. Akaryakıt dağıtım sektöründe perakende ve toptan faaliyetler yürüten Opet, madeni yağ üretimi ve pazarlaması ile havacılık yakıtları satışı ve petrol ürünlerinin uluslararası ticaretini yapmaktadır.

Güçlü altyapısı, gerçekçi vizyonu ve ülkeye olan inancıyla son 10 yılın en hızlı ve tutarlı büyüyen petrol şirketi haline gelen, sektördeki pazar payını ve istasyon ağını her geçen gün artıran Opet, Türkiye'de akaryakıt dağıtım sektöründe tüketicinin ilk tercihi olma temel hedef ve prensibiyle hareket etmektedir.

Pazar payını artırmaya devam eden şirket, 2012 yılında beyaz ürünlerde 2011 yılında %17,9 olan pazar payını %18,5'e çıkararak, sektörde üçüncü sıradan ikinci sıraya yükselmiştir. Şirket, siyah ürünlerde de %13,34 pazar payı ile ikinciliğini korumuştur.

Şirket, 2012 yılında, beyaz ürün pazarındaki sınırlı büyümeye rağmen satışlarını 2011 yılına göre miktarsal olarak %7 artırmayı başarmıştır. Siyah ürünlerde ise, pazardaki daralmaya paralel olarak, Opet'in satışları da miktarsal olarak %18 azalmıştır.

Dağıtım ağını genişletmeye devam eden Opet'in, 2011 sonu itibarıyla 1.271 olan istasyon sayısı, 1.325'e ulaşmıştır. Bu istasyonları 915'i Opet, 410'u Sunpet markasıyla hizmet vermektedir.

İKİ YENİ ÜRÜN LANSMANI

Ürün çeşitliliğini artırmayı 2012 yılında da sürdüren Opet, yılın ikinci yarısında motorinde farklı katkılı iki ürün satışına başlamıştır. EcoForce ve UltraForce olarak adlandırılan bu ürünler, farklı segmentlerdeki müşterilerden talep görmektedir.

DEPOLAMA KAPASİTESİNDE LİDER

Toplam 1,1 milyon m³ depolama kapasitesine sahip olan Opet, Marmara Ereğlisi Terminali'nde, uluslararası firmalara depolama hizmeti vermeye devam etmiş, 2012'de kiralanılan kapasite 276 bin m³ olmuştur.

MÜŞTERİ MEMNUNİYETİNDE DEĞİŞMEYEN LİDERLİK

Opet, çevreye ve hukuka saygılı olarak hizmet, ürün gibi her alanda kaliteyi artırarak müşteri memnuniyeti sağlamayı temel ilke kabul etmiştir. KalDer Türkiye Müşteri Memnuniyeti Endeksi'ne göre 2006-2011 yıllarında aralıksız olarak sektörünün lideri olan OPET, 2012 yılında da akaryakıt tüketicisinin en memnun kaldığı marka olmayı başararak, yedinci kez sektör liderliğini ilan etmiştir.

FARK YARATAN SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ

Temiz Tuvalet, Yeşil Yol, Örnek Köy ve Tarihe Saygı Projeleri ile sosyal sorumluluk yaklaşımıyla da sektörde farklılık yaratan Opet, kararlarını tüm paydaşlarına karşı yüksek sorumluluk anlayışı ve etik davranışı doğrultusunda almakta, sosyal sorumluluk projelerini de bu bilinçle geliştirmekte ve uygulamaktadır.

2013 BEKLENTİLERİ

Opet, yeni dönemdeki hedef ve stratejisini de müşteri odaklı yaklaşımıyla ürün ve hizmet kalitesinin artırılması üzerine kurmuştur. Bir yandan müşteri memnuniyeti sürdürülürken, diğer yandan da istasyon ağına genişletilerek pazar payının artırılması ve Şirket'in büyümesi hedeflenmektedir.

RISK YÖNETİMİ

Şirket büyümesi, öngörülen risklerin minimize edilmesi ve kuvvetli finansal yapının devamıyla birlikte planlanmıştır.

2012 yılında beyaz ürünlerde pazar payını artırarak sektörde ikinci sıraya yükselen Opet, Müşteri Memnuniyet Endeksi'nde üst üste yedinci kez sektör lideri seçilme başarısını göstermiştir.

DENİZ TAŞIMACILIĞI

DİTAŞ FİNANSAL DURUMU (2012) (ABD Doları)

159,0 MİLYON

Net Satışlar

22,8 MİLYON

İşletme Kârı

19,7 MİLYON

Net Kâr

HAM PETROL VE ÜRÜN TAŞIMA

14.850 BİN TON

Ham Petrol

3.106 BİN TON

Ürün

RAFİNERİLERE TAŞINAN PETROL VE PETROL ÜRÜN MİKTARI

18,0 MİLYON TON

Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. (Ditaş), Mart 1974'te, yurt içi ve uluslararası denizlerdeki ham petrol ve ürünleri taşımacılığında kullanılmak üzere çeşitli tonaj ve evsafıta deniz tankerleri satın almak, inşa ettirmek veya kiralamak amacıyla kurulmuştur.

İpraş'ın Ditaş'taki %29 hissesi, 1983 yılında tüm kamu rafinerilerinin Tüpraş çatısı altında toplanması sonucunda Tüpraş'a devredilmiştir. Tüpraş, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait %50,98'lik Ditaş hissesini Ekim 2002'de satın alarak, Ditaş hisselerinin toplam %79,98'ine sahip olmuştur. Böylece Ditaş, Tüpraş'ın bağlı ortaklığı statüsüne kavuşmuştur.

Armatörlük, brokerlik/gemi kiralama, kılavuzluk, römorkörcülük, denetim ve acentelik hizmetleri veren Ditaş, deniz taşımacılığının %95'lik bölümünü oluşturan ham petrol taşımacılığını Tüpraş'ın ihtiyaçları doğrultusunda, sahip olduğu tankerlerin yanı sıra, zaman ve sefer esaslı olarak kiraladığı tankerler aracılığıyla gerçekleştirmektedir.

35 yılı aşkın deneyimiyle Tüpraş'a operasyon ve maliyet avantajı sağlayan Ditaş, 2012 yılında Tüpraş rafinerilerinin ihtiyacı doğrultusunda 14,8 milyon ton ham petrol ve 3,1 milyon ton petrol ürünü taşıması gerçekleştirmiştir.

Ditaş ayrıca, kendi gemilerinin ve Tüpraş adına kiraladığı gemilerin liman ve boğaz acentelik hizmetlerini de sağlamaktadır. Şirket, Tüpraş'ın İzmit Rafinerisi'ne ait deniz terminalinde sahibi olduğu beş römorkör, dört palamar motoru ile römorkörcülük ve palamar hizmetlerinin yanı sıra İzmir Rafinerisi'ne ait deniz terminalinde, sahibi olduğu altı adet römorkör ve üç adet palamar botu ve bir adet pilot botu ile kılavuzluk, römorkörcülük ve palamar hizmetleri vermektedir.

Yerli ve yabancı tankerleri kiralarak gemi sahipleriyle ham petrol ve petrol ürünlerinin ithalat ve ihracatçıları arasında aracılık görevi yapan Ditaş, Petkim, Opet, THY Opet ve diğer dağıtım kuruluşlarına da ürün taşıma hizmetleri vermektedir.

2012'DE DÖRT ORTAKLIK, İKİ YENİ TANKER

Şirket bünyesinde, sermayesi %100 Ditaş'a ait, dokuz bağlı ortaklık faaliyet göstermektedir. Üsküdar Tankercilik A.Ş., T. Damla Denizcilik A.Ş., Kadıköy Tankercilik A.Ş. ve Beykoz Tankercilik A.Ş. ve Sarıyer Tankercilik A.Ş.'ye 2012 yılı içerisinde Kartal Tankercilik A.Ş., ve Maltepe Tankercilik A.Ş., Salacak Tankercilik A.Ş. ve Karşıyaka Tankercilik A.Ş. de eklenmiştir.

Sarıyer Tankercilik A.Ş.'nin 2011 yılı Kasım ayında Güney Koreli HDM Tersanesi'ne sipariş verdiği 52 bin tonluk T. Suna tankeri 23 Kasım 2012 tarihinde teslim alınarak filoya katılmış, Karşıyaka Tankercilik A.Ş. tarafından alımı gerçekleştirilen 6.300 tonluk T. Leyla tankeri taşıma faaliyetine Aralık ayında başlamıştır.

13.000 tonluk Elif Tuba ve Kaya Tuna tankerleri, Salacak Tankercilik A.Ş. tarafından THY Opet adına işletilmek üzere filoya dâhil olmuştur. Taşımacılık faaliyetlerine Elif Tuba 2013 Şubat ayında başlamış, Kaya Tuna Mart ayında başlayacaktır.

Kartal Tankercilik A.Ş., ve Maltepe Tankercilik A.Ş.'nin Tüpraş'ın RUP Projesi kapsamında kullanılmak üzere siparişi verilen 2 adet 19 bin tonluk asfalt tankerleri, T. Esra ve T. Aylin ise 2014 yılı içerisinde teslim alınarak filoya dâhil olacaktır.

Şirket, 5015 Sayılı Petrol Piyasası Kanunu uyarınca taşıma faaliyeti yapmak üzere verilen Taşıma Lisansı'na 6 Aralık 2004 tarihinden itibaren 30 yıl süre ile sahiptir.

Ditaş, 2012 yılında 14,8 milyon ton ham petrol ve 3,1 milyon ton petrol ürününün zamanında ve emniyetli olarak rafinerilere taşınmasını sağlamıştır.

DENİZ TAŞIMACILIĞI

ŞİRKET'İN SAHİP OLDUĞU DENİZ ARAÇLARI

Ditaş Tankerleri	M/T Cumhuriyet	M/T T.Sevgi	M/T T.Gönül	M/T T.Suna	M/T T.Leyla
Tanker Tipi	Ham petrol	Petrol/Kimyasal	Petrol/Kimyasal	Petrol/Kimyasal	Petrol/Kimyasal
Yapım Yılı	2001	2008	2009	2012	2011
Slop Tank Kapasitesi	4.443 m ³	406,4 m ³	413,4 m ³	1.019,36 m ³	141,4 m ³
Kargo Tank Kapasitesi	173.759 m ³	12.247 m ³	12.224 m ³	52.925 m ³	7.209 m ³
DWT	164.859 ton	10.983 ton	10.873 ton	51.532 ton	6.297 ton
GRT	84.476 ton	7.318 ton	7.984 ton	29.754 ton	4.225 ton
Net Tonaj	53.710 ton	3.651 ton	3.651 ton	14.116 ton	2.047 ton
Uzunluk	274,18 m	131,85 m	131,85 m	183,31 m	121,62 m

İSPO SERTİFİKASINA SAHİP
11'İNCİ ŞİRKET

Şirket, merkez ofis ve gemiler için ISO 9001-2008 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001-2004 Çevre Yönetim Sistemi, gemiler için ISM (Uluslararası Emniyetli İşletim) ve ISPS (Uluslararası Gemi ve Liman Güvenlik Kuralları) kod sertifikalarına sahiptir.

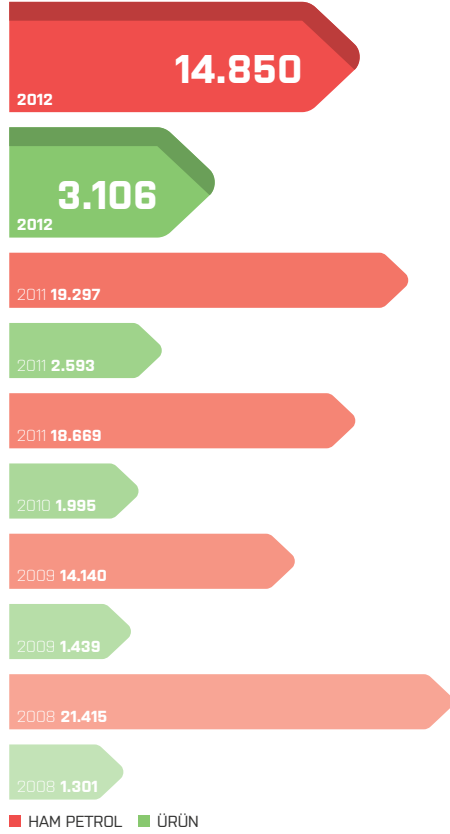
İzmir Terminal için Uluslararası Pilotaj Standartları Organizasyonu (ISPO) ve her iki terminal için ISO 9001:2008 Kalite Yönetim Sistemi Belgelendirmesi Kasım ayı içinde LR tarafından tamamlanmış ve belgelendirme süreci bitmiştir. Dünyada ISPO sertifikasına sahip olan 11'inci şirkettir.

Tanker işletmeciliğinde önemli bir referans olan ve petrol şirketleri tarafından uygulanması talep edilen TMSA 2 uygulama çalışmaları devam etmektedir. 2011 yılı Mayıs ayında INTERTANKO (International Association of Independent Tanker Owners) üyesi olan Ditaş işletmesinde bulunan gemilerin, OCIMF Sire sistemine üye kuruluşlarca uygunlukları bulunmaktadır. Faaliyetlerini kurumsal vatandaşlık bilinciyle yürüten Ditaş aynı zamanda KALDER ve TURMEPA derneklerine üyedir.

101 GEMİYE DENETİM

2009 yılı itibarıyla, Tüpraş deniz terminallerine gelen gemilere operasyonları sırasında emniyeti artırmak amacıyla yük operasyon kaptanları hizmetine ek olarak, 2010 yılında gelen gemilerin uluslararası kurallara ve Tüpraş standartlarına uygunluğunun kontrol edilip sonucu Tüpraş'a raporlanmaktadır. Mart 2010 tarihi itibarıyla ham petrol gemilerine, Nisan 2010 tarihi itibarıyla yurt dışı ithal ve ihrac ürün gemilerine ve Mayıs 2010 itibarıyla yurt içi taşımalarını yapan diğer gemilere emniyet ve denetim enspektörlerince denetimler yapılmaktadır.

2012 yılı içinde İzmit ve İzmir Terminalleri'nde toplam 101 adet gemiye denetim, 148 gemiye loading master (yük operasyon kaptanlığı) hizmeti verilmiştir.

HAM PETROL VE ÜRÜN TAŞIMA (Bin ton)**DİTAŞ TANKERLERİNE GENEL BAKIŞ**

İşletmemiz Altında Olan Tankerler	M/T Elif Tuba	M/T Kaya Tuna
Tanker Tipi	Petrol/Kimyasal	Petrol/Kimyasal
Yapım Yılı	2007	2007
Slop Tank Kapasitesi	686,5m ³	688,0m ³
Kargo Tank Kapasitesi	13.371 m ³	13.367 m ³
DWT	13.011 ton	13.027 ton
GRT	8.539 ton	8.539 ton
Net Tonaj	4.117 ton	4.117 ton
Uzunluk	128,6 m	128,6 m

DİTAŞ'IN SERMAYE YAPISI

Hissedarlar	Hisse Adedi	Ödenmiş Sermaye (TL)	[%]
Tüpraş	799.800.000	7.998.000	79,98
TSK Güçlendirme Vakfı	200.000.000	2.000.000	20,00
Mogaz-Akpa-Demir Export	200.000	2.000	0,02
Toplam	1.000.000.000	10.000.000	100,00

DİTAŞ FİNANSAL DURUMU (2009 - 2012)

Milyon ABD doları	2009	2010	2011	2012
Net Satışlar	111,9	139,4	146,4	159,0
İşletme Kân	18,3	19,1	17,9	22,8
Net Kâr	20,9	13,8	7,8	19,7

ŞİRKET'İN SAHİP OLDUĞU DENİZ ARAÇLARI

Şirket	Sahip Olduğu Deniz Aracı
Üsküdar Tankercilik A.Ş.	T. Sevgi Tankeri
Kadıköy Tankercilik A.Ş.	T. Gönül Tankeri
Beykoz Tankercilik A.Ş.	Cumhuriyet Tankeri
T. Damla Denizcilik A.Ş.	Römorkörler ve Palamar Botları
Sarıyer Tankercilik A.Ş.	T. Suna Tankeri
Karşıyaka Tankercilik A.Ş.	T. Leyla Tankeri
Kartal Tankercilik A.Ş.	T. Esra Tankeri (*)
Maltepe Tankercilik A.Ş.	T. Aylin Tankeri (*)

(*) 2012 yılında RMK Tersanesi'ne siparişi verilen Bitüm Tankerleri 2014 yılında tamamlanarak filoya dâhil olacaktırlar.

STRATEJİ

TÜPRAŞ'IN RAFİNAJ KAPASİTESİ

28,1 MİLYON TON

2012 yılı itibarıyla, Tüpraş 28,1 milyon tonluk rafinaj kapasitesiyle Avrupa'nın 7. büyük rafineri şirketidir.

REFINING & MARKETING

2. SIRADA

Tüpraş, Avrupa, Orta Doğu ve Afrika "Refining & Marketing" sektör sıralamasında 2. sırada yer almıştır.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ (ABD Doları)

345 MİLYON

Operasyonel Mükemmeliyet Projeleri'nden son beş yılda 400 milyon ABD doları civarında FAVÖK katkısı sağlanırken, Enerji Verimliliği Projeleri'nden son beş yıl içerisinde elde edilen tasarruf 345,3 milyon ABD dolarını bulmuştur.

YEDİ YILLIK YATIRIM HARCAMASI (ABD Doları)

3,0 MİLYAR

Tüpraş, 2006-2012 yıllarını kapsayan yedi yıllık dönemde 3,0 milyar ABD doları tutarında yatırım harcaması gerçekleştirmiştir.

ÜÇ YILLIK YATIRIM HEDEFLERİ (ABD Doları)

2,5 MİLYAR

Gelecek üç yıl içerisinde yaklaşık 2,5 milyar ABD doları tutarında yatırım programlanmıştır.

Gelişen Türkiye'nin enerji ihtiyacı da aynı paralelde artmaktadır. Artan enerji ihtiyacının güvenli bir şekilde sağlanması ve böylelikle sürdürülebilir istikrarlı bir büyümenin altyapısının oluşturulması, enerji yönetimlerimizin hedefi olmalıdır. Türkiye, kriz dönemleri sonrasında hızlı ekonomik büyüme periyoduna girmekte ve her türlü enerji talebi de aynı paralelde artış göstermektedir. Ülkenin petrol ürünleri ihtiyacını karşılarken, yenilikçi uygulamalarla sektörü yönlendirmek ve müşteri memnuniyetini en üst düzeyde sağlamak Tüpraş'ın stratejisinin odak noktasıdır. Her alanda verimliliği artırarak ve maliyetleri minimum düzeye indirerek operasyonel mükemmelliği en üst düzeye taşıyarak Tüpraş'ın potansiyelini maksimum düzeyde ortaya çıkarmak hedeflenmektedir.

Euro V spektleri 1 Ocak 2011 itibarıyla ülkemizde yürürlüğe girmiştir. Tüpraş, Euro V spektlerinde üretimin Türkiye'de zorunlu olmasından önce gerekli yatırımları planlayarak tamamlamış ve AB ile eş zamanlı olarak, yüksek çevre standartlarında ürün kullanımı olanaklı hale getirilmiştir. Tamamlanan AB spekt yatırımlarıyla gelişmiş Avrupa ve ABD pazarları başta olmak üzere, dünyanın her yerine yüksek standartlı ürün ihraç edebilme olanağına sahip olunmuştur. Bu durum Tüpraş'ın iç ve dış piyasadaki rekabet gücünün olumlu yönde gelişmesine katkı sağlamıştır.

Rafinaj sektöründe ürün spektlerinin en üst seviyelere çıkarılması üretimde her ünitenin emre amadeliğini maksimize etmeyi zorunlu kılmaktadır. Bunun yanı sıra artan küresel rekabet ve zorlaşan çevresel standartlar rafinerilerde enerji kullanımında maksimum verimliliği gerektirmektedir. Tüpraş bu kapsamda orta vadede işletme emre amadeliği, enerji endeksi ve işletme maliyet endeksinde rafineriler arasında yapılan benchmark analizinde 1. çeyrekte yer almayı hedeflemektedir.

Üretimini yurt içi piyasanın talep yapısını en üst seviyede dikkate alarak yapılandırılan Tüpraş, iç pazarda rekabetçi gücünü mevcut altyapısı ve müşteri ilişkileri sayesinde artırmanın yanı sıra üretim haricinde, pazara

giren ürün ithalatında da payını artırmayı hedeflemektedir. Bunun yanında, uluslararası piyasalardaki fiyat dinamiklerinin mümkün kıldığı dönemlerde, ihracatı maliyet azaltıcı bir unsur olarak kullanmayı amaçlayan Tüpraş, büyüyen uluslararası piyasa olanaklarından yararlanmayı da planlamaktadır.

Tüpraş, Koç Grubu bünyesine geçtiği ilk andan itibaren faaliyetleriyle birçok operasyonel ve finansal atılımlar gerçekleştirmiştir. Opet Petrolcülük A.Ş.'nin %40 hissesinin satın alınması, Ditaş filosunun yenilenerek güçlendirilmesi gibi hem operasyonel altyapı geliştirmeye hem de kârlılığı ve üretilen katma değeri artırmaya yönelik önemli adımlar atılmıştır.

Ekonomik krizle beraber denizcilik sektöründe maliyetlerin uygun noktaya gelmesiyle 2 adet 11 bin DW Tonluk ürün tankerinin yapımını 2008 ve 2009 yıllarında tamamlayan Ditaş, geçtiğimiz yıl içerisinde 52 bin DW Tonluk ham petrol tankeri ve 6.297 DW Tonluk ürün tankerlerini filosuna katmıştır. Ayrıca Fuel Oil Dönüşüm Projesi'nin tamamlanmasıyla ihtiyaç duyulacak siyah ürünleri taşıyacak olan 2 adet 19 bin tonluk tanker yatırımını da planlamıştır.

Orta dönemde atılan en önemli stratejik adım, rafinerilerin ülke motorin açığını optimum düzeyde karşılayacak şekilde yapılandırılmasına imkân sağlayacak olan Fuel Oil Dönüşüm Projesi'dir. Talep fazlası fuel oil'in yerine üretilecek olan ilave 2,9 milyon tonluk yüksek standartlı motorin ile bir yandan ülkenin arz güvenliğine katkıda bulunulurken, diğer yandan Tüpraş'ın rekabetçi gücü ve kârlılığı daha üst seviyelere taşınmış olacaktır. Bu yatırım ile rafineri toplam kapasite kullanımını artırılırken, bitüm haricinde, ithal yarı mamul şarjına alternatif olacak şekilde kalan tüm siyah ürünlerin İzmit rafinerisinde işlenebilme imkânları bulunmaktadır. İzmit Rafinerisi ve diğer rafineriler de böylece sıfır fuel oil üretim yolunda önemli bir adım atmış olacaktır. Öte yandan maksimum kapasiteye ulaşılan rafinerilerde %80'in üzerinde beyaz ürün verimi elde edilmesi planlanmıştır. Yatırım ile üretilecek motorin, jet yakıtı ve LPG'nin yurt içi piyasada açık olan ürünlerden oluşması

Son yedi yılda 3,0 milyar ABD doları tutarında yatırım harcaması gerçekleştiren Tüpraş, önümüzdeki üç yıl içerisinde yaklaşık 2,5 milyar ABD doları tutarında yatırım yapmayı planlamaktadır.

ve bu ürünlerde ülkemizin net ithalatçı konumunun devam edecek olması, yurt içi ürün fiyatlaması mekanizmasında oluşabilecek bölgesel rekabetin dışında bir değişim söz konusu olmayacaktır. Kasım 2014 tarihinde tamamlanması planlanan Fuel Oil Dönüşüm Projesi ile Tüpraş'ın tüm rafinerilerinde şarj optimizasyonu sağlanırken, İzmit Rafinerisi bölgedeki en kompleks rafinerilerden birisi olacaktır.

Tüpraş'ın hedefi petrol sektöründe performansına özenilen, çevre ve yaşam değerlerine saygılı öncü bir şirket olmaktır. Geçen süre zarfında bu hedef doğrultusunda önemli adımlar atılmıştır. Tüpraş, 2006-2012 yıllarını kapsayan 7 yıllık dönemde 3,0 milyar ABD doları tutarında yatırım harcaması gerçekleştirmiştir. Gelecek 3 yıl içerisinde yaklaşık 2,5 milyar ABD doları tutarında yatırım programlayan Tüpraş, risklerini en üst düzeyde yöneterek ve üretimin her noktasında ileri

Proses Kontrolü (APC) uygulayarak yüksek özkaynak kârlılığına ulaşmayı hedeflemektedir. 2012 yılı itibarıyla, Tüpraş 28,1 milyon tonluk rafinaj kapasitesiyle Avrupa'nın 7. büyük rafineri şirketidir. Platts tarafından 2011 yılı kârlılık, varlıklar ve cirosu esas alınarak yapılan değerlendirmeye göre ise Tüpraş, Avrupa, Orta Doğu ve Afrika "Refining & Marketing" sektör sıralamasında 2. sırada yer almıştır.

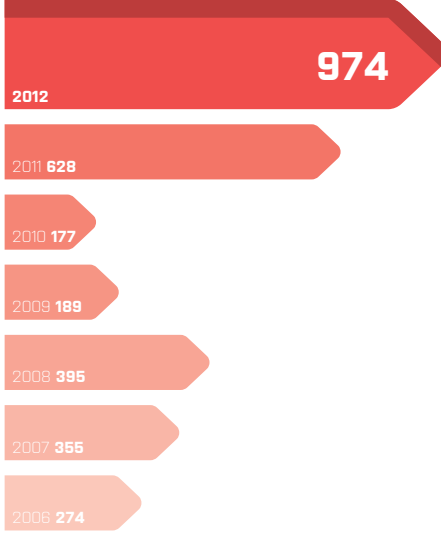
Tüpraş yükselen küresel rekabete uyum sağlayabilmenin ancak değişen piyasa koşullarına hızlı adapte olmak suretiyle sağlanabileceğinin bilincindedir. Bu kapsamda öncelikli hedef olarak, maliyet yapısında sürekli iyileştirme sağlanarak ürün kalitesinin geliştirilmesi ve böylelikle rekabet gücünün artırılması hedeflenmektedir. Tüpraş, değişen piyasa koşullarına hızlı adaptasyon yeteneğini geliştirme yönünde kat ettiği mesafeyi daha ileri noktalara taşımayı amaçlamaktadır.

Küresel rekabet koşullarının Ortadoğu ve Asya başta olmak üzere daha da yükseleceğinin farkında olan Tüpraş, müşteri memnuniyetini ön planda tutan satış stratejisini 2012 yılında daha da ilerletmiş olup gelecek yıllarda operasyonel mükemmellekle maliyet yapısını geliştirerek müşteri odaklı satış stratejisinin sürdürülebilirliğini sağlayacaktır.

YATIRIMLAR

YATIRIMLAR (Milyon ABD Doları)

%55 ARTIŞ

Tüpraş 2012 yılı içerisinde 974 milyon ABD doları yatırım harcaması gerçekleştirilmiştir.

YENİ YATIRIM PROJELERİ

56 ADET

Orta ve küçük ölçekli 56 adet yeni yatırım projesine başlamış, önceden başlatılan projelerin önemli bir kısmını da sonuçlandırmıştır.

Tüpraş, 2012 yılında, devam etmekte olan Fuel Oil Dönüşüm Projesi gibi büyük ölçekli yatırım projelerinin yanı sıra Tüpraş'ın verimliliğine ve kârlılığına önemli katkılar sağlayacak orta ve küçük ölçekli 56 adet yeni yatırım projesine başlamış, önceden başlatılan projelerin önemli bir kısmını da sonuçlandırmıştır.

Bu projeler için 2012 yılı içerisinde 974 milyon ABD doları yatırım harcaması gerçekleştirilmiştir. Bu sayede, son yedi yıl içerisinde Ana Yatırım Planı kapsamında tamamlanan projeler dâhil, gerçekleştirilen yatırım harcaması 3,0 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Özelleştirme sonrası 2006-2015 döneminde Yatırım kararı alınmış yeni ve devam eden yatırımların tutarı da 5,4 milyar ABD dolarını bulmaktadır.

Fuel Oil Dönüşüm Projesi'nin yanı sıra yürütülmekte olan başlıca projeler şunlardır:

İZMİT RAFİNERİSİ İSKELELERİNİN MODERNİZASYONU

Proje ile gemilerin iskeleden acil durumlarda güvenle ayrılmasını sağlayan Acil Bırakma Kaplini (Emergency Release Coupling) ve dolum kollarının modernizasyonu gerçekleştirilmektedir. Proje kapsamındaki yeni akışölçerler/sayaçlar sayesinde aynı anda, aynı sahil tankından, aynı ürünü çok sayıda gemiye dolum yapmak mümkün olacaktır.

Yapılan iyileştirmelerle, iskelelerin daha etkin bir biçimde kullanılabilmesi, operasyonel verimlilikte artış, gemilerin seyir güvenliği ve iskelelerin emniyetinin en üst düzeye çıkartılması hedeflenmektedir.

31,4 milyon ABD doları tutarındaki projenin 2012 sonu itibarıyla 30,4 milyon ABD dolarlık kısmı tamamlanmıştır.

İZMİT RAFİNERİSİ ELEKTRİK SİSTEMİNİN YENİLENMESİ

Proje kapsamında rafinerinin 34,5 KV şalter sistemi, trafolar, Sapanca Pompa İstasyonu elektrik sistemi ve rafinerinin çeşitli yerlerindeki elektrik sistemleri yenilenmektedir. 2012 sonu

itibarıyla, 50,4 milyon ABD doları tutarındaki projenin, 40,6 milyon ABD dolarlık kısmı tamamlanmıştır.

Önemli bir kısmı tamamlanan projenin, senkronizasyon PLC ve Logic Sistemi için alınan kontrol sistemlerinin montajı, güncelleme ve yazılım çalışmaları ve Stim Türbinlerine Sistem-1 Vibrasyon İzleme Sistemi işinde yazılım çalışmaları sürmektedir. 27,4 milyon ABD doları tutarındaki projenin 2012 sonu itibarıyla 22,1 milyon ABD dolarlık kısmı tamamlanmıştır.

İZMİT RAFİNERİSİ C3/C4 SPLITTER VE SELECTIVE HYDROGENERATION ÜNİTELERİ TESİSİ

FCC ve yapılmakta olan RUP Coker LPG'si içindeki C3 ve C4 fraksiyonlarının Splitter Ünitesi'nde ayrıştırılması ile bu Ünite'den çekilecek C4 fraksiyonu içindeki 1,3 bütadien içeriğinin, Selective Hydrogeneration Ünitesi'nde ağırlıkça %0,1'in altına düşürülmesi öngörülmektedir.

26,5 milyon ABD doları tutarındaki projenin 2012 sonu itibarıyla 22,4 milyon ABD dolarlık kısmı tamamlanmıştır.

C3 ve C4 fraksiyonlarının ayrıştırılması suretiyle işletme kârlılığında artış sağlanacak, 1,3 bütadien içeriğinin düşürülmesiyle çevre standardında bir ileri adım daha atılmış olacaktır.

C3/C4 Splitter Ünitesi ve 4.950 m³ kapasiteli Propan/Propilen Küre Tankı yapım işinde montaj çalışmaları devam etmektedir.

İZMİT RAFİNERİSİ YANGIN VE İŞ GÜVENLİĞİNİN ARTIRILMASI

Proje kapsamında mevcut sisteme ilave olarak sprink sistemleri tesis edilmekte, analizörler konulmakta, yangın ve iş güvenliğini artıracak çeşitli ekipmanlar temin edilmektedir. 35,0 milyon ABD doları tutarındaki projenin 2012 sonu itibarıyla 26,1 milyon ABD dolarlık kısmı tamamlanmıştır. Proje kapsamındaki çalışmalar 2013 yılında tamamlanacaktır.

Tüpraş'ın 2012 yılı içerisindeki yatırım harcamaları bir önceki yıla göre %55 artış göstererek 974 milyon ABD dolarına ulaşmıştır. Yatırım kararı alınmış yeni ve devam eden yatırımların tutarı da 5,4 milyon ABD dolarını bulmaktadır.

YATIRIMLAR

► İzmit Rafinerisi Fuel Oil Dönüşüm Projesi

Tüpraş, Türkiye ve bölgede üretim fazlası bulunan fuel oil ve diğer dip ürünleri, başta motorin olmak üzere, ülkenin gereksinimi olan beyaz ürünlere dönüştürmeyi öngören bu proje ile rekabet gücünü ve lider konumunu güçlendirmeyi hedeflemiştir. Son yıllarda fueloil talebi azalırken, beyaz ürünler ile siyah ürünler arasındaki fiyat farkı Fuel Oil Dönüşüm Projesi benzeri uygulamaları rafinajda kârlılığı artırıcı bir çözüm olarak öne çıkmıştır.

Gerçekleştirilecek yatırım sonucunda, 4,2 milyon ton yüksek kükürtlü fueloil ve eşleniği ürünler işlenerek, 2,9 milyon tonu motorin/ jet yakıtı, 522 bin tonu benzin ve 69 bin tonu LPG olmak üzere toplam 3,5 milyon ton Euro-V standardında değerli beyaz ürün elde edilecek, 690 bin ton petrol koku ve 86 bin ton kükürt ilave üretim kapasitesine sahip olunacaktır..

Projenin tamamlanmasıyla Tüpraş'ın siyah ürün miktarı 2014 yılı itibarıyla yaklaşık %50 oranında azalacak ve toplam beyaz ürün verimi %80'in üzerine çıkacaktır. Üretilen beyaz ürün miktarı ve ülkeye yaratacağı katma değer gibi unsurlar da dikkate alındığında, yeni bir rafineriye eşdeğer olan bu yatırım sayesinde, İzmit Rafinerisi Nelson Kompleksitesi 7,8'den, bilinen en yüksek konfigürasyon olan 14,5 seviyesine yükselmiş olacaktır.

Proje, rafineriler arasında optimizasyonu sağlarken, diğer rafinerilerden İzmit'e hammadde sağlanması yoluyla kapasite kullanımlarını da artıracak ve tüm rafinerilerde ürün esnekliği ve maksimizasyonu imkânı oluşturacaktır. Projenin bugünkü şartlarda yıllık yaklaşık 1 milyar ABD doları ilave satış hasılatı ve yaklaşık 550 milyon ABD doları FAVÖK sağlayacağı öngörülmektedir.

Fuel Oil Dönüşüm Projesi kapsamında, Koklaşırma (Delayed Coker) prosesi seçilmiş, Vakum Destilasyon, Koklaşırma, Hydrocracker, Hidrojen (Steam Methane Reformer), Kükürt Giderme Üniteleri ve yardımcı ünitelerin kurulması kararlaştırılmıştır.

Coker, Vakum, Hydroprocessing, Hidrojen ve Kükürt Giderme Üniteleri'nin temel mühendislik çalışmaları sonuçlandırılmıştır.

Hydrocracker Ünitesi'ndeki 95 metre yüksekliğindeki ortak betonarme baca inşaatı kayar kalıp işleri 2012 yılı Ağustos ayında tamamlanmıştır. Ekipman imalatları, inşaat, çelik konstrüksiyon ve tank montajı işleri ise halen devam etmektedir. Hydrocracker Ünitesi'nde ilk çelik kolon montajı Mayıs ayında yapılmış, ilk ana ekipmanın Ekim ayında sahada montajı yapılmıştır.

İzmit Rafinerisi A bölgesi ile RUP'un inşa edileceği B bölgesini birbirine bağlayan pipetrack'lı köprü yapımı ve demiryolu üzerinden iki bölgenin birbirine bağlanmasını sağlayacak köprü inşaatı tamamlanmıştır.

2.710,6 milyon ABD doları tutarındaki projenin 2012 sonu itibarıyla 1.252,7 milyon ABD dolarlık kısmı tamamlanmıştır. 2012 yılı sonu itibarıyla projede; mühendislik çalışmalarında %89, malzeme imalatında %66, saha faaliyetlerinde %29 olmak üzere, proje genelinde %54 ilerleme sağlanmıştır.

Projenin finansmanı için Tecnicas Reunidas ile 17 Aralık 2009'da yapılan sözleşmenin ardından, 28 Temmuz 2011'de imzalanan, satınalma ve yapım işlerini içeren ek sözleşme, Trade Finance Magazine tarafından organize edilen EMEA Finansal Başarı Ödülleri'nde "2011 Yılının En İyi Finansmanı" seçilmiştir.

Yeni teşvik mevzuatındaki azami desteklerden yararlanmak amacıyla, Hazine Müsteşarlığı Teşvik ve Uygulama Genel Müdürlüğü'nden alınmış olan ve 23 Şubat 2011 tarihinde revize edilerek 3,9 milyar TL düzeyine çıkarılan "Büyük Ölçekli Yatırım" kategorisindeki yatırım Teşvik Belgesi'nin, "Stratejik Yatırım" olarak değiştirilmesi konusunda Ekonomi Bakanlığı'na müracaat edilmiştir.

İzmit Rafinerisi Fuel Oil Dönüşüm Projesi'nin tamamlanmasıyla Tüpraş'ın siyah ürün miktarı 2014 yılı itibarıyla yaklaşık %50 oranında azalacak ve toplam beyaz ürün verimi %80'in üzerine çıkacaktır.

YATIRIMLAR

İZMİT RAFİNERİSİ FIRIN VE KAZANLARININ MODERNİZASYONU

9,4 milyon ABD doları tutarındaki projenin 2012 sonu itibarıyla 4,6 milyon ABD dolarlık kısmı tamamlanmıştır. Proje kapsamında üç fırına beş adet konveksiyon bölgesi öncesinden ölçüm yapan O₂ analizörü, bir fırına ise O₂ analizörü tesis edilmiştir.

Proje kapsamında iki fırının börnerleri fuel gaz yakacak şekilde yenilenecektir.

Plant-6/33/25/36 Üniteleri'nde Emergency Shut Down sistemini daha etkin hale getirecek yeni sistem tesis edilmektedir. Enerji Üretim ve Kuvvet Santralleri'nde altı kazanın seviye transmitterleri yenilenecek, DCS etkin kullanımı sağlanacaktır. Plt-9 kazan PLC kontrol sistemi yenilenecektir. Ayrıca 9F'de üç kazanda gaz ve sıvı yakıt kullanımını sağlayacak börner modernizasyonu yapılacaktır.

- Plant-36 Desulfurizer Ünitesi fırın, börner pota ve börnerleri, yeni teknolojiye sahip yüksek verimli olanlarla yenilenecektir. Baca damperinin DCS'ten kumanda edilmesi sağlanacaktır.
- Plant 10 kazanlarında dört adet börneri, fuel oil ve fuel gaz yakıt ile çalışabilir hale getirmek için çalışmalar 2012 yılında montajı yapılarak tamamlanmıştır. Proje kapsamında Plt-9/10 kazanları dram seviye transmitterlerinin yenilenmesine, Plt-47 PSA Ünitesi Kontrol Sistemi yenilenmesine ve Plt-47 Trip Amplifier ESD Sisteme Aktarılması yönelik montajlar ünitelerin duruşunda yapılacaktır.
- Plt-5, Plt-6 ve Plt-7 Ünitesi'ne ESD Sistemi Tesisi tamamlanmıştır.
- Rafineri Doğal Gaz Sistem Kapasitesinin artırılması işinde, istasyon içi çalışmalar ve hidrostatik test hariç işler tamamlanmıştır.

İZMİT RAFİNERİSİ ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJELERİ

60,1 milyon ABD doları tutarındaki Proje'nin 2012 sonu itibarıyla 11,5 milyon ABD dolarlık kısmı tamamlanmıştır. Proje kapsamında devam eden çalışmalar:

- Muhtelif Ünitelerdeki Pompaların VSD'li Yapılması
- Plt-63 MÇD Ünitesi Fractionator Kısmı Konfigürasyon Değişimi
- Plt-63 MÇD Enerji Verimliliği Enerji Maksimizasyonu
- Plt-36 Desulfurizer Ünitesi Enerji Verimliliği Maksimizasyonu
- Plt-7 FCC Ünitesi 7K-101 Blower'ı, Kondense Çıkışı Yerine 50 PSİG Çıkışı Olacak Hale Getirilmesi
- Soğuk Kazan Besi Suyu İle Enerji Geri Kazanımı (Plt-10 ve Diğer Üniteler)
- Plt-2 Pinch Analizi Projesi
- Plt-5 Ham Petrol/Vakum Ünitesi'nde Isı Değiştirici Ağı Modernizasyonu
- HRSG'nin Auxiliary ve Supplementary Firing'li Olarak Yenilenmesi, 9KT-201C Türbin Modifikasyonu, Rafineri Buhar Hederleri Revizyonu
- Plt-9 Kojenerasyon Atık Isısından Enerji Geri Kazanımı
- Rafineri Hava Sistemi Modernizasyonu
- Türbinli Ekipmanların Elektrik Motorluya Dönüştürülmesi
- Plt-47 Tanka Giden Kero Akımından LP Buhar Üretilmesi
- 47E-8 Hava Soğutucularına Damper Tesisi
- Demin Su Modernizasyonu
- Doğal Gaz Genleştirme Güç Ünitesi
- Kompresörlere Kademeli Yük Kontrol Sistemi
- 36G-203C Pompası Tesisi
- Plt-9 Kazan Çıkışına Steam Trap Tesisi
- 26G-2C Bitüm Pompası Tesisi
- 19E-602 S/T Eşanjör Tesisi

İZMİT RAFİNERİSİ FCC ÜNİTESİ'NİN REVAMP'I, BACA GAZI ARITIMI VE ENERJİ GERİ KAZANIMI

FCC Ünitesi rejeneratör bacasından, 700°C'de yaklaşık 60-65 ton/saat baca gazının Waste Heat Boiler sisteminden geçirilmesi ile yaklaşık olarak 9.500 kg/saat yüksek basınçlı buhar elde edilecektir. Enerji tasarrufuna katkıda bulunacak projede detay mühendislik çalışmaları devam etmektedir.

41,9 milyon ABD doları tutarındaki Proje'nin 2012 sonu itibarıyla 2,5 milyon ABD dolarlık kısmı tamamlanmıştır.

İZMİR RAFİNERİSİ YENİ YANGIN SUYU SİSTEMİNE POMPA İSTASYONU TESİSİ

Proje kapsamında üç adet deniz suyu pompası ve iki adet ham su pompası temin edilmiş, 36" kara borulaması tamamlanmış, vanalar temin edilmiştir.

Römorkör iskelesine yapılacak pompa istasyonu ve Romorkör İskelesi Yangın Platformu için sözleşme ve yer teslimi yapılmış olup, ulaşım platformu prekast imalatları devam etmektedir. Devam eden kazık imalatı sürecini takiben, 2013'te kazıkların çakımı gerçekleştirilecektir.

Kara pompa odası, deniz pompa odası yapımı, hidrant imalatları için ise ihaleye çıkmıştır.

11,7 milyon ABD doları tutarındaki Proje'nin 2012 sonu itibarıyla 10 milyon ABD dolarlık kısmı tamamlanmıştır.

İZMİR RAFİNERİSİ KERSEN TREATİNG ÜNİTESİ TESİSİ

Jet Yakıtı üretiminde Desulfurizer Üniteleri yerine işletme maliyetinde önemli tasarruf sağlayacak Kerosen Treating Ünitesi İzmir Rafinerisi'nde Ekim 2011'de devreye alınmıştır. Proje kapsamında yer alan Kostik Nötralizasyon Ünitesi Tesisi montaj ve test işleri tamamlanmış ve ünite mekanik tamamlanması sonrası 01 Ağustos 2012 tarihinde devreye alınmıştır. Proje'nin maliyeti 25,7 milyon ABD doları olmuştur.

İZMİR RAFİNERİSİ 25 MW GAZ TÜRBİNİ VE ATIK ISI KAZANI TESİS EDİLMESİ

38,1 milyon ABD doları tutarındaki Proje kapsamında Mart 2009 tarihinde beri kullanılmayan Kazan yerine 100 ton/saat üretim kapasitesinde atık ısı kazanı ve 25 MW elektrik üretim kapasitesinde bir adet yeni gaz türbini kurulmuştur. 2013 başında 100 ton/saat üretim kapasitesinde Atık Isı Kazanı'nın da devreye alınmasıyla, proje tamamlanmıştır.

Gaz türbinli jeneratörden elde edilen enerjinin maliyeti buhar türbinliden daha düşük olması sayesinde, planlanan proje ile yıllık 14,4 milyon TL tasarruf sağlanabilecektir. Bu yatırım sonunda rafineri Ell indeksi %2,5 oranında düşecektir.

İZMİR RAFİNERİSİ YENİ SİYAH ÜRÜN VE YAĞ SATIŞ TERMİNALİ YAPIMI

Beyaz ürün sayaçlı tanker dolum sistemi 2010 yılında tamamlanarak devreye alınmıştır. Sistemin devreye alınması ile dolum işlemi daha emniyetli, güvenilir ve hızlı bir şekilde yapılmaya başlanmıştır.

Bu proje devamı niteliğindeki yeni siyah ürün ve yağ satış terminalinin de yapımına başlanmıştır. 12,5 milyon ABD doları tutarındaki Proje'nin 2012 sonu itibarıyla 4,7 milyon ABD dolarlık kısmı tamamlanmıştır. Saha ve işletme koşulları gereği, öncelikli olarak sekiz perondan oluşan Fuel Oil ve Yağ Satış Terminali'nin üç etap halinde yapılması başlanmış, 1'inci etap için ihaleye çıkmıştır.

İZMİR RAFİNERİSİ A.G. VE O.G. ELEKTRİK DAĞITIM SİSTEMİ MODERNİZASYONU

2014 yılında tamamlanması planlanan proje kapsamında, elektrik scada sistemi modernizasyonu ve elektrik dağıtım sistemlerinin modernizasyonları yapılmaktadır. 2012 sonu itibarıyla, 32,8 milyon ABD doları tutarındaki Proje'nin 13,8 milyon ABD dolarlık kısmı tamamlanmıştır.

- 901Y, 2503Y, 2059 Elektrik Dağıtım Sistemleri Modernizasyonu projesi tamamlanmış ve PYEL-004 Elektrik Scada Sistemleri Modernizasyonu Sistemi devreye alınmıştır.

- Madeni Yağ Kompleksi ve Petrol Hareketleri Üniteleri Yüksek Gerilim / Alçak Gerilim Elektrik Sistemleri Modernizasyonu için sözleşme imzalanmış ve mühendislik ve projelendirme çalışmalarına başlanmıştır. İnşaat projeleri, Orta Gerilim ve Alçak Gerilim tek hat şemaları, trafo imalatları onaylanmış, zemin sondajı ve Kablo kanal imalatlarına ve bina inşaatına başlanmıştır.

İZMİR RAFİNERİSİ ENERJİ TASARRUF PROJELERİ

22,0 milyon ABD doları tutarındaki Proje'nin 2012 sonu itibarıyla 0,3 milyon ABD dolarlık kısmı tamamlanmıştır. Proje kapsamında tamamlanan çalışmalar şunlardır:

- U-8200 REAC Revamp
- Türbinliden Elektrikliye Dönüşüm ve Pompa Değişimi
- CT-1402 (BYK De-Waxing Ünitesi) Kompresörü'nün Governor ve Kontrol Sistemi Değişimi
- Kompresör Unloader Uygulamaları (CM-9902A, CM-9903A, CM-8202A)
- Pompa ve Kompresörlerde VSD (Variable Speed Driver) Uygulamaları
- 7000 Ünitesi Hava Soğutucu Fanlarının Yenilenmesi
- Fırını Öncesine Ön Isıtma Eşanjörü ile Şarj Giriş Sıcaklığının Artırılması
- Turbo Jeneratör Türbin Yenilenmesi
- K-9 Ekonomizer Paketi'nin Genişletilmesi Etüt projesi

İZMİR RAFİNERİSİ U-7000 CDU REVAMP PROJESİ

U-7000 Ham Petrol Ünitesi projesi kapsamında desalterlardaki verimi artırmak, ünitenin daha dengeli ve güvenilir faaliyette bulunmasını sağlamak, kolon tepelerinde klor kaynaklı korozyon etkisini ortadan kaldırmak amaçlanmaktadır. 22,0 milyon ABD doları tutarındaki projenin 2012 sonu itibarıyla 0,3 milyon ABD dolarlık kısmı tamamlanmıştır. Proje kapsamında desalterların iç elektrik aksamları, kontrol ve mix vanalar, ilgili enstrümantasyon ve su pompalarının modernize edilecektir. Siparişi verilen Desalter iç aksamları 2013 yılı Mart ayında teslim edilecektir.

KIRIKKALE RAFİNERİSİ MERKEZİ YANGIN VE GAZ ALGILAMA SİSTEMİ PROJESİ

Proje kapsamında Ham Petrol Ünitesi'nde gaz algılama kablolarının çekimi ve ASA kablo çekimi işleri tamamlanmış olup HP ve HCP Üniteleri Gaz Algılama Sistemleri siparişi verilmiştir. Montaj işleri için gerekli sözleşme imzalanmıştır. 10,2 milyon ABD doları tutarındaki Projenin 2012 sonu itibarıyla 1,2 milyon ABD dolarlık kısmı tamamlanmıştır.

KIRIKKALE RAFİNERİSİ YENİ VAGON DOLUM ADA TESİSİ

11,9 milyon ABD doları tutarındaki Proje'nin 2012 sonu itibarıyla 2,2 milyon ABD dolarlık kısmı tamamlanmıştır. Proje kapsamında;

- Yatırım Teşvik Belgesi alınmıştır. Yeni yapılacak dolum adasının projelendirmesi ile birlikte tüm ekipmanlarının temini için gerekli siparişi verilmiştir.
- Taslak PID'ler, proje ve ekipmanların onay sürecine geçilmiş olup montajı yapacak firma ile sözleşme imzalanmıştır.

AR-GE

TÜRKİYE 2'NCİSİ

Tüpraş Ar-Ge Merkezi Türkiye 2'ncisi seçilmiştir. Merkez, üniversite ile işbirliği kategorisinde 4'üncü, bilimsel yayın kategorisinde ise 6'ncı olmuştur.

118 PERSONEL

Ar-Ge Merkezi'nde görevli toplam personel sayısı 118'i bulmuştur.

7500 M² ÇALIŞMA ALANI

Tüpraş Ar-Ge Merkezi Kampüsü inşaatına başlanmıştır. 2013 yılının ilk yarısında bitirilmesi planlanan kampüs sayesinde, halen 5.620m² olan kapalı çalışma alanı yaklaşık 7500m²'ye çıkacaktır.

33 ADET MAKALE

2012 yılında 33 adet ulusal ve uluslararası makale yayınlanmış, 6 adet patent başvurusu gerçekleştirilmiştir.

Tüpraş, küresel rekabet ortamında sürdürülebilir başarının fark yaratmaktan, ürün ve üretim kalitesini sürekli artırmaktan geçtiğinin bilincindedir. Bu bilinçle hareket eden Şirket, yüksek katma değer yaratan, ülkenin ve enerji sektörünün gelişimine katkı sağlayan Ar-Ge faaliyetleri yürütmektedir. Bu doğrultuda sistemli ve planlı bir yöntem belirleyen Şirket, hazırladığı yol haritaları, risk haritaları ve teknolojik aksiyon planı doğrultusunda çalışmalarını başarıyla sürdürmektedir. Şirketi inovasyonda dünyadaki rakipleriyle boy ölçüşecek konuma getiren bu çalışmalar sonucunda geliştirilen ve uygulamaya alınan geleceğin teknolojilerinin fikri ve sinai hakları da koruma altına alınmaktadır.

Tüpraş, Ar-Ge faaliyetleri çerçevesinde 2012 yılında, toplam 11 TEYDEB onaylı proje ve 1 adet AB FP7 onaylı proje yürütmüştür. Ayrıca Şirket'in kendi özkaynaklarıyla yürüttüğü 5 projenin sonuna gelmiş, 23 projede çalışmalara devam edilmektedir.

2012 yılı içerisinde yürütülen projeler, ağırlıklı olarak ürün geliştirme ve proses optimizasyonu çalışmalarından oluşmaktadır. Tüpraş, dünyada rekabet yeteneği yüksek ve inovasyonda öncü şirket olmanın gerekliliği olarak, Ar-Ge çalışmalarını başarıyla yürütmek için teknoloji ve inovasyon süreci planlanmasını yapmış; yol haritalarını, risk haritalarını ve teknolojik aksiyon planlarını çıkartmıştır. Bu planların çerçevesinde, Ar-Ge projelerini üretirken, her bir projeyle hem ülkemize hem enerji sektörüne katkı sağlamayı hedeflemektedir. Hayata geçirilen projelerde amaç, mevcut proseslerin matematik model ve kontrol modellerinin gerçekleştirilmesi ile proses simülasyonu konularında Tüpraş'ı en üst seviyeye getirmektir. Bu çalışmalar, mevcut proseslerin matematik model ve kontrol modellerinin gerçekleştirilmesi ve proses simülasyonu konularında Şirket'i zirveye taşımıştır. 2012 yılı içerisinde ağırlık verilen ürün geliştirme projeleri ile nitelikli asfalt, biyoyakıt ve katalist geliştirme çalışmaları hız kazanmıştır. Enerji verimliliği ve emisyon azaltım projeleri de kararlılıkla devam etmektedir.

TÜRKİYE 2'NCİSİ SEÇİLDİK

2012 yılı içerisinde kazanılan ödüller de bu çalışmaların başarısının kanıtı niteliğindedir. Tüpraş Ar-Ge Merkezi, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlı Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü tarafından, personel ve projelerin kalite ve katma değerinin değerlendirilmesi yoluyla gerçekleştirilen puanlama sonucunda, Nitelikli Ar-Ge Merkezi kategorisinde, 141 merkezi geride bırakarak Türkiye 2'ncisi seçilmiştir. Merkez, üniversite ile işbirliği kategorisinde 4'üncü, bilimsel yayın kategorisinde ise 6'ncı olmuştur.

AR-GE ORDUSU GENİŞLİYOR

Tüpraş, Teknoloji Yol Haritası Aksiyon Planları çerçevesinde yürütülen bu projelere paralel olarak bu projelerin yürütülmesi için gerekli niteliklere sahip insan kaynağını oluşturma çalışmaları da titizlikle devam etmektedir. Bu doğrultuda 2012 yılı içerisinde Şirket'e 27 araştırmacı Ar-Ge personelinin katılmasıyla hedefe yönelik Ar-Ge projelerini yürütebilecek, inovatif aksiyonları alabilecek araştırmacı personel sayısı ciddi oranda artırılmıştır. Araştırmacı personel sayısı 98'e yükselirken, Ar-Ge Merkezi'nde görevli toplam personel sayısı 118'i bulmuştur.

TÜPRAŞ AR-GE MERKEZİ KAMPÜSÜ

Ar-Ge projelerinin sayısı ve bütçe hacmindeki hızlı artış, personel, laboratuvar ve çalışma alanındaki büyüme ihtiyacını beraberinde getirmiş, bu ihtiyaçların karşılanması amacı ile Tüpraş Ar-Ge Merkezi Kampüsü inşaatına başlanmıştır. 2013 yılının ilk yarısında bitirilmesi planlanan kampüs sayesinde, halen 5.620 m² olan kapalı çalışma alanı, yaklaşık 7.500 m²'ye çıkacaktır. Kampüsün tamamlanmasıyla birlikte, Ar-Ge kavramını başarı ile içselleştiren ve yeni dönemde inovasyon süreçlerini iş modeline uygulamak üzere çalışmalara başlayan Tüpraş, komşu ülkeler, Kuzey Afrika ülkeleri, hatta Balkanlar'ı kapsayan coğrafyadaki en donanımlı Rafinasyon Teknolojileri Geliştirme Merkezi'ne kavuşacaktır.

Tüpraş Ar-Ge Merkezi, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Nitelikli Ar-Ge Merkezi kategorisinde, 141 merkezi geride bırakarak Türkiye 2'ncisi seçilmiştir.

AR-GE

2012 YILINDA ÜZERİNDE ÇALIŞILAN BAŞLICA PROJELER

Gerçek Zamanlı Optimizasyon, Kontrol Sistemi Tasarımı ve Uygulaması

Ham Petrol CFD Modelleme

Elektron Hızlandırıcı Sistemi Işıma Teknolojisi ile Baca Gazı Arıtma Projesi

Katalist Geliştirme ve Pilot Tesis Kurulumu

Alglerden Biyoyakıt Üretme

Eşanjör Kirliliği Takibi

Rafineri Üretimi Kükürt ve Petrokok Karışımlarından Yüksek Nitelikli Bitüm Geliştirilmesi

Rafineri Buhar ve Güç Santralleri Optimizasyon Modeli Geliştirilmesi

FCC Ünitesine Gerçek Zamanlı Optimizasyon Uygulaması

Rafineri Simülasyon Platformunun Oluşturulması ve Pilot Bir Üniteye Uygulanması

Su Donma Noktasını Düşüren İşlevsel Kaplamalar ve Asfalt Yüzeylerine Uygulanması

Kaynak Özelliklerinin Geliştirilmesi Projesi

11 TEYDEB Projesinde Üniversitelerle Yakın İşbirliği

11 TEYDEB PROJESİ'NDE ÜNİVERSİTELERLE YAKIN İŞBİRLİĞİ

Tüpraş, Ar-Ge stratejisi çerçevesinde üniversiteler, araştırma merkezleri ve sanayi ile gerçekleştirilen çalışmalara büyük önem vermekte, bu anlayış çerçevesinde üniversitelerimizin ilgili bölümlerini, Ar-Ge Merkezi'nin paydaşı olarak değerlendirmektedir.

Bu işbirliğinin ortaya çıkaracağı bilgi birikiminin, sürdürülebilir başarı açısından taşıdığı değer bilincinde olan Şirket, hayata geçirilen 11 TEYDEB teşvikli projenin tamamında üniversite grupları ile birlikte çalışmaktadır. Tüpraş'ın, üniversiteler ile işbirliği içerisinde yürüttüğü TEYDEB projeleri şunlardır:

■ İzmit Rafinerisi Hidrokraker Ünitesi'nde Gerçek Zamanlı Optimizasyon ve Kontrol Sistemi Tasarımı ve Uygulaması Projesi:

Koç Üniversitesi danışmanlığında, Gerçek Zamanlı Optimizasyon ile Hidrokraker Ünitesi'nin reaktör modeli kurularak Ünite'nin şarjı, Ünite değişkenleri ve ürün ekonomik değerleri göz önüne alınarak, optimum çalışma şartları belirlenmiştir.

■ İzmir Rafinerisi'nde Eşanjörlerin Kirlilik Takibi, Modellenmesi, Simülasyonu ve Optimal Bakım Planlaması ile Rafineri Enerji Kayıplarının Azaltılması Projesi:

Ege Üniversitesi danışmanlığında, eşanjörlerdeki kirliliğin takibi yapılmış, kirliliği oluşturan parametreler tespit edilmiş ve değişik eşanjör grupları için en uygun kirlilik mekanizmaları belirlenmiştir.

■ Elektron Hızlandırıcı Sistemi Işıma Teknolojisi ile Baca Gazı Arıtma Projesi:

SANAEM (Sarayköy Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi) danışmanlığında, baca gazı ışımaya yöntemi ile zararlı SOx ve NOx bileşiklerinden tarımda kullanılacak endüstriyel gübre elde edilerek bu zararlı emisyonların verimli bir biçimde kullanılması sağlanmıştır.

■ İzmit Rafinerisi Operasyonlarının Diferansiyel Simülasyon Modeli Geliştirme Projesi:

Boğaziçi Üniversitesi danışmanlığında, Ham Petrol Ünitesi'nin matematiksel simülasyon modeli gerçekleştirilmiştir.

■ Laboratuvar Ölçekli Hidrokraker Ünitesi'nin ve Hidrokraker Katalizörlerinin Geliştirilmesi Projesi:

Koç Üniversitesi danışmanlığında, İzmit Rafinerisi'nde pilot ölçekli bir Hidrokraker Ünitesi kurulması için gerekli ön çalışmaların yapılması amaçlanmaktadır.

■ Rafineri Bilgi Teknolojileri Varlıklarının Ontoloji Tabanlı İzlenmesi ve Yönetimi Projesi:

Ege Üniversitesi danışmanlığında, Rafineri Bilgi Teknoloji (RBT) arıklarının arasındaki karmaşık ilişkiler ağının daha verimli yönetilmesi sağlanmıştır.

■ Karbondioksit Ortamında Yetiştirilen Mikroalglerden Biyoyakıt Üretimi Projesi:

Ege Üniversitesi danışmanlığında, CO2 ortamında yetiştirilen mikro alglerden en yüksek yağ üretiminin sağlanması için en uygun koşulların ve prosesin belirlenerek, mevcut yakıt dağıtım sistemlerinde kullanılabilecek bir biyoyakıt olan yeşil dizel üretilmesi hedeflenmektedir.

■ Rafineri Üretimi Sülfür ve Petrokok Karışımlarından Modifiye Bitüm Geliştirilmesi Projesi:

Koç Üniversitesi danışmanlığında, kükürt çıktısını, bitüme karıştırılarak, hem bitüm maliyetinin azaltılması, hem yurt içi ihtiyacı karşılama oranının artırılması hem de kok ve kükürt ilavesi ile daha nitelikli bir ürüne ulaşılması hedeflenmektedir.

■ Rafineri Buhar ve Güç Sistemleri Optimizasyon Modeli Geliştirilmesi

Projesi: Orta Doğu Teknik Üniversitesi danışmanlığında, Tüpraş, İzmit Rafinerisi'nde bulunan güç santrallerinin; elektrik ve buhar üretim proseslerindeki ekipman verimlilik hesaplamalarını, üretim tüketim planlamasını ve optimizasyonunu ile elektrik alım-satım karar mekanizması ihtiyaçlarının karşılaması amacıyla bir yazılım optimizasyon programının geliştirilmesini hedeflenmektedir.

■ FCC Ünitesine Gerçek Zamanlı

Optimizasyon Uygulanması Projesi: Koç Üniversitesi danışmanlığında, nihai hedef olan "Rafineri Optimizasyonu"nun bir adımı olarak, İzmir Rafinerisi FCC Ünitesi için ileri Proses Kontrol modelinin oluşturulması ve Gerçek Zamanlı Optimizasyon modelinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

■ Rafineri Simülasyon Platformunun Oluşturulması ve Pilot Bir Ünite

Uygulanması Projesi: İstanbul Teknik Üniversitesi danışmanlığında, Tüpraş rafinerileri için, ham petrolün ünitelere girişinden son ürünlerin satışına kadar olan tüm prosesleri tek bir yazılım platformu altında toplayacak bir simülasyon yazılımı hazırlanması hedeflenmektedir.

ENERJİ SİSTEMLERİ GELİŞTİRME MERKEZİ

Üniversitelerle yürütülen verimli işbirliği, 2012 yılında, Koç Üniversitesi ortaklığı ile kurulan "Enerji Sistemleri Geliştirme Merkezi – KÜTEM" ile bir adım daha ileri taşınmıştır. Sanayi ve öğretim üyelerini bir araya getiren bu merkezde, Tüpraş Ar-Ge Merkezi şemsiyesi altında, alternatif enerji kaynakları konusunda uluslararası düzeyde bilimsel çalışmalar ve inovasyon projeleri üretilecektir. Bu sayede, Tüpraş'ın rafinaj ve yakıt üzerine yaptığı çalışmalar ile daha geniş perspektifte enerji alanındaki yaptığı çalışmalar, üniversite bilimsel bakış açısıyla zenginleşecektir. KÜTEM'in öncelikli araştırma alanlarından bazıları şunlardır:

- Biyoyakıt üretimi
- Yenilenebilir enerji çalışmaları
- Polimer geri dönüşümü ile sıvı yakıt üretimi
- Enerji ve yakıt optimizasyonu
- Yanma mekanizmalarının diyagnostiği
- Lazer destekli çakma (laser ignition)
- Hidrojen üretimi ve depolanması
- Güneş enerjisinin dönüşümü ve kullanımı
- Salım (emisyon) kontrolü

AB PROJELERİNE 8 BAŞVURU

Tüpraş, rafinaj sektöründe yurt dışı kuruluşlarla iletişim içinde olarak rekabetçilik seviyesini artırmanın en iyi yolunun Avrupa Birliği'nin finanse ettiği Ar-Ge projelerine katılmak ve farklı Ar-Ge platformlarına iştirak etmek olduğu inancı ile bu yöndeki proje çalışmalarına hız vermiştir. 2012 yılı, Tüpraş Ar-Ge Merkezi için AB projelerine yoğun başvuru yapıldığı bir dönem olmuş, 5 EUREKA, 3 ABFP 7 projesinin başvuruları tamamlamıştır.

Avrupa Birliği ile ortaklaşa yürütülen Ar-Ge 7'nci Çerçeve programı kapsamındaki çalışmalar da devam etmektedir. Bu çerçevede Ar-Ge programlarının en zorlu ve rekabetçi tematik alanı olan ICT-Information & Communications Technologies "ICT for a Low Carbon Economy- ICT For Energy Efficiency" başlığı altında, Tüpraş'ın da katılımcısı olduğu CitInES (Design of a decision support tool for sustainable, reliable and cost-effective energy strategies in cities and industrial complexes) projesi çalışmaları, 2012 yılında da sürmüştür.

CitInES projesi; enerji üretimi dağıtımı ve depolanması için sistem gerekliliklerini göz önünde bulundurarak; yatırım kararlarının ekonomik finansal ve çevresel etkileri açısından değerlendirilmesi, enerji stratejilerinin optimizasyonu ile yatırımların finansal ve çevresel risk analizini yapan bir matematik model geliştirilmesini öngörmektedir.

33 MAKALE, 6 PATENT BAŞVURUSU

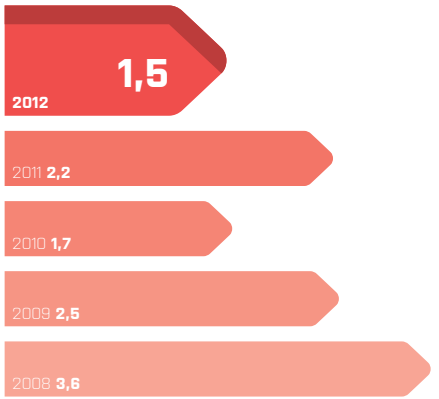
Tüpraş Ar-Ge projelerini belirlerken ve hayata geçirirken, yeni teknolojilerin ve proje çıktılarının kazanımına, buna bağlı olarak; laboratuvar ekipmanları, uzmanlaşmış personel, bilimsel yayın, patent gibi kazanımlara gereken öncelik ve önemi vermektedir.

Bu çerçevede, 2012 yılı içerisinde; 33 adet ulusal ve uluslararası bilimsel makale yayınlanmış, 6 adet patent başvurusu gerçekleştirilerek, buluşlarımızın koruması sağlanmıştır. Başarıyla tamamlanan TEYDEB projelerinin çıktıları da patentlendirilmiş, bu sayede 2012 sonu itibarıyla Tüpraş'ın toplam patent sayısı 10'u bulmuştur.

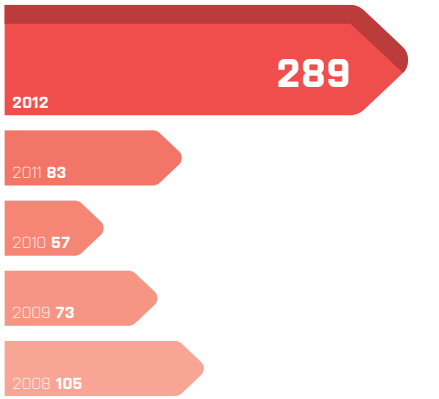
SAĞLIK, EMNİYET, KALİTE VE ÇEVRE

Sağlık ve Emniyet Uygulamaları

KAZA SIKLIK ORANI

KAZA ŞİDDET ORANI

Sağlıklı ortamın olmadığı, çalışanların kendini emniyette hissetmediği çevresel etkilerin büyük olduğu bir kurumsal yapıda verim ve kârlılık ve bunun sürekliliğinden bahsetmek mümkün değildir. Bu doğrultuda Tüpraş'ta sürdürülebilirliğin temel taşlarından olan insan sağlığı, teknik emniyet ve çevre her zaman ön planda tutulmakta, çalışmalarımız bu prensip doğrultusunda sürdürülmektedir.

Çalışanlarına ve iş ortaklarına sağlıklı, emniyetli, güvenilir ve temiz bir iş ortamının sağlanması, müşterilere yüksek emniyet normlarında hizmet verilmesi, yerel halk ve fiziki etki alanında bulunan tüm diğer paydaşların Şirket faaliyetlerinden dolayı herhangi bir zarara uğramamalarının sağlanması Tüpraş'ın temel sorumluluklarındandır.

Bu konuda sorumluluk, en üst kademedeyen alt kademeye kadar tüm çalışanlar tarafından paylaşılmaktadır. Tüpraş standartları doğrultusunda hazırlanan emniyet kuralları, ulusal ve uluslararası mevzuat eksiksiz bir biçimde uygulanmaktadır.

Tüpraş'ın sağlık, emniyet ve çevre konusundaki prensiplerinin temel dayanağını SEÇ-K Politikası oluşturmakta ve faaliyetler SEÇ-K Yönetim Sistemi'ne uygun sürdürülmektedir. Operasyon ve süreç bazında sağlık ve emniyet şartlarını sağlamak için ulusal ve uluslararası mevzuatın yanı sıra SEÇ standartları takip edilmekte ve gerektiğinde yeni standartlar oluşturulmaktadır.

SEÇ-K Yönetim Sistemi'nde (SEÇ-K-YS) yer alan Tehlike Etkilerinin Yönetimi Süreci ile müteahhit faaliyetleri de dâhil olmak üzere, Tüpraş bünyesinde tüm ürün ve/veya hizmet üretmeye yönelik faaliyetlerin içerdiği tehlikeler belirlenmekte, kayıt altına alınmakta, derecelendirme yapılarak öncelikler belirlenmekte, yapılacak tehlike incelemeleri sonucunda riskler önleyici bir yaklaşımla kontrol altına alınarak yönetimi sağlanmaktadır. Bu yönetim sürecinde Papyon Modeli ile Sağlık Risk Değerlendirme gibi yöntemler kullanılmaktadır.

Rafinerilerde olumlu emniyetli davranışları desteklemek, genel emniyet farkındalığını artırmak, emniyetsiz davranışı düzeltmek ve kaza potansiyelini azaltmak amacıyla, "Görünür Liderlik" uygulaması kapsamında, Tüpraş yöneticilerinin de katıldığı davranış odaklı emniyet turları gerçekleştirilmektedir.

Sektördeki birçok şirketin on yıllarda ulaştığı noktalara kısa sürede ulaşan Tüpraş, SEÇ, İşletme Güvenliği ve verimlilik konularında iyileştirmelerini sürdürmektedir. 2012 yılı içerisinde dünyadaki en iyi uygulamalar referans olarak geliştirilen ve mevcut sistemin zayıf ve aksayan taraflarını ortadan kaldıran yeni iş izni sistemi dört rafineride uygulamaya yeni iş izni sistemi dört rafineride uygulamaya alınmıştır. Üniteler için ayrı ayrı iş izin ofisleri açılmış, izinler saha kontrolleri sonucunda risk değerlendirmesi yapılarak verilmektedir. İş izin sisteminde anlık, aylık ve anlık denetimler yapılmaktadır.

Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkındaki Yönetmelik (Seveso-II Direktifi) gereği Güvenlik Raporu hazırlama çalışmalarına da başlanmıştır. Güvenlik Raporu'nda büyük kaza ekipmanları belirlenerek, bu ekipmanlarda HAZOP, Bow-tie ve LOPA çalışması yapılarak proseslerimizin güvenli oldukları teyit edilmektedir.

İzmir Rafinerisi'nde 2011 yılında hayata geçirilen Değişiklik Yönetim Sistemi, 2012 yılında diğer rafinerilerde de standart haline getirilerek Tüpraş genelinde uygulamaya alınmıştır. Bu uygulamayla, teknik, ekonomik, emniyet vb. nedenlerle yapılacak değişikliklerin yasa/ yönetmelikler ve uluslararası petrol endüstri standartları doğrultusunda teknik olarak doğru yapılması (emniyete, çevreye, sağlığa, bakıma, güvenilirliğe aykırı unsurlar taşımaması) ve yapılan değişikliğin ilgili tüm dokümanlarda yer alması hedeflenmiştir. Böylelikle proste yapılacak herhangi bir değişiklik için proses tehlike analizi (what if, HAZOP vb.) ve ilgili tüm disiplinler tarafından teknik onay verildikten sonra sahada uygulama yapılarak emniyet seviyemiz artırılmıştır. Değişiklik Yönetim Sistemi'nin bir diğer faydası da doküman (PSID,

Sektördeki birçok şirketin on yıllarda ulaştığı noktalara kısa sürede ulaşan Tüpraş, SEÇ, İşletme Güvenirliği ve verimlik konularında iyileştirmelerini sürdürmektedir.

İşletme Prosedürleri, Ekipman El Kitabı vb.) güncellemelerine olanak sağlaması ve geçmişe dönük kayıtların tutulabilmesidir.

Tüm rafinerilerde, mevcut ünitelerde tehlikeleri ve büyük operasyon problemlerini tanımlamak, tehlike önleyici ya da azaltıcı mevcut korumaların etkinliğini değerlendirmek, tehlikeleri ortadan kaldırmak ya da azaltmak için önerilerde bulunmak, normal çalışma koşullarından ve amaçlanan tasarımdan sapmaların nasıl oluştuğunu saptamak üzere, prosesin her parçasını sistematik olarak gözden geçirmek amacıyla Tehlike ve İşletilebilirlik (HAZOP) çalışmalarına Proses Üniteleri'nde 2012 yılında yoğun olarak devam

edilmiştir. HAZOP çalışmalarında proses tehlikeleri detaylı şekilde incelenerek muhtemel senaryolar ortaya çıkmıştır. Eksik görülen noktalar için tavsiye listeleri oluşturularak aksiyona dönüşmesi sağlanmıştır.

Rafinerilerde Facility Siting (Tesis Konumlandırma) çalışmaları yapılmış, bu çerçevede HAZID çalışması yapılarak ünitelerden gerekli bilgiler toplanmış senaryolar hazırlanmıştır. Senaryolarda rafinerilerdeki binaların, yaşam mahallerinin, proses ekipmanlarına ve depolama tanklarına olan uzaklıkları ve uygunlukları değerlendirilmiştir.

Yine 2012 yılı içerisinde iş kazalarını önlemek ve yaşanan olaylardan alınan dersleri paylaşmak adına aylık "Bu Kazaları Önleyemez miydik?" toplantılarına başlanmıştır. Bu toplantılarda yaşanan kazalar ve ucuz atlatmalar müteahhit

ve Tüpraş personelinin katılımı ile anlatılmakta, tekrarlanmaması için neler yapılması gerektiği tartışılmaktadır. Rafinerilerde her hafta Emniyet Konuşmaları hazırlanarak yayınlamakta Tüpraş ve müteahhit personeline konuşmalar yapılmaktadır.

Sağlık Risk Değerlendirme çalışmaları da plan dâhilinde devam etmektedir. SRD iş yeri ortamındaki sağlık tehlikelerinin belirlenmesi ve bu tehlikelere bağlı sağlık risklerinin değerlendirilmesi süreci olarak tanımlanmaktadır. Değerlendirmeler raporlanarak aksiyon planları üzerinden takip edilmektedir.

KALİTE YÖNETİM SİSTEMLERİ

► Kalite Yönetim Sistemleri

TÜPRAŞ'IN KALİTE YÖNETİM SİSTEMİ

QDMS

Tüpraş Kalite Yönetim ve Döküman Sistemi (Quality Documentation Management System)

TS EN ISO 17025

Tüm rafinelerimizde uluslararası düzeyde tanınırlığı ve kabul edilebilirliği belgelenmiş laboratuvarlar

EFQM

Mükemmellik Modeli (Excellence Model-European Foundation for Quality Management)

TEMEL KALİTE SİSTEMLERİ

ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi, ISO 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG)

ÇALIŞMA STANDARDI SAYISI 141'E YÜKSELDİ

Süreçlerin yönetimi Kalite, Çevre, İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi ve standartları uyarınca gerçekleştirilmekte olup, çalışmaların yürütülmesinde aktif olarak kullanılan Tüpraş Çalışma Standardı sayısı 2012 yılı içerisinde 128'den 141'e yükselmiştir. İş sağlığı ve güvenliği, iletişim, bakım, işletme güvenliği ve güvenlik konularını kapsayan çok sayıda yeni uygulama standartlaştırılarak, döküman yönetim sistemine eklenmiştir.

Tüpraş, tüm faaliyetlerini ISO 9001, ISO 14001 ve OHSAS 18001 Kalite, Çevre ve İş Sağlığı ve Güvenliği Standartlarından oluşan Sağlık, Emniyet, Çevre ve Kalite Yönetim Sistemi çerçevesinde sürdürmektedir. 2012 yılında Genel Müdürlük, Kırıkkale ve Batman Rafinerileri'ni kapsayan BSI yeniden belgelendirme dış denetimini başarı ile geçirmiş ve ISO 9001, ISO 14001 ve OHSAS 18001 standartlarına ait sertifikalar yenilenmiştir.

MÜŞTERİ ŞİKÂyet YÖNETİMİ SİSTEMİ

Tüpraş 2012 yılı içerisinde müşteri memnuniyetine verdiği önemle, müşteri şikâyetlerinin yönetimi konusunda tüm bildirimlerin tek havuzda toplandığı uçtan uca etkili bir şikâyet yönetimi sistemi başlatmıştır. Başlatılan müşteri şikâyetleri yönetimi sistemi ile faaliyetlere ilişkin olarak tüm paydaşlardan gelen bildirimlerin (şikâyet, memnuniyet, istek, dilek, vb.) nasıl kabul edileceğini, kimlere bildirileceğini ve şikâyetin incelenmesinden sonra paydaşlara çözüm sonuçlarının nasıl ulaştırılacağına belli bir sistematığe göre yürütülmesini sağlamak ve değerlendirmek için gerekli temel esasların tanımlanmaktadır. Şikâyet çözüm sürelerinin de takip edilmesi ile ileride ISO 10002 Müşteri Şikâyetleri standardının Şirket bünyesine kazandırılması hedeflenmektedir.

Şirket'in İSG yasal gerekliliklere uygunluğunun değerlendirilmesini ve aksiyonların izlenebilirliğini sağlamak amacıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yapılan denetim sonuçları üzerinde yoğun çalışmalar yapılmıştır. İç kontrollerle de uygunluk denetimleri yapılmıştır.

Faaliyetlerin çevre üzerinde yarattığı olumsuzlukları en aza indirecek, çalışanların emniyetini, güvenliğini sağlayacak, kaynak kullanımında en verimli sonuçlara ulaştıracak hedefler, 2012 yılları bireysel hedef kartlarında yer almıştır. İş kazalarının sayısının azaltılması Genel Müdür'den başlayarak tüm yöneticilerin hedef kartlarında yer almaktadır.

Bitümler ve bitümlü bağlayıcılar, kaplama sınıfı bitümlere EN 12591:2009 kapsamında, sıvı-petrol bitümlere ise EN 15322 kapsamında CE belgesi takip denetimleri ITC firması tarafından gerçekleştirilmiş ve söz konusu denetimler başarı ile sonuçlanmıştır. Bitüm ve bitümlü bağlayıcı ürünlerdeki AB normlarında üretim yapılan CE belgesinin devamlılığı sağlanarak bir kez daha vurgulanmıştır.

Tüpraş baz yağlarının, TS 13369 (Yağlama Yağları, Endüstriyel Yağlar ve İlgili Ürünler (Sınıf L) - Baz Yağlar - Naftenik ve Parafinik Esaslı) standardına uygun üretildiği TSE tarafından belgelenmiştir. İlgili TSE standardı madeni yağ üreticileri için düzenlemeler içermekte olup, kullandıkları baz yağının TSE standartlarına uygun olduğunu belgelemek zorunlulukları mevcuttur. Baz yağı üreticisine direkt bir yükümlülüğü bulunmamasına rağmen, müşteri memnuniyeti adına baz yağı ürünlerimizin TS 13369 standardına uygunluğu alınmıştır. Her müşterinin kullanacağı Tüpraş baz yağları için ayrı ayrı TSE uygunluğu onayı almasının önüne geçilmiştir.

EFQM MÜKEMMELLİK MODELİ ÇALIŞMALARI BAŞLADI

Tüpraş, Yönetim Sistemleri belgelerine sahip olmayı, toplam kalitede varılacak son nokta olarak değil, yalnızca bir aşama olarak değerlendirmekte ve tüm çalışmalarını bu görüş doğrultusunda sürdürmektedir. Tüpraş, Ulusal Kalite Hareketi ve Mükemmelliğe Yolculuk Programı'na katılımın ilk adımı olan İyi Niyet Bildirgesi'ni Türkiye Kalite Derneği ile 4 Nisan 2006 tarihinde imzalamış, Toplam Kalite Yönetimi'nde sürekli bir gelişim aracı olan EFQM (European Foundation for Quality Management) Mükemmellik Modeli'ni uygulamaya almıştır. Tüpraş, Mükemmellikte Yetkinlik Belgesi'ne sahiptir.

EFQM modelini mevcut kalite sistemlerine ne derece entegre olabildiğini görebilmek ve olası eksikleri gidermek, modeli tam olarak benimsemek ve uygulamak isteği ile Tüpraş 2006, 2008 ve 2011 yıllarında KalDer tarafından Dış Değerlendirme geçirmiştir. Dış Değerlendirme sonrasında alınan geri bildirim ile, ana ve alt kriterler bazında "Kuvvetli Yönler" ve "İyileştirmeye Açık Alanlar" görülerek eksik yönler saptanmış ve her bir ana kriter bazında iyileştirme alanları belirlenmiştir.

İyileştirme Projeleri KalDer'in Tüpraş'ta Nisan 2011'de gerçekleştirdiği ve EFQM Mükemmellik Modeli'ni esas alan dış değerlendirmesi sonrasında oluşturulmuş ve çalışmalara Mart 2012'den itibaren başlamıştır. Projenin amacı,

dış değerlendirme raporundan hareketle Tüpraş'ta gerçekleştirilecek iyileştirme çalışmalarını bütünsel, planlı ve sistemli bir biçimde gerçekleştirmektir. Mayıs-Haziran ayları içinde ise stratejik hedeflere ve hedeflerin yayılımına ilişkin faaliyetler konusunda görüş alışverişinde bulunulmuş ve Tüpraş'ta bu projeden bağımsız yürütülen projelere ilişkin bilgi almak üzere ilgili yöneticilerle görüşmeler yapılmıştır. Söz konusu görüşmelerden sonra çeşitli konularda iyileştirme projeleri belirlenmiş ve önceliklendirilmiştir. Bu alanlara yönelik bütünsel anlamda veya alt kriterler anlamında uygulanabilecek stratejiler ve aksiyonlar belirlenmiştir.

KALİTE YÖNETİM SİSTEMLERİ

► Çevre

Çevreyi koruma konusunda dünya standartlarını temel alan Tüpraş, doğayı korumak kadar geliştirmenin de önemli olduğunu bilinciyle projeler geliştirmektedir.

Tüpraş insanı ve çevreyi koruyan ürünlerini ve hizmetlerini sürekli olarak geliştirmekte ve hedeflerine ulaşırken insan sağlığını, işletme güvenliğini, çevrenin korunmasını ve toplum yararını ön planda tutmaktadır. Tüpraş'ın amacı tüm faaliyetlerinde çevreye olan olumsuz etkiyi en aza indirmek; çalışanlarına, müteahhitlere, müşterilerine, topluma ve faaliyetlerinden etkilenebilecek herkese gelebilecek zararı önlemektir. Tüpraş, çevresel etki risklerini geniş kapsamda anlamak, bu risklerin etkin biçimde yönetilmesini sağlamak amacıyla gerçekleştirmeyi hedeflediği araştırma-geliştirme, sistem, süreç, ürün iyileştirme çalışma ve yatırımları geliştirmekte ve desteklemektedir.

Tüpraş, en ileri teknolojileri kullanarak çevresel etkileri düşürülmüş ürün üretebilme kapasitesini artırmaya devam etmektedir. Geçtiğimiz yıllarda bu alana yönelik olarak 2,3 milyar ABD dolarlık tamamlanan önemli ünite yatırımlarının yanı sıra, Fuel Oil Dönüşüm Projesi dahil başlatılan birçok yatırım da devam etmektedir. Bu üniteler sayesinde bir yandan ham petrolden düşük kükürt oranına sahip ürünler üreten Tüpraş, diğer taraftan yüksek kükürt içerikli son ürünlerin kükürt oranını düşürerek piyasaya çevresel etkileri azaltılmış ürünler sunmaktadır.

Ayrıca Şirket, faaliyetlerinden kaynaklanan CO2 ve diğer sera gazı emisyonlarının ölçüm ve takibini yapmakta, gerekli kurumlarla işbirliği yaparak azaltım olanaklarını belirleyip gerekli tedbirleri hayata geçirmektedir.

Bu anlayış doğrultusunda 2012 yılında yürütülen başlıca çalışmalar;

Çevre Mevzuatı'nda yapılan en önemli değişikliklerden biri; tüm emisyonların (atık su, hava, atık) deşarjı için "Çevre Kanununca alınması gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik" kapsamında entegre çevre izni alma zorunluluğudur. Bu kapsamda; rafinerilerimiz için çevre izni süreci başlatılmış ve bu sürecin ilk aşaması olan Geçici Faaliyet Belgeleri alınmıştır.

Sürecin ikinci aşaması ise; çevre izni belgelerinin alınmasıdır. İzin kapsamında Bakanlığa beyan edilmesi zorunlu olan tüm belgeler çevrimiçi olarak Bakanlığa iletilmiştir. İlk olarak, Batman ve İzmir Rafinerisi'nde entegre çevre izni alınmıştır. Diğer rafinerilerin ise süreçleri devam etmektedir.

Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ne göre, acil durumlar dışında fleyra giden gazlar azaltılmalıdır. Bu kapsamda; Batman Rafinerisi'nin detaylı çevresel etkilerini değerlendirmesini içeren fizibilite çalışması yapılmış, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın onayına tarafımızca sunulmuştur. Bakanlık, Batman Rafinerisi'ne fleyr gaz geri kazanım sistemi ile ilgili muafiyet vermiştir.

Tüpraş, tüm faaliyetlerinde çevreyi sürdürülebilir yöntemlerle korumayı ve çevresel riskleri minimuma indirmeyi hedefleyen yeni teknolojileri araştırmakta, benimsemekte ve hayata geçirmektedir. Tüpraş'ın çevre konusundaki duyarlılığı sonucunda;

- Kırıkkale Rafinerisi, 2012 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca gerçekleştirilen "En Temiz Sanayi Tesisi" 2'ncilik Ödülü'nü almıştır.
- İzmit Rafinerisi, Kocaeli Sanayi Odası tarafından 2012 yılında gerçekleştirilen Şahabettin Bilgisu Çevre Ödülleri kapsamında Jüri Teşvik Ödülü'nü almıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Avrupa Birliği'ne uyum çerçevesinde yürütmüş olduğu G2G (Government to Government), IPPC-3 (Integrated Pollution Prevention Control), Endüstriyel Uçucu Organik Bileşik Emisyonlarının Kontrolü Projesi (VOC Projesi) gibi birçok proje ve çalışma gruplarına iştirak edilmiştir.

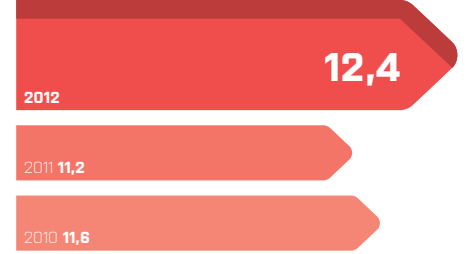
Rafineri faaliyetlerimizin çevresel etkilerinin objektif olarak, AB ve ulusal çevre mevzuatı yönünden değerlendirmesi için bağımsız bir kuruluşa (ICC) yaptırılmış olup, rafinerilerimiz düşük risk kategorisi de değerlendirilmiştir.

Tüpraş, toplumu çevre bilinci yönünden geliştirmek için, rafineri çevre görevlileri tarafından buldukları illerde toplam sekiz okulda çevre eğitimi gerçekleştirilmiştir.

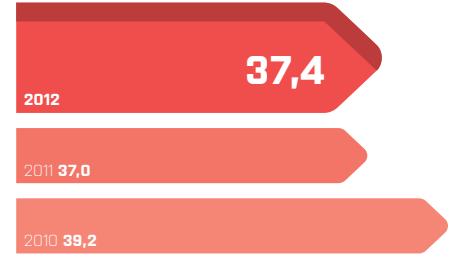
Avrupa Birliği'nin kimyasallara ilişkin uygulaması olan REACH (Kimyasalların Kaydı Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması) Tüzüğü kapsamında üretilen ve AB'ye ihraç edilen ya da edilmesi planlanan ürünlerin 2010 yılında gerçekleştirilen kayıt işlemi doğrultusunda, kayıt edilen maddelere ilişkin teknik ve idari gelişmeler takip edilmekte, hem Tüpraş'ın hem de Tüpraş'ın ürünlerini kullanarak AB'ye ihracat yapan yurt içi ve AB dışı müşterilerin ihracatlarının sürekliliği sağlanmaktadır. Diğer taraftan müşterilerin ve tedarikçilerin REACH Tüzüğü kapsamında talepleri kısa süre içerisinde karşılanarak tedarik zincirindeki iletişim üst seviyede tutulmaktadır.

Kimyasalların Envanteri ve Kontrolü Yönetmeliği kapsamında, ilk kez ithal edilen ve üretilen bir ton üstü maddelerin bildirimleri yönetmelikçe öngörülmuş süreler içerisinde Genel Müdürlük Çevre Müdürlüğü'nce Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na iletilmektedir. Bunun yanı sıra Şirket bünyesinde Kimyasal Madde Veri Tabanı yazılımı oluşturulmuştur. Rafinerilerin ithal ettiği ve ürettiği maddeler yazılımın veri tabanında tutulmaktadır.

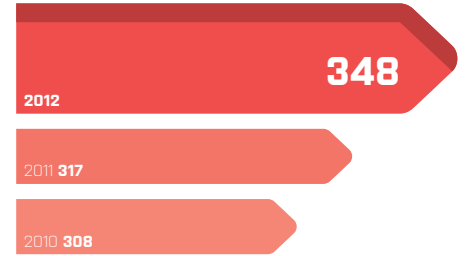
GERİ KAZANILAN SU MİKTARI (Milyon m³)

GERİ KAZANILAN SU/TÜKETİLEN TOPLAM SU (%)

SERA GAZI AZALTIM MİKTARI (Bin Ton CO₂e)

	2010	2011	2012
Geri Kazanılan Su Miktarı (m ³)	11.600.985	11.156.238	12.389.331
Geri Kazanılan Su/Tüketilen Toplam Su (%)	39,2	37,0	37,4
Sera Gazı Azaltım Miktarı (ton CO ₂ e)	308.599	316.955	348.173

KALİTE YÖNETİM SİSTEMLERİ

► Enerji Verimliliği Projeleri

2012 YILI İÇERİSİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN ÖNEMLİ ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJELERİ

F-1201 Vakum Şarj Fırını Tüp Revizyonu ile 400 m₃/Gün Şarj Artışı

Kompresör Yük Kontrol Sistemleri

Kolon Basınç Düşürme Çalışmaları

Amin Üniteleri'nde DEA Yerine Lucarsol Kullanım

ENERJİ TASARRUFU (ABD Doları)

345,3 MİLYON

Son beş yılda Tüpraş'ın gerçekleştirdiği enerji tasarrufu toplam 345,3 milyon ABD dolarına ulaşmıştır.

Gelişen Türkiye'nin enerji ihtiyacı da aynı paralelde artmaktadır. Artan enerji ihtiyacının güvenli bir şekilde sağlanması ve böylelikle sürdürülebilir istikrarlı bir büyümenin altyapısının oluşturulması, enerji yönetimlerinin hedefi olmalıdır.

Türkiye'de her türlü enerji talebi de aynı paralelde artış göstermektedir. Ülkenin petrol ürünleri ihtiyacını karşılarken, yenilikçi uygulamalarla sektörü yönlendirmek ve müşteri memnuniyetini en üst düzeyde sağlamak Tüpraş'ın stratejisinin odak noktasıdır. Verimliliği artırarak ve maliyetleri minimum düzeye indirerek her alanda operasyonel mükemmelliği en üst düzeye taşıyarak Tüpraş'ın potansiyelini maksimum düzeyde ortaya çıkarmak hedeflenmektedir.

Rafinaj sektöründe ürün spektlerinin en üst seviyelere çıkarılması üretimde her ünitenin emre amadeliğini maksimize etmeyi zorunlu kılmaktadır. Bunun yanı sıra artan küresel rekabet ve zorlaşan çevresel standartlar rafinerilerde enerji kullanımında maksimum verimliliği gerektirmektedir.

Tüpraş, enerji verimliliği projeleri ile kalite ve performansını düşürmeden mevcut enerji kayıplarının önlenmesi yoluyla tüketilen enerji miktarını en aza indirmeyi ve 2015'te

Avrupa'da düşük emisyonlu rafineriler kategorisine girmeyi hedeflemektedir. Bu hedef doğrultusunda, dünyada enerji tasarrufu ile ilgili olarak uygulanan tüm ileri teknoloji ve programlar takip edilmektedir.

Bu yöndeki çalışmalar 2012 yılında da hız kesmeden devam etmiştir. Enerji verimliliği projeleriyle sağlanan gelişmelerle EII değeri, 2012 yılında ortalama 102,9'a düşürülmüş ve rafinerilerde enerji verimliliği konusunda 2008 yılından bu yana 13,2'lik iyileştirme sağlanmıştır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından düzenlenen Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması'na, Tüpraş toplam 56.000 TEP tasarruf sağlayan rafinerilerine ait 24 adet proje ile katılmış ve bu yarışmada Batman Rafinerisi SEVAP2 kategorisinde beşinci kez birincilik ödülü, SEVAP 3 dalında ise İzmit, İzmir ve Kırıkkale Rafinerileri plaket almaya hak kazanmışlardır.

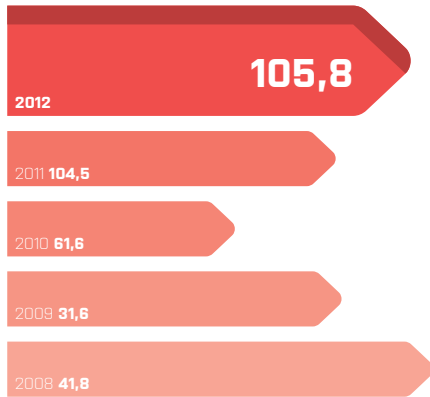
Enerji Bakanlığı, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü tarafından Verimlilik Artırıcı Projeler için ülke genelinde verilecek 5 milyon TL'lik teşvikin 2,5 milyon TL'lik kısmının Tüpraş'a ait olan 14 adet proje tarafından alınması beklenmektedir. Devlet tarafından 2012 yılı için verilen karşılıksız teşvikin %50'si Şirket tarafından alınacaktır.

105,8 MİLYON ABD DOLARI KAZANÇ SAĞLANDI

2012 yılında dört rafineride gerçekleştirilen enerji verimliliği faaliyetleri kapsamında 97 adet projede tasarruf sağlanmıştır. 2012 yılında 87,8 milyon ABD doları kazancın yanı sıra enerji verimliliği kapsamında aşağıda özetlenen modernizasyonlardan gelen kazançla beraber toplam 105,8 milyon ABD doları kazanç sağlanmıştır. Uygulamaya konulan enerji verimliliği projelerinden son beş yıldaki tasarruf tutarı 345 milyon ABD dolarını bulmuştur.

2008 yılından itibaren enerji tasarrufu projelerinin uygulamaları ile yapılan iyileştirmeler sonrasında enerji yoğunluğu endeksi (EII) değeriyle ilgili olarak, rafinerilerin enerji performanslarını izlemek amacıyla Solomon firmasıyla beş yıllık anlaşma imzalanmıştır. Bu çerçevede Solomon firmasıyla 2012 yılına ait EII değerleri değerlendirilmiş ve Orta Avrupa Bölgesi'ndeki rafineriler içerisinde İzmir Rafinerisi'nin üçüncü çeyrekte, İzmir Rafinerisi'nin üçüncü çeyrekte, Kırıkkale Rafinerisi'nin üçüncü çeyrekte ve Batman Rafinerisi'nin de ikinci çeyrekte bulunduğu belirlenmiştir.

ENERJİ TASARRUFU (Milyon ABD doları)

2012 yılı içerisinde gerçekleştirilen önemli enerji verimliliği projeleri şunlardır:

■ **F-1201 Vakum Şarj Fırını Tüp Revizyonu ile 400 m3/Gün Şarj Artışı:** KBC ve Tekfen firmaları ile birlikte yürütülen "Plant 1200 Vakum Ünitesi Kapasite Artırım Projesi"nin ilk aşaması olarak F-1201 şarj fırın tüplerinde 787 bin ABD doları yatırım tutarı 500 bin ABD doları enerji tasarrufu ile birlikte Ünite'nin şarjının artırılması sayesinde, 18 milyon ABD doları ilave marj sağlanmıştır.

■ Kompresör Yük Kontrol Sistemleri:

Kompresör Yük Kontrol Sistemi uygulamaları ile pistonlu hidrojen kompresörlerinin enerji tüketimleri azaltılarak İzmir, İzmit ve Kırıkkale rafinerilerinde toplam saatte 5-8 MW yıllık ise yaklaşık olarak 40.000 MWh civarında elektrik enerjisi tasarruf edilmiş ve bunun karşılığında ise yıllık ise yaklaşık 3 milyon ABD doları tasarruf sağlanmıştır. Bu proje vasıtasıyla Tüpraş'ın toplam elektrik tüketiminin yaklaşık olarak %5 oranına denk gelen bir miktarda elektrik enerjisi tasarruf edilmiştir.

■ **Kolon Basınç Düşürme Çalışmaları:** İzmir, İzmit ve Kırıkkale rafinerilerinde proses kolonlarının basınçları optimizasyonu sonucunda toplam 8,3 milyon ABD doları tasarruf sağlanmıştır.

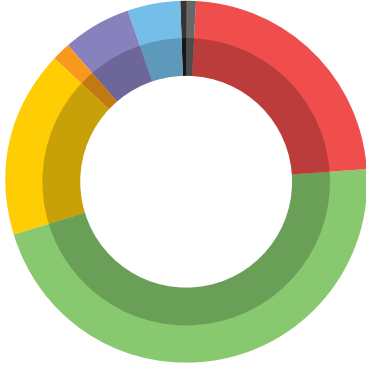
TÜPRAŞ 2012 YILI ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJELERİ ENERJİ VE CO₂ KAZANÇLARI

	Proje Sayısı	Enerji [Ton Petrol Eşleniği]	CO ₂ (ton)
İzmit	37	35.861	74.374
İzmir	40	40.323	121.461
Kırıkkale	17	45.325	143.460
Batman	3	3.993	8.878
Toplam	97	125.502	348.173

İŞ GÜCÜ

Tüpraş'ın insan kaynakları politikasına verdiği önemin en büyük göstergelerinden biri, bu konunun şirket hedef ve değerleri kapsamında ele alınmasıdır.

KAPSAM DIŞI PERSONELİN EĞİTİM DURUMU

- Lisans (Teknik) **456**
- Yüksek Lisans **226**
- Lisans (İdari) **166**
- Endüstri Meslek Lisesi **61**
- Lise **47**
- Ön Lisans **16**
- Doktora **10**
- Diğer **4**

Bir şirketin değeri, insan sermayesi ile de ölçülmektedir. Petrol rafinaj sektörü gibi, ülke ekonomisi, ülke güvenliği ve toplum hayatı bakımından son derece önem taşıyan bir sektörde insan sermayesinin önemi daha da artmaktadır.

Tüpraş'ın başarılarında, nitelikli, eğitilmiş ve deneyimli insan gücünün önemi ve yeri, özellikle petrol sektörünün dalgalı yapısı, ekonomik ve jeopolitik olguların sektör ana parametrelerine devamlı etkisi dikkate alındığında daha iyi ortaya çıkmaktadır.

Tüpraş, bu anlayış doğrultusunda en büyük yatırımını insan kaynağına yapmakta, bu konuyu şirket hedef ve değerleri kapsamında ele almaktadır. Tüpraş'ın insan kaynakları politikasına verdiği önemin en büyük göstergelerinden biri, bu konunun şirket hedef ve değerleri kapsamında ele alınmasıdır.

Tüpraş'ın uzun vadeli insan kaynağı planlaması şirketin hedeflerini en iyi şekilde gerçekleştirecek personelin şirkete kazandırılması, yönetsel kabiliyetlerinin artırılması, sürekli eğitimlerle bilimsel ve operasyonel yetkinliklerinin geliştirilmesi ve kariyer planlaması doğrultusunda oluşturulmuştur. İnsan kaynaklarında hedef, insan kaynağını nitelikleri bakımından sürekli geliştirerek küresel rekabette kalıcı üstünlük haline getirmektir. Personel temini sürecinde nitelikli iş gücüne öncelik verilmesi ve personelin çalışma ortamında en etkin ve verimli biçimde değerlendirilmesi, Tüpraş'ın insan kaynakları politikasının temelini oluşturmaktadır. Bu kapsamda oluşturulan insan kaynakları süreçleri, Şirket hedefleri doğrultusunda büyük bir titizlikle yönetilmektedir.

Tüpraş, özelleştirme ile başladığı insan kaynaklarındaki iyileştirme ve yapısal değişime son yedi yıllık dönem içinde çok boyutlu yoğunlaşarak devam etmektedir. Sahip olunan insan kaynağının geliştirilmesi hedefi doğrultusunda, iş barışında ve çalışan motivasyonunda hiçbir olumsuzluk yaşanmadan, iş gücünde %57 oranında yenilenme gerçekleştirilmiştir.

Başarı için en kritik faktörün "çalışma kültürümüzün geliştirilmesi" olduğuna inanan Tüpraş, Şirket ve bireysel olarak belirlemem hedeflere ulaşmasını sağlayacak "ortak çalışma kültürünü" şekillendirmek ve güçlendirmek üzere "Mozaik Kültürel Gelişim Projesi" adı altında yeni bir proje başlatmıştır. İki ana adımda planlanan proje kapsamında mevcut çalışma kültürünün gözden geçirilmesine ve ortak çalışma kültürüne ait değişmesi gereken uygulamaların belirlenmesine karar verilmiştir.

Projenin şu anki aşamasında ortak kültürü güçlendirmeye yönelik davranış biçimlerini kurum içinde benimsetmek ve yaygınlaştırmak için yeni uygulamaları yürürlüğe koymayı hedeflenmektedir. Hedef, çalışanların etkin ve verimli bir şekilde şirket hedeflerine katkı vermesini sağlamak, kaynaklarını uygun şekilde yönetip yönlendirmektir.

2012 yılı içerisinde kapsam dışı çalışan sayısının bölümler arasında doğru dağılımını sağlamak amacıyla norm kadro çalışmaları da yapılmıştır.

	Çalışan Sayısı	Toplam Eğitim (Saat)
Kapsam Dışı	986	75.620
Kapsam İçi	3.583	121.387
Toplam	4.569	197.007
Batman	3	3.993
Toplam	97	125.502

Şirket, sağlıklı, emniyetli ve güvenilir bir çalışma ortamı sağlamanın yanı sıra, çalışan memnuniyetine de her kurumsal şirkette olduğu gibi büyük önem vermektedir. Bu amaç doğrultusunda özlük haklarından sosyal yaşama, çalışanların iş dışındaki yaşamlarını kolaylaştıracak ve zenginleştirecek birçok olanak da sunulmaktadır.

Şirket, eğitimin verimli bir gelişim için vazgeçilmez unsur olduğuna inanmaktadır. Kariyer planları tüm çalışanların kişisel ve mesleki yetkinliklerini artırma hedefi doğrultusunda yapılmaktadır. Bu hedefin gerçekleştirilmesi için şirket içi eğitim programlarının yanı sıra yurt içinde ve yurt dışında çeşitli eğitim kurumlarının sunduğu hizmetlerden de yararlanılmaktadır.

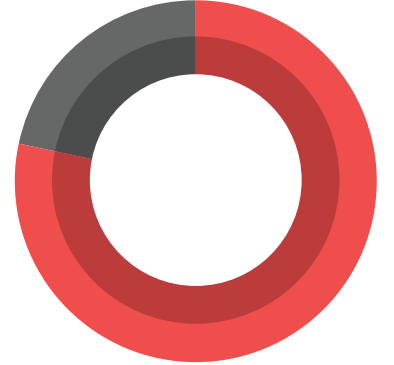
İşe yeni başlayan çalışanları şirket ve süreçler hakkında hızlı ve etkin bir şekilde bilgilendirebilmek, meslekleri ve bölümleri ile ilgili öğrenme sürecini daha verimli hale getirebilmek amacıyla geliştirilmiş bir oryantasyon programı uygulanmaya başlamıştır.

2012 yılı içerisinde danışman firmanın çalışan memnuniyeti anketi sonuçları Tüpraş'ın çalışanlarının bağlılık ve memnuniyetlerinin Türkiye ve Avrupa ortalamasının üzerinde olduğunu ortaya koymaktadır. Türkiye ve sektör ortalamasının aşışında olan %5 seviyesindeki yıllık personel turnover oranı Tüpraş çalışanı bağlılık /aidiyet duygusunun bir göstergesidir.

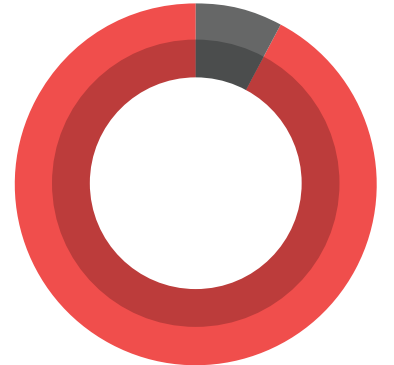
ÇALIŞAN DAĞILIMI (%)

- Genel Müdürlük **294**
- Batman Rafinerisi **483**
- Kırıkkale Rafinerisi **877**
- İzmir Rafinerisi **1.303**
- İzmit Rafinerisi **1.612**

- Kapsam İçi **%78,4**
- Kapsam Dışı **%21,5**

- Erkek **%92,0**
- Kadın **%8,0**

KURUMSAL SORUMLULUK

Kalıcı değerler üretebilmek ve toplumsal duyarlılık anlayışını gelecek nesillere aktarmak için eğitim, kültür, sanat ve çevre alanlarındaki projelere odaklanan Tüpraş, ayrıca bağış ve sponsorluk yoluyla da farklı kurum ve kuruluşların bu yöndeki faaliyetlerine katkı sağlamaktadır.

Ülkenin lider sanayi şirketi Tüpraş, kurumsal ve sosyal sorumluluk alanında üzerine düşen görevin de bilincindedir. Bu bilinçle hareket eden Tüpraş, faaliyet gösterdiği coğrafyada yaşayan toplumun sürdürülebilir gelişimine katkı sağlamaya yönelik çalışmalar hayata geçirmektedir.

Kalıcı değerler üretebilmek ve toplumsal duyarlılık anlayışını gelecek nesillere aktarmak için eğitim, kültür, sanat ve çevre alanlarındaki projelere odaklanan Tüpraş, ayrıca bağış ve sponsorluk yoluyla da farklı kurum ve kuruluşların bu yöndeki faaliyetlerine katkı sağlamaktadır.

Tüpraş'ın kurumsal sorumluluk yönetiminin temel hedefi, Şirket'in sürdürülebilir gelişimini sağlamaktır. Sürdürülebilir gelişimin, kârlılık, operasyonel devamlılık ile toplumsal güvenliliğin korunması ve geliştirilmesi sayesinde mümkün olabileceğinin bilincinde olan Şirket, yatırımlarını planlarken, faaliyet bölgelerinin kalkınma önceliklerinin yanı sıra Kurumsal İtibar Algı ölçümlemesi sonuçlarını da dikkate alarak paydaş beklentilerine en etkin yanıtı vermeye çalışmaktadır.

Tüpraş, kurumsal sorumluluk alanındaki çalışmalarını iş hedefleri, yönetim stratejisi ve çalışma kültürüne yerleştirmeyi ve geliştirmeyi amaçlarken, bu alanlardaki performansını uluslararası ölçütlere göre raporlamayı da hedeflemektedir. Dolayısıyla, faaliyetlerinden etkilenecek ve faaliyetlerini etkileyecek tüm taraflarla etkili, şeffaf ve etik bir iletişim stratejisi oluşturmayı, sosyal, ekonomik ve

çevresel sorumluluklarını Şirket stratejisine yerleştirmeyi ve sürdürülebilirliği sağlamayı amaçlamaktadır.

EĞİTİM

23 Nisan Batman Çocuk Şenliği 3 bin çocuğu ağırladı

23 Nisan Batman Çocuk Şenliği, beşinci yılında 3 bin çocuğun katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarını klasik tören formatından çıkararak, çocuklar için daha eğlenceli bir görünüme ve içeriğe büründürerek onlar için unutulmaz kılmayı amaçlayan şenlik, bu yıl da birçok eğlenceli aktiviteye sahne olmuştur.

Şenlik sayesinde, sosyal yaşam alanlarının çok kısıtlı olduğu, çocuk oyun alanlarının hemen hemen hiç olmadığı, çok çocuklu sosyal profilden dolayı ilgisiz kalan çocukların kendini önemli ve özel hissedeceği, kısa süreli de olsa oyun ihtiyacını gidereceği, farklı semtlerden/okullardan gelen çocuklar ile iletişim kurarak kendini geliştireceği bir ortam oluşturulmuştur.

Batman Valiliği, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Çevre Okul Yöneticileri ve Öğretmenleri, Sivil Toplum Kuruluşları, Tüpraş çalışanları ve ailelerini bir araya getiren proje, çocuklara katkı sunarken, Tüpraş çalışanlarının ve ailelerinin de kurumsal sorumluluğu yaşam ve çalışma biçimi haline getirmelerini sağlamaktadır.

İlk olarak, 2008 yılında Batman Rafinerisi gönüllülerince geliştirilen "Yüz Güler Yüz/Şemsiye Hareketi" projesi etkinliklerinden biri

olarak hayata geçirilen şenlik, beş yıl içerisinde toplam 450 gönüllü desteği ile 13 bin küçük konuğa ulaşmıştır.

Ateşböcekleri 16 bin çocuğa ulaştı

TEGV Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimleri'nin İşletme Sponsorluğunu üstlenen Tüpraş, "Çocukların yol arkadaşı, ışıklarının kaynağı olmayı" sürdürmektedir.

Tüpraş'ın sponsorluğunu üstlendiği beş Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimi, 2012 yılında da toplam 16 bin 346 çocuğa ulaşmıştır. Bu sayede, 2008 yılından bugüne dek ulaşılan öğrenci sayısı ise 63 bin 814'ü bulmuştur.

TEGV Ateşböceği Eğitim Programı'nın amacı, çocuklarda özgüven, değerlilik, kendini ifade edebilme, yaratıcılık ve empati gibi duygu ve becerilerin gelişimi için uygun ortam sunmak ve yaratmak, çocukların birer birey olarak değerli olduklarını hissetmelerine yardımcı olmaktır.

Her çocuğun 12 saatlik eğitim desteği almasına yönelik planlanan Ateşböcekleri'nde öğrencilere:

- Sanat Dil – İletişim Alanı
- Kişisel Gelişim – Toplumsal Değer Alanı
- Zihinsel – Düşünsel Alan
- Proje Etkinlikleri

olmak üzere 4 ana başlık altında planlanan eğitim programları uygulanmaktadır.

Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP)

Milli Eğitim Bakanlığı ile 29 Mayıs 2007 tarihinde imzalanan, Kimya Teknolojisi Alanı altında bulunan Rafineri ve Proses dallarında eleman yetiştirilmesine yönelik işbirliğini içeren protokol ile hayata geçirilen Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) kapsamında, Tüpraş rafinerilerinin faaliyet gösterdiği illerde yer alan birer meslek lisesinin kimya laboratuvarının modernizasyonu ve teknik donanımı sağlanmaktadır.

Bu çerçevede 2012 yılı içerisinde Batman Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi "Kimya Teknolojisi Alanı Petrol-Rafineri Dalı" laboratuvarının yapımı ve teknik donanımı tamamlanarak ve 29 Mart 2012 tarihinde kullanıma açılmıştır.

Proje çerçevesinde geçmiş yıllarda yapımı gerçekleştirilen laboratuvarlar şunlardır:

- Kocaeli Anadolu Teknik, Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, "Kimya Teknolojisi Alanı, Rafineri ve Petrokimya Dalı" laboratuvarı 25 Şubat 2008 tarihinde,
- Aliağa Anadolu Teknik Lisesi, Anadolu Meslek Lisesi, Teknik Lise METEM ve MEM Müdürlüğü "Kimya Teknolojisi Alanı, Petrol Rafineri Dalı" laboratuvarı 11 Şubat 2009 tarihinde,
- Kırıkkale Bahşili Hacı Hidayet Doğruer Çok Programlı Lisesi "Kimya Teknolojisi Alanı, Petrol Rafineri Dalı" laboratuvarı 11 Aralık 2009 tarihinde hizmete açılmıştır.

MEGEP kapsamında Tüpraş rafinerilerinde 2012 yılı içerisinde yürütülen diğer çalışmalar şunlardır:

- İzmit Rafinerisi: 2012 yılı Ağustos ayında Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü ile ülkemizde akaryakıt sanayindeki gelişmeleri, üretim, ihracattaki hedefler, bu alanda yeni teknolojileri bilen petrol rafinerisinde çalışabilecek yetkin teknik insan gücünün yetiştirilmesini, eğitim materyallerinin hazırlanmasını, hizmet içi eğitim desteğinin sağlanmasını ve yeni teknolojiye dayalı atölyelerin kurulmasını kapsayan bir protokol imzalanmıştır. Protokol çerçevesinde, Tüpraş atölye kurmak, atölye için gerekli teçhizat ve malzemeyi temin ederek eğitime hazır hale getirmek, ihtiyaç halinde atölyede eğitim verecek uzman ve usta öğrencileri tespit ederek okul müdürlüklerine bildirmek, eğitimde kullanılacak basılı doküman ve eğitim klavuzlarını temin etmek, öğrencilere staj olanağı sağlamak ve mümkün olduğu ölçüde istihdam etmek konusunda yükümlülüklerini yerine getirmektedir. Bu kapsamda Körfez Teknik Endüstri Meslek Lisesi Makine Bakım Onarım Dalı oluşturulmuştur. 11 MEGEP öğrencisinin İzmit Rafinerisi'ndeki stajı da sürmektedir.
- İzmir Rafinerisi: Aliağa Mesleki Teknik Lisesi 12'nci sınıfta okuyan sekiz öğrenci, İzmir Rafinerisi'nde stajlarını sürdürmekte, 11'inci sınıftan 10 öğrenci de teknik eğitim almak üzere belirli periyotlarla İzmir Rafinerisi'ne gelmektedir.

KURUMSAL SORUMLULUK

- Kırıkkale Rafinerisi: Hacı Hidayet Doğruer Lisesi'nin petrokimya bölümünden dokuz öğrenci Kırıkkale Rafinerisi'nde eğitim almakta, sınıf eğitimleri sonrasında sahaya çıkarak işledikleri derse ilişkin gözlemlerini paylaşmaktadır.
- Batman Rafinerisi: Proje kapsamında, İnsan Kaynakları Departmanı tarafından hazırlanan program dâhilinde proses mühendislerinden "temel rafineri" eğitimlerini alan 24 öğrenci, Batman Rafinerisi'nde stajını sürdürmektedir.

Çin Masalı'na Sponsor Olduk

Tüpraş, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nce 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kapsamında, 41 ülkeden bin çocuğun katılımıyla gerçekleşen Kocaeli Çocuk, Eğitim ve Eğlence Fuarı "Çin Masalı" gösterisinin sponsorluğunu üstlenmiştir.

Söz konusu sponsorluk kapsamında, etkinlik süresince SEK Doğa Kulübü İzmit Sera ekibinin üretimi ve desteği ile 4 bin adet meşe palamudu ve defne fidanı çocuklara ücretsiz dağıtılırken, SEK Çocuk Tiyatrosu da gösterileriyle fuarı renklendirmiştir. Dört gün süren fuarı toplam 127 bin kişi ziyaret etmiştir.

Doktora Bursiyerleri Programı

Tüpraş, 2011 yılında imzalanan protokolle başlayan program çerçevesinde, insani ve sosyal bilimler alanında eğitim gören doktora öğrencilerinin ilk dört yıllık çalışmalarını desteklemektedir. Her yıl iki öğrencinin dâhil edilmesiyle genişleyen burs programı 2018-2019 akademik yılında sona erecektir.

Anadolu Bursiyerleri Programı

Anadolu'nun çeşitli illerinden ülke genelinde başarılı ve ihtiyaç sahibi öğrencilerin Koç Üniversitesi'nde tam burslu eğitim görmelerine olanak sağlayan "Anadolu Bursiyerleri" programının ikinci yılında bir Makine Mühendisliği, iki Elektrik-Elektronik Mühendisliği ve bir Tıp Fakültesi öğrencisinin eğitimi desteklenmektedir.

KÜLTÜR/SANAT

"Frigler, Midas'ın Ülkesinde, Anıtların Gölgesinde"

Tüpraş'ın Yapı Kredi Yayınları işbirliğiyle başlattığı Anadolu Uygarlıkları Dizisi'nin ikinci kitabı "Midas'ın Ülkesinde, Anıtların Gölgesinde" okurlarla buluşmuştur. 2012 Aralık ayında basımı tamamlanan kitabın editörlüğünü Prof. Dr. Taciser Tüfekçi Sivas ve Doç. Dr. Hakan Sivas yapmıştır. Yaşadığımız topraklarda iz bırakmış köklü uygarlıklar hakkında kaynak bir kitap olma niteliği taşıyan bu dizi; Aphrodisias, Hititler, Kültepe, Lidya, Grek, Roma, Bizans ve Selçuklular üzerine hazırlanacak kitaplarla devam edecektir.

İKSV 18'inci İstanbul Tiyatro Festivali

Tüpraş, Koç Holding Enerji Grubu Şirketleri Aygaz ve Opet ile İstanbul Kültür Sanat Vakfı tarafından düzenlenen 18'inci İstanbul Tiyatro Festivali'nin sponsorluğunu üstlenmiştir. 10 Mayıs-5 Haziran tarihleri arasında yurt dışından beş, Türkiye'den 40'a yakın tiyatro ve dans topluluğunun, 100'ü aşkın gösteriyle sahne aldığı 18'inci İstanbul Tiyatro Festivali'nin bu yılki ana teması "Özgürlükler-Sorgulamalar" olmuştur.

Aktüel Arkeoloji Dergisi Yayın Sponsorluğu

"Tüpraş çevreye duyarlı yatırımlarıyla dünyanın, kültürel mirası koruyarak insanlığın geleceğine sahip çıkıyor" anlayışı ile yılda altı sayı yayımlanan, baskı adedi 5200-5500 ve abone sayısı 700-800 olan Aktüel Arkeoloji Dergisi'nin yayın sponsorluğu 2012 yılında da Tüpraş tarafından gerçekleştirilmiştir.

Anadolu tarihini Anadolu insanına anlatan Aktüel Arkeoloji Dergisi, yüzlerce arkeolojik kazı ve araştırmanın yapıldığı, her kentnin hatta her ilçesinin altında geçmişine ait bir miras kalıntısının bulunduğu ülkemizde yayınlanan tek ulusal arkeoloji dergisidir.

ÇEVRE

Mutlu Atıklar Aliağa'da

2010 yılında İzmir Rafinerisi'nde ambalaj atıklarının ayrıştırılarak geri kazanılmasının sağlanması fikriyle ortaya çıkan projede 2012 yılında bir dizi etkinlik ve eğitim programı ile toplam 10.940 kişiye ulaşılmıştır.

Projenin eğitim programları kapsamında; Burhaniye Cumhuriyet İlköğretim Okulu, Şehit Kemal Yenimahalle İlköğretim Okulu, Özel Ekin Koleji İlköğretim Okulu, Işıklar Askeri Lisesi'nin de bulunduğu 3.270 öğrenciye toplam 2.126 saat eğitim verilmiştir. Asmaçatı Etkinlikleri, Mutlu Atıklar Tiyatrosu "Mutlu Köyü" çocuk oyunu ve 3'üncü Mutlu Atıklar Uçurtma Şenliği, TEGV-Mutlu Atıklar Birikim Atölyesi çalışmaları da 2012'nin diğer etkinlikleri içinde yerini almıştır.

3,5 ton ambalaj atığının toplandığı bu süreçte, 112.000 litre su tasarrufu ile 10 ailenin aylık su ihtiyacı karşılanırken 6.200 litre petrol tasarrufu sağlanmış, 60 ağaç kesilmekten kurtarılmış ve 14.500 kWh enerji tasarrufu sağlanmıştır.

Kırıkkale Rafinerisi Ağaçlandırma Projeleri

- **Flora ve bitki örtüsü:** Tüpraş, 2010 yılında Kırıkkale Rafinerisi'nde çevresel etkilerin ölçülmesi ve negatif etkilerin azaltılması amacıyla başlatılan projeye Sosyal Tesisler 'de fidan dikimi gerçekleştirerek bitki örtüsünün zenginleştirilmesi ve yaşayan ağaçların kimliklendirilmesi çalışmalarını sürdürmektedir. Kırıkkale Üniversitesi Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi ve TEMA Kırıkkale İl Temsilciliği ile işbirliği ile gerçekleşen projede, kimliklendirme çalışmasının 2013 yılında yazılı doküman haline getirilmesi planlanmaktadır.
- **Tükettiğimiz Oksijeni Üretiyoruz:** Kırıkkale Rafinerisi Sosyal Tesisleri'nde konaklayan misafirler için 2008 yılından beri fidan dikilmektedir. Faaliyetlerimizle harcadığımız oksijeni geri kazandırmanın en etkin yolunun ağaç yetiştirmek olduğu düşüncesiyle başlayan proje ile tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak yine Tüpraş alanından toplanan tohumlardan fidan üretimi yapılmakta, konuklar için kaydedilen fidanlar her yıl Kasım, Mart ve Nisan aylarında Kırıkkale Üniversitesi yerleşkesinde yer

alan "TEMA-Tüpraş Ormanı"na dikilmektedir. Sosyal Tesis'te konaklayan misafirlerimiz için 2012 yılında 1.071 fidan dikilmiştir. 2012 yılında tüm ağaçlandırma çalışmaları kapsamında dikilen fidan toplam sayısı ise 5.836'yı bulmuştur. Yetiştirilen fidanların bir kısmı da askeri birliklere, muhtarlıklara, okullara ve il genelinde talep eden kurumlara bağışlanmaktadır.

- **Kırıkkale'de İl Nüfusuna Eş Sayıda Fidan Dikiliyor:** Erozyonla Mücadele Haftası etkinlikleri kapsamında Kırıkkale Rafinerisi çalışanları Kırıkkale nüfusu kadar fidan dikme hayali için harekete geçmiştir. Kırıkkale Valiliği, İl Jandarma Alay Komutanlığı, Orman Müdürlüğü, Belediye Başkanlığı ve Kırıkkale Üniversitesi Rektörlüğü ile işbirliği içerisinde yürütülen proje çerçevesinde, ilk 3 bin fidan 27 Kasım 2012 tarihinde toprakla buluşmuştur. Kırıkkale Valiliği İl Protokolü'nün tamamının katıldığı etkinliğin ilerleyen sürecinde, 193 bin adet fidanın dikimi planlanmaktadır.
- **Erozyonla mücadelede destek:** Çalışmalarımızın çocuklarından oluşan minik TEMA öğrencileri, meşe tohumu toplamak için Kırıkkale Rafinerisi'ni ziyaret etmiştir. Tohumları özenle toplayan minikler, daha sonra doğada çözünürlük ile ilgili panonun önünde eğitim almıştır. Öğrencilere, dikimlerini kendilerinin yaptığı meşe tohumları armağan edilmiştir.

- **Bahşılı okullarında çevre eğitimleri:** Bahşılı Kaymakamlığı tarafından geliştirilen işbirliği ile Kırıkkale İli Bahşılı İlçesi okullarında çevre bilincini geliştirmek adına eğitimler verilmiştir. Farklı seviyelerdeki eğitim kurumlarında (okul öncesi, ilkököl, ortaokul ve lise) içerdiği yaş gruplarına göre şekillenmiş eğitimler kapsamında çevre ve ekosistem tanıtılırken, çevre kirliliğinin nasıl meydana geldiği, kirlilik çeşitleri ve önleme yolları interaktif olarak öğrencilere anlatılmıştır. Proje ile 18-21 Aralık 2012 tarihleri arasında 435 öğrenci ile 29 öğretmene ulaşılmıştır.

Yaz Meyvelerini Veriyor, Biz Çekirdeklerini Topluyoruz

Ülke genelinde 67 milyon hektarlık alanda topraklarımız erozyonla yok olmaktadır. Bu kaybın yaşamsal tehlikesini farkında olan ve konuya dikkat çekmek amacıyla harekete geçen İzmit SEK Doğa Kulübü, 12 Temmuz 2011 tarihinde "Yaz Meyvelerini Veriyor, Biz Çekirdeklerini Topluyoruz" kampanyasını başlatmıştır. Diğer rafinerilerdeki SEK-Doğa Kulüpleri'nin ortaklaşa sürdürdüğü projede toplanan meyve çekirdekleri, 2012 yılı Kasım ayı itibarıyla tüplenip fidan haline getirilmek üzere TEMA Vakfı'na teslim edilmiştir. Proje kapsamında;

- Genel Müdürlük ve İzmit SEK Doğa Kulübü tarafından 15 bin adet çekirdek toplanmış, 3 bin adedi doğa yürüyüşleri sırasında toprakla buluşturulmuştur. Toplanan çekirdekler rafineri serasına tüpleme için teslim edilmiştir. Ayrıca sera çalışanları da 2 milyon tohumla projeye destek sağlamıştır.

KURUMSAL SORUMLULUK

- İzmir SEK Doğa Kulübü tarafından toplanan 30 bin adet meyve çekirdeğinin TEMA Vakfı ile ortaklaşa çalışılarak tüplenecek fidan haline getirilmesi, tüplenecek çalışması yapılmayan çekirdeklerin ise rafinerinin uygun yerlerine serpmeye yoluyla toprakla buluşması planlanmaktadır.
- Kırıkkale SEK Doğa Kulübü tarafından 33 bin 575 adet meyve çekirdeği toplanmıştır. Çekirdekler TEMA Vakfı ve kulüp üyelerince tüplenecek fidan haline getirilecek, tüplenecek çalışması yapılmayanlar ise yine yürüyüşlerde doğaya serpilecektir.
- Batman SEK Doğa Kulübü tarafından 4 bin 100 adet meyve çekirdeği toplanmıştır. Serada tüplenecek bir kısım meyve çekirdeği okul ve parklara dikilecek, tüplenecek çalışması yapılmayan çekirdekler Raman Dağı ve petrol kuyularının bulunduğu yerlere serpilecektir.

Batman SEK Doğa Kulübü, "Doğa Bilinçlendirme Eğitimleri"

Batman SEK Doğa Kulübü, hazırladığı sunumla öğrencilere doğa konusunda bilinçlendirme eğitimleri vermektedir. Bu kapsamda, 2012 yılında Bitlis/Tatvan Hüseyin Çelik Anadolu Lisesi'nde 400 öğrenciye, Batman Merkez Fatih İlköğretim Okulu'nda ise 300 öğrenciye ulaşılmıştır. "Sanayi devrimi ve etkileri", "atık nedir, çevreye etkileri nelerdir" ve "atıklar nasıl bertaraf edilir" konularına yer verilen eğitimler 2013 yılında da devam edecektir.

SPOR

Engel tanımıyorlar

2006 yılında kurulan ve halen 17'si lisanslı 25 sporcusu bulunan Batman Engelliler Spor Kulübü Derneği 2007-2008 sezonundan bu yana Türkiye Bedensel Engelliler Tekerlekli Sandalye Basketbol 2'nci Ligi'nde mücadele etmektedir. Kurulduğu günden bu yana 50'yi aşkın engelli vatandaşımıza spor yapma imkânı sağlayan kulüp, kamuoyunda başarılarıyla adından söz ettirmektedir. Kulüp, önümüzdeki sezonda Tekerlekli Sandalye Basketbol 1'inci Ligi'ne yükselme hedefiyle çalışmalarını sürdürmektedir. Tüpraş, performanslarıyla engel tanımadıklarını gösteren takıma, logosunu göğüslerine yerleştirerek destek sağlamaktadır.

Batman Tüpraşspor gençleri spora kazandırıyor

Tüpraş Batman Rafinerisi çalışanları arasından bir grubun bağımsız inisiyatifli ile 1995 yılında kurulan Tüpraşspor Futbol Kulübü Batman Rafinerisi çevresinde bulunan yetenekli gençlere sağlıklı bir ortamda bilinçli spor yaparak bu alanda yükselme imkânı oluşturacak bir platform sunmaktadır. Hâlihazırda 8-19 yaş arası 80 sporcuyu bünyesinde bulunduran kulüp, 8-13 ve 19 yaş gruplarında çeşitli bölgesel ve ulusal yarışmalarda önemli dereceler elde etmektedir. Eğitimli 2 antrenör ve masör ile hizmet

veren kulüpte spor yapan gençlerin örgün eğitimleri ile de yakından ilgilenilmekte, örgün eğitimlerinde başarılı olamayan öğrencilerin kulüp bünyesinde yer almalarının da mümkün olamayacağı anlayışı yerleştirilmiştir. Sadece altyapıda sporcu yetiştiren Batman Tüpraşspor Kulübü bünyesinden birçok futbolcu daha sonra profesyonel spor kulüplerinde yer alma başarısı göstermiştir.

6'ncı Uluslararası Ege Yat Rallisi

2000 yılından beri SETUR Marinaları organizatörlüğünde Türk-Yunan dostluğunu geliştirmek amacıyla iki yılda bir düzenlenen yarış, Aydın'ın Kuşadası ilçesindeki Setur Marina'dan start alan 40 teknenin katılımıyla gerçekleşmiştir. 17 Temmuz sabahı Kuşadası'ndan fora eden ralli filosu sırasıyla Samos, Ikaria, Mykonos, Kea, Atina, Kythnos, Paros, Amargos, Astipalia, Kos ve Sými'yi ziyaret ettikten sonra ralliyi 3 Ağustos tarihinde Bozburun'da tamamlamıştır. Ege Yat Rallisi, Türk-Yunan dostluğunu pekiştirmenin yanı sıra amatör yatçılığın gelişmesine katkı sağlayan uluslararası bir etkinlik olma özelliği de taşımaktadır.

Tüpraş'ın kurumsal sorumluluk yönetiminin temel hedefi, Şirket'in sürdürülebilir gelişimini sağlamaktır.

YATIRIMCI İLİŞKİLERİ

%41 ARTIŞ

Tüpraş hisse fiyatı 2012 yılbaşında 36,50 TL/ Hisse seviyesinden %41 artarak yılsonunu 51,50 TL/Hisse fiyatıyla kapamıştır.

%152 ARTIŞ

Şirket Piyasa Değeri 2005 yılı sonunda özelleştirme sonucuyla 2,85 milyar ABD doları seviyesinden %152 artarak 7 yıllık süreçte 2012 yılsonu itibarıyla 7,2 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

14 AL, 15 TUT

Tüpraş'ı aktif olarak raporlayan 29 yatırım kuruluşu tarafından, 2012 yılında yazılan en son raporlar baz alındığında, 14 Al, 15 Tut yönünde analist tavsiyesi verildiği görülmektedir.

%85,41

Tüpraş'ın hisselerinin %49'u İMKB ve Londra Borsası'nda işlem görmektedir. Yılsonu itibarıyla halka açık hisselerde yabancı payı % 85,41'dir.

%102

Tüpraş'ın son 7 yıllık performansına baktığımız zaman kârının ortalama %102'sini hissedarlarına dağıtmıştır.

%9,10

Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Derecelendirme notu 9,10'a yükseltilmiştir.

Tüpraş, SPK'nın Kurumsal Yönetim İlkeleri doğrultusunda, ticari sır niteliğinde olmayan bilgilerin, pay sahipleri, kamuyu ve menfaat sahiplerine, zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir ve kolay erişilebilir şekilde sunulmasını amaçlar. Bu bilgilerin sağlanmasında, eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkeleri gözetilir.

Şirket değeri ise 2012 yılbaşında 4,8 milyar ABD dolarından %50 artarak 7,2 milyar ABD doları piyasa değeriyle kapamıştır.

Yatırımcı ilişkileri ve Stratejik Planlama Müdürlüğü, 2012 yılında ulusal ve uluslararası yatırım kuruluşları ile 304 toplantı gerçekleştirmiştir. Bu toplantılarda toplamda

407 fon yöneticisi ve analist ile bire bir görüşmeler yapılmıştır. Toplantıların yanı sıra, yazılı ve sözlü olarak hissedarlardan ve analistlerden gelen her türlü soru cevaplandırılmıştır. Bu faaliyetler sayesinde yatırımcıların Tüpraş hakkında bilgilenmeleri ve gelişmelerden haberdar olmaları sağlanmış, mevcut ve potansiyel yatırımcıların Şirket'e olan ilgisi artmıştır.

SERMAYE YAPISI

15 Ekim 2001 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı'nda kayıtlı sermayesini 100 milyon TL'den 500 milyon TL'ye yükselten Tüpraş'ın çıkarılmış sermayesi 250,4 milyon TL'dir.

TÜPRAŞ'IN ORTAKLIK YAPISI

SERMAYE YAPISI

Grup	Hissedar Adı	Sermaye Tutarı [TL]	Türü	Hisse Adedi
A	Enerji Yatırımları A.Ş.	127.713.792,22	Nama	12.771.379.222
A	Diğer Ortaklar (Halka Açık)	122.705.407,77	Nama	12.270.540.777
C	Ö.I.B.	0,01	Nama	1
Toplam		250.419.200,00		25.041.920.000

2012 yılında Tüpraş hissesinin relatif performansı 2005 yılsonuna göre %405 artmış, aynı dönemde İMKB 30 endeksi %194 artmış ve bu dönemde Tüpraş, İMKB-30 endeksine göre %211 daha yüksek performans gerçekleştirmiştir.

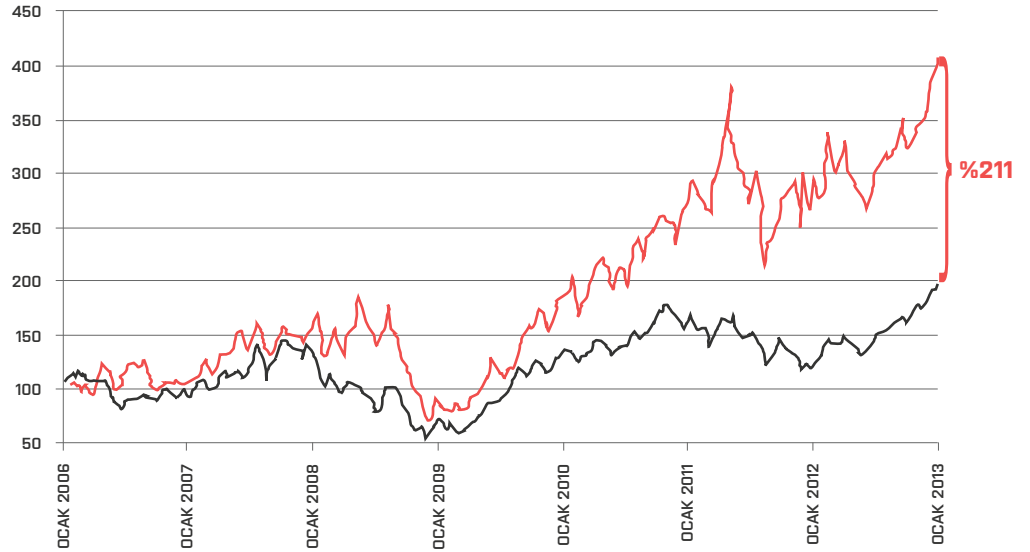
YATIRIMCI İLİŞKİLERİ

Yatırımcı ilişkileri ve Stratejik Planlama Müdürlüğü, 2012 yılında ulusal ve uluslararası yatırım kuruluşları ile 304 toplantı gerçekleştirmiştir.

HİSSE PERFORMANSI

2012 yılında Tüpraş hissesinin relatif performansı 2005 yılsonuna göre %405 artmış, aynı dönemde İMKB 30 endeksi %194 artmış ve bu dönemde Tüpraş, İMKB-30 endeksine göre %211 daha yüksek performans gerçekleştirmiştir.

Hisse fiyat bazında ise Tüpraş hisse fiyatı 2012 yılbaşında 36,50 TL/Hisse seviyesinden %41 artarak yılsonunu 51,50 TL/Hisse fiyatıyla kapamıştır.

TÜPRAŞ'IN KURUMSAL YÖNETİM NOTU

Tüpraş, kurumsal yönetim ilkelerine uyum performanslarını her geçen gün daha da önemli hale getirmektedir. İlk olarak 8 Ekim 2007 tarihinde 7,91 olarak belirlenen Kurumsal Yönetim Derecelendirme notumuz sağlanan gelişmelere paralel olarak 6. kez artırılarak 9,10'a yükselmiştir.

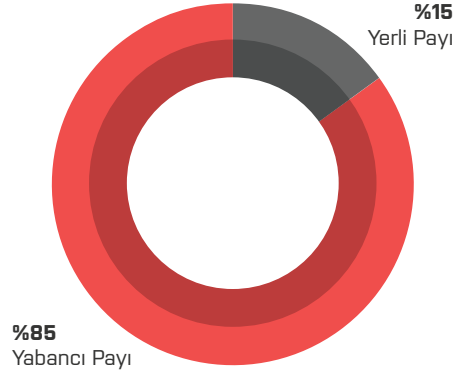
Tüpraş'ın kurumsal yönetim ilkelerine verdiği önem, bunu sürekli ve dinamik bir süreç olarak yürütmekteki isteklilik ve bu doğrultuda bir önceki derecelendirme notunun tahsis edilmesinden bu yana geçen on iki aylık süre içinde gerçekleştirmiş olduğu iyileştirmeler, Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Derecelendirme notunu 9,10'a yükseltmesinde önemli etkenler olmuştur.

TÜPRAŞ'IN KURUMSAL YÖNETİM NOTU [%]

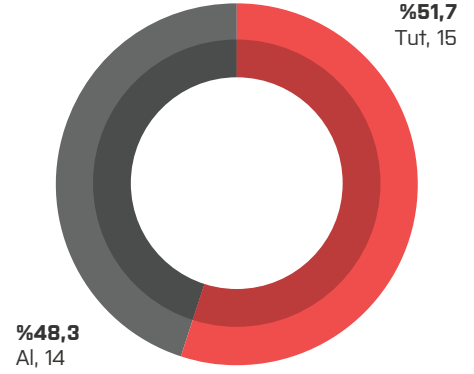
TÜPRAŞ HİSSESİNDEKİ YERLİ/YABANCI DAĞILIMI

Tüpraş'ın hisselerinin %49'u İMKB ve Londra Borsası'nda işlem görmektedir. Yılı sonu itibarıyla halka açık hisselerde yabancı payı % 85,41'dir.

ANALİST TAVSİYELERİ

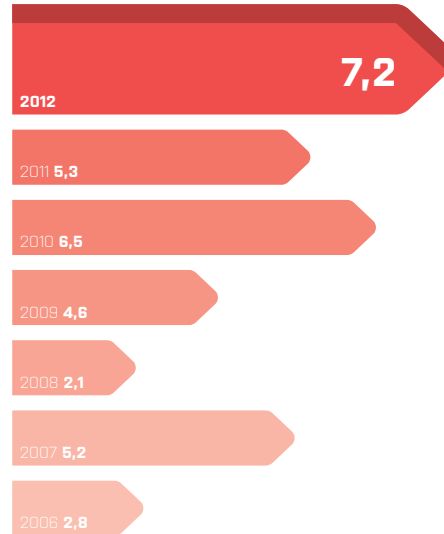
Tüpraş'ı aktif olarak raporlayan 29 yatırım kuruluşu tarafından, 2012 yılında yazılan en son raporlar baz alındığında, 14 Al, 15 Tut yönünde analist tavsiyesi verildiği görülmektedir.

PİYASA DEĞERİ GELİŞİMİ

Şirket Piyasa Değeri 2005 yılı sonunda özelleştirme sonucuyla 2,9 milyar ABD doları seviyesinden %152 artarak 8 yıllık süreçte 2012 yılı sonu itibarıyla 7,2 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

BRÜT TEMETTÜ HARİÇ ŞİRKET DEĞER DEĞİŞİMİ (Milyar \$)

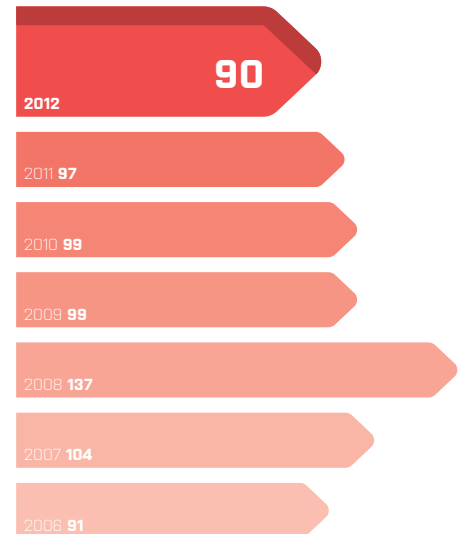

KÂR PAYI

Elde ettiği kârı hissedarlarıyla paylaşmayı ilke edinen Tüpraş, Sermaye Piyasası Mevzuatı ve Ana Sözleşmesi çerçevesinde dağıtılabılır kârın tamamını hissedarlarına paylaşmaktadır. Tüpraş'ın son 7 yıllık performansına baktığımız zaman kârının ortalama %102'sini hissedarlarına dağıtmıştır.

Kâr dağıtımı, mevzuatta öngörülen süreler içinde, Genel Kurul toplantısını takiben en kısa sürede yapılmaktadır.

KARPAZI DAĞITIM ORANI [%]*

*Dağıtılan Toplam Temettü/Yasal Tüpraş Solo Net Kar

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM RAPORU

1. KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ'NE UYUM BEYANI

Günümüzde artan küreselleşme sürecine paralel olarak yoğunlaşan rekabet sebebiyle yatırımcılar için şirketlerin kurumsal yönetim uygulamaları, en az finansal performansları kadar önem arz etmektedir. Kamu ve özel sektörün kurumsal yönetim politikalarının yetersiz olduğunun, yaşanan finansal krizin ve Şirket iflaslarının arkasında yatan önemli nedenlerden bir tanesi olarak görülmesi kurumsal yönetim uygulamalarının önemini daha da artırmıştır.

Kurumsal Yönetim, şirketler için kurumsal varlıklarının sürdürülebilirliği, ülke ekonomisi için ise sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın sağlanmasında güvence oluşturmaktadır.

Tüpraş, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından ilk kez Temmuz 2003'te yayımlanan ve Şubat 2005'te düzeltme ve eklemelerle yeniden yayımlanan "Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkeleri" ne uyum sağlama yönünde azami ölçüde özen göstermektedir.

Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim İlkeleri doğrultusunda Pay Sahipleri, Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık, Menfaat Sahipleri ve Yönetim Kurulu olmak üzere dört ana başlık altında yapılan Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporu'nun sonucunda, Tüpraş'ın 08 Ekim 2007 tarihinde 7,91 olarak belirlenmiş olan Kurumsal Yönetim Derecelendirme notu 06 Ekim 2008 tarihinde 8,20, 06 Ekim 2009 tarihinde 8,34, 5 Ekim 2010 tarihinde 8,56, 5 Ekim 2011 tarihinde 8,61 5 Ekim 2012 tarihinde ise 9,10 olarak güncellenmiştir. Ölçümleme Türkiye'de Sermaye Piyasası Kurulu lisansı ile Kurumsal Yönetim Derecelendirme faaliyetinde bulunan SAHA Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme Hizmetleri A.Ş. tarafından yapılmıştır. Söz konusu ilkelerin yürütülmesi Şirketimizin temel amaçlarından olup, sürdürülen çalışmalar bu ilkelerin sorumluluğu çerçevesinde takip edilmektedir.

SPK'nın konuya ilişkin ilke kararı çerçevesinde, farklı şekilde ağırlıklandırılmış olan Pay Sahipleri, Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık, Menfaat Sahipleri ve Yönetim Kurulu ana başlıkları altında yapılan değerlendirme sonuçları aşağıda yer almaktadır:

Ana Başlıklar	Not [%]
Pay Sahipleri	87,70
Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık	92,21
Menfaat Sahipleri	97,20
Yönetim Kurulu	88,89
Toplam	91,00
Firma Notu	9,10

Tüpraş elde ettiği bu not ile SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne önemli ölçüde uyum sağladığını ve çoğu gerekli politika ve önlemleri uygulamaya soktuğunu kamuya ve hissedarlarına verdiği değeri tescil ettirmiştir. Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporlarına Şirket internet sitesindeki www.tupras.com.tr adresinden ulaşılması mümkündür.

HENÜZ UYGULANAMAYAN KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ

Tüpraş'ın, İMKB Kurumsal Yönetim Endeksinde ilk günden bu yana ilk sıralarda yer alması Kurumsal Yönetim İlkelerine verdiği önemin bir göstergesidir. Büyük oranda uygulanan ilkelerin yanı sıra, ilkelerin bir kısmında uygulamada yaşanan zorluklar, bazı ilkelere ülke şartları, gibi nedenlerle tam uyum henüz sağlanamamıştır. Çok sınırlı olan uygulamaya konulamamış olan ilkeler üzerinde gelişmeler takip edilerek, idari, hukuki ve teknik alt yapı çalışmalarının tamamlanmasıyla, tam uyumun en kısa sürede uygulanmasına yönelik iyileştirme çalışmalarımız devam etmektedir. Aşağıda Şirketimiz bünyesinde kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde yürütülen kapsamlı çalışmalar ve ilgili bölümlerde henüz uyum sağlanamayan ilkeler açıklanmıştır.

DÖNEM İÇİNDE İLKELERE UYUM İÇİN YAPILAN ÇALIŞMALAR

2012 yılı içinde Kurumsal Yönetim Komitesi çalışmalarını sürdürmüştür. Şirketimizin internet sitesi ve faaliyet raporu gözden geçirilerek, ilkelere tam uyum açısından gerekli revizyonlar gerçekleştirilmiş ve Genel Kurul tarihinden 3 hafta önce gündem, ilgili bilgilendirme dokümanları, vekâletname örneği internet sitemize konulmuş ve eş zamanlı olarak Şirket merkezimizde de hazır bulundurulmuştur. Ayrıca medya ve menfaat sahipleri toplantıya davet edilmiş, ilkelerin uygulanması sağlanmıştır.

Önümüzdeki dönemde Kurumsal Uyum İlkelerine uyum için mevzuattaki gelişmeler ve uygulamalar dikkate alınarak gerekli çalışmalar yapılacaktır.

2012 yılı faaliyet dönemini kapsayan ve "Pay Sahipleri", "Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık", "Menfaat Sahipleri" ve "Yönetim Kurulu" olmak üzere dört ana başlık altında toplanan Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporumuz söz konusu ilkelerin, uygulanabilen ve uygulanamayan hususlarını içerecek şekilde, aşağıda bilgilerinize sunulmuştur.

Kurumsal Yönetim Komitesi

KUTSAN ÇELEBİCAN

EROL MEMİOĞLU

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM RAPORU

BÖLÜM I: PAY SAHİPLERİ

1. Pay Sahipleri ile İlişkiler Birimi

Şirketimizde Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Müdürlüğü ("YSP") ile Mali İşler Müdürlüğü bünyesinde kurulu Sermaye Hareketleri Bölümü koordineli çalışarak pay sahipleri, yerli ve yabancı kurumsal yatırımcılar ile ilişkileri aşağıdaki esaslara göre yürütmektedir.

Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Müdürlüğü, ticari sır niteliğindeki bilgiler hariç, eşitlik ilkesini gözeterek düzenli olarak, Şirket faaliyetleri, finansal durumu ve stratejilerine yönelik olarak pay sahipleri ve potansiyel yatırımcıların bilgilendirilmesini sağlarken, pay sahipleri ile yönetim arasında çift yönlü iletişimi yönetilmesinden sorumludur.

YSP ve Mali İşler Müdürlüğü bünyesinde bulunan Sermaye Hareketleri Koordinatörlüğü:

- Şirket'in yurt içi ve yurt dışı bireysel ve kurumsal yatırımcılara tanıtımının yapılması,
- Mevcut ve potansiyel yatırımcı olabilecek kurumlar ve aracı kurumlar nezdinde Şirket'in tanıtımının yapılması, bu kurumlarda çalışan analistler ve araştırma uzmanlarının bilgi taleplerinin karşılanması,
- Finansal raporların açıklanmasına ilişkin basın bültenleri hazırlanması, sonuçların açıklanmasına paralel değerlendirme yapmak üzere telekonferans düzenlenmesi ve/veya basın toplantısı düzenlenmesi,
- Pay sahiplerinden gelen soruların ve taleplerin yanıtlanması,
- Konferans ve yatırımcı toplantılarına katılım vasıtasıyla proaktif ve düzenli olarak pay sahiplerinin ve potansiyel yatırımcıların Şirket ile ilgili gelişmelerden haberdar edilmesi,
- MKK kayıtları esas alınarak pay sahiplerine ilişkin kayıtların sağlıklı, güvenli ve güncel olarak tutulmasının sağlanması,
- Şirket hisse performansı, emsal grup performanslarının analizlerinin yapılması ve iletişim stratejilerinin belirlenmesi,
- Şirket ile ilgili kamuya açıklanmamış, gizli ve ticari sır niteliğindeki bilgiler hariç olmak üzere, yerli ve yabancı kurumsal yatırımcılardan gelen Şirket ile ilgili bilgi

taleplerinin yanıtlanması,

- Genel Kurul toplantılarının yürürlükteki mevzuata, Esas Sözleşmeye ve diğer Şirket içi düzenlemelere uygun olarak yapılması,
- Genel Kurul toplantılarında pay sahiplerinin yararlanabileceği dokümanların hazırlanması ve söz konusu dokümanların Genel Kuruldan üç hafta önce Şirket internet sitesi aracılığıyla yatırımcıların bilgisine sunulması,
- Genel Kurul toplantı tutanağı aracılığıyla, oylama sonuçlarının kaydının tutulması ve oylama sonuçlarının yer aldığı raporları pay sahiplerinin bilgisine sunulması,
- Finansal raporlama ve özel durumların kamuya açıklanması gibi mevzuatın gerektirdiği her türlü kamuyu aydınlatma yükümlülüklerin yerine getirilmesi,
- Pay sahipleri ile Şirket üst yönetimi ve Yönetim Kurulu arasında çift yönlü bilgi akışının temin edilmesi,
- Şirket'le ilgili tüm güncel bilgilere yer verilmesine özen gösterilen Tüpraş internet sitesi yoluyla da kamuoyunun ve hissedarların bilgilendirilmesi,

çalışmalarından sorumludur.

Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Müdürlüğü tüm çalışmalarında elektronik haberleşme olanaklarını ve Şirketin kurumsal internet sitesini kullanmaya özen göstermektedir. Pay sahiplerinin taleplerinin yerine getirilmesinde ilgili mevzuata ve Esas

Sözleşmeye uyuma azami özen gösterilmekte olup, 2012 yılı içerisinde pay sahibi haklarının kullanımını ile ilgili olarak Şirket'e intikal eden herhangi bir yazılı/sözlü şikâyet veya bu konuda Şirket hakkında açılan herhangi bir idari/kanuni takip bulunmamaktadır.

2012 yılında Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Müdürlüğü olarak yurt içinde ve yurt dışında toplam 15 konferansa ve roadshowa katılım sağlanmış, 400'ün üzerinde mevcut potansiyel yatırımcı ve analist ile birebir görüşme gerçekleştirilerek pay sahiplerinin güncel gelişmeler konusunda daha iyi bilgilendirilmesi sağlanmıştır. Ayrıca her çeyrek dönem sonunda telekonferanslar düzenlenmiş, aynı gün yatırımcıların güncel bilgileri takip edebilmelerini teminen Şirket internet sitesinde yatırımcı sunumları yayınlanmıştır. Ayrıca pay sahiplerinin haklarının kullanımını etkileyebilecek nitelikteki bilgi ve açıklamalar güncel olarak Şirketin internet sitesinde pay sahiplerinin kullanımına sunulmaktadır.

2. Pay Sahiplerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı

Pay sahipleri arasında bilgi alma ve inceleme hakkının kullanımında ayırım yapılmamakta olup, ticari sır niteliğindeki bilgiler dışında tüm bilgiler pay sahipleri ile paylaşılmaktadır.

YATIRIMCI İLİŞKİLERİ SORUMLULARI:

Adı Soyadı	Unvanı	E-posta adresi	Telefon Numarası
İbrahim Yelmenoğlu	CFO	ibrahim.yelmenoglu@tupras.com.tr	[262] 316 31 09
Tuncay Önbilgin	Müdür	tuncay.onbilgin@tupras.com.tr	[262] 316 30 85
Jonathan David Lamb	Koordinatör	jonathan.lamb@tupras.com.tr	[262] 316 32 75
Harun Bulgan	Koordinatör	harun.bulgan@tupras.com.tr	[262] 316 32 70
Fettane Sayın	Koordinatör	fettane.sayin@tupras.com.tr	[262] 316 32 72
Mehmet Eder	Şef	mehmet.eder@tupras.com.tr	[262] 316 32 73
Didem Güner	Şef	didem.guner@tupras.com.tr	[262] 316 32 50
Çetin Karaca	Şef	cetin.karaca@tupras.com.tr	[262] 316 32 74
Filiz Derman	Şef	filiz.derman@tupras.com.tr	[262] 316 32 69

Dönem içinde pay sahiplerinden gelen yazılı ve sözlü bilgi talepleri, Sermaye Piyasası Mevzuatı dâhilinde ortaklar arasında hiçbir ayırım gözetmeksizin, sözlü ve yazılı olarak yanıtlanmıştır. Sıkça sorulan sorulara cevap niteliğinde olacak şekilde çeşitli belge ve dokümanlar hazırlanarak Tüpraş internet sitesi Yatırımcı İlişkileri Günlüğü bölümüne konulmuştur.

2012 faaliyet yılı içinde, yeni pay alma kuponu işlemi, kâr payı kuponu işlemi, hisse senedi değişim işlemi ve kaydileştirme işlemleri için Şirketimize müracaat etmiş olan pay/hak sahiplerine 412 adet kâr payı kuponu işlemi, 130 adet yeni pay alma kuponu işlemi, 71 adet hisse senedi değişim işlemi ve 76 adet hisse senedi kaydileştirme işlemi olmak üzere toplam 689 adet işlem yapılarak pay sahiplerinin hakları tam olarak teslim edilmiştir.

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tebliği uyarınca İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'na (İMKB) ve Londra Borsası'na yapılan Özel Durum Açıklamaları, mali tablolar ve Şirket hakkındaki diğer bilgiler elektronik ortamda elektronik imza ile gönderilmektedir. Tüm bu işlemler Şirket'in internet sitesinde kamuoyunun değerlendirmelerine açıktır.

Ayrıca, Şirket internet sitesinde yatırımcı ilişkileri başlığı altında Türkçe ve İngilizce olarak hem güncel hem de geçmişe dönük olarak pay sahiplerini ilgilendiren kapsamlı bilgi ve istatistikler mevcuttur.

Esas Sözleşmemizde bireysel bir hak olarak özel denetçi talep hakkı düzenlenmemiş olmakla birlikte, pay sahiplerinin bu yönde bir talebi de olmamıştır. Ayrıca Şirket içi yapılan iç denetimlerin yanı sıra, Şirket faaliyetleri, Genel Kurul'da tespit edilen Bağımsız Dış Denetim Şirketi Güney Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Anonim Şirketi (A member of Ernst&Young Global Limited) ve Genel Kurul'da seçilen Denetçiler tarafından periyodik olarak denetlenmektedir.

3. Genel Kurul Toplantıları

Genel Kurul toplantıları, Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Mevzuatı ve Kurumsal Yönetim ilkeleri dikkate alınarak pay sahibinin yeterli bilgilendirilmesine ve geniş katılımına imkan sağlayacak şekilde gerçekleştirilmektedir.

Olağan Genel Kurul toplantısı, her hesap dönemi sonundan itibaren üç ayı geçmemek üzere mümkün olan en kısa sürede gerçekleştirilir. Şirket'in 2011 yılına ait 52.Olağan Genel Kurul Toplantısı 4 Nisan 2012'de gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıya %59,53 oranında hisseyi temsil eden pay sahipleri katılmıştır. Genel Kurul esnasında pay sahipleri soru sorma haklarını kullanmışlardır. Gündem maddeleri haricinde bir öneri verilmemiştir.

Esas Sözleşme hükümlerine göre Genel Kurul toplantıları, söz hakkı olmaksızın menfaat sahipleri ve kamuya açık olarak yapılmaktadır. Genel Kurul toplantıları T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından görevlendirilen Hükümet Komiseri gözetiminde yapılmaktadır.

Genel Kurul toplantılarına davet, Türk Ticaret Kanunu Hükümleri, Sermaye Piyasası Kanunu ve Şirket Esas Sözleşmesi hükümlerine göre Yönetim Kurulunca yapılmaktadır. Genel Kurul'un yapılması için Yönetim Kurulu Kararı alındığı anda İMKB ve SPK'ya yapılan özel durum açıklamaları ile kamuoyu bilgilendirilmektedir.

Genel Kurul toplantı ilanı, mevzuat ile öngörülen usullerin yanı sıra, mümkün olan en fazla sayıda pay sahibine ulaşmayı sağlayacak şekilde internet sitesi www.tupras.com.tr vasıtası ile Esas Sözleşmede yapılan değişiklik doğrultusunda asgari üç hafta önceden yapılmakta, ayrıca Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ve günlük yayımlanan yüksek tirajlı gazetelerden birinin tüm Türkiye baskısında yayımlanmaktadır.

Genel Kurul toplantı öncesinde gündem maddeleri ile ilgili olarak bilgilendirme dokümanı hazırlanmakta ve kamuya duyurulmakta tüm bildirimlerde yasal süreçlere ve mevzuata uyulmaktadır. Genel Kurul gündem maddeleri çerçevesinde, denetlenmiş yıllık faaliyet raporu dâhil, finansal tablo ve raporlar, kurumsal yönetim uyum raporu, kâr dağıtım önerisi, bağımsız dış denetim raporları ve denetçi raporu, genel kurul gündem maddeleri ile ilgili olarak hazırlanan bilgilendirme dokümanı ve gündem maddelerine dayanak teşkil eden diğer belgeler ile Esas Sözleşmenin son hali ve Esas Sözleşmede değişiklik yapılacak ise tadil metni ve gerekçesi, genel kurul toplantısına davet için yapılan ilan tarihinden itibaren Şirketin merkez ve şubeleri ile internet sitesinde, pay sahiplerinin en rahat şekilde ulaşabileceği şekilde incelemeye açık tutulmaktadır.

Toplantıda uygulanacak oy kullanma prosedürü internet sitesi ve gazete ilanlarıyla pay sahiplerinin bilgisine sunulmaktadır. Genel Kurul toplantılarımızda gündem maddelerinin oylanmasında el kaldırma usulü ile açık oylama yöntemi kullanılmaktadır.

Genel kurul toplantısı öncesinde kendisini vekil vasıtasıyla temsil ettirecekler için vekâletname örnekleri ilan edilmekte ve internet sitesi vasıtasıyla pay sahiplerinin kullanımına sunulmaktadır.

Şirket sermayesini oluşturan payların tamamı nama yazılıdır. Hisseleri Merkezi Kayıt Kuruluşu nezdinde Aracı Kuruluşlar altındaki yatırımcı hesaplarında saklamada bulunan hissedarlarımızdan Genel Kurul toplantısına katılmak isteyenlerin Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.'nin "Genel Kurul Blokaaj" işlemlerini düzenleyen hükümleri çerçevesinde Genel Kurul Blokaaj Listesi'deki kayıtları Blokaaj Listesine MKK nezdinde kendilerini Blokaaj Listesine kayıt ettirmeyen hissedarlarımızın toplantıya katılmalarına kanunen imkân bulunmamaktadır. Merkezi Kayıt Kuruluşu Genel Kurul Blokaaj Listesi Toplantı'dan önceki günün akşamı düzenlenmektedir.

Genel Kurul toplantılarının yapıldığı mekan tüm pay sahiplerinin katılımına imkan verecek şekilde planlanmaktadır. Genel Kurul gündeminde yer alan gündem başlıkları açık ve farklı yorumlara yol açmayacak, her bir teklifin ayrı başlık altında değerlendirilmesine imkan verecek şekilde belirlenmekte olup, pay sahiplerinin gündeme ilişkin herhangi bir talepleri olmamıştır. Genel Kurul Toplantısı süresince gündemde yer alan konular tarafsız ve ayrıntılı bir şekilde, açık ve anlaşılabilir bir yöntemle pay sahiplerine aktarılmakta, pay sahiplerine eşit şartlar altında düşüncelerini açıklamaya ve soru sorma imkânı verilmekte ve sağlıklı bir tartışma ortamı yaratılmaktadır. Genel Kurul toplantı esnasında ortaklar, dinleyiciler ve toplantıya katılan basın mensupları tarafından sorulan sorulara Yönetim Kurulu Üyeleri ve üst kademe yöneticilerimiz tarafından gerekli açıklamalarda bulunulmaktadır.

En az bir Yönetim Kurulu Üyesi, bir Denetçi, Mali Tabloların hazırlanmasında sorumluluğu bulunan yetkililerden en az biri ve Gündemde özellik arz eden konularda açıklamalarda bulunmak üzere konuya vakıf en az bir yetkili Genel Kurul Toplantısında hazır bulunmakta, bu kişilerden toplantıda hazır bulunmayanların,

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM RAPORU

toplantıya katılmama gerekçeleri toplantı başkanı tarafından Genel Kurul'un bilgisine sunulmaktadır.

Genel Kurul toplantısından sonra toplantı tutanakları İngilizceye tercüme edilmekte ve Şirketin tutanak defterinde saklanmaktadır. Tüpraş internet sitesinde Genel Kurul tutanakları, hazırlanmış cetveli, gündemler ve ilanlar eşzamanlı olarak tüm yerli ve yabancı yatırımcıların değerlendirmelerine sunulmaktadır.

Dönem içinde yapılan bağış ve yardımlar hakkında Genel Kurul'da ayrı bir gündem maddesi ile bilgilendirme yapılmaktadır.

Türk Ticaret Kanunu'nda yer alan önemli nitelikteki kararlar Genel Kurul'da pay sahiplerinin onayına sunulmaktadır. Şirket'in 2012 yılına ilişkin yıllık 53. Olağan Genel Kurulu 1 Nisan 2013 tarihinde Şirket Genel Merkezi'nde yapılacaktır.

4. Oy Hakları ve Azlık Hakları

Genel Kurul Toplantıları'nda oy kullanma prosedürü, toplantı başlangıcında pay sahiplerine duyurulmaktadır. Şirkette oy hakkını kullanmayı zorlaştırıcı uygulamalardan kaçınılmaktadır Herhangi bir pay sahibinin oy kullanma hakkına üst sınır getirilmemiş olup, her pay sahibine oy hakkını en kolay ve uygun şekilde kullanma fırsatı sağlanmaktadır. Oy hakkına haiz olan pay sahibi Genel Kurul toplantılarında bu hakkını bizzat kullanabileceği gibi, pay sahibi olan ve pay sahibi olmayan üçüncü bir şahıs vasıtasıyla da kullanılabilir.

Şirket Esas Sözleşmesi'nde Şirket'in bölünme, önemli tutarda malvarlığı satımı, alımı veya kiralanması gibi önemli nitelikteki kararların Özelleştirme İdaresinin temsil ettiği C Grubu (imtiyazlı) hissenin olumlu oy kullanmasıyla alınabileceği belirtilmiştir. Bu bağlamda, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını kısıtlayacak ve/veya karşılanmasına engel olacak nitelikte, rafinerilerden herhangi birinin kapatılması, satılması, herhangi bir tazyik ile sınırlandırılması veya kapasitesinin %10'dan fazla azaltılması ya da Şirket'in bölünmesi veya başlıca

bir Şirket ile birleşmesi ve/veya Şirket'in tasfiyesi gibi konularda karar alınabilmesi için Özelleştirme İdaresi'nin temsil ettiği C Grubu hissenin Yönetim Kurulu'nda olumlu oy kullanması gerekmektedir. Yukarıda sayılan hususların dışında kalan konularda karar alınması, ilgili konunun Yönetim Kurulu'nda görüşülmesini takiben Genel Kurul'da görüşülüp karara bağlanması ile mümkün olmaktadır.

C Grubu imtiyazlı hissenin yukarıda belirtilen hususlar dışında oy hakkı üzerinde imtiyazı bulunmamaktadır.

Şirkette SPK ve TTK düzenlemelerine uygun olarak azınlık haklarının kullanımına özen gösterilmektedir. 2012 yılında Şirkete bu konuda ulaşan eleştiri yada şikayet olmamıştır. Azınlık haklarını temsil eden hissedarlar, Genel Kurul'da sağladıkları katılımlarıyla, Yönetimi çoğunluk hissedarla birlikte oluşturmaktadır.

Azınlık ve yabancı pay sahipleri dâhil, tüm pay sahiplerine eşit muamele edilir. Yönetim Kurulu Üyeleri ve yöneticiler ile yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahipleri ya da imtiyazlı bir şekilde çeşitli bilgilere ulaşma imkânı olan kişiler, kendileri adına Şirketin faaliyet konusu kapsamında yaptıkları işlemleri kamuya açıklarlar.

5. Kâr Payı Hakkı

Şirketin kâr dağıtım politikası Sermaye Piyasası Mevzuatı ve Esas Sözleşmesi çerçevesinde belirlenmekte olup, kâr dağıtımında, Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uygun olarak pay sahipleri ve Şirket menfaatleri arasında dengeli ve tutarlı bir politika izlenmektedir.

İlgili mevzuat ve yatırım ihtiyaçları ve finansal imkânlar elverdiği sürece, Yönetim Kurulu tarafından Şirketin dağıtılabilir kârının tamamının dağıtılması Yönetim Kurulu tarafından Genel Kurul'un onayına sunulması Şirket politikasıdır.

Şirketin kâr dağıtımı, TTK'na ve SPK'ya uygun şekilde ve yasal süreler içinde gerçekleştirilmektedir. Şirket kârına katılım konusunda Esas Sözleşme'de imtiyaz bulunmamaktadır.

Kâr dağıtımı mevzuatta öngörülen süreler içerisinde, Genel Kurul toplantısını takiben en kısa sürede yapılmaktadır. Şirket Esas Sözleşmesi'ne göre; Yönetim Kurulu, Genel Kurul tarafından yetkilendirilmiş olmak ve SPK Kanunu'na ve SPK'nın konu ile ilgili düzenlemelerine uymak kaydı ile kâr payı avansı dağıtabilir. Genel Kurul tarafından Yönetim Kurulu'na verilen kâr payı avansı dağıtım yetkisi, yetkinin verildiği yılla sınırlıdır.

6. Payların Devri

Esas Sözleşmemizde, borsada işlem gören A grubu pay sahiplerinin paylarını devretmesini zorlaştırıcı uygulamalar ve pay devrini kısıtlayan hükümler mevcut değildir.

Nama yazılı C Grubu hisse senedi, 4046 Sayılı Kanunun T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na verdiği yetkilerle esas itibarıyla aynı yetkileri haiz bir başka Türk Kamu Kuruluşuna devredilebilir ve bu devir Yönetim Kurulu'nun onayına tabi değildir.

BÖLÜM II: KAMUYU AYDINLATMA VE ŞEFFAFLIK

8. Bilgilendirme Politikası

Şirketin "Bilgilendirme Politikası" yasal düzenlemeler, sermaye piyasası mevzuatı ve yayımlanan tebliğlerle belirlenen kurallar çerçevesinde yürütülür. Şirket kamuyu aydınlatma ve bilgilendirme konusunda yazılı bir doküman hazırlamış ve Yönetim Kurulu ile Genel Kurul'un onayından geçirerek hissedarlara ve kamuoyuna internet sitesi aracılığı ile duyurmuştur.

Bilgilendirme Politikasının takibinden, gözden geçirilmesinden ve geliştirilmesinden Yönetim Kurulu sorumludur. Bilgilendirme politikasında amaç, Şirketin geçmiş performansını, gelecek beklentilerini, stratejilerini, ticari sır niteliğindeki bilgiler haricindeki hedeflerini ve vizyonunu kamuya, ilgili yetkili kurumlarla mevcut ve potansiyel yatırımcılarla ve pay sahipleriyle eşit bir biçimde paylaşmak Sermaye Piyasası Hükümleri çerçevesinde, Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Birimi ile Kurumsal İletişim Birimleri tarafından sürekli etkin ve şeffaf iletişim platformu sunmaktır.

Tüpraş özel durum açıklama yükümlülüğünden Finansal Raporlama Müdürlüğü ve Mali İşler Müdürlüğü ile koordinasyon içinde Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Müdürlüğü sorumludur. Özel durum açıklamaları ilke olarak Genel Müdür ve CFO tarafından imzalanarak İMKB'ye gönderilir ve Şirket internet sitesinde de Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanır. 2012 yılında SPK Seri: VIII, No. 54 Tebliği uyarınca 23 adet Özel Durum Açıklaması yapılmıştır. Bu açıklamalarla ilgili SPK ve İMKB tarafından ek açıklama istenmemiştir.

Nisan 2000 tarihinden beri Londra Menkul Kıymetler Borsası'nda İşlem gören GDR hisselerine ilişkin özel durum açıklamaları yükümlülüğü İMKB ile paralel yürütülmektedir. Londra Borsası'na gönderilip de yurtiçine yapılmayan hiçbir açıklama bulunmamaktadır. Şirket yükümlülüklerinin sınırları çerçevesinde özel durum açıklamalarının, eşzamanlı olarak her iki borsada yer almasına ve duyurulmasına özen gösterilmektedir. Söz konusu özel durum açıklamalarının zamanında yapılmaması nedeniyle SPK tarafından Şirket'e herhangi bir yaptırım uygulanmamıştır.

Şirket dışından gelen sorular, Genel Müdür, Kurumsal İletişim Müdürlüğü, Yatırımcı İlişkileri ve Stratejik Planlama Müdürlüğü tarafından cevaplandırılmaktadır. Kurumsal İletişim Müdürlüğü tarafından, yıl içinde yaşanan önemli gelişmeler doğrultusunda, yazılı ve görsel medyaya kontrollü haber akışı sağlanarak, kamuoyu detaylı biçimde bilgilendirilir.

Kamuyu Aydınlatmada Yöntem ve Araçlar

SPK ve İMKB Düzenlemeleri ile Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde, Tüpraş'ın kamuyu aydınlatma ve bilgilendirme politikasını belirlerken aşağıdaki yöntem ve araçları kullanır:

- Özel Durum Açıklamaları (Söz konusu açıklamaların aynı zamanda İngilizce tercümeleri yurtdışı yatırımcılara elektronik ortamda dağıtılır ve internet sitesinde Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanır)
- Pedyodik olarak her çeyrek dönem sonunda açıklanan mali tablo ve dipnotları, bağımsız denetim raporu ve beyanlar (Söz konusu raporlar aynı zamanda internet sitesinden istenildiği anda ulaşılabilir şekilde yayınlanmaktadır)
- Yıllık ve ara dönem faaliyet raporları,(Söz konusu raporlar gerek basılı olarak gerekse internet sitesinde elektronik ortamda ilgililerin dikkatine sunulmaktadır)

- Kurumsal internet sitesi, (www.tupras.com.tr)
- Yatırımcı ve analistlerle yüz yüze ya da tele-konferans vasıtasıyla yapılan görüşmeler,
- Yatırımcılar için hazırlanan bilgilendirme ve tanıtım dokümanları,
- Sermaye Piyasası Düzenlemeleri uyarınca düzenlenmesi gereken izahname, sirküler, duyuru metinleri ve diğer dokümanlar,
- Türk Ticaret Sicil Gazetesi ve gerektiğinde tirajı yüksek ulusal ve yerel gazeteler vasıtasıyla yapılan ilanlar ve duyurular,
- Yazılı ve görsel medya vasıtasıyla yıl içerisinde önemli gelişmelere paralel olarak yapılan basın açıklamaları,

8. Şirket'in İnternet Sitesi ve İçeriği

Şirket'in internet sitesi www.tupras.com.tr adresinde bulunmaktadır. Şirketin internet sitesinde Türkçe ve İngilizce olarak hem güncel hem de geçmişe dönük olarak aşağıdaki bilgiler yer almaktadır.

- Kurumsal kimliğe ilişkin detaylı bilgiler
- Vizyon ve ana stratejiler
- Yönetim Kurulu Üyeleri ve Şirket üst yönetimi hakkında bilgi
- Şirket organizasyonu ve ortaklık yapısı
- Şirket Esas Sözleşmesi
- Ticaret sicil bilgileri
- Periyodik finansal tablolar, finansal bilgiler, göstergeler ve analiz raporları
- Faaliyet raporları
- Basın açıklamaları
- KAP Özel Durum Açıklamaları
- Hisse senedi performansına ilişkin bilgi ve grafikler, derecelendirme notları
- Yatırımcı sunumları
- Şirketi değerlendiren analistlere ilişkin bilgiler ve analist raporları
- Genel Kurul'un toplanma tarihi, gündem, gündem konuları hakkında açıklamalar
- Genel Kurul toplantı tutanağı ve hazırlanmış cetveli
- Vekâletname örneği
- Kurumsal yönetim uygulamaları ve uyum raporu
- Kurumsal sosyal sorumluluk raporu
- Kâr dağıtım politikası ve hisse başına kâr payları
- Bilgilendirme politikası
- Sosyal sorumluluğa ilişkin projelerle ilgili bilgiler

9. Faaliyet Raporu

Tüpraş faaliyet raporu, kamuoyunun Şirket'in faaliyetleri hakkında tam ve doğru bilgiye ulaşmasını sağlayacak detayda, mevzuatta belirtilen hususlara uygun olarak hazırlanmaktadır.

Faaliyet raporunda; ortaklığın unvanı, dönem içinde yönetim ve denetleme kurullarında görev alanların özgeçmişleri, Şirketin performansını etkileyen etmenler, Şirketin finansman kaynakları ve risk yönetim politikaları, finansal tablolarda yer almayan ancak kullanıcılar için faydalı olacak diğer hususlar, Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Raporu, yapılan araştırma ve geliştirme faaliyetleri, dönem içinde esas sözleşmede yapılan değişiklikler ve nedenleri, Şirket'in faaliyet gösterdiği sektör ve bu sektör içindeki yeri hakkında bilgi, Yatırımlardaki gelişmeler, teşviklerden yararlanma durumu, işletmenin üretim birimlerinin nitelikleri, kapasite kullanım oranları ve faaliyet konusundaki gelişmeler, finansal durum, kârlılık ve borç ödeme durumlarına ilişkin temel rasyolar, kâr dağıtım önerisi yer almaktadır.

BÖLÜM III: MENFAAT SAHİPLERİ

10. Menfaat Sahiplerinin Bilgilendirilmesi

Şirket'in menfaat sahipleri, Genel Kurul toplantılarından toplantı davetiyesi gönderilmek suretiyle, gazetelerden ve İMKB'ye yapılan açıklamalarla haberdar edilmektedir. Şirket'in internet sitesinde yer alan bilgiler, menfaat sahiplerinin de bilgileneceği düşünülerek, konferans, basın ve yayın organlarına yapılan açıklamalar ve sunumlarla geniş tutulmaya çalışılmaktadır. Pay sahiplerinden gelen tüm toplantı taleplerine mümkün olan en üst düzeyde görüşme olanağı sağlanarak olumlu yanıt verilmesine çalışılmaktadır.

Şirket çalışanlarına, Şirket içi intranet portalı ile sirküler ve duyurulara erişim imkânı sağlanmakta, bazı önemli duyurular elektronik posta yoluyla anında tüm çalışanlara iletilmektedir. Farklı coğrafi bölgelerde çalışanlar arasında kurumsal iletişimi güçlendirmek amacıyla "Rafine" dergisi yayınlanmaktadır. Yılda bir kez Tüpraş bünyesindeki çalışanlarla Şirketin üst düzey yöneticileri bir araya gelerek yıl içerisindeki gelişme ve hedefleri değerlendirmekte, fikir alışverişinde bulunmaktadırlar.

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM RAPORU

Menfaat sahiplerinin, mevzuata aykırı uygulamaları Denetimden Sorumlu Komiteye iletilmek üzere Denetim Grubu'na, etik açıdan uygun olmayan işlemleri ise Etik Kurul'a sunması mümkündür. Ayrıca Paydaş Yönetim Sistemi oluşturulmuş olup, menfaat sahipleri bu sisteme Şirket internet sitesinden ulaşabilmekte her türlü soru, önerge ve şikayetlerini bu sisteme girebilmektedirler. Bu sisteme gelen talepleri cevaplamak üzere, yetkililerden oluşan ortak bir çalışma grubu oluşturulmuştur.

11. Menfaat Sahiplerinin Yönetime Katılması

Menfaat sahiplerinin Şirket yönetimine katılımının desteklenmesi konusunda, çalışanların işletme değerlerini ve hedeflerini destekleyici davranış ve çabalarını ödüllendirmek amacıyla "Tüpraş Takdir Tanıma ve Ödüllendirme" sistemi ile süreç iyileştirme, enerji tasarrufu, kaynak tasarrufu, üretimde verimlilik, çevre koruma ve iş güvenliği gibi konularda bireysel ve özgün fikirleri desteklemek ve özendirme amacıyla "Rafine Öneriler" sistemi uygulamaktadır. Ayrıca, dışarıdan profesyonel bir şirkete, çalışanlar için çalışan memnuniyeti anketi yaptırılmakta sonuçlarına göre iyileştirmeye açık alanlar saptanarak aksiyonlar alınmaktadır.

Tüpraş, yıl içerisinde müşterileriyle iletişim sağlamak ve karşılıklı fikir alışverişinde bulunmak üzere toplantılar düzenlemektedir. Şirket, yönetim sistemleri performansı ölçme kriterlerinden biri olan müşteri şartlarını ne dereceye kadar karşılayıp karşılamadığı hakkındaki müşteri algılaması ile ilgili bilgiyi izlemektedir ve bu bilgiyi elde etmek ve gelecekteki hedeflerinde kullanmak için metotlar belirlemiştir. Bu amaçla periyodik olarak müşteri anketleri düzenlenmektedir.

Gerek müşteri memnuniyeti gerekse çalışan memnuniyetine yönelik iyileştirme hedefleri Şirket yönetiminin hedeflerine yansıtılmaktadır.

12. İnsan Kaynakları Politikası

Koç Topluluğunun diğer Şirketlerinde olduğu gibi Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'de de, "en

değerli sermayemiz insan kaynağımızdır" felsefesi insan kaynakları politikasının özünü oluşturmaktadır.

Şirketimizce benimsenen insan kaynakları politikasının esasları aşağıda belirtilmiştir;

- Görev tanımları ve dağılımları ile performans kriterleri Şirket yönetimi tarafından belirlenmiş ve çalışanlara duyurulmuştur.
- İşe alım kriterleri yazılı olarak belirlenmekte, duyurulmakta ve işe alımlarda bu kriterlere uyulmaktadır.
- Eğitim, tayin ve terfi kararlarında, objektif verilerin kullanılmasına ve Şirket menfaatlerinin göz önünde bulundurulmasına özen gösterilmektedir.
- Çalışanlarımızın gerek mesleki bilgi ve becerilerinin, gerekse kişisel yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik eğitimlerin gerçekleştirilmesine büyük önem verilmektedir.
- Çalışanlarımız için güvenli çalışma ortamı, koşulları sağlanmakta ve sürekli iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.
- Çalışanlarımız ile ilgili olarak alınan kararlar veya onları ilgilendiren gelişmeler, çalışanlarımıza duyurulmaktadır.
- Şirketimizde beş ve katı hizmet yılını dolduran çalışanlarımız ödüllendirilmekte, nitelikli, eğitimli ve deneyimli personelin hizmete devamı teşvik edilmektedir.
- Şirketimiz çalışanları arasında hiçbir konuda ayrımcılık yoktur. Tüpraş çalışanları tarafından Üst Yönetim'e ayrımcılık konusunda herhangi bir şikâyet gelmemiştir.
- Çalışanlarımız ile ilişkileri yürütmek üzere temsilci atanması uygulaması bulunmamaktadır.

13. Etik Kurallar ve Sosyal Sorumluluk

Etik Çalışma Kuralları, Şirketin temel davranış ilkelerini kapsamaktadır. Yasal, toplumsal ve ekonomik koşullarda meydana gelen değişimlerin yanı sıra Koç Holding'in imzaladığı Küresel İlkeler Sözleşmesi (Global Compact) kriterlerine uyum doğrultusunda Tüpraş Etik Davranış Kuralları'nı yenilemiştir.

Şirket personeli, görevlerini yerine getirirken "İş Etiği İlkeleri"ne ve "Koç Topluluğu Ortak Değerleri"ne uymak zorundadır. İş prosedürleri, standartlar, kanun ve düzenlemeler her türlü tutum ve davranışlarımızla ilgili yön gösterici olamayacağı bilinciyle, Şirket değerlerimiz üzerine kurulmuş olan Etik Davranış Kurallarımız ve Etik Davranış Kurulu bulunmaktadır.

Yönetim Kurulu tarafından benimsenmiş Etik Davranış Kuralları, Genel Kurul'un onayından geçirilmiş ve tüm çalışanların taahhütleri alınmıştır.

Rafinaj sektöründe sahip olduğu bilgi birikimiyle bireysel çıkarlardan çok toplumsal çıkarlara yönelen Tüpraş, kurumsallaşmış yapısı ve toplumsal duyarlılığı yüksek çalışanları ile birlikte, rafinerilerinin faaliyette bulunduğu şehirlerde ülkemizin kültürel ve sosyal gelişimine katkıda bulunacak projeler üretmekte veya üretilen projelere de destek olmaktadır.

Tüpraş, Kurumsal Sosyal Sorumluluk alanına giren taleplerin karşılanmasında, 30 Mart 2006 tarihinde New York'ta Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa V. Koç ile Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan'ın imzaladığı Küresel İlkeler Sözleşmesi'ni (Global Compact) referans almaktadır.

Şirketimiz kurumsal ve etik yönetim anlayışını ve standartlarını daha ileriye taşıyarak 2008 yılında ilk Kurumsal Sosyal Sorumluluk raporunu yayınlamış, ikinci raporda 2011 yılında yayımlanmıştır. Tüpraş, yayınladığı KSS Raporu'nda Global Reporting Initiative'in (GRI) G3 Raporlama İlkelerini benimsemiştir.

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu olan Tüpraş, hedeflerine ulaşırken insan sağlığını, işletme güvenliğini, çevrenin korunmasını ve toplum yararını ön planda tutmaktadır. Tüpraş insanı ve çevreyi koruyan ürünlerini ve hizmetlerini sürekli olarak geliştirmesinin yanı sıra üretim faaliyetlerini gerçekleştirirken rafinerilerde kullanılan yakıtlarda bölge farkı gözetilmeksizin Batman dâhil çevre standartlarına uyumtur. Çevreyi koruma

konusunda dünya standartlarını baz alan Tüpraş, doğayı korumak kadar geliştirmenin de önemli olduğunu bilinciyle yeni doğal alanların oluşturulması için çaba göstermektedir.

Tüpraş'ın Kurumsal Sosyal Sorumluluk çalışmaları kapsamında 2012 yılında eğitim, kültür sanat, sağlık, spor, çevre dostu uygulamalar ve çalışan hakları ile ilgili çalışmalarının detayını Kurumsal Sorumluluk başlığı altında bulabilirsiniz.

BÖLÜM IV: YÖNETİM KURULU

14. Yönetim Kurulu'nun Yapısı ve Oluşumu

Şirket'in Yönetim Kurulu üyesi seçiminde aradığı temel nitelikler, SPK Kurumsal Yönetim İlkelerinde yer alan niteliklere uygundur. Yönetim Kurulu'nda yer alan tüm üyeler, idari yapı içinde yer almayan Şirket'in günlük iş akışına ve oluşan faaliyetlerine müdahil olmayan icrada görevli olmayan üyelere aittir.

Mevcut durumda, Yönetim Kurulu'ndaki 12 üyenin 3'ü ilkelerde belirtilen bağımsızlık kriterlerini taşımakla beraber, ÖİB temsilcisi üye "kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmıyor olması," kriterini taşımamakla birlikte Sermaye Piyasası Kurulu'nun onayı ile bağımsız üye olarak atfedilmiştir. SPK'nın 12 Mart 2012 tarih ve 2936 sayılı yazı ile onaylanan Yönetim Kurulu Bağımsız adayları, Kurumsal Yönetim Komitesinin 14.03.2012 tarih ve 2012/02 sayılı kararı ile Yönetim Kurulunun onaylarına sunulmuştur. İlgili komite kararı ve adayların özgeçmişlerine Şirket internet sitesinde yer alan Komite Raporlarından ulaşılabilir.

Yönetim Kurulu, Genel Kurul tarafından seçilen en az 5 üyeden oluşur. Yönetim Kurulu seçiminde 1 üyenin C grubu hissedarının gösterdiği adaydan seçilmesi zorunludur. Diğer A grubu hissedarları temsil eden üyeler ise Genel Kurul'da en çok oy alan adaylar arasından seçilir. Yönetim Kurulu'nda görev alacak bağımsız üyelerin sayısı ve nitelikleri Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim ile ilişkili düzenlemelerine göre tespit edilir.

Yönetim Kurulu üyeliklerinde boşalma olması veya Bağımsız Yönetim Kurulu üyesinin bağımsızlık niteliğini kaybetmesi durumunda, boşalan üyelik Yönetim Kurulu'nun Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili maddesi ve SPK düzenlemeleri uyarınca yapacağı seçimle doldurulur. Yönetim

2012 yılı için Şirketin Yönetim Kurulu üyeleri ve nitelikleri aşağıda yer almaktadır.

YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Ömer M. Koç	Başkanı	İcrada görevli değil
Mustafa V. Koç	Başkan Vekili	İcrada görevli değil
Rahmi M. Koç	Üye	İcrada görevli değil
Semahat S. Arsel	Üye	İcrada görevli değil
Ali Y. Koç	Üye	İcrada görevli değil
O. Turgay Durak	Üye	İcrada görevli değil
Temel Kamil Atay	Üye	İcrada görevli değil
Erol Memioğlu	Üye	İcrada görevli değil
Ahmet Aksu	Bağımsız Üye (ÖİB Temsilcisi)	İcrada görevli değil
Gökçe Bayındır	Bağımsız Üye	İcrada görevli değil
Kutsan Çelebicin	Bağımsız Üye	İcrada görevli değil
Osman Mete Altan	Bağımsız Üye	İcrada görevli değil

Kurulu, A grubu hisseleri temsilen seçilmiş bir üyeliğin boşalması halinde, yine A grubu hisseleri temsilen Yönetim Kurulu'nda bulunan üyelerin göstereceği adaylar arasında yapacağı seçimle boşalan üyeliği doldurur. C grubunca seçilen üyeliğin yukarıda sayılan nedenle boşalması halinde, boşalan üyelik C grubu hissedarın gösterdiği aday ve adaylar arasından Yönetim Kurulunca seçim yapılarak doldurulur.

15. Yönetim Kurulunun Faaliyet Esasları

Tüpraş Yönetim Kurulu faaliyetlerini şeffaf, hesap verebilir, adil ve sorumlu bir şekilde yürütmektedir. Yönetim Kurulu üyelerinin yetki ve sorumlulukları Esas Sözleşmede belirlenmiştir.

Yönetim Kurulu şirketin işleri gerektirdikçe toplanır. Ancak yılda en az dört toplantı yapılması zorunludur. Başkanın veya üyelerden ikisinin talebi halinde Yönetim Kurulunun toplanması zorunludur. Yönetim Kurulu toplantıları şirketin idare merkezinde veya yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun belirleyeceği yerde yapılabilir. Söz konusu düzenli toplantılara ilave olarak, gerekli görülen hallerde özel konulara ilişkin karar almak üzere, Yönetim Kurulu salt çoğunluğu sağlayacak üye sayısı ile toplanmakta veya Türk Ticaret Kanunu'nun 390/4 maddesi uyarınca fiilen toplantı yapmadan karar alabilmektedir.

Yönetim Kurulu Türk Ticaret Kanunu'nun 367'nci maddesi hükmünce idare ve temsil yetkilerinin bir bölümü veya tamamını üyelerden birine veya birkaçına, bir Yönetim Kurulu üyesi ile birlikte Yönetim Kurulu üyesi olmayan Genel Müdür, müdür veya müdürlere bırakabileceği gibi, bu görev ve yetkileri kullanmak üzere kendi içinden veya dışından icra komiteleri oluşturabilir.

Yönetim Kurulunun toplantı şekli, toplantı ve karar nisapları, oy kullanımı, görev ve yetkileri konusunda Türk Ticaret Kanunu hükümleri ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uyulur.

Yönetim Kurulu toplantılarında konulara ilişkin tüm olumlu/olumsuz görüşler ve oylar, toplantı tutanakları şeklinde karar zaptına geçirilmektedir. Düzenli toplantıların gündemi Yönetim Kurulu sekreteryası tarafından daha önce alınan kararlar ve karar alınmasını gerektiren konular göz önünde tutularak ve üyelere danışılarak hazırlanmaktadır. Diğer toplantıların gündemini ise yasal zorunluluklar nedeniyle karar alınmasını gerektiren hususlar belirlemektedir. Yönetim Kurulu'nun sekreteryaya görevi Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı (CFO) tarafından yürütülmektedir. Yıl içerisinde Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin onayına sunulan ilişkili taraf işlemi ile önemli nitelikte işlemlerden kabul görmeyen ve Genel Kurulun onayına götürülen bulunmamaktadır.

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM RAPORU

Esas Sözleşme'de, Yönetim Kurulu Üyeleri'ne ağırlıklı oy veya veto hakkı tanınmamıştır.

Yönetim Kurulu Üyelerine, Türk Ticaret Kanunu'nun 395. ve 396. maddelerinde öngörülen durumlar için Genel Kurul izin verebilir.

Toplantı yeri Şirket merkezidir. Yönetim Kurulu kararı ile başka bir yerde de toplanabilir. Toplantılarda görüşülecek işlerin bir gündem ile tespit edilmiş olması ve bu gündemin toplantı gününden önce üyelere tebliğ edilmesi gerekir. Yönetim Kurulu toplantılarına davet, toplantı gününden en az üç gün önce yapılır.

16. Yönetim Kurulu'nda Oluşturulan Komitelerin Sayı, Yapı ve Bağımsızlığı

Şirket'te, Yönetim Kurulu'nun görev ve sorumluluklarını sağlıklı olarak yerine getirmek amacıyla oluşturulmuş komiteler mevcut olup, komiteler faaliyetlerini belli prosedürler çerçevesinde yürütmektedir. Komitelerin çalışma esasları ve toplanma sıklığı ve ilgili dönemdeki faaliyetlerine ilişkin komite raporları Şirket'in internet sitesinde yer almaktadır. Kurulan Kurumsal Yönetim Komitesi, Risk Yönetim Komitesi, Denetim Komitesi, Yürütme Komitesi ve Etik Kurul aşağıdaki prensipler doğrultusunda çalışmaktadır.

Yönetim Kurulu, mali kontrol ve denetime ilişkin faaliyetleri, esas itibarıyla Denetimden Sorumlu Komite vasıtasıyla gözetir. Denetim Komitesi, bu fonksiyonu yerine getirirken, süreçlerin verimliliğini mali açıdan gözden geçirmek, denetlemek ve raporlamak üzere kurulmuş olan Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü'nden gelen raporları ayrıntılarıyla inceler, değerlendiren, Şirket yönetimine gereken talimatları verir ve gerektiği durumlarda Yönetim Kurulu'nun bilgi ve onayına sunar.

Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü, Şirket'in bütün iş süreçlerinin verimliliğini mali açıdan gözden geçirir, bunlara ilişkin denetim mekanizmalarının yerindeliği, etkinliği ve uygulama düzeylerini test eder, varsa eksiklerin giderilmesi için alınacak önlemleri operasyonel birimlerle birlikte belirler ve çalışma sonuçlarını Denetim Komitesi'ne raporlar.

Kurumsal Yönetim Komitesi

Şirket'in Kurumsal Yönetim İlkelerine uyumunu izlemek ve henüz uygulamaya konulmamış ilkelerin uygulanamama gerekçelerini incelemek ve Yönetim Kurulu'na uygulamaları iyileştirici önerilerde bulunmak üzere oluşturulmuştur. Mevcut durumda birisi Başkan olmak üzere 2 üye bulunmaktadır. Komite kendisine verilen görevin gerektirdiği sıklıkta toplanır.

SPK Kurumsal Yönetim İlkelerinde Aday Gösterme Komitesi ve Ücret Komitesi'ne verilen görevler halihazırda Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından yerine getirilmektedir.

Risk Yönetimi Komitesi

Komitenin amacı; şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek stratejik, operasyonel, finansal, hukuki ve sair her türlü riskin erken tespiti, değerlendirilmesi, etki ve olasılıklarının hesaplanması, bu risklerin Şirketin kurumsal risk alma profiline uygun olarak yönetilmesi, raporlanması, tespit edilen risklerle ilgili gerekli önlemlerin uygulanması, karar mekanizmalarında dikkate alınması ve bu doğrultuda etkin iç kontrol sistemlerinin oluşturulması ve entegrasyonu konularında Yönetim Kuruluna tavsiye ve önerilerde bulunmaktır.

Denetim Komitesi

Şirketimizde muhasebe ve raporlama sistemlerinin ilgili kanun ve düzenlemeler çerçevesinde işleyişinin, finansal bilgilerin kamuya açıklanması, bağımsız denetim ve iç kontrol sisteminin işleyişinin ve etkinliğinin gözetimini yapmak üzere denetimden sorumlu komite oluşturulmuştur.

Denetim Komitesi, kamuya açıklanacak yıllık ve ara dönem finansal tabloların, Şirketin izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak ortaklığın sorumlu yöneticileri ve bağımsız denetçilerinin görüşlerini alarak, kendi değerlendirmeleriyle birlikte Yönetim Kurulu'na yazılı olarak bildirir. Denetim Komitesi yılda en az 4 defa ve gerektiğinde daha sık toplanır. Komite başkanı ve üyeleri bağımsız Yönetim Kurulu Üyeleri arasından seçilir.

Yürütme Komitesi

Yürütme Komitesi, Yönetim Kurulu ile idari yapı arasında etkin koordinasyonun sağlanması suretiyle Yönetim Kurulu'nun etkinliğinin artırılması, stratejik hedeflerine uygun alanlarda yatırım ve iş geliştirme konularında etkinliğin sağlanması amaçlarıyla Yönetim Kurulu'na tavsiye ve önerilerde bulunur.

Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanacak önemli hususlar tüm üyelerin onayına sunulmadan önce faaliyetlere etki, finansal boyut, hukuki durum, stratejik önceliklere uyum gibi konularda gerekli hazırlık, analiz ve değerlendirmelerin tamamlanmış olmasını sağlayan Yürütme Komitesi, Şirketin faaliyet gösterdiği sektördeki, ekonomik, sosyal ve siyasal çevredeki gelişmeleri takip ederek etkilerini değerlendirmek, rekabet gücünü artırıcı stratejileri belirler. Belirlenen stratejiler doğrultusunda, sektör dinamiklerinin izlenerek oluşabilecek fırsatları belirlenmesine sağlar.

Yürütme Komitesi bir başkan ve Yönetim Kurulu'nun 1/3'ünden az olmayacak sayıda üyeden oluşur.

KURUMSAL YÖNETİM KOMİTESİ

Adı Soyadı	Unvanı	Şirket ile İlişkisi	Bağımsızlık Durumu	Diğer Komitelerde Aldığı Görevler
Kutsan Çelebicin	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımsız	Var
Erol Memioğlu	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok

Etik Kurul

Etik Çalışma Kuralları, Şirketin temel davranış ilkelerini kapsamaktadır. Yasal, toplumsal ve ekonomik koşullarda meydana gelen değişimlerin yanı sıra Koç Holding'in imzaladığı Küresel İlkeler Sözleşmesi (Global Compact) kriterlerine uyum doğrultusunda Tüpraş Etik Davranış Kuralları'nı yenilemiştir.

Şirket personeli, görevlerini yerine getirirken "İş Etiği İlkeleri"ne ve "Koç Topluluğu Ortak Değerleri"ne uymak zorundadır. İş prosedürleri, standartlar, kanun ve düzenlemeler her türlü tutum ve davranışlarımızla ilgili yön gösterici olamayabileceği bilinciyle, Şirket değerlerimiz üzerine kurulmuş olan Etik Davranış Kurallarımız ve Etik Davranış Kurulu bulunmaktadır.

17. Risk Yönetim ve İç Kontrol Mekanizması

Risk yönetimi ve İç Kontrol Mekanizmasında amaç varlıkların değerlerinin korunması, operasyonel güvenlik ve sürdürülebilirliktir. Şirket risk yönetiminde her alandaki potansiyel riskleri öngörebilmek, yönetmek, izlemek, gerekli faaliyet planlarını önceden oluşturmak amacıyla proaktif metotlar benimsemiştir.

Tüpraş'ın maruz kaldığı başlıca riskler; tehlike riskleri, finansal riskler, ticari riskler, operasyonel riskler ve stratejik riskler olmak üzere toplam beş ana başlık altında takip edilmektedir. Operasyonel ve finansal risklerin yönetimine ilişkin detaylı bilgiler faaliyet raporunun ilgili bölümlerinde yer almaktadır.

18.Şirket'in Stratejik Hedefleri

Yönetim Kurulu, belirlediği stratejik hedeflerle, Tüpraş'ın risk, büyüme ve getiri dengesini Şirket'in sürdürülebilir kârlılık ve uzun vadeli çıkarlarını gözetenerek, idare ve temsil etmektedir. Yönetim Kurulu, Yürütme Komitesi ve diğer alt çalışma gruplarından alınan destek ile Şirketin stratejik hedeflerinin oluşturulmasını sağlar.

RİSK YÖNETİMİ KOMİTESİ

Adı Soyadı	Unvanı	Şirket ile İlişkisi	Bağımsızlık Durumu	Diğer Komitelerde Aldığı Görevler
Gökçe Bayındır	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımsız	Yok
Temel Kamil Atay	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok

DENETİM KOMİTESİ

Adı Soyadı	Unvanı	Şirket ile İlişkisi	Bağımsızlık Durumu	Diğer Komitelerde Aldığı Görevler
Kutsan Çelebician	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımsız	Var
Osman Mete Altan	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımsız	Yok

YÜRÜTME KOMİTESİ

Adı Soyadı	Unvanı	Şirket ile İlişkisi	Bağımsızlık Durumu	Diğer Komitelerde Aldığı Görevler
M. Ömer Koç	Başkan	Yönetim Kurulu Başkanı (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok
Mustafa V. Koç	Başkan Vekili	Yönetim Kurulu Başkan Vekili (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok
Rahmi M. Koç	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok
Semahat S. Arsel	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok
Ali Y. Koç	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok
Temel Kamil Atay	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok
O. Turgay Durak	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok

ETİK KURUL

Adı Soyadı	Unvanı	Şirket ile İlişkisi	Bağımsızlık Durumu	Diğer Komitelerde Aldığı Görevler
Yavuz Erkut	Genel Müdür	Genel Müdür (İcrada Görevli)	Bağımlı	Yok
Yılmaz Bayraktar	Genel Müdür Yardımcısı	Genel Müdür Yardımcısı (İcrada Görevli)	Bağımlı	Yok
Seyran Aslan	Müdür	Hukuk Başmüşaviri (İcrada Görevli)	Bağımlı	Yok

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM RAPORU

Şirketin stratejik hedeflerinin oluşturulması, uygulanması ve denetlenmesinden nihai sorumlu olan Yönetim Kurulu aşağıdaki faaliyetlerde bulunur;

- Şirket için uygun stratejilerin geliştirilmesi ve faaliyetlerin etkinliği için sektördeki gelişmeleri takip eder ve öneriler sunar,
- Yapılacak iç analizlerle şirketin güçlü ve zayıf yönlerini, dış analizlerle de fırsat ve tehditleri belirlediği aynı sektördeki uluslararası şirketlerle karşılaştırmalı olarak izler ve gerekli aksiyonların alınmasını sağlar,
- Her yıl en az 5 yıllık dönemi kapsayacak şekilde şirket yönetimi tarafından hazırlanan Stratejik Çalışma Planının yapılan analiz neticelerine, kullanılan varsayımlara ve gerek siyasal gerekse ekonomik beklentilere uygunluğunu denetler ve gerekli revizyonların yapılmasını sağlar,
- Şirket yönetimi tarafından hazırlanan yıllık iş planlarının (bütçe), Stratejik Çalışma Planına uygunluğunu denetler ve varsa önemli farklılıkların analizlerini yaparak bunların bütçeye tam olarak yansıtılmasını sağlar,
- Faaliyetlerin yıllık iş planlarına ve Yönetim Kurulu kararlarına uygun şekilde yürütülmesi için gerekli çalışmaları yaptırır, farklılıkların aylık, çeyreksel ve altı aylık analizleri sonrasında gerekli olan yönlendirmeleri yapar,
- Şirket iş planlarının oluşturulması, dış ortamdaki gelişmelere göre gerekli revizyonların yapılması ve yıllık performans ölçütü olarak kullanılmasını sağlayacak sistemin işlerliğini gözetir,
- Yönetim Kurulunda karar verilecek önemli hususlarla ilgili, finansal boyut, hukuki durum, stratejik önceliklere uyum gibi konularda gerekli hazırlık, analiz ve değerlendirmelerin tamamlanmış olmasını sağlar,
- Şirketin kısa ve uzun dönemli iş planlarının oluşturulması ve kontrolü aşamasında kendi üyeleri arasından ve gerektiğinde Şirket dışından yeterli tecrübe ve bilgi sahibi kişilerden oluşan alt çalışma/danışma grupları oluşturulmasını sağlar.

19. Mali Haklar

Yönetim Kurulu Üyeleri'ne sağlanan her türlü hak, menfaat ve ücret Şirket Genel Kurulu'nda belirlenmektedir. Ayrıca finansal tablo dipnotlarımızda da üst düzey yöneticilere yapılan ödemeler kamuya açıklanmaktadır.

Yönetim Kurulu Üyesine veya yöneticisine Şirket tarafından doğrudan ve dolaylı olarak borç verilmesi, kredi kullanılması, lehlerine teminat verilmesi gibi çıkar çatışmasına yol açacak işlemler söz konusu değildir.

Bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin ücretlendirmesinde hisse senedi opsiyonları veya şirketin performansına dayalı ödeme planları kullanılmamaktadır.

2011 yılına ait Olağan Genel Kurul toplantısında; Yönetim Kurulu Başkan ve Üyelerine ayda brüt 10.000 TL, Denetim Kurulu Üyelerine ayda brüt 1.550 TL ücret ödenmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

A. RİSK YÖNETİMİ

Tüpraş, kontrol edilebilen ve edilemeyen tüm risklerini önlemek ve azaltmak amacıyla etkin bir risk yönetimi politikası uygulamaktadır.

Tüpraş'ta risk yönetiminin temelinde yatan felsefe; varlıkların değerlerinin korunması, operasyonel güvenlik ve sürdürülebilirlik esaslarına dayanmaktadır. Risk yönetiminde her alandaki potansiyel riskleri öngörebilmek, yönetmek, izlemek, gerekli faaliyet planlarını önceden oluşturmak amacıyla proaktif metotlar benimsenmiştir.

Tüpraş'ın maruz kaldığı başlıca riskler; tehlike riskleri, finansal riskler, ticari riskler, operasyonel riskler ve stratejik riskler olmak üzere toplam beş ana başlık altında takip edilmektedir.

Tehlike Riskleri

Tüpraş'ta yangın, enerji/su kesintisi, iş kazası, deprem, sel, terör ve sabotaj gibi tehlike risklerinin neden olabileceği etkileri en az seviyeye indirebilmek için teknik emniyet her zaman ön planda tutulmaktadır. Bu kapsamda oluşturulan Sağlık, Emniyet, Çevre (SEÇ) standartlarına tüm çalışanlar ile birlikte müteahhit çalışanlarının da kararı, titiz ve ödünsüz bir şekilde uymaları beklenmektedir. Amaç, Tüpraş'ın faaliyetlerinden kaynaklanan nedenlerle çevreye, çalışanlarına, müteahhit çalışanlarına, müşterilerine, topluma ve tüm paydaşlarına gelebilecek her türlü zararı en aza indirmektir.

Teknik emniyet ve yangınla mücadele sistemleri, en son teknoloji ürünü yangın arazözleri, yangın suyu pompaları, yangın ve çevre kirliliği ile mücadele eden römorkörler ve diğer ekipmanlar ile teçhiz edilmiş, böylelikle yangın ve doğal afetlerin doğurabileceği riskler en aza indirilmiştir. Çalışanların acil durumlarda emniyetli bir şekilde hareket etmelerini farkındalık yaratarak sağlamak amacıyla, rafineriler yılda bir kez Emniyet Kalite Müdürü başkanlığında oluşturulan komisyon tarafından SEÇ konularında denetlenmektedir. Yangın ve Tahliye Tatbikatları, Felaket Planı Tatbikatları ve denize kıyısı olan rafinerilerde ISPS KOD Tatbikatları yapılmaktadır.

Rafineri ünitelerinde kurulu olan Distributed Control System (DCS) kontrol sistemleri sayesinde, işletme proses şartlarında insan hataları en aza indirilmekte, böylece daha emniyetli koşullarda çalışma sağlanmaktadır.

Rafinerilerdeki SEÇ performansının izlenmesi, değerlendirilmesi ve iyileştirilmesi amacıyla yayımlanan Olay Sınıflandırma, Araştırma ve Raporlama (OSAR) Rehberi uygulamaya konulmuştur. Ayrıca riskleri ortadan kaldırma veya kabul edilebilir seviyeye düşürmeyi hedefleyen Risk Değerlendirme Tablosu (RDT) metodolojisi de etkin bir biçimde kullanılmaktadır.

Bunların yanında "Tehlike ve Etkilerin Yönetimi" (TEYS) sürecinde, risklerin farkına varılması, yönetilmesi, kritik işlere kaynak aktarılmasına öncelik verilmesi sağlanmaktadır. Bu amaçla tehlikelerin kayıtları tutulmakta ve risk değerlendirmeleri yapılmaktadır.

Tamamında özel güvenlik bölgesi oluşturulan Tüpraş rafinerilerinin güvenliği, silahlı özel güvenlik birimlerince sağlanmaktadır. Rafineriler ayrıca hidrolik bariyerler, plaka tanıma, tel üstü algılama, bölgesel ve merkezi izlemeleri sağlayan CCTV ve kriz merkezleri gibi modern ve birbirleri ile entegre bileşenlerden oluşan çevre güvenlik sistemleri ile korunmaktadır.

Tüm bu uygulamaların yanı sıra, rafineri ekipman ve stoklarından oluşan varlıklar, çok geniş kapsamlı sigorta poliçeleri ile tehlike risklerine karşı teminat altına alınmaktadır.

Finansal Riskler

Mali piyasalardaki değişkenlik ve belirsizliklere bağlı oluşabilecek finansal risklerin etkileri en az seviyeye getirilmeye çalışılmaktadır. Bu konudaki uygulamalar, kur, likidite ve faiz risklerini kapsamaktadır.

Kur Riski

Tüpraş, faaliyet gösterdiği sektörün yapısı gereği, özellikle alımlarında çok yüksek tutarda yabancı para cinsinden işlem yapmaktadır. Bu işlemlerden kaynaklanabilecek döviz pozisyonları, Finansman Müdürlüğü'nce sürekli takip edilmektedir. Mevcut stokların döviz bazlı fiyatlandırılmış olması da dikkate alınarak gerekli

tutarda döviz varlığı bulundurulmakta, bu şekilde doğal-hedge sağlanarak açık döviz pozisyonu kabul edilebilir seviyede tutulmaktadır.

Likidite Riski

Özel sektör müşterilerine yapılan satışlardan kaynaklanan alacakların önemli bir bölümü, tahsilat riskini bertaraf etmek amacıyla teminat altına alınmaktadır. Satışların ve alacakların önemli bir kısmı kamu kuruluşlarından kaynaklanmakta ve tahsilat riski taşımamaktadır. Bunun yanında, Tüpraş politikaları ve ekonomik konjonktür gereği ortalama alacak ve stok gün sayıları mümkün olduğunca kısa tutulmaktadır. Düşük gün sayıları nedeni ile uzun vadeli nakit değerlendirme yapılmamaktadır. Bu uygulamalar sayesinde likidite riski taşınmamaktadır.

Faiz Riski

Faize duyarlı olan varlık ve yükümlülüklerin faiz oranlarının ve vadelerinin dengelenmesi suretiyle uygulanan doğal tedbirler ile faiz riskinin olumsuz etkileri ortadan kaldırılmaktadır.

Ticari Riskler

Ham petrol ve buna bağlı olarak ürün fiyatlarının uluslararası piyasalarda belirlendiği petrol sektöründe, en önemli ticari risk, hızlı fiyat değişimleri olarak öne çıkmaktadır. Tüpraş, ürünlerinin fiyatlandırmasında, Petrol Piyasası Kanunu ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu kriterleri gereği, "en yakın erişilebilir uluslararası piyasa" olan CİF Akdeniz (Genova/Lavera) piyasasında oluşan fiyatları ve döviz kurlarını esas almaktadır.

Hampetrol fiyatlarındaki hızlı değişimlerin etkisinin azaltılması amacıyla; hampetrol fiyatlamalarında birkaç günlük dönemler yerine mümkün olduğunca daha uzun dönemlerin fiyat ortalamaları kullanılmakta, ayrıca aylık fiyat stok devir hızı ve kapasite kullanımları da dikkate alınarak hampetrol fiyatlama günleri ürünlerin muhtemel satış günlerine yakın belirlenmeye çalışılmaktadır. Böylelikle alım ve satım fiyatları arasındaki zaman uyumsuzluğundan kaynaklanabilecek riskler olabildiğince bertaraf edilmektedir.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

Ek olarak; fiyat değişimlerinin yaratabileceği risklerin bertaraf edilebilmesi için, ham petrol ve ürün stokları optimum seviyede tutulmaktadır.

Akaryakıt ürünlerinde ticari alacaklar, satışların peşin veya çok kısa vadeli yapılması suretiyle kontrol altında tutulmakta, müşterilere belirli kredi limitleri çerçevesinde ürün teslimatı yapılmaktadır.

Operasyonel Riskler

İş Sağlığı-Güvenliği/Çevre

Tüpraş, faaliyet alanlarının insan ve çevreye etkilerini olabildiğince azaltmayı, en önemli hedef ve sorumlulukları arasında görmektedir. Bu amaçla, yenilikler takip edilerek süreçler iyileştirilmekte, ulusal ve uluslararası standartlar çerçevesinde emisyon, gürültü, atıklar, toprak ve su kirliliği, döküntü ve deniz kirliliği gibi her türlü çevre riskleri başarıyla yönetilmektedir.

İş Sağlığı-Güvenliği/Çevre uygulamalarında amaç, riskleri önceden belirlemek ve kontrol altına almaktır. Bu amaçla rafinerilerde riskler tespit edilerek sonuç odaklı ve sürekliliği olan koruyucu önlemler uygulamaya konmaktadır. Risk Değerlendirme Tablosu (RDT) Rehberi yayımlanarak uygulanmaya başlanmıştır. Risk Değerlendirme Tablosunda, Tüpraş faaliyetlerinin insan, varlık, çevre ve itibara olan etkileri değerlendirilerek olası riskler tespit edilmekte, orta ve yüksek dereceli riskler için yapılan kök neden analizleri sonucunda öngörülen önlemler alınmaktadır.

Tüm rafinerilerin çevre performansı düzenli olarak;

- Genel Müdürlük SEÇ Denetimi
- Koç Holding Çevre Komisyonu
- British Standards Institute
- Sigorta Şirketleri
- İl Çevre ve Orman Müdürlükleri
- Belediye Çevre Koruma ve Kontrol Daireleri tarafından denetlenmektedir.

Tedarik/Taşıma

Tüpraş'ta tedarik süreci, ham petrol, yarı mamul, son ürün ve malzeme ikmal işlemlerinden oluşmaktadır. Ham petrol, ürünlerin ana ham maddesi olması nedeniyle, temel tedarik kalemini oluşturmaktadır. İhtiyaç duyulan ham petrolün az bir kısmı yerli üretimden, büyük bir kısmı ise ithal ham petrolden temin edilerek üretimin devamlılığı sağlanmaktadır. Ham petrol tedarik kaynaklarının çeşitlendirilmesi, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajı sağlanması ve şirketin operasyonel kabiliyetinin artırılmasına yönelik olarak ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona gidilmektedir.

Operasyonların en kritik etaplarından biri de ham petrol ve ürünlerin fiziki ikmalidir. Tedarik edilen ürünler arasında, taşınması esnasında ortaya çıkabilecek sorunlardan dolayı doğaya ve insan sağlığına zarar verebilecek birçok ürün kalemi vardır. Bu ürünlerin taşınmasının oluşturduğu risklerin bertaraf edilmesi amacıyla, ilgili ürüne yönelik olarak belirlenen tedbir ve çalışma şartlarının tedarikçiler tarafından eksiksiz yerine getirilmesi beklenmektedir. İzmit ve İzmir Rafinerilerine sadece deniz yoluyla ham petrol ikmal yapılmaktadır. Bu nedenle tedarikçilerden, ikmal güvenliğini sağlamak adına, taşımayı yapacak tankerlerde bazı standartları sağlamaları talep edilmektedir. Özellikle ham petrol ithalinde, ISO 9001 ve sınıf sertifikalarına sahip "ISPS" kod (International Ship and Port facility Security Code) koşullarına uygun ve limanlar tarafından kabul gören deniz tankerleri kullanılmak zorundadır. Böylelikle taşıma sırasında doğabilecek riskler büyük ölçüde azaltılmış olmaktadır. Tüm bu tedbirlerle rağmen oluşabilecek herhangi bir kaza veya sızıntıya karşı mücadele edebilmek için, her rafineride gerekli donanım bulunmakta ve düzenli olarak tatbikatlar yapılmaktadır. Böylelikle emniyet, çevre ve insan sağlığına yönelik riskler en aza indirilmektedir.

Rafineriler arasında ve müşterilere yönelik ürün ikmalini güvence altına alabilmek için, deniz, karayolu, demiryolu ve boru hatları ile taşıma çeşitliliğine gidilmiştir. Bu şekilde taşıma operasyonlarında riskin dağıtılması, aynı zamanda da operasyonel kabiliyetin artırılması sağlanmaktadır.

Ham petrol ve akaryakıtların yanı sıra, Tüpraş'ta her yıl yüzlerce kalem malzemede tedarik operasyonu gerçekleştirilmektedir. Bu operasyonların tamamı uzman personelin hazırladığı şartnamelere göre hayata geçmektedir. Tedarikçilerin talep edilen ürüne ve bu ürünü üretip teslim etme koşulları açısından karşılamaları gereken minimum standartlar ile ürün özelliklerine göre satın alma şartnamesinde açıkça belirtilen koşullara uygun performans göstermeleri önemle beklenmektedir. Bu özellikler arasında, satın alınacak ürünün çevresel etkileri de özellikle yer almaktadır. Satın alınan her parti ürün için numuneler kurum içinde ve dışındaki laboratuvarlarda çeşitli testlerden geçirilmekte, bu testlerden herhangi birisinde yetersiz bulunan ürünün alımı durdurulmaktadır.

Ürün Özellikleri

Tüpraş rafinerilerinde uluslararası enstitüler tarafından verilen mükemmellik sertifikalarına ve Türkiye Akreditasyon Kurumu tarafından verilen akreditasyon sertifikalarına sahip laboratuvarlar faaliyet göstermektedir. Laboratuvarlar, üretim ve satışın her aşamasında gerekli ölçümleri yapmakta, ürün özelliklerinden kaynaklanabilecek riskleri bertaraf etmektedir.

Bilgi Teknolojileri Riskleri

Bilgi Teknolojileri alanında ortaya çıkabilecek risklerin yönetimi hakkında uygulamalar Elektronik Bilgi Ortamının Yönetimi Standartında tanımlanmaktadır. Kullanıcı kaynaklı riskler, donanım ve yazılım yönetimi, bilgi güvenliği ve veri güvenliği hakkında ayrıntılı uygulamalar bulunan bu standartın yanı sıra, Koç Holding Bilgi Teknolojileri denetim ekibi ve konusunda uzman şirketlerin gerçekleştirdiği periyodik test ve incelemeler akabinde ortaya çıkan öneriler doğrultusunda sürekli iyileştirmeler yapılmaktadır.

Stratejik Riskler

Tüpraş'ın maruz kalabileceği en önemli stratejik riskler, politik, hukuki ve müşteri tercihlerini etkileyen uluslararası trendlerden oluşmaktadır.

Hukuki risklerin takip edilebilmesi amacıyla oluşturulan erken uyarı sistemleri ve online veritabanlarından faydalanılmaktadır.

Müşteri tercihlerinin olumsuz etkilerini engellemek amacıyla, uluslararası standartlar takip edilmektedir. Euro V gibi son derece çevreci ürün kriterlerinin karşılanması için gerekli yatırımlar yapılmıştır. Bununla beraber, tüm dünyada hızla terk edilmekte olan fuel oil cinsi yakıtlar yerine, tüketimi hızla artan motorin üretimi amacıyla, İzmit Rafinerisi Fuel Oil Dönüşüm Projesi, planlanan takvim içinde devam ettirilmektedir.

B. RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

Tüpraş'ta, Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkeleri Tebliği doğrultusunda 28 Temmuz 2010 tarihli yönetim kurulu toplantısında Risk Yönetimi Komitesi kurulmuştur. Tüpraş Risk Yönetim Komitesi, 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 378'nci maddesine uyum ve yönetim kurulu bünyesindeki komitelerin etkin çalışmasını sağlamak amacıyla, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek risklerin erken teşhisi, tespit edilen risklerle ilgili gerekli önlemlerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla çalışmalar yapmaktadır. Komitenin başkanlığını bağımsız yönetim kurulu üyesi Sayın Gökçe Bayındır, üyeliğini yönetim kurulu üyesi Sayın Temel K. Atay sürdürmektedir.

Risk Yönetimi Komitesi;

Hedeflere ulaşmayı etkileyebilecek risk unsurlarının etki ve olasılığa göre tanımlanması, değerlendirilmesi, izlenmesi ve yönetilmesi amacıyla etkin iç kontrol sistemlerinin oluşturulması,

Risk yönetimi ve iç kontrol sistemlerinin kurumsal yapıya entegre edilmesi ve etkinliğinin takip edilmesi,

Risk yönetimi ve iç kontrol sistemlerince risk unsurlarının uygun kontroller gözetilerek ölçülmesi, raporlanması ve karar mekanizmalarında kullanılması konularında çalışmak üzere oluşturulmuştur.

Komite, 2012 yılında dört toplantı gerçekleştirmiş, Tüpraş Risk Yönetim Sistemini değerlendirerek, risk raporlaması esaslarını belirlemiştir. Belirlenen esaslara uygun olarak raporlama çalışmaları ve komite değerlendirmeleri periyodik olarak yönetim kurulunun bilgisine sunulmaktadır.

C. İÇ KONTROL SİSTEMİ VE İÇ DENETİM

Tüpraş'ta denetim faaliyetleri, temelini Uluslararası İç Denetim Standartları ve Tüpraş Etik İlkelerinin oluşturduğu proaktif bir metodoloji takip edilerek Tüpraş Risk Yönetimi ve Denetim Birimi'nin uzman ekibi tarafından mali, operasyonel, risk, süreç, yasal uyum, iş etiği ve suistimal ana başlıklarında, yıllar itibarıyla belirlenmiş süreç ve konular üzerinden yürütülür.

Tüpraş'ın faaliyet merkezlerinin tamamında temel mali ve süreç denetimleri yılda iki kez, çalışma dönemi için belirlenmiş tematik denetimler en az bir kez gerçekleştirilir.

Tüpraş'ın faaliyet ve hizmetlerinin etkin, güvenilir ve kesintisiz bir şekilde yürütülmesini, muhasebe ve mali raporlama sisteminden sağlanan bilgilerin bütünlüğünü, tutarlılığını, güvenilirliğini, zamanında elde edilebilirliğini ve güvenliğini sağlamak amacıyla devamlı olarak gerçekleştirilen iç kontroller sırasında oluşan tespitler şirket yönetimi ile paylaşılır ve süreçlerin iyileştirilmesine yönelik çalışmalarla eşlik edilir.

2012 yılında rafineriler Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü tarafından toplamda 96 adam gününden oluşmak üzere 22 defa ziyaret edilmiş ve denetim gerçekleştirilmiştir.

Belirlenen denetim konuları Şirket'in ilgili birimleriyle her yılbaşında paylaşılarak yıllık risk temelli denetim planları oluşturulur. Denetim tespitleri Şirket içinde zaman kaybetmeksizin yayınlanarak gerekli düzeltici tedbirlerin alınması sağlanır. Tespitler düzenli olarak gözden geçirilerek faaliyetlerde sağlanan iyileştirmeler takip edilir.

OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI GÜNDEMİ

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.'NİN 1 NİSAN 2013 TARİHLİ 53.OLAĞAN GENEL KURUL GÜNDEMİ

1. Açılış ve Toplantı Başkanlığı'nın seçilmesi,
2. Şirket Yönetim Kurulu'nca hazırlanan 2012 Yılı Faaliyet Raporunun okunması, müzakeresi ve onaylanması,
3. 2012 Yılı hesap dönemine ilişkin Denetçi Raporu ve Bağımsız Denetim Rapor Özeti'nin okunması,
4. 2012 Yılı hesap dönemine ilişkin Finansal Tabloların okunması, müzakeresi ve onaylanması,
5. Türk Ticaret Kanunu'nun 363.maddesine göre yıl içerisinde Yönetim Kurulu üyeliklerinde yapılan değişikliğin onaylanması,
6. Yönetim Kurulu üyelerinin Şirketin 2012 yılı faaliyetlerinden dolayı ayrı ayrı ibra edilmesi,
7. Denetçilerin Şirketin 2012 yılı faaliyetlerinden dolayı ayrı ayrı ibra edilmesi,
8. Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince, 2012 yılı ve izleyen yıllara ilişkin Şirket'in "Kâr Dağıtım Politikası" hakkında Pay Sahiplerine bilgi verilmesi,
9. 2012 yılı kânnın dağıtılması ve kâr dağıtım tarihi konusundaki Yönetim Kurulu'nun önerisinin kabulü, değiştirilerek kabulü veya reddi,
10. Sermaye Piyasası Kurulu ve T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'ndan gerekli onayın alınmış olması şartıyla; Yönetim Kurulu'nun, Yeni Türk Ticaret Kanunu'na uyum ve Şirketin diğer ihtiyaçlar doğrultusunda Şirket Esas Sözleşmesi'nin tüm maddelerinin tadil edilmesi hakkındaki önerisinin kabulü, değiştirilerek kabulü veya reddedilmesi,
11. Yönetim Kurulu Üye adedinin ve görev sürelerinin belirlenmesi, belirlenen üye adedine göre seçim yapılması, Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin seçilmesi,
12. Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince Yönetim Kurulu Üyeleri ve Üst Düzey Yöneticiler için "Ücret Politikası" ve politika kapsamında yapılan ödemeler hakkında Pay Sahiplerine bilgi verilmesi ve onaylanması,
13. Yönetim Kurulu üyelerinin aylık brüt ücretlerinin belirlenmesi,
14. Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince Yönetim Kurulu tarafından yapılan Bağımsız Denetleme Kuruluşu seçiminin onaylanması,
15. Yönetim Kurulu'nun, Genel Kurul çalışma esas ve usullerine ilişkin kuralları içeren "Genel Kurul İç Yönergesi" teklifinin kabulü, değiştirilerek kabulü veya reddi,
16. Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri kapsamında, 2012 yılı içerisinde ilişkili taraflarla yapılan işlemler hakkında Pay Sahiplerine bilgi verilmesi,
17. Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince Şirketin sosyal yardım amacıyla, 2012 yılında vakıf ve derneklere yaptığı bağış ve yardımlar hakkında Pay Sahiplerine bilgi verilmesi ve 2013 yılında yapılacak bağışlar için üst sınır belirlenmesi,
18. Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince Şirketin 2012 yılında 3. kişiler lehine verdiği teminat, rehin, ipotek ve kefaletler hakkında Pay Sahiplerine bilgi verilmesi,
19. Yönetim hakimiyetini elinde bulunduran pay sahiplerine, pay sahibi Yönetim Kurulu Üyelerine, üst düzey yöneticilere ve bunların eş ve üçüncü dereceye kadar kan ve sıhrî yakınlarına; Türk Ticaret Kanunu'nun 395. ve 396. maddeleri ile Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri çerçevesinde izin verilmesi ve Kurumsal Yönetim İlkeleri doğrultusunda 2012 yılı içerisinde bu kapsamda gerçekleştirilen işlemler hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi,
20. Dilek ve görüşler.

ANA SÖZLEŞMEDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

ESKİ METİN

GİRİŞ

MADDE 1

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin 10.04.1985 tarih ve 408-14/11515 sicil numaralı ana sözleşmesi, aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

ŞİRKETİN ÜNVANI VE İŞLETME ADI

MADDE 2

Şirketin ünvanı TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ ANONİM ŞİRKETİ'dir. İşletme adı Tüpraş'tır. Şirket ünvanını ve işletme adını ayrı ayrı kullanabileceği gibi TÜPRAŞ - TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. şeklinde birlikte de kullanılabilir.

ŞİRKETİN AMAÇ VE FAALİYET KONULARI

MADDE 3

Şirketin amaç ve faaliyet konuları şunlardır :

- a) Yurt içinde ve yurt dışında petrol rafinerileri ve ek tesisleri ile her türlü yardımcı ve tamamlayıcı tesisleri kurmak, satın almak, bu tesislere iştirak etmek, işletmek ve gerektiğinde tevsi etmek,
- b) Her çeşit hampetrol ve petrol ürünlerini temin, ihraç, ithal etmek ve depolamak,
- c) Sahibi bulunduğu rafinerilerde hampetrol veya yarı mamul petrol işlemek, bunlardan her çeşit petrol ürünü, ara ürün ve yan ürünleri elde etmek,
- d) Ham petrolün işlenmesiyle elde edilen ürünleri depolamak, paçallamak, ihraç etmek, bunun için ve yukarıdaki fıkralarda belirtilen faaliyetlerin yürütülmesi amacı ile gerekli her türlü araç, gereç, malzeme, madde ve tesisleri yapmak, kurmak, temin veya tedarik etmek,
- e) Yurt içindeki ve/ veya yurt dışındaki rafinerilerde, ham petrol işlemek ve/ veya işletilmesini sağlamak,
- f) Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacını öncelikli olarak istenilen kalitede, zamanda ve miktarda emsallerine uygun piyasa fiyatları üzerinden karşılamak, bu tür akaryakıtların üretim kabiliyetini ve rafineriler dahilindeki veya şirketin mülkiyetindeki nakil ile ilgili sistemlerini sağlamak ve korumak,

YENİ METİN

GİRİŞ

MADDE 1

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin 10.04.1985 tarih ve 408-14/11515 sicil numaralı esas sözleşmesi, aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

ŞİRKETİN ÜNVANI VE İŞLETME ADI

MADDE 2

Şirketin ünvanı TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ ANONİM ŞİRKETİ'dir. İşletme adı Tüpraş'tır. Şirket ünvanını ve işletme adını ayrı ayrı kullanabileceği gibi TÜPRAŞ - TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. şeklinde birlikte de kullanılabilir.

ŞİRKETİN AMAÇ VE FAALİYET KONULARI

MADDE 3

Şirket; tabi olduğu mevzuat uyarınca ilgili kurum ve kuruluşlardan gerekli izin, lisans vb.'nin alınması kaydıyla, her çeşit ham petrol, petrol ürünleri ve kimyasal ürünleri temin ve rafine etmek, üretilen ve ithal edilen petrol ve kimyasal ürünlerin ihracat dahil her türlü ticari faaliyeti ile beraber üretim ve satış aşamasında depolama ve taşıma faaliyetlerinde ve enerji üretimiyle ilgili her türlü faaliyette bulunmak amacıyla kurulmuştur. Şirket bu amaçla özellikle aşağıdaki faaliyetlerde bulunabilir;

- a) Yurt içinde ve yurt dışında petrol rafinerileri ve ek tesisleri ile her türlü yardımcı ve tamamlayıcı tesisleri kurabilir, satın alabilir, bu tesislere iştirak edebilir, işletebilir ve gerektiğinde tevsi edebilir,
- b) Her çeşit ham petrol petrol ve kimyasal ürünleri temin edebilir, ihraç, ithal edebilir ve depolayabilir,
- c) Sahibi bulunduğu rafinerilerde ham petrol veya yarı mamul petrol işleyebilir, bunlardan her çeşit petrol ürünü, ara ürün ve yan ürünleri elde edebilir,
- d) Ham petrolün işlenmesiyle elde edilen ürünleri depolayabilir, paçallayabilir, ihraç edebilir, bunun için ve yukarıdaki fıkralarda belirtilen faaliyetlerin yürütülmesi amacı ile gerekli her türlü araç, gereç, malzeme, madde ve tesisleri yapabilir, kurabilir, temin veya tedarik edebilir,
- e) Yurt içindeki ve/ veya yurt dışındaki rafinerilerde, ham petrol işler ve/ veya işletilmesini sağlayabilir,
- f) Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacını öncelikli olarak istenilen kalitede, zamanda ve miktarda emsallerine uygun piyasa fiyatları üzerinden karşılar, bu tür akaryakıtların üretim kabiliyetini ve rafineriler dahilindeki veya şirketin mülkiyetindeki nakil ile ilgili sistemlerini sağlar ve korur,

ANA SÖZLEŞMEDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

g) Yasalar ve yönetmeliklerle sınırları belirlenmiş bölge/bölgeler içinde her türlü kılavuzluk, romorkör hizmetleri yapmak, bu hizmetleri vermek için gerekli deniz araçlarını (Çevre kirliliği ve deniz temizliği tankerleri dahil) satın almak, inşa ettirmek, kiralamak ve satmak, gerekli hallerde bu konuda yerli ve yabancı ortaklıklar kurmak,

h) Petrokimya sanayi ve ilgili diğer sanayi alanında fabrikalar, tesisler kurmak ve işletmek,

i) Petrokimyasal maddeler ve ilgili diğer maddelerin elde edilmesi için gerekli hammaddeler ve yardımcı maddeler, malzeme ve kimyasal maddeleri gerek yurt içinden, gerekse yurt dışından tedarik ederek işlemek veya bu maddeleri üretmek, bu maddelerin yurtiçi ve yurtdışı ticaretini yapmak,

j) Üretim faaliyetlerinin her aşamasında elde edilecek ürünleri ambalajlamak ve bunun için ambalaj endüstrisi kurmak, atık, yan ve standart dışı maddeleri değerlendirmek ve/veya satmak, değerlendirme olanağı bulunmayan maddelerin yok edilmesi için gerekli tesisleri kurmak ve işletmek, değerlendirilmeyen her türlü hurdanın satışını yapmak,

k) Yürürlükte bulunan ve/veya çıkacak yasa ve yönetmelikler çerçevesinde, her türlü enerji ve enerji ile ilgili sanayi alanında santraller, tesisler kurmak ve işletmek, enerji üretim, satın alma ve satış faaliyetlerinin her aşamasında gerekli endüstriyi kurmak, bu işlemleri yapmak için gerekli izinleri ilgili kuruluşlardan almak,

l) Enerji üretimine ilişkin tesislerin kurulması, enerjinin üretimi, temini ve satışı için gerekli her türlü ekipman, malzeme ve kimyevi maddeleri yurt içinden ve yurt dışından tedarik ederek kullanmak ve bu maddelerin yurtiçi ve dışı ticaretini yapmak,

m) Her türlü petrol ürünleri, LPG (Likit Petrol Gaz) ve doğal gazın yurt içi, yurt dışı, toptan ve perakende alımı, satımı, ithali, ihracı, depolanması, pazarlanması ve dağıtımını yapmak, yaptırmak, bu ürünlerin perakende satışını teminen akaryakıt istasyonları ve bakım tesislerini kurmak, işletmek, işlettirmek, devralmak, devretmek veya kiralamak, bayilik vermek, kendisine ait veya kiralayacağı deniz, demiryolu ve karayolu taşıma araçları ile nakliye hizmetini yapmak, bu amaç ve konularda kısmen veya tamamen faaliyet göstermek üzere diğer gerçek ve tüzel kişilerle dağıtım ve pazarlama şirketi veya benzeri diğer ortaklıklar kurmak veya mevcut ortaklıkların hisse senetlerini ve hisseyi temsil eden evraklarını temellük etmek, gerektiğinde satmak, iştirak paylarını almak veya devretmek,

g) Yasalar ve yönetmeliklerle sınırları belirlenmiş bölge/bölgeler içinde her türlü kılavuzluk, römorkör hizmetleri yapabilir, bu hizmetleri vermek için gerekli deniz araçlarını (Çevre kirliliği ve deniz temizliği tankerleri dahil) satın alabilir, inşa ettirebilir, kiralayabilir ve satabilir, gerekli hallerde bu konuda yerli ve yabancı ortaklıklar kurabilir,

h) Petrokimya sanayi ve ilgili diğer sanayi alanında fabrikalar, tesisler kurabilir ve işletebilir,

i) Petrokimyasal maddeler ve ilgili diğer maddelerin elde edilmesi için gerekli hammaddeler ve yardımcı maddeler, malzeme ve kimyasal maddeleri gerek yurt içinden, gerekse yurt dışından tedarik ederek işleyebilir veya bu maddeleri üretebilir, bu maddelerin yurt içi ve yurt dışı ticaretini yapabilir,

j) Üretim faaliyetlerinin her aşamasında elde edilecek ürünleri ambalajlayabilir ve bunun için ambalaj endüstrisi kurabilir, atık, yan ve standart dışı maddeleri değerlendirmek ve/veya satmak, değerlendirme olanağı bulunmayan maddelerin yok edilmesi için gerekli tesisleri kurabilir ve işletebilir, değerlendirilmeyen her türlü hurdanın satışını yapabilir,

k) Yürürlükte bulunan ve/veya çıkacak yasa ve yönetmelikler çerçevesinde, her türlü enerji ve enerji ile ilgili sanayi alanında santraller, tesisler kurabilir ve işletebilir, enerji üretim, satın alma ve satış faaliyetlerinin her aşamasında gerekli endüstriyi kurabilir, bu işlemleri yapmak için gerekli izinleri ilgili kuruluşlardan alabilir,

l) Enerji üretimine ilişkin tesislerin kurulması, enerjinin üretimi, temini ve satışı için gerekli her türlü ekipman, malzeme ve kimyevi maddeleri yurt içinden ve yurt dışından tedarik ederek kullanabilir ve bu maddelerin yurt içi ve dışı ticaretini yapabilir,

m) Her türlü petrol ürünleri, LPG (Likit Petrol Gaz) ve doğal gazın yurt içi, yurt dışı, toptan ve perakende alımı, satımı, ithali, ihracı, depolanması, pazarlanması ve dağıtımını yapabilir, yaptırmak, bu ürünlerin perakende satışını teminen akaryakıt istasyonları ve bakım tesislerini kurabilir, işletebilir, işlettirebilir, devralabilir, devredebilir veya kiralayabilir, bayilik verebilir, kendisine ait veya kiralayacağı deniz, demiryolu ve karayolu taşıma araçları ile nakliye hizmetini yapabilir, bu amaç ve konularda kısmen veya tamamen faaliyet göstermek üzere Sermaye Piyasası mevzuatının örtülü kazanç aktarımına ilişkin mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla diğer gerçek ve tüzel kişilerle dağıtım ve pazarlama şirketi veya benzeri diğer ortaklıklar kurabilir veya aracılık faaliyeti ve menkul kıymet portföy yöneticiliği faaliyeti niteliğinde olmamak kaydıyla mevcut ortaklıkların paylarını ve payları temsil eden evraklarını temellük edebilir, gerektiğinde satabilir, iştirak paylarını alabilir veya devredebilir,

n) Yukarıda yazılı işlerden herhangi birinin yapılması amacı ile taşınır ve taşınmaz mallar satın almak ve satmak, kiraya vermek ve kiralamak, ticari işletme rehni dahil lehte rehin almak, Sermaye Piyasası Kurulu'nun belirlediği esaslara uymak kaydıyla, kendi gayrimenkulleri üzerinde diğer aynı hakları tesis etmek, bu amaçlar için gerekli olan her türlü işlemi yapmak,

o) Sermaye Piyasası Kurulu'nun belirlediği esaslara uymak kaydıyla, kendi adına veya 3. kişiler lehine garanti, kefalet, teminat vermek veya ipotek dahil rehin hakkı tesis etmek.

p) Yukarıdaki fıkralarda yazılı hususları yerine getirmek için gerekli her türlü girişim ve işlemler ile sınai ve ticari faaliyetlerde bulunmak,

r) Yurt içinde ve yurt dışında faaliyet konuları ile ilgili olarak iştirakler kurmak, kurulmuş veya kurulacak iştiraklerin kendisine ait hisseleri üzerinde tasarrufta bulunmak,

s) İlgili mevzuat hükümleri dahilinde her türlü tahvil ve menkul kıymetler çıkarmak,

t) Sosyal amaçlı kurulmuş olan vakıflara, derneklere, üniversitelere ve benzeri kuruluşlara Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenen esaslar dahilinde yardım ve bağışta bulunmak,

u) Genel Kurulca kararlaştırılacak diğer konularda faaliyette bulunmak.

n) Şirket amacını gerçekleştirmek için yurt içinde ve yurt dışında her türlü menkul ve gayrimenkulü satın alabilir, inşa ve imal ettirebilir veya bunlar üzerinde sair başkaca aynı ya da şahsi her türlü hak iktisap edebilir, kiralayabilir, iktisap ettikleri veya kiraladıklarını işletebilir, kiraya verebilir, satabilir, Sermaye Piyasası Kurulu'nun belirlediği esaslara uymak kaydıyla üzerinde üçüncü kişiler lehine aynı hakları tesis edebilir, bunları fek ettirebilir,

o) Şirketin amacını gerçekleştirmek için yerli ve yabancı şahıs, şirket ve bankalardan kredi alabilir, üçüncü kişilere karşı sair her türlü mali, ticari, iktisadi taahhütlere girişebilir, Sermaye Piyasası Kurulu'nun belirlediği esaslara uymak kaydıyla tahvil ve sair her türlü sermaye piyasası aracı çıkartabilir; menkul kıymetlere, türev ürünlere ve sair her türlü sermaye piyasası aracına yatırım yapabilir. Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenen esaslara uymak kaydıyla, üçüncü kişiler lehine kefalet ve garanti verebilir, gerektiği takdirde, başkalarına ait gayrimenkuller ve menkuller üzerinde kendi lehine rehin ve/veya ipotek hakkı kurulmasını kabul edebilir; lehine tesis edilen ipotekleri fek edebilir, rehin haklarından vazgeçebilir ve kendi lehine üçüncü kişiler tarafından kefalet ve garanti tesis edilmesini kabul edebilir,

p) Yukarıda yazılı faaliyetleri işbu Esas Sözleşme'nin diğer hükümleri saklı kalmak şartı ile bizzat veya yerli ya da yabancı gerçek ve tüzel kişiler vasıtasıyla yapabilir. Şirket bu amaçla faydalı gördüğü takdirde, yurt içinde veya yurt dışında adi ortaklıklar, ticaret şirketleri ya da sair tüzel kişilikler kurabilir veya aynı amaçla kurulmuş adi ortaklıkları ya da sair tüzel kişileri tamamen veya kısmen devir alabilir ve bu amaçla kurulmuş şirketlerin paylarını aracılık ve menkul kıymet portföyü işletmek amacı gütmeksizin satın alabilir, devredebilir, ve adi ortaklıklara katılabilir. Sermaye Piyasası Mevzuatının örtülü kazanç aktarımına ilişkin düzenlemeleri saklıdır.

r) Sermaye Piyasası Kurulu'nun örtülü kazanç aktarımı düzenlemelerine aykırılık teşkil etmemesi, gerekli özel durum açıklamalarının yapılması ve yıl içinde yapılan bağışların Genel Kurulda ortakların bilgisine sunulması şartıyla, kendi amaç ve konusunu aksatmayacak şekilde, sosyal amaçlı kurulmuş olan vakıflara, derneklere, üniversitelere ve benzeri kuruluşlara belirlenen esaslar dahilinde yardım ve bağışta bulunabilir,

s) Sermaye Piyasası Mevzuatının örtülü kazanç aktarımına ilişkin düzenlemelerine uymak kaydıyla, her türlü gayrimenkulle ilgili olarak tapu daireleri nezdinde tescil, şerh, cins tahsisi ifraz, tevhid, taksim, parselasyon ile ilgili terk ve hibe dahil her nevi işlem ve tasarrufları gerçekleştirebilir; yeşil alana, yola terk işlemleri yapabilir, ayrıca ferağlarını verebilir ve söz konusu gayrimenkulleri bila bedelle terk ve hibe edebilir,

t) Şirket, kara, deniz ve hava ulaşım araçları satın alabilir, kiralayabilir, sahip olduklarını satabilir, kiraya verebilir. Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uymak kaydıyla bunlar üzerinde kendisi ve/veya 3. şahıslar lehine ipotek ve rehin dahil her türlü aynı ve şahsi hak tesis edebilir ve bunları fekedebilir,

u) Amacı ile ilgili olarak her türlü lisans, ihtira berati, patent, know how, marka, ticaret unvanlarını, işletme adlarını ve diğer sair tüm fikri mülkiyet haklarını kendi adına tescil ettirebilir, iktisap edebilir, devredebilir, Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uymak kaydıyla teminat olarak gösterebilir ve bunlara ilişkin olarak lisans anlaşmaları yapabilir,

ANA SÖZLEŞMEDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

ŞİRKETİN MERKEZ VE ŞUBELERİ

MADDE 4

Şirketin merkezi Körfez/ KOCAELİ'dedir. Şirketin Adresi Petrol Caddesi, 41790 Körfez/KOCAELİ'dir. Adres değişikliğinde yeni adres, Ticaret Siciline Tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan ettirilir ve ayrıca Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Sermaye Piyasası Kurulu'na bildirilir. Tescil ve ilan edilmiş adresinden ayrılmış olmasına rağmen, yeni adresini süresi içinde tescil ettirmemiş şirket için bu durum fesih sebebi sayılır. Şirket faaliyetlerinin gerektirdiği hallerde ve yönetim kurulu kararı ile ilgili mevzuat hükümlerine göre yurt içinde ve yurtdışında şubeler, acentalık, büro ve temsilcilikler açabilir.

ŞİRKETİN MÜDDETİ

MADDE 5

Şirket süresiz olarak kurulmuştur.

SERMAYE

MADDE 6

Şirket, 2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun 22.11.1990 tarih ve 886 sayılı izni ile bu sisteme geçmiştir.

a. Kayıtlı Sermaye:

Şirketin kayıtlı sermayesi 500.000.000,00 (beşyüzmilyon TL) Türk Lirasıdır. İşbu sermaye, herbirinin nominal değeri 1 (bir Kr) Kuruş olmak üzere 50.000.000.000 (ellimilyar) adet paya bölünmüştür.

Sermaye Piyasası Kurulunca verilen kayıtlı sermaye tavanı izni, 2010-2014 yılları (5 yıl) için geçerlidir. 2014 yılı sonunda izin verilen kayıtlı sermaye tavanına ulaşamamış olsa dahi, 2014 yılından sonra yönetim kurulunun sermaye artırımı kararı alabilmesi için; daha önce izin verilen tavan ya da yeni bir tavan tutarı için Sermaye Piyasası Kurulundan izin almak suretiyle genel kuruldan yeni bir süre için yetki alması zorunludur. Söz konusu yetkinin alınmaması durumunda şirket kayıtlı sermaye sisteminden çıkmış sayılır.

v) Şirket amacını gerçekleştirmek üzere yurt içinde ve yurt dışında uygun gördüğü her türlü sınai ve ticari yatırımları gerçekleştirebilir; bu doğrultuda yurt içinde ve dışında mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, muhasebe kaydı tutma, çağrı merkezi, veri saklama hizmetleri verebilir.

y) Sermaye Piyasası Mevzuatının örtülü kazanç aktarımına ilişkin düzenlemelerine uymak kaydıyla, tek başına veya üçüncü kişiler ile ortaklık kurmak suretiyle yurt içinde ve yurt dışında ihalelere katılabilir.

ŞİRKETİN MERKEZ VE ŞUBELERİ

MADDE 4

Şirketin merkezi Körfez/ KOCAELİ'dedir. Şirketin adresi Güney Mahallesi Petrol Caddesi No:25 41790 Körfez, KOCAELİ'dir. Adres değişikliğinde yeni adres, Ticaret Siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan ettirilir. Tescil ve ilan edilmiş adrese yapılan tebligat Şirkete yapılmış sayılır. Tescil ve ilan edilmiş adresinden ayrılmış olmasına rağmen yeni adresini süresi içinde tescil ve ilan ettirmemiş Şirket için bu durum fesih sebebi sayılır. Şirketin şube açması halinde, söz konusu şubeler, Ticaret Sicili'ne tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan ettirilir.

ŞİRKETİN SÜRESİ

MADDE 5

Şirket süresiz olarak kurulmuş olup, kanuni sebeplerle veya Genel Kurul'un Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca alacağı karar ile sona erer.

SERMAYE

MADDE 6

Şirket, 6362 Sayılı Kanun hükümlerine göre kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun 22.11.1990 tarih ve 886 sayılı izni ile kayıtlı sermaye sistemine geçmiştir.

a. Kayıtlı Sermaye :

Şirketin kayıtlı sermaye tavanı 500.000.000 (beşyüzmilyon Türk Lirası) TL olup, her biri 1 Kuruş itibari değerinde nama yazılı 50.000.000.000 (elli milyar) adet paya bölünmüştür.

Sermaye Piyasası Kurulunca verilen kayıtlı sermaye tavanı izni, 2013-2017 yılları (beş yıl) için geçerlidir. 2017 yılı sonunda izin verilen kayıtlı sermaye tavanına ulaşamamış olsa dahi, 2017 yılından sonra yönetim kurulunun sermaye artırımı kararı alabilmesi için; daha önce izin verilen tavan ya da yeni bir tavan tutarı için Sermaye Piyasası Kurulundan izin almak suretiyle genel kuruldan 5 yılı geçmemek üzere yeni bir süre için yetki alması zorunludur. Söz konusu yetkinin alınmaması durumunda Şirket kayıtlı sermaye sisteminden çıkmış sayılır.

b. Çıkarılmış Sermaye ve Paylar :

Şirketin çıkarılmış sermayesi tamamen ödenmiş 250.419.200,00 TL (iki yüz ellimilyondört yüz dokuzbiniki yüz TL)'dir. Çıkarılmış sermaye her biri 1 Kr (Bir Kr) itibari değerinde 25.041.920.000 adet paya bölünmüştür.

Paylar (A) ve (C) olmak üzere iki gruba ayrılmış olup nama olarak düzenlenmiştir.

Çıkarılmış sermaye iki gruba ayrılmış olup, paylar aşağıda gösterildiği şekilde hissedarlar arasında sermayeleri oranında taksim edilerek C Grubu hisse pay defterine kaydedilmiştir.

Grup	Hissedar Ad	Sermaye Tutarı (TL)	Türü	Hisse Adedi
A	Enerji Yatırımları A.Ş.	127.713.792,22	Nama	12.771.379.222
A	Diğer	122.705.407,77	Nama	12.270.540.777
C	ÖİB	0,01	Nama	1
Toplam		250.419.200,00		25.041.920.000

c. Yönetim Kurulu 2010-2014 yılları arasında, Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine uygun olarak gerekli gördüğü zamanlarda yukarıdaki kayıtlı sermaye tavanına kadar nama yazılı paylar ihraç ederek çıkarılmış sermayeyi artırmaya yetkilidir.

Çıkarılmış sermayenin artırılmasında artırılan sermayeye hissedarlar hisseleri oranında ve münhasıran dahil oldukları gruptan ihraç edilen payları satın almada rüçhanlı olarak iştirak ederler. Ancak, C Grubu hisse bu artışlara katılmayacak ve varlığını 1 adet olarak sürdürecektir.

C grubu hisse, bu hisseye tanınan hakların Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı (veya o tarihteki yetkili merci kararı) ile sona erdirilinceye kadar varlığını sürdürecektir. C Grubu hisseye tanınan hakların sona erdirilmesine karar verilmesi halinde, bu hisse A Grubu hisseye dönüşecektir.

Payların nominal değeri 1.000,-TL iken önce 5274 sayılı Türk Ticaret Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun uyarınca 1 Yeni Kuruş, daha sonra 4 Nisan 2007 tarih ve 2007/11963 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Yeni Türk Lirası ve Yeni Kuruş'ta yer alan "Yeni" ibaresinin 1 Ocak 2009 tarihinde kaldırılması sebebiyle 1 Kuruş olarak değiştirilmiştir. Bu değişim sebebiyle, toplam pay sayısı azalmış olup 1.000,-TL'lik 10 adet eski pay karşılığında 1 (Yeni) Kuruş nominal değerli 1 adet yeni pay verilmiştir. Söz konusu değişim ile ilgili olarak ortakların sahip oldukları paylardan doğan hakları saklıdır.

İşbu esas sözleşmede yer alan "Türk Lirası" ibareleri yukarıda belirtilen Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca değiştirilmiş ibarelerdir.

Sermayeyi temsil eden paylar kaydileştirme esasları çerçevesinde kayden izlenir.

b. Çıkarılmış Sermaye ve Paylar :

Şirketin çıkarılmış sermayesi 250.419.200 TL (iki yüz ellimilyon dört yüz on dokuz bin iki yüz Türk Lirası) olup, söz konusu çıkarılmış sermayesi muvazaadan ari şekilde ödenmiştir.

Aşağıda gösterildiği şekilde paylar (A) ve (C) Grubu olmak üzere iki gruba ayrılmış olup tamamı nama yazılıdır.

Grup	Pay Sahibi	Sermaye Tutarı (TL)	Türü	Pay Adedi
A	Enerji Yatırımları A.Ş.	127.713.792,22	Nama	12.771.379.222
A	Diğer	122.705.407,77	Nama	12.270.540.777
C	ÖİB	0,01	Nama	1
Toplam		250.419.200,00		25.041.920.000

C grubu pay, bu paya tanınan hakların Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı (veya o tarihteki yetkili merci kararı) ile sona erdirilinceye kadar varlığını sürdürecektir. C Grubu paya tanınan hakların sona erdirilmesine karar verilmesi halinde, bu pay A Grubu paya dönüşecektir.

Sermayeyi temsil eden paylar kaydileştirme esasları çerçevesinde kayden izlenir.

Şirket'in sermayesi, gerektiğinde Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Mevzuatı hükümleri çerçevesinde artırılabilir veya azaltılabilir.

Yönetim Kurulu, Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine uygun olarak gerekli gördüğü zamanlarda kayıtlı sermaye tavanına kadar yeni pay ihraç ederek çıkarılmış sermayeyi artırmaya, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının kısıtlanması ve pay sahiplerinin yeni pay alma hakkının sınırlandırılması ile primli veya nominal değerinin altında pay ihracı konularında karar almaya yetkilidir. Yeni pay alma kısıtlama yetkisi pay sahipleri arasında eşitsizliğe yol açacak şekilde kullanılamaz.

Her halükarda Yönetim Kurulu, sermaye artışı esnasında A Grubu pay sahiplerinin Şirket'te sahip oldukları payların oranı nispetinde yeni A Grubu pay çıkartacaktır. Sermaye artırımlarına ortaklar, sahip oldukları paylarla aynı grupta ihraç edilecek payları alarak iştirak ederler. Ancak, C Grubu pay sahipleri bu artışlara katılmayacak ve C Grubu paylar varlığını 1 adet pay olarak sürdürecektir.

Kullanılan ve kullanılmayan rüçhan hakları için Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine ve İşbu Esas Sözleşmedeki hükümlere uyulur.

Sermayeyi temsil eden paylar kaydileştirme esasları çerçevesinde kayden izlenir.

ANA SÖZLEŞMEDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

HİSSE SENETLERİNİN DEVREDİLMESİ

MADDE 7

Enerji Yatırımları A.Ş.'ne ait A Grubu nama yazılı hisselerin devri 26 Ocak 2009 tarihine kadar Özelleştirme İdaresi'nin onayına tabidir. Diğer A Grubu nama yazılı hisselerin devri ile, Enerji Yatırımları A.Ş.'ne ait A Grubu nama yazılı hisselerin 26 Ocak 2009 tarihinden sonra devri herhangi bir kısıtlamaya tabi değildir.

C grubu hisse senedi, 4046 sayılı Kanununun T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na verdiği yetkilerle esas itibarıyla aynı yetkileri haiz bir başka Türk kamu kuruluşuna devredilebilir. Bu durumda devir Yönetim Kurulu kararını gerektirmeksizin derhal pay defterine işlenir.

SERMAYENİN ARTIRILMASI VEYA AZALTILMASI

MADDE 8

Şirketin sermayesi gerektiğinde Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri çerçevesinde artırılabilir veya azaltılabilir. Yeniden hisse senedi ihracı suretiyle artırılacak sermaye üzerinde pay sahiplerinin kanuni rüçhan hakları vardır. Rüçhan haklarının kullanımına ilişkin esas ve usuller ile pay sahiplerine verilecek senetlerin ihraç bedelleri Yönetim Kurulu tarafından belirlenir ve ana sözleşmede belirtilen şekilde ilan edilir.

MENKUL KIYMET ÇIKARTILMASI

MADDE 9

Şirket; yurt içinde ve yurt dışında gerçek ve tüzel kişilere satılmak üzere, Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu ve yürürlükteki sair mevzuat hükümlerine uygun olarak tahvil, finansman bonosu (commercial paper), katılma intifa senedi, borç senedi, kâr ve zarar ortaklığı belgesi ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından kabul edilecek her türlü menkul kıymeti çıkartabilir.

Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatı uyarınca, Yönetim Kurulu kararı ile ihracı mümkün olan bu madde kapsamındaki menkul kıymetler, Yönetim Kurulu kararı ile ihraç edilebilir.

Eski Metinde Yok

PAYLARIN DEVRİ ve PAYLAR ÜZERİNDE İNTİFA HAKKI TESİSİ

MADDE 7

Şirketle ilişkilerde sadece pay defterinde Merkezi Kayıt Kuruluşu nezdinde tutulan kayıtlar dikkate alınarak kayıtlı bulunan kişiler pay sahibi veya pay üzerinde intifa hakkı sahibi kabul edilirler.

C grubu pay, 4046 sayılı Kanununun T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na verdiği yetkilerle esas itibarıyla aynı yetkileri haiz bir başka Türk kamu kuruluşuna devredilebilir. Bu durumda devir, Yönetim Kurulu kararını gerektirmeksizin derhal pay defterine işlenir.

Şirket'in borsada işlem gören nama yazılı paylarının devirleri bakımından Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri uygulanır.

İlga Edilmiştir

TAHVİL ve SAİR MENKUL KIYMET İHRACI

MADDE 8

Şirket, yurt içinde ve yurt dışında gerçek ve tüzel kişilere satılmak üzere, Sermaye Piyasası Kanunu ve sair ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak Yönetim Kurulu Kararı ile her türlü tahvil, paya dönüştürülebilir tahvil, değiştirilebilir tahvil, altın gümüş ve platin bonoları, finansman bonosu, katılma intifa senedi, kâr ve zarar ortaklığı belgesi, niteliği itibarıyla borçlanma aracı olduğu Sermaye Piyasası Kurulu tarafından kabul edilecek diğer sermaye piyasası araçları ve sair her türlü sermaye piyasası aracı ihracı yapabilir. İhraç ve ihraçla ilgili olarak azami miktarların, türünün, vadenin, faizin ve diğer şartların belirlenmesi ile bu hususlarda Şirket yönetiminin yetkilendirilmesi konusunda Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca Yönetim Kurulu yetkilidir. Yapılacak ihraçlarda Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuatta yer verilen düzenlemelere uyulur.

ŞİRKETİN KENDİ PAYLARINI REHİN OLARAK KABUL ETMESİ VEYA DEVRALMASI

MADDE 9

Şirket, Türk Ticaret Kanununun ilgili maddeleri, Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri ve sair mevzuata uygun olarak kendi paylarını ivazlı şekilde rehin olarak kabul ve/veya iktisap edebilir.

YÖNETİM KURULU

MADDE 10

MADDE 10- Yönetim Kurulu, Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri çerçevesinde Genel Kurul tarafından seçilen en az 5 üyeden oluşur. Yönetim Kurulu seçiminde 1 üyenin C grubu hissedarının gösterdiği adaydan seçilmesi zorunludur. Diğer A grubu hissedarları temsil eden üyeler ise Genel Kurul'da kendi aralarında yaptıkları seçimde en çok oy alan adaylar arasından seçilir. Yönetim Kurulu'nda görev alacak bağımsız üyelerin sayısı ve nitelikleri Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim İlişkin düzenlemelerine göre tespit edilir.

Yönetim Kurulu üyeliklerinde boşalma olması veya Bağımsız Yönetim Kurulu üyesinin bağımsızlık niteliğini kaybetmesi durumunda, boşalan üyelik Yönetim Kurulu'nun Türk Ticaret Kanunu'nun 315'inci maddesi ve SPK düzenlemeleri uyarınca yapacağı seçimle doldurulur. Yönetim Kurulu, A grubu hisseleri temsilen seçilmiş bir üyeliğin boşalması halinde, yine A grubu hisseleri temsilen Yönetim Kurulu'nda bulunan üyelerin göstereceği adaylar arasında yapacağı seçimle boşalan üyeliği doldurur. C grubunca seçilen üyeliğin yukarıda sayılan nedenle boşalması halinde, boşalan üyelik C grubu hissedarın gösterdiği aday ve adaylar arasından Yönetim Kurulunca seçim yapılarak doldurulur.

Yönetim Kurulu yönetim ve temsil görevlerini üyeleri arasında paylaşabileceği gibi, yönetim kurulu üyesi olan murahhaslara veya hissedar olmaları zaruri bulunmayan müdürlere tamamen veya kısmen bırakabilir.

Yönetim ve temsil görevlerinin anılan şekilde paylaşılmasında Yönetim Kurulu yetkilidir.

Yönetim Kurulu, murahhas üye ve müdürlerin yetki ve sorumluluklarını tayin eder ve Yönetim Kurulu'na tanınmış olan her türlü yetki ve sorumluluğu, Ana Sözleşmenin 14. maddesinde belirtilen C grubuna söz ve onay hakkı tanınan konular hariç, yine Yönetim Kurulu'nun tespit edeceği şartlar, hükümler ve kısıtlamalar dahilinde ilgili kişilere aktarabilir ve gerekli gördüğünde bu yetkilerin tamamını veya bir kısmını değiştirip tadil edebilir veya geri alabilir.

Yönetim Kurulu, uygun göreceği konularda kendi üyeleri ve/veya üyesi olmayan kişilerden oluşan danışma, koordinasyon ve benzeri nitelikte komiteler veya alt komiteler oluşturabilir.

Komitelerin Başkan ve üyelerinin, toplantı düzenleme, çalışma ve raporlama esasları Yönetim Kurulu tarafından tayin edilir, düzenlenir ve değiştirilir.

Yönetim Kurulu üyelerine Türk Ticaret Kanunu hükümleri ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri kapsamında huzur hakkı ödenebilir.

Yönetim Kurulu ve yukarıda belirtilen komite üyelerine, Şirket'e Yönetim Kurulu üyeliği ve komite üyeliği çerçevesinde vermiş oldukları diğer hizmetlerin karşılığında huzur haklarının dışında ücret, ikramiye veya prim ödenebilir. Yönetim Kurulu üyelerine yapılan ödemelerin şekil ve miktarı Genel Kurulca, komite üyelerine komite üyeliği hizmetleri dolayısıyla yapılacak ödemelerin şekil ve miktarı ise mevzuata uygun olarak Yönetim Kurulunca belirlenir. Bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin ücretlendirmesinde şirketin performansına dayalı ödeme planları kullanılmaz.

YÖNETİM KURULU, ÜYELERİN SEÇİMİ ve YÖNETİM KURULU KARARLARI

MADDE 10

Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümleri uyarınca Genel Kurul'un devredilemez yetkileri saklı kalmak kaydıyla, Şirketin tüm işleri ve idaresi Genel Kurul tarafından Türk Ticaret Kanunu hükümleri ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri dairesinde seçilecek en az beş (5) kişiden oluşacak bir Yönetim Kurulu tarafından yürütülür. Yönetim Kurulu'nda görev alacak bağımsız üyelerin sayısı ve nitelikleri Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim İlişkin düzenlemelerine göre tespit edilir.

Yönetim Kurulu üyelerinin seçiminde 1 üyenin C grubu pay sahibinin gösterdiği adaydan seçilmesi zorunludur. Diğer üyeler A Grubu pay sahiplerinin belirleyeceği adaylar arasından, genel kurulda en çok oy alan adaylar arasından seçilir. Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerinde tanımlanan sayıdaki adayın bağımsızlık niteliklerini haiz olmaları sağlanır.

Yönetim Kurulu üyelerinin sayısının tespiti ve üyelerin seçimi bakımından Genel Kurul yetkilidir. Bağımsız üyeler için Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkeleri ile getirilen zorunluluklar saklı kalmak kaydıyla, Genel Kurul Türk Ticaret Kanunu'nun 364 üncü maddesi uyarınca gerekli görürse işbu Esas Sözleşme hükümlerini dikkate alarak Yönetim Kurulu üyelerini her zaman değiştirebilir.

Yönetim Kurulu üyeleri bir yıl için seçilebilir. Görev süresi bitmiş bulunan üye yeniden seçilebilir.

Yönetim Kurulu üyeliğinin herhangi bir sebeple boşaldığı veya bağımsız üyenin bağımsızlığını kaybetmesi, istifa etmesi veya görevini yerine getiremeyecek duruma gelmesi halinde, Yönetim Kurulu, görevi sona eren yönetim kurulu üyesini aday gösteren ilgili grup pay sahiplerinin göstereceği adayı Türk Ticaret Kanunu hükümleri ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerinde belirlenen prosedürlere uygun olarak geçici olarak seçip ilk toplanacak Genel Kurul'un onayına sunar.

Yönetim Kurulunda toplantı ve karar yeter sayısı, üye tam sayısının salt çoğunluğudur. Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim İlkeleri ile getirilen zorunluluklar saklıdır.

Yönetim Kurulu üyelerinden biri müzakere isteğinde bulunmadıkça Yönetim Kurulu kararlarını, içlerinden birinin belirli bir hususa dair yaptığı teklife diğerlerinin yazılı onayları alınmak suretiyle de verebilir. Bu şekildeki kararlar en az üye tam sayısının çoğunluğunun yazılı onayı alınmak sureti ile verilebilir. Aynı önerinin tüm Yönetim Kurulu üyelerine yapılmış olması bu yolla karar alınabilmesi için bir geçerlilik şartıdır. Onayların aynı kağıtta bulunması şart değildir; ancak onay imzalarının bulunduğu kağıtların tümünün yönetim kurulu karar defterine yapılandırılması veya kabul edenlerin imzalarını içeren bir karara dönüştürülüp karar defterine geçirilmesi kararın geçerliliği için gereklidir.

ANA SÖZLEŞMEDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

YÖNETİM KURULU TOPLANTILARI

MADDE 14

(İlga Edilmiştir)

Yönetim Kurulu şirketin işleri gerektirdikçe toplanır. Ancak yılda en az dört toplantı yapılması zorunludur. Başkanın veya üyelerden ikisinin talebi halinde Yönetim Kurulunun toplanması zorunludur. Yönetim Kurulu toplantıları şirketin idare merkezinde veya yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun belirleyeceği yerde yapılabilir.

Şirketin idaresi ve dışarıya karşı temsili Yönetim Kuruluna aittir. Şirket tarafından verilecek bütün belgelerin akdolanacak sözleşmelerin geçerli olabilmesi için bunların şirketin ünvanını ve Yönetim Kurulunca yetkili kılınacak iki kişinin imzasını taşıması zorunludur.

Yönetim Kurulunun toplantı şekli, toplantı ve karar nisapları, oy kullanımı, görev ve yetkileri konusunda Türk Ticaret Kanunu hükümleri ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uyulur. Şu kadar ki iş bu ana sözleşmenin 42. Maddesi hükümleri saklıdır.

Ancak aşağıdaki konularda Yönetim Kurulu kararı alınabilmesi C grubundan seçilen üyenin olumlu oy kullanmasına bağlıdır.

a) Şirket ana sözleşmesinde, Yönetim Kurulu toplantı ve karar nisabı ve "İmtiyazlı Hisse"ye ait hakları etkileyecek değişiklikler ile Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının öncelikle karşılanmasına yönelik yükümlülüğü ve bu yükümlülüğe ilişkin İmtiyazlı Hisseye tanınan hakları doğrudan veya dolaylı yoldan etkileyecek her türlü ana Sözleşme değişikliği yapılmasına,

b) Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının bu tür akaryakıtların üretim kabiliyetinin ve nakil ile ilgili sistemlerinin sağlanması, korunması da dahil öncelikli olarak istenilen kalitede, zamanda ve miktarda emsallerine uygun piyasa fiyatlarında karşılanması esas olup, söz konusu akaryakıtların istenilen kalitenin, zamanın ve miktarın dışında ve/veya emsallerine uygun piyasa fiyatlarının üstünde karşılanmasına,

c) Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını kısıtlayacak ve/veya karşılanmasına engel olacak nitelikte,

i) Şirketin sahip olduğu rafinerilerden herhangi birinin kapatılması, satılması, herhangi bir takyidat ile sınırlandırılması veya kapasitesinin % 10'dan fazla azaltılmasına, ya da

ii) Şirketin bölünmesi veya başka bir şirket ile birleşmesine,

d) Şirketin tasfiyesine ilişkin kararlar

Şu kadar ki, aşağıdaki konularda Yönetim Kurulu kararı alınabilmesi C grubundan seçilen üyenin olumlu oy kullanmasına bağlıdır.

a) Şirket esas sözleşmesinde, Yönetim Kurulu toplantı ve karar nisabı ve "İmtiyazlı Hisse"ye ait hakları etkileyecek değişiklikler ile Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının öncelikle karşılanmasına yönelik yükümlülüğü ve bu yükümlülüğe ilişkin İmtiyazlı Hisseye tanınan hakları doğrudan veya dolaylı yoldan etkileyecek her türlü Esas Sözleşme değişikliği yapılmasına,

b) Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının bu tür akaryakıtların üretim kabiliyetinin ve nakil ile ilgili sistemlerinin sağlanması, korunması da dahil öncelikli olarak istenilen kalitede, zamanda ve miktarda emsallerine uygun piyasa fiyatlarında karşılanması esas olup, söz konusu akaryakıtların istenilen kalitenin, zamanın ve miktarın dışında ve/veya emsallerine uygun piyasa fiyatlarının üstünde karşılanmasına,

c) Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını kısıtlayacak ve/veya karşılanmasına engel olacak nitelikte,

i) Şirketin sahip olduğu rafinerilerden herhangi birinin kapatılması, satılması, herhangi bir takyidat ile sınırlandırılması veya kapasitesinin % 10'dan fazla azaltılmasına, ya da

ii) Şirketin bölünmesi veya başka bir şirket ile birleşmesine,

d) Şirketin tasfiyesine ilişkin kararlar

YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN GÖREV VE YETKİLERİ

MADDE 15

(İlga Edilmiştir)

Yönetim Kurulu, şirketin temsil ve idare organıdır. Yönetim Kurulu kanun ve ana sözleşme ile Genel Kurul'a verilmiş olanlar dışındaki tüm görevler ile yükümlü olup, bu görevlerin gerektirdiği bütün yetkilere sahiptir.

Yönetim Kurulu Türk Ticaret Kanunu'nun 319'uncu maddesi hükmünce idare ve temsil yetkilerinin bir bölümünü veya tamamını üyelere birine veya birkaçına, Yönetim Kurulu üyesi olmayan Genel Müdür, müdür veya müdürlere bırakabileceği gibi bu görev ve yetkileri kullanmak üzere kendi içinden veya dışından icra komiteleri oluşturabilir.

Ancak, Ana Sözleşmenin 14. Maddesinde sayılan İmtiyazlı Hisseye ilişkin konularda yetki devri söz konusu olmayıp, bu kararların Yönetim Kurulunda görüşülmesi zorunludur.

ŞİRKETİN TEMSİL VE İLZAMI

MADDE 16

(İlga Edilmiştir)

Şirketin yönetimi ve üçüncü kişilere karşı temsili Yönetim Kurulu'na aittir. Yönetim Kurulu bu temsil yetkilerini kısmen veya tamamen başkalarına devredebilir.

Şirket adına imza koymaya yetkili kimselerin adları ile yetkileri ve imza örnekleri Yönetim Kurulu tarafından tespit, ticaret siciline tescil ve ilan olunur.

Şirket tarafından verilecek belgelerin ve akdolunacak mukavelelerin geçerli olması bunların şirket ünvanı altında ve şirket adına imzaya yetkili olanlarca imza edilmiş bulunmasına bağlıdır.

YÖNETİM KURULU GÖREV BÖLÜMÜ, TEMSİL ve YÖNETİMİN DEVRİ

MADDE 11

Yönetim Kurulu Başkanı ve Yönetim Kurulu Başkan Vekili, Genel Kurul tarafından veya Genel Kurul tarafından seçilmediği takdirde Yönetim Kurulu tarafından seçilir. Türk Ticaret Kanunu'nun yönetim kurulu başkanına toplantıya davet ve yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma taleplerine ilişkin olarak getirmiş olduğu yetkiler bakımından yönetim kurulu başkan vekili de yetkilidir.

Yönetim Kurulu, özellikle, Şirket adına dava, tahkim, her türlü idari ve adli takip başlatabilir, sulh ve ibra işlemleri yapabilir, iflas, iflas ve konkordato işlemlerinin durdurulması teklifinde bulunabilir, Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uymak kaydıyla bağış yapabilir, kambiyo taahhüdünde bulunabilir, garanti verebilir, gayrimenkuller üzerinde devir ve ipotek tesisine ilişkin işlem yapabilir. Gerektiği takdirde, üçüncü kişileri bu hususlarda yetkilendirebilir.

Yönetim Kurulu, Türk Ticaret Kanununun 367'inci maddesi uyarınca hazırlayacağı bir iç yönerge ile yönetimi kısmen veya tamamen yönetim kurulu üyesi olan veya olmayan bir veya birkaç kişiye (murahtılara) devretmeye yetkilidir. Ancak, Esas Sözleşmenin 10'uncu Maddesinde sayılan İmtiyazlı Hisseye ilişkin konularda yetki devri söz konusu olmayıp, bu kararların Yönetim Kurulunda görüşülmesi zorunludur.

Yönetim Kurulu, hazırlayacağı bu iç yönerge ile murahtların yetki ve sorumluluklarını tayin eder ve Yönetim Kurulu'na tanınmış olan her türlü yetki ve sorumluluğu, yine Yönetim Kurulu'nun tespit edeceği şartlar, hükümler ve kısıtlamalar dâhilinde ilgili kişilere devredebilir ve gerekli gördüğünde bu yetkilerin tamamını veya bir kısmını değiştirip tadil edebilir veya geri alabilir. Türk Ticaret Kanununun 375'inci maddesi saklıdır.

Türk Ticaret Kanunu'nun 370'inci maddesi çerçevesinde Yönetim Kurulu temsil yetkisini Yönetim Kurulu üyesi olan veya pay sahibi ya da yönetim kurulu üyesi olmaları zaruri bulunmayan bir veya birkaç kişiye bırakabilir. Ancak böyle bir durumda en az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisinin olması şarttır. Yönetim Kurulu tarafından özel bir karar alınmadığı sürece, Yönetim Kurulu, A Grubu pay sahipleri tarafından gösterilen adaylar arasında seçilen Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri kapsamında bağımsız nitelikte olmayan herhangi iki Yönetim Kurulu üyesinin müştereken Şirket ünvanı altına birlikte atacakları imzaları ile Şirketi her hususta temsil edebilir. Yönetim ve temsil görevlerinin anılan şekilde paylaşılmasında Yönetim Kurulu yetkilidir.

Yönetim Kurulu, ilgili mevzuat hükümlerine uymak kaydıyla uygun göreceği konularda kendi üyeleri ve/veya üyesi olmayan kişilerden oluşan danışma, koordinasyon, denetim ve benzeri nitelikte komiteler veya alt komiteler oluşturulabilir. Komitelerin başkan ve üyelerinin, toplantı düzenleme, çalışma ve raporlama esasları Yönetim Kurulu tarafından tayin edilir, düzenlenir ve değiştirilir.

ANA SÖZLEŞMEDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN ÜCRETLERİ

MADDE 17

(İlga Edilmiştir)

Yönetim Kurulu üyelerinin ücretleri Genel Kurul tarafından tespit edilir.

YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN NİTELİK VE SEÇİLME ŞARTLARI

MADDE 11

Yönetim Kurulu üyeliğine seçilebilmek için hacir altına alınmamış olmak, kendisinin veya yönetiminde bulunduğu şirketin iflas etmemiş olması, aciz haline düşmemiş olmak, şirkette pay sahibi olmak ve yüz kızartıcı suçlardan mahkum olmamak gerekir. Pay sahibi olmayan kimseler üye seçildikleri takdirde, pay sahibi sıfatını kazandıktan sonra işe başlayabilirler. Türk Ticaret Kanunu'nun 334 ve 335'inci maddelerinde öngörülen durumlar için Genel Kurul izin verebilir.

YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN GÖREV SÜRELERİ

MADDE 12

Yönetim Kurulu Üyeleri en fazla 3 (üç) yıl müddetle seçilirler. Genel Kurul, Yönetim Kurulu üyelerini bu süre dolmadan görevden alabilir. Görev süreleri dolan Yönetim Kurulu üyeleri yeniden seçilebilir.

YÖNETİM KURULU'NUN ÇALIŞMA DÜZENİ

MADDE 13

Yönetim Kurulu ilk toplantısında kendisine bir Başkan ve bir Başkan Vekili seçer. Yönetim Kurulu'nu toplantıya çağırma yetkisi başkana ve onun yokluğunda başkan vekiline aittir. Başkan veya yokluğu halinde Başkan Vekili, 2 üyenin talebi halinde Yönetim Kurulunu toplantıya çağırarak zorundadır.

YÖNETİM KURULU TOPLANTILARI

MADDE 14

Yönetim Kurulu şirketin işleri gerektirdikçe toplanır. Ancak yılda en az dört toplantı yapılması zorunludur. Başkanın veya üyelerden ikisinin talebi halinde Yönetim Kurulunun toplanması zorunludur. Yönetim Kurulu toplantıları şirketin idare merkezinde veya yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun belirleyeceği yerde yapılabilir.

Şirketin idaresi ve dışarıya karşı temsili Yönetim Kuruluna aittir. Şirket tarafından verilecek bütün belgelerin akdolanacak sözleşmelerin geçerli olabilmesi için bunların şirketin ünvanını ve Yönetim Kurulunca yetkili kılınacak iki kişinin imzasını taşıması zorunludur.

YÖNETİM KURULU ve KOMİTE ÜYELERİNİN ÜCRETLERİ

MADDE 12

Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümleri ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri kapsamında Yönetim Kurulu üyelerine ve Esas Sözleşmenin 11'inci Maddesinde belirtilen komite üyelerine Yönetim Kurulu üyeliği ve komite üyeliği sıfatıyla Şirket'e vermiş oldukları hizmetlerin karşılığında huzur hakları, ücret, ikramiye veya prim ödenebilir. Murahhaslar dâhil Yönetim Kurulu üyelerine Yönetim Kurulu üyelikleri dolayısıyla yapılan ödemelerin şekil ve miktarı Genel Kurul tarafından, komite üyelerine komite üyeliği hizmetleri dolayısıyla yapılacak ödemelerin şekil ve miktarı ise mevzuata uygun olarak Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. Bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin ücretlendirilmesinde hisse senedi opsiyonları veya Şirket performansına dayalı ödeme planları kullanılmaz.

İlga Edilmiştir

İlga Edilmiştir

İlga Edilmiştir

İlga Edilmiştir

Yönetim Kurulunun toplantı şekli, toplantı ve karar nisapları, oy kullanımı, görev ve yetkileri konusunda Türk Ticaret Kanunu hükümleri ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uyulur. Şu kadar ki iş bu ana sözleşmenin 42. Maddesi hükümleri saklıdır.

Ancak aşağıdaki konularda Yönetim Kurulu kararı alınabilmesi C grubundan seçilen üyenin olumlu oy kullanmasına bağlıdır.

a) Şirket ana sözleşmesinde, Yönetim Kurulu toplantı ve karar nisabı ve "İmtiyazlı Hisse"ye ait hakları etkileyecek değişiklikler ile Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının öncelikle karşılanmasına yönelik yükümlülüğü ve bu yükümlülüğe ilişkin İmtiyazlı Hisseye tanınan hakları doğrudan veya dolaylı yoldan etkileyecek her türlü ana Sözleşme değişikliği yapılmasına,

b) Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının bu tür akaryakıtların üretim kabiliyetinin ve nakil ile ilgili sistemlerinin sağlanması, korunması da dahil öncelikli olarak istenilen kalitede, zamanda ve miktarda emsallerine uygun piyasa fiyatlarında karşılanması esas olup, söz konusu akaryakıtların istenilen kalitenin, zamanın ve miktarın dışında ve/veya emsallerine uygun piyasa fiyatlarının üstünde karşılanmasına,

c) Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını kısıtlayacak ve/veya karşılanmasına engel olacak nitelikte,

I. Şirketin sahip olduğu rafinerilerden herhangi birinin kapatılması, satılması, herhangi bir tazyikat ile sınırlandırılması veya kapasitesinin % 10'dan fazla azaltılmasına, ya da

II. Şirketin bölünmesi veya başka bir şirket ile birleşmesine,

d) Şirketin tasfiyesine ilişkin kararlar

YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN GÖREV VE YETKİLERİ

MADDE 15

Yönetim Kurulu, şirketin temsil ve idare organıdır. Yönetim Kurulu kanun ve ana sözleşme ile Genel Kurul'a verilmiş olanlar dışındaki tüm görevler ile yükümlü olup, bu görevlerin gerektirdiği bütün yetkilere sahiptir.

Yönetim Kurulu Türk Ticaret Kanunu'nun 319'uncu maddesi hükmünce idare ve temsil yetkilerinin bir bölümünü veya tamamını üyelere birine veya birkaçına, Yönetim Kurulu üyesi olmayan Genel Müdür, müdür veya müdürlere bırakabileceği gibi bu görev ve yetkileri kullanmak üzere kendi içinden veya dışından icra komiteleri oluşturabilir.

Ancak, Ana Sözleşmenin 14. Maddesinde sayılan İmtiyazlı Hisseye ilişkin konularda yetki devri söz konusu olmayıp, bu kararların Yönetim Kurulunda görüşülmesi zorunludur.

İlga Edilmiştir

ANA SÖZLEŞMEDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

ŞİRKETİN TEMSİL VE İLZAMI

MADDE 16

Şirketin yönetimi ve üçüncü kişilere karşı temsili Yönetim Kurulu'na aittir. Yönetim Kurulu bu temsil yetkilerini kısmen veya tamamen başkalarına devredebilir.

Şirket adına imza koymaya yetkili kimselerin adları ile yetkileri ve imza örnekleri Yönetim Kurulu tarafından tespit, ticaret siciline tescil ve ilan olunur.

Şirket tarafından verilecek belgelerin ve akdolanacak mukavelelerin geçerli olması bunların şirket ünvanı altında ve şirket adına imzaya yetkili olanlarca imza edilmiş bulunmasına bağlıdır.

İlga Edilmiştir

YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN ÜCRETLERİ

MADDE 17

Yönetim Kurulu üyelerinin ücretleri Genel Kurul tarafından tespit edilir.

İlga Edilmiştir

GENEL MÜDÜR

MADDE 18

Genel Müdür Yönetim Kurulu tarafından seçilir. Genel Müdürün ücret ve diğer çalışma şartlarını Yönetim Kurulu belirler.

İlga Edilmiştir

GENEL MÜDÜRÜN GÖREV VE YETKİLERİ

MADDE 19

Genel Müdürün görev ve yetkileri Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. Genel Müdür görevlerini özenle yerine getirmek zorunda olup, aksine davranışlarından sorumludur.

İlga Edilmiştir

ORGANİZASYON YAPISI

MADDE 20

İlga edilmiştir

İlga Edilmiştir

DENETÇİLER

MADDE 21

Şirkette, 2'si A grubu hissedarlar tarafından gösterilen adaylardan kendi aralarında yaptıkları seçimde en çok oy alan adaylardan, 1'i de C grubu hissedarın göstereceği adaydan Genel Kurulca seçilen 3 Denetçi mevcuttur.

Denetçiliğin ölüm, istifa veya üyeliğin düşmesi gibi nedenlerle boşalması halinde boşalan üyelik, diğer denetçilerin Türk Ticaret Kanunu'nun 351'inci maddesi uyarınca yapacağı seçimle doldurulur. Denetçiler, C grubu hisselerin ayrı bir hisse olarak varlığının ortadan kalkmasından sonra A grubu hissedarların göstereceği adaylar arasından yapacakları seçimle boşalan üyeliği doldurur.

Denetçilerin görev süreleri 1 (bir) yıldır. Görev süresi dolan Denetçi tekrar seçilebilir.

DENETİM

MADDE 13

Şirketin ve mevzuatta öngörülen diğer hususların denetimi hakkında Türk Ticaret Kanunu'nun, Şirket'in tabii olduğu kanun ve diğer ilgili mevzuat hükümleri ile Sermaye Piyasası Mevzuatı'nın ilgili hükümleri uygulanır.

Yönetim Kurulu, Türk Ticaret Kanunu'nun 366'ncı Maddesi uyarınca, iç denetim amacıyla kendisine bağlı iç denetim düzeni kurabilir. Yönetim Kurulu tarafından iç denetçi tayin edilmesine karar verilmesi durumunda, en az 2 tanesi A Grubu, 1'i C Grubu pay sahipleri tarafından aday gösterilen yönetim kurulu üyeleri tarafından seçilecektir.

DENETÇİLERİN NİTELİK VE ŞARTLARI**MADDE 22**

Denetçi seçilebilmek için hacir altına alınmamış olmak, kendisinin veya yönetiminde bulunduğu şirketin iflas etmemiş olması, aciz haline düşmemiş olmak, yüz kızartıcı suçlardan mahkum olmamak ve Türk Ticaret Kanunu'nda belirtilen üyelik sıfatını kaybettiren suçlardan birisi ile mahkum olmamak gerekir.

*İlga Edilmiştir***DENETÇİLERİN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI****MADDE 23**

Denetçiler, şirketin genel muamelelerini ve bütçesini tetkik etmeye, Türk Ticaret Kanunu'nda yazılı vazifeleri yapmaya, şirketin iyi bir şekilde idaresinin temini ve şirket menfaatlerinin korunması hususunda Yönetim Kurulu'na teklifte bulunmaya, zaruri ve müstacel sebepler çıktığı takdirde Genel Kurulu toplantıya çağırılmaya ve toplantı gündemini tayine ve Türk Ticaret Kanunu'nun 354'üncü maddesinde yazılı raporu tanzime yetkili ve görevlidirler. Denetçiler, kanunlar ve ana sözleşme ile kendilerine verilen görevleri iyi ve tam olarak yapmakla yükümlüdürler.

*İlga Edilmiştir***DENETÇİLERİN ÜCRETLERİ****MADDE 24**

Denetçilerin ücretleri Genel Kurul tarafından tespit edilir.

*İlga Edilmiştir***DIŞ DENETİM****MADDE 25**

Yönetim Kurulu, Sermaye Piyasası Kanunu ile ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak, bir Bağımsız Denetleme Kuruluşunu en az bir, en çok iki hesap dönemi için anılan mevzuat çerçevesinde denetleme yapmak için ilk Genel Kurul'un onayına bağlı olmak üzere görevlendirir ve ücretini tespit eder. Şirketin bilanço, gelir tablosu ve yıllık Yönetim ve Denetim Kurulu raporları ile Bağımsız Denetleme Kuruluşu tarafından düzenlenen yıllık denetim raporu ve rapor özetleri Sermaye Piyasası Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu Tebliği ve Yönetmelik hükümlerinin koyduğu standartlara uygun olarak düzenlenir.

İlga Edilmiştir

ANA SÖZLEŞMEDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

GENEL KURUL

MADDE 26

Genel Kurul, Şirket hissedarlarından oluşan bir organdır. Şirket Genel Kurulu, olağan ve olağanüstü olarak, Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine ve Ana Sözleşmede yazılı hükümlere göre toplanır. Olağan Genel Kurul toplantıları yılda en az bir kere ve Şirketin her hesap döneminin sonundan itibaren 3 (üç) ay içinde yapılır. Olağan Genel Kurul toplantılarında Türk Ticaret Kanunu Madde 369'da belirtilen konular tartışılır ve kararlaştırılır. Her Genel Kurul toplantısından sonra derhal toplantı tutanakları İngilizce 'ye tercüme edilir ve Şirketin tutanak defterinde saklanır.

Olağanüstü Genel Kurul toplantıları ise Şirket işi gerektirdikçe ve gerektirdiğinde yapılır.

Genel kurula ilişkin toplantı ilanı, toplantı tarihinden 3 hafta önce yapılır. Genel kurul toplantıları, söz hakkı olmaksızın menfaat sahipleri ve medya dahil kamuya açık olarak yapılır. En az bir Yönetim Kurulu Üyesi, bir Denetçi, Mali Tabloların hazırlanmasında sorumluluğu bulunan yetkililerden en az biri ve gündemde özellik arz eden konularda açıklamalarda bulunmak üzere konuya vakıf en az bir yetkili Genel Kurul toplantısında hazır bulunur. Bu kişilerden toplantıda hazır bulunmayanların, toplantıya katılmama gerekçeleri toplantı başkanı tarafından Genel Kurulun bilgisine sunulur.

TOPLANTI YERİ

MADDE 28

(İlga Edilmiştir)

Genel Kurul, esas itibarıyla şirketin idare merkezinde yapılır. Ancak, gerekli durumlarda Yönetim Kurulu kararı ile Şirketin İdare merkezinin bulunduğu Şehrin elverişli bir yerinde de toplanabilir.

TOPLANTIYA DAVET VE YETER SAYISI

MADDE 29

(İlga Edilmiştir)

Genel Kurulun toplantıya çağınmasına ilişkin ilanlar, Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili maddeleri uyarınca toplantı gününden en az 3 hafta önce yapılır. İlanda toplantı gündeminin gösterilmesi gereklidir. İş bu ana sözleşmenin 42. Maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Genel Kurul, kanunda aksine hüküm bulunan haller hariç olmak üzere şirket sermayesinin en az yansını temsil eden pay sahiplerinin katılmasıyla toplanır. Kararlar mevcut oyların çoğunluğu ile alınır. İlk toplantıda bu nisap hasıl olmadığı takdirde Genel Kurul tekrar toplantıya davet edilir ve ikinci toplantıda hazır bulunan pay sahiplerinin temsil ettikleri sermayenin miktarına bakılmaz ve kararlar mevcut oyların çoğunluğu ile alınır. Ancak 14. Maddede yer alan C grubunu temsil eden Yönetim Kurulu üyesinin onayına tabi konularda Genel Kurulda karar alınabilmesi, C grubu hissedarın olumlu oy kullanmasına bağlıdır.

Genel Kurul, gerektiğinde Türk Ticaret Kanunu'nun 370'inci maddesi hükümlerine göre merasimsiz olarak da toplanabilir.

GENEL KURUL

MADDE 14

Genel Kurul toplantılarında aşağıdaki esaslar uygulanır.

a) Çağrı Şekli; Genel Kurullar, olağan veya olağanüstü toplanır. Bu toplantılara davette Türk Ticaret Kanunu hükümleri ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri uygulanır. Genel Kurul, söz hakkı olmaksızın menfaat sahipleri ve medya dâhil kamuya açık olarak yapılır.

b) Toplantı Zamanı; Olağan Genel Kurul, Şirketin hesap devresini takiben üç ay içinde ve senede en az bir defa toplanır. Bu toplantılarda gündem gereğince görüşülmesi gereken hususlar incelenerek karara bağlanır.

Olağanüstü Genel Kurul, Şirket işlerinin gerektirdiği hallerde ve zamanlarda Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri ve bu Esas Sözleşmede yazılı hükümlere göre toplanır ve gereken kararları alır.

c) Oy Hakkı; Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında hazır bulunan pay sahipleri oy haklarını toplam paylarının nominal değeri ile orantılı olarak kullanırlar. Genel Kurul toplantılarında, oylar açık olarak verilir. Ancak toplantıda temsil edilen payların en az yirmide birine sahip pay sahiplerinin talebi üzerine gizli oylama yoluna başvurulur.

d) Temsil; Vekaleten temsil konusunda Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uymak kaydıyla, Genel Kurul toplantılarında, pay sahipleri kendilerini diğer pay sahipleri veya hariçten tayin edecekleri vekil vasıtasıyla temsil ettirebilirler. Şirkette pay sahibi olan vekiller kendi oylarından başka temsil ettikleri pay sahibinin sahip olduğu oyları da kullanmaya yetkilidirler. Elektronik Genel Kurul Sistemi'nden yapılan vekil atamaları saklı kalmak kaydıyla, bu konuda verilecek olan vekaletnamenin yazılı şekilde olması şarttır. C Grubu payın temsili ilgili mevzuat hükümlerine tabiidir.

e) Toplantı Yeri; Genel Kurul, esas itibarıyla Şirketin idare merkezinde yapılır. Ancak, gerekli durumlarda Yönetim Kurulu kararı ile Şirketin İdare merkezinin bulunduğu şehrin elverişli bir yerinde ya da Yönetim Kurulunun uygun görmesi halinde İstanbul, Ankara veya İzmir'in elverişli bir yerinde toplanabilir.

f) Toplantı Katılımı; Murahhas üyelerle en az bir Yönetim Kurulu üyesi, denetçisi, finansal tabloların hazırlanmasında sorumluluğu bulunan yetkililerden en az biri ve gündemde özellik arz eden konularda açıklamalarda bulunmak üzere konuya vakıf en az bir yetkili Genel Kurul toplantısında hazır bulunur. Bu kişilerden kanun gereği toplantıda hazır bulunmaları gerekenler dışında kalanlar, toplantıda hazır bulunmazlar ise, toplantıya katılmama gerekçeleri toplantı başkanı tarafından Genel Kurulun bilgisine sunulur.

g) Toplantı Başkanlığı; Genel Kurulda görüşmeleri yönetmeye yetkili Toplantı Başkanı pay sahipleri arasından, oy toplamaya yetkili en az 1

TOPLANTIYA İŞTİRAK VE VEKİL TAYİN**MADDE 30**

(İlga Edilmiştir)

Hissedarlar Genel Kurul toplantılarında başka bir hissedara veya herhangi bir şahsa verilmiş temsil yetkisini gösterir belge ile temsil edilebilirler.

Genel Kurul toplantılarına iştirak edebilmek için, hissedarların toplantıya kendilerinin katılması halinde hamiline yazılı hisse senedi sahiplerinin hisse senetlerini, toplantı tarihinden yedi gün önce Şirket merkezine veya Yönetim Kurulu tarafından gösterilecek bir yere teslim ederek hisselerin sayı ve numaraları yazılı bir iştirak belgesi almaları gereklidir. C grubunun temsili TTK 360. Maddedeki hükümlere tabidir. Hamiline yazılı hisse senedi sahipleri, hisse senetlerini şirkete veya şirket tarafından belirlenmiş bir bankanın şubelerinde bu işleme ilişkin masraflar şirkette karşılanmak üzere depo edebilirler.

Sermaye Piyasası Kurulunun vekaleten oy kullanmaya ilişkin düzenlemeleri saklıdır.

OY HAKKI**MADDE 31**

(İlga Edilmiştir)

Genel Kurul toplantılarında her 1 Kr nominal değerdeki hissenin bir oy hakkı vardır.

OY KULLANMA ŞEKLİ**MADDE 32**

(İlga Edilmiştir)

Genel Kurul toplantılarında oylar el kaldırmak suretiyle kullanılır. Ancak hazır bulunan ortakların temsil ettikleri sermayenin onda birine sahip bulunanların talebi ve Genel Kurul'un onayı üzerine gizli oya başvurulabilir. Ortakların Türk Ticaret Kanununun 377'inci maddesinden doğan hakları saklıdır.

GENEL KURUL GÖRÜŞMELERİ VE BAŞKANLIK**MADDE 33**

(İlga Edilmiştir)

Genel Kurul Başkanlık Divanı, Başkan, iki oy toplama memuru ve katipten oluşur.

Genel Kurul toplantılarına Yönetim Kurulu Başkanı başkanlık eder. Yönetim Kurulu Başkanının bulunmadığı hallerde başkanlık edecek kişi oy toplama memurları ve katiple birlikte Genel Kurul tarafından toplantıda hazır bulunanlar arasından seçilir. Başkanın görevi görüşmelerin usulüne uygun olarak düzenli bir şekilde yapılmasını ve tutanağın kanun ve Ana Sözleşme hükümlerine uygun bir surette tutulmasını sağlamaktır.

(bir) üye ve Tutanak Yazmanı ise pay sahipleri arasından veya hariçten tayin edilir.

(h) Toplantı ve Karar Nisabı; Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerinde öngörülmüş daha ağır nisaplar saklı kalmak kaydıyla, Şirketin tüm Genel Kurul toplantılarında toplantı ve karar nisapları, sermayenin salt çoğunluğudur.

Ancak Esas Sözleşmenin 10'uncu Maddesinde yer alan C grubunu temsil eden Yönetim Kurulu üyesinin onayına tabi konularda Genel Kurulda karar alınabilmesi, C grubu pay sahibinin olumlu oy kullanmasına bağlıdır.

(i) İç Yönerge; Yönetim Kurulu, Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili hükümleri ve bu Kanun çerçevesinde çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere uygun olarak Genel Kurulun çalışma usul ve esaslarına ilişkin kuralları içeren bir iç yönerge hazırlayarak Genel Kurul'un onayına sunar. Genel Kurul'un onayladığı iç yönerge Ticaret Sicilinde tescil ve ilan edilir.

(j) Genel Kurul toplantısına elektronik ortamda katılım; Şirketin genel kurul toplantılarına katılma hakkı bulunan hak sahipleri bu toplantılara, Türk Ticaret Kanununun 1527'nci maddesi uyarınca elektronik ortamda da katılabilir. Şirket, Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik hükümleri uyarınca hak sahiplerinin genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılmalarına, görüş açıklamalarına, öneride bulunmalarına ve oy kullanmalarına imkan tanıyacak elektronik genel kurul sistemini kurabileceği gibi bu amaç için oluşturulmuş sistemlerden de hizmet satın alabilir. Yapılacak tüm genel kurul toplantılarında esas sözleşmenin bu hükmü uyarınca, kurulmuş olan sistem üzerinden hak sahiplerinin ve temsilcilerinin, anılan Yönetmelik hükümlerinde belirtilen haklarını kullanabilmesi sağlanır.

ANA SÖZLEŞMEDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM

MADDE 42

Sermaye Piyasası Kurulu tarafından uygulanması zorunlu tutulan Kurumsal Yönetim İlkelerine uyulur. Zorunlu ilkelere uyulmaksızın yapılan işlemler ve alınan Yönetim Kurulu kararları geçersiz olup esas sözleşmeye aykırı sayılır.

Kurumsal Yönetim İlkelerinin uygulanması bakımından önemli nitelikte sayılan işlemlerde ve Şirketin her türlü ilişkili taraf işlemlerinde ve üçüncü kişiler lehine teminat, rehin ve ipotek verilmesine ilişkin işlemlerinde Sermaye Piyasası Kurulu'nun kurumsal yönetime ilişkin düzenlemelerine uyulur.

GENEL KURULUN YETKİLERİ

MADDE 27

Genel Kurul, Türk Ticaret Kanunu'nda ve diğer kanunlarda öngörülen yetkileri haiz olan karar organıdır.

TOPLANTI YERİ

MADDE 28

Genel Kurul, esas itibarıyla şirketin idare merkezinde yapılır. Ancak, gerekli durumlarda Yönetim Kurulu kararı ile Şirketin İdare merkezinin bulunduğu Şehrin elverişli bir yerinde de toplanabilir.

TOPLANTIYA DAVET VE YETER SAYISI

MADDE 29

Genel Kurulun toplantıya çağırılmasına ilişkin ilanlar, Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili maddeleri uyarınca toplantı gününden en az 3 hafta önce yapılır. İlanda toplantı gündeminin gösterilmesi gereklidir.

İş bu ana sözleşmenin 42. Maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Genel Kurul, kanunda aksine hüküm bulunan haller hariç olmak üzere şirket sermayesinin en az yarısını temsil eden pay sahiplerinin katılımıyla toplanır. Kararlar mevcut oyların çoğunluğu ile alınır. İlk toplantıda bu nisap hasıl olmadığı takdirde Genel Kurul tekrar toplantıya davet edilir ve ikinci toplantıda hazır bulunan pay sahiplerinin temsil ettikleri sermayenin miktarına bakılmaz ve kararlar mevcut oyların çoğunluğu ile alınır. Ancak 14. Maddede yer alan C grubunu temsil eden Yönetim Kurulu üyesinin onayına tabi konularda Genel Kurulda karar alınabilmesi, C grubu hissedarın olumlu oy kullanmasına bağlıdır.

Genel Kurul, gerektiğinde Türk Ticaret Kanunu'nun 370'inci maddesi hükümlerine göre merasimsiz olarak da toplanabilir.

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ

MADDE 15

Sermaye Piyasası Kurulu tarafından uygulanması zorunlu tutulan Kurumsal Yönetim İlkelerine uyulur.

Kurumsal Yönetim İlkelerinin uygulanması bakımından önemli nitelikte sayılan işlemlerde ve şirketin her türlü ilişkili taraf işlemlerinde ve üçüncü kişiler lehine teminat, rehin ve ipotek verilmesine ilişkin işlemlerde Sermaye Piyasası Kurulu'nun kurumsal yönetime ilişkin düzenlemelerine uyulur.

Zorunlu ilkelere uyulmaksızın yapılan işlemler ve alınan Yönetim Kurulu kararları geçersiz olup, Esas Sözleşme'ye aykırı sayılır.

İlga Edilmiştir

İlga Edilmiştir

İlga Edilmiştir

TOPLANTIYA İŞTİRAK VE VEKİL TAYİN*İlga Edilmiştir***MADDE 30**

Hissedarlar Genel Kurul toplantılarında başka bir hissedara veya herhangi bir şahsa verilmiş temsil yetkisini gösterir belge ile temsil edilebilirler.

Genel Kurul toplantılarına iştirak edebilmek için, hissedarların toplantıya kendilerinin katılması halinde hamiline yazılı hisse senedi sahiplerinin hisse senetlerini, toplantı tarihinden yedi gün önce Şirket merkezine veya Yönetim Kurulu tarafından gösterilecek bir yere teslim ederek hisselerin sayı ve numaraları yazılı bir iştirak belgesi almaları gereklidir. C grubunun temsili TTK 360. Maddedeki hükümlere tabidir. Hamiline yazılı hisse senedi sahipleri, hisse senetlerini şirkete veya şirket tarafından belirlenmiş bir bankanın şubelerinde bu işleme ilişkin masraflar şirketçe karşılanmak üzere depo edebilirler.

Sermaye Piyasası Kurulunun vekaleten oy kullanmaya ilişkin düzenlemeleri saklıdır.

OY HAKKI*İlga Edilmiştir***MADDE 31**

Genel Kurul toplantılarında her 1 Kr nominal değerdeki hissenin bir oy hakkı vardır.

OY KULLANMA ŞEKLİ*İlga Edilmiştir***MADDE 32**

Genel Kurul toplantılarında oylar el kaldırmak suretiyle kullanılır. Ancak hazır bulunan ortakların temsil ettikleri sermayenin onda birine sahip bulunanların talebi ve Genel Kurul'un onayı üzerine gizli oya başvurulabilir. Ortakların Türk Ticaret Kanununun 377'inci maddesinden doğan hakları saklıdır.

GENEL KURUL GÖRÜŞMELERİ VE BAŞKANLIK*İlga Edilmiştir***MADDE 33**

Genel Kurul Başkanlık Divanı, Başkan, iki oy toplama memuru ve katipten oluşur.

Genel Kurul toplantılarına Yönetim Kurulu Başkanı başkanlık eder. Yönetim Kurulu Başkanının bulunmadığı hallerde başkanlık edecek kişi oy toplama memurları ve katiple birlikte Genel Kurul tarafından toplantıda hazır bulunanlar arasından seçilir. Başkanın görevi görüşmelerin usulüne uygun olarak düzenli bir şekilde yapılmasını ve tutanağın kanun ve Ana Sözleşme hükümlerine uygun bir surette tutulmasını sağlamaktır.

GÖNDERİLECEK BELGELER*İlga Edilmiştir***MADDE 34**

Yönetim ve Denetim Kurulu raporları ile yıllık bilanço ve kâr zarar hesabından ve Hükümet Komiserinin imzasını taşıyan Genel Kurul tutanağından ve hazurun cetvelinden üçer nüsha toplantı gününden itibaren en geç bir ay içinde Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Sermaye Piyasası Kurulu'na gönderilir.

ANA SÖZLEŞMEDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

İLANLAR

MADDE 40

Şirkete ait ilanlar Türk Ticaret Kanunu'nun 37'inci maddesinin 4'üncü fıkrası hükümlerine göre yapılır. Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre yapılması zorunlu ilanlar hususunda, anılan Kanun ve ilgili tebliğ hükümlerine uyulur. Ayrıca ilanlar Şirket internet (web) sayfasında yayınlanır.

HESAP YILI

MADDE 35

Şirketin hesap yılı Ocak ayının birinci gününde başlar, Aralık ayının son günü biter.

KARIN TESPİTİ

MADDE 36

Ortaklığın genel masrafları ile muhtelif amortisman gibi ortaklıkça ödenmesi ve ayrılması zaruri olan meblağlar ile ortaklık tüzel kişiliği tarafından ödenmesi zorunlu vergiler hesap senesi sonunda tespit olunan gelirlerden düşüldükten sonra geriye kalan ve yıllık bilançoda görülen safi (net) kâr, varsa geçmiş yıl zararlarının düşülmesinden sonra sırası ile aşağıda gösterilen şekilde tevzi olunur:

- İşbu safi kârdan 37'inci madde gereğince kanuni yedek akçe ve vergiler ayrılır.
- Geriye kalan miktardan Sermaye Piyasası Kurulu'nca tespit edilen oran ve miktarda birinci temettü olarak ayrılır.
- Genel Kurul tarafından başka türlü karar verilmediği takdirde kalan kâr, ortaklara ödenmiş sermaye payları oranında ikinci temettü olarak dağıtılır.
- Kanun hükmü ile ayrılması gereken yedek akçeler ayrılmadıkça ana sözleşmede hisse sahipleri için belirlenen birinci temettü nakden ve/veya hisse biçiminde dağıtılmadıkça, başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına imtiyazlı pay sahiplerine, yönetim kurulu üyeleri ile memur, müstahdem ve işçilere, çeşitli amaçlarla kurulmuş olan vakıflara ve bu gibi kişi ve/veya kurumlara kâr payı dağıtılmasına karar verilemez.

Türk Ticaret Kanunu'nun 466. maddesinin ikinci fıkrasının 3. bendi hükümleri saklıdır.

Temettü hesap dönemi itibarıyla mevcut payların tümüne bunların ihraç ve iktisap tarihleri dikkate alınmaksızın eşit olarak dağıtılır.

İLANLAR

MADDE 16

Kanunen Şirket tarafından ilan edilmesi zorunlu olan hususlar, Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili hükümleri ve bu kanun çerçevesinde çıkarılan yönetmelik, tebliğler, Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri ile tabii olunacak diğer mevzuatlara uygun olarak ilan edilir. Düzenlemelerde ilan yeri belirtilmeyen hususlar Şirket internet sitesinde ilan edilir.

HESAP DÖNEMİ

MADDE 17

Şirketin hesap yılı, Ocak ayının birinci gününden başlar ve aynı yılın Aralık ayının sonuncu günü sona erer.

KÂRIN TESBİTİ VE DAĞITIMI

MADDE 18

Şirketin faaliyet dönemi sonunda tespit edilen gelirlerden, Şirketin genel giderleri ile muhtelif amortisman gibi şirketçe ödenmesi veya ayrılması zorunlu olan miktarlar ile şirket tüzel kişiliği tarafından ödenmesi zorunlu vergiler düşüldükten sonra geriye kalan ve yıllık bilançoda görülen dönem kârı, varsa geçmiş yıl zararlarının düşülmesinden sonra, sırasıyla aşağıda gösterilen şekilde tevzi olunur:

Genel Kanuni Yedek Akçe:

a) % 5'i kanuni yedek akçeye ayrılır.

Birinci Temettü :

b) Kalandan, varsa yıl içinde yapılan bağış tutarının ilavesi ile bulunacak meblağ üzerinden, Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Mevzuatına uygun olarak birinci temettü ayrılır.

İkinci Temettü:

c) Net dönem kârından, [a] ve [b] bentlerinde belirtilen meblağlar düşüldükten sonra kalan kısmı, Genel Kurul, kısmen veya tamamen ikinci temettü payı olarak dağıtmaya veya Türk Ticaret Kanunu'nun 521 inci maddesi uyarınca kendi isteği ile ayırdığı yedek akçe olarak ayırmaya yetkilidir.

Genel Kanuni Yedek Akçe:

d) Pay sahipleriyle kâra iştirak eden diğer kimselere dağıtılması kararlaştırılmış olan kısımdan, % 5 oranında kâr payı düşüldükten sonra bulunan tutarın onda biri, TTK'nın 519'uncu maddesinin 2'nci fıkrası uyarınca genel kanuni yedek akçeye eklenir.

Yasa hükmü ile ayrılması gereken yedek akçeler ayrılmadıkça, esas sözleşmede pay sahipleri için belirlenen kâr payı nakden ve/veya hisse senedi biçiminde dağıtılmadıkça; başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve yönetim kurulu üyeleri ile memur, müstahdem ve işçilere, çeşitli amaçlarla kurulmuş olan vakıflara ve bu gibi kişi ve/veya kurumlara kâr payı dağıtılmasına karar verilemez.

YEDEK AKÇE**MADDE 37**

Şirket tarafından her yılın safi kârının %5'i nisbetinde ayrılan kanuni yedek akçe şirket çıkarılmış sermayesinin %20'sine varıncaya kadar ayrılmaya devam eder. (Türk Ticaret Kanunu'nun 466'ncı maddesi hükümleri saklıdır.) Kanuni yedek akçe, şirket sermayesinin %20'sine eşit miktardan herhangi bir sebeple azalacak olursa, bu miktara varıncaya kadar yeniden yedek akçe ayrılmaya devam olunur.

KÂRIN ÖDEME ZAMANI VE ŞEKLİ**MADDE 38**

Şirket Sermaye Piyasası Kanunu'nun 15. maddesindeki düzenleme çerçevesinde ortaklarına temettü avansı dağıtabilir. Birinci temettü dahil kârın dağıtım tarihi ve şekli Sermaye Piyasası Mevzuatı gözetilerek Yönetim Kurulu'nun önerisi üzerine Genel Kurul tarafından kararlaştırılır.

PERSONEL İÇİN VAKIF**MADDE 41**

Şirket kendi personeli, çalışanları ve görevlileri için Türk Ticaret Kanunu Madde 468 hükümlerine göre bir vakıf kurabilir. Şirket benzer vakıflara da iştirak edebilir.

YETKİLİ MAHKEME**MADDE 39**

Şirket ile ortaklar arasında doğan anlaşmazlıklarda yetkili mahkeme, şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemeleri ve icra daireleridir.

Kâr payı, dağıtım tarihi itibarıyla mevcut payların tümüne, bunların ihraç ve iktisap tarihleri dikkate alınmaksızın eşit olarak dağıtılır.

Dağıtılmasına karar verilen kârın dağıtım şekli ve zamanı, yönetim kurulunun bu konudaki teklifi üzerine genel kurulca kararlaştırılır.

Bu esas sözleşme hükümlerine göre genel kurul tarafından verilen kâr dağıtım kararı geri alınamaz.

İlga Edilmiştir

KÂR PAYI AVANSI**MADDE 19**

Genel Kurul, Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri ve ilgili mevzuat çerçevesinde pay sahiplerine kâr payı avansı dağıtılmasına karar verebilir.

ŞİRKET PERSONELİ İÇİN VAKIF**MADDE 20**

Şirket, memur, hizmetli ve işçileri yararına Türk Ticaret Kanunu'nun 522. maddesinin öngördüğü nitelikte vakıf kurabileceği gibi bu kapsamda kurulan vakıflara da katılabilir.

KANUNİ HÜKÜMLER**MADDE 21**

Bu Esas Sözleşmede yazılı bulunmayan hususlar hakkında Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu ile ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

DENETÇİ RAPORU

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. GENEL KURULU'NA

Şirketin 2012 yılı hesap dönemi ile ilgili denetim çalışmalarımızın sonuçları aşağıda görüşlerinize sunulmuştur.

1. Türk Ticaret Kanunu ve ilgili mevzuat gereğince;

- Tutulması zorunlu defter ve kayıtların kanunların icaplarına uygun bir şekilde tutulduğu,
- Kayıtları tevsik edici belgelerin muntazam bir şekilde muhafaza edildiği ve
- Şirket yönetimi ile ilgili alınan kararların usulüne uygun şekilde tutulan karar defterine geçirildiği,

görülmüştür.

2. Bu çerçevede, Şirketin hal ve durumu dikkate alındığında, görüşümüze göre Sermaye Piyasası Kurulu'nun Seri: XI, No:29 sayılı "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" hükümlerine ve bu tebliğe açıklama getiren duyurularına uygun olarak hazırlanan ekli 01.01.2012-31.12.2012 tarihi itibarıyla düzenlenmiş konsolide finansal tablolar Şirketin anılan tarihteki konsolide finansal durumu ile anılan döneme ait konsolide faaliyet sonuçlarını doğru bir biçimde yansıtmaktadır.

Netice olarak, Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan raporda özetlenen şirket çalışmaları, Sermaye Piyasası mevzuatına uygun olarak düzenlenen konsolide finansal tablolar ile Yönetim Kurulu'nun dönem neticesi ile ilgili önerilerinin tasvibini ve Yönetim Kurulu'nun aklanması hususunu Genel Kurul'un görüşlerine sunarız. Kocaeli, 28/02/2013

Saygılarımızla,

ALİ TARIK UZUN
Denetçi

SERKAN ÖZYURT
Denetçi

AHMET TURHAN
Denetçi

DENETİM KOMİTESİ RAPORU

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. DENETİMDEN SORUMLU KOMİTE RAPORU

Karar Tarihi : 04.03.2013

Karar No : 2013/02

Konu : 31.12.2012 Tarihli Konsolide Finansal Raporlar

Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) Seri:XI, No:29 sayılı Tebliği ile 17.03.2005 tarih ve 11/367 sayılı kararı kapsamında, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFS/IFRS) ve SPK tarafından belirlenen uyulması zorunlu formatlara uygun olarak TÜPRAŞ yönetiminin hazırladığı 1 Ocak – 31 Aralık 2012 dönemine ilişkin konsolide finansal raporlar ile söz konusu finansal raporlar için Güney Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.'nin hazırladığı bağımsız denetim raporunu incelemek ve görüş bildirmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Yaptığımız bu incelemede, kamuya açıklanacak olan 1 Ocak-31 Aralık 2012 dönemine ait finansal raporların, ortaklığın izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak değerlendirmeler yapılmıştır. Gerekli görülen hallerde bağımsız denetim şirketinin denetçisinden ve şirketin sorumlu yöneticilerinden de görüşler alınmıştır.

Tarafımıza sunulan bilgiler kapsamında yaptığımız inceleme ve değerlendirmeler sonucunda; hazırlanan 1 Ocak-31 Aralık 2012 dönemine ilişkin konsolide finansal raporların Şirketin anılan tarihteki gerçek finansal durumu ile anılan döneme ait gerçek faaliyet sonuçlarını doğru bir biçimde yansıttığına; ortaklığın izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna kanaat getirilmiş olup, söz konusu finansal raporları Yönetim Kurulu'nun onayına arz ederiz.

Saygılarımızla,

KUTSAN ÇELEBİCAN

OSMAN METE ALTAN

SORUMLULUK BEYANI

SERMAYE PİYASASI KURULUNUN SERİ:XI, NO:29 SAYILI TEBLİĞİ'NİN 9. MADDESİ GEREĞİNCE HAZIRLANAN SORUMLULUK BEYANI

FİNANSAL TABLO VE FAALİYET RAPORLARININ KABULÜNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU'NUN

KARAR TARİHİ: 05.03.2013

KARAR SAYISI : 04

Şirketimizin Denetimden Sorumlu Komitesi'nin görüşü alınarak, Yönetim Kurulumuzun 05/03/2013 tarih ve 04 sayılı Kararı ile onaylanan ve 01.01.2012-31.12.2012 dönemine ait, Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) Seri XI, No: 29 "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" uyarınca Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UMS/UFRS) ve SPK tarafından belirlenen formatlarla uyumlu olarak hazırlanan, bağımsız denetimden geçmiş finansal raporlarımız ekte sunulmuştur.

Şirketimizce hazırlanan ve Bağımsız Denetim Şirketi Güney Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından denetlenen dipnotları ile birlikte Konsolide Bilanço, Gelir Tablosu, Nakit Akım Tablosu ve Öz Sermaye Değişim Tablolarının ve yıllık Faaliyet Raporu'nun, SPK düzenlemeleri doğrultusunda;

- Tarafımızca incelendiğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, önemli konularda gerçeğe aykırı bir açıklama ya da açıklamanın yapıldığı tarih itibarıyla yanıltıcı olması sonucunu doğurabilecek herhangi bir eksiklik içermediğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, ilişkin olduğu dönem itibarıyla yürürlükteki finansal raporlama standartlarına göre hazırlanmış finansal tabloların konsolidasyon kapsamındakilerle birlikte, işletmenin aktifleri, pasifleri, finansal durumu ve kar ve zararı ile ilgili gerçeği dürüst bir biçimde yansıttığını ve faaliyet raporunun işin gelişimi ve performansını ve konsolidasyon kapsamındakilerle birlikte işletmenin finansal durumunu ve karşı karşıya olduğu önemli risk ve belirsizliklerle birlikte dürüstçe yansıttığını

bilgilerinize sunar, yapılan açıklamadan dolayı sorumlu olduğumuzu beyan ederiz.

Saygılarımızla,

DENİZ KÖSEOĞLU

Finansal Raporlama Müdürü

İBRAHİM YELMENOĞLU

Genel Müdür Yardımcısı

GENEL MÜDÜRLÜK

Güney Mah. Petrol Cad. No: 25
41790 Körfez-Kocaeli

Telefon : (0262) 316 30 00
Faks : (0262) 316 30 10 - 316 30 11
E-Posta : info@tupras.com.tr

İZMİT RAFİNERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Güney Mah. Petrol Cad. No: 25/1
41780 Körfez-Kocaeli

Telefon : (0262) 316 30 30
Faks : (0262) 316 37 24
E-Posta : izmit.info@tupras.com.tr

İZMİR RAFİNERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Atatürk Mah. İnönü Bulvarı No: 52
35800 Aliağa-İzmir

Telefon : (0232) 498 55 55
Faks : (0232) 498 50 00 - 498 50 01 - 02
E-Posta : izmir.info@tupras.com.tr

KIRIKKALE RAFİNERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Altınova Mah. Atatürk Bulvarı No: 186
71001 Hacılar Kasabası Kırıkkale

Telefon : (0318) 261 20 00 (20 Hat)
Faks : (0318) 261 20 71 - 261 20 72
E-Posta : kirikkale.info@tupras.com.tr

BATMAN RAFİNERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Site Mah. Özgürlük Bulvarı No:152
72100 Batman

Telefon : (0488) 217 21 00
Faks : (0488) 217 26 81
E-Posta : batman.info@tupras.com.tr

ANKARA İRTİBAT BÜROSU

Atatürk Bulvarı, Atayurt İşhanı, No.169/64
06680 Bakanlıklar - ANKARA

Telefon : (0312) 417 12 05
Faks : (0312) 417 75 12

